

P. VÁCLAV BĚLOHLÁVEK-SVATOHOR

DEN PÁNĚ

Kazant z Mislu

Bohuslav Rupp

P r a h a 1948

Imprimi potest. Pragae, die 12. Mai 1948. Dr Josephus Vlasák, O. Cruc. Magnus Magister. - *Nihil obstat.* Joanes Lebeda, censor. *Imprimatur.* Pragae, die 15. Mai 1948. Prael. Dr Theophilus Opatrný, vicarius generalis. - N. 7664.

Nech, ať poznám Tebe, poznavateli můj, nechat poznám, jakož i poznán jsem.“ (I. Kor. 13, 12.) Sílo duše mé, vejdiž do ní a sobě ji učiň uzpůsobenu, abys ji měl a podržel bez poskvrny a vrásky. Toť jest naděje má, proto mluvím; a v této naději se raduji, protože k spáse své se raduji.

*Tobě, Hospodine, jehož očím odkryta je hloub lidského svědomí, co neznámo může býti na mně, bych i nechtěl vyznávat se Tobě? Tebe pak sobě bych ukrýval, ne sebe Tobě. **

Nyní však, když lkání svědkem jest, že se nelíbím sobě, Ty záříš mi a líbíš se, a já Tebe miluji a po Tobě teskním, abych zarděl se nad sebou a sebou opovrhl a tebe vyvolil a ani Tobě ani sobě se nelíbil než pro Tebe.

Tobě tedy, Bože, je zjevno, ať jakýkoli jsem a k jakému účelu vyznávám se Tobě. Neboť nečiním to slovy těla a jazyka, nýbrž slovy duše a hlasem mysli, jak jej zná ucho Tvé. Co dobrého jest na mně, Tvé jest ustanovení a Tvůj dar; co zlého, mé jest provinění a Tvůj soud.

Ale Ty, Bože, smiluj se nade mnou podle množství sliťování svých — pro jméno Tvé! Jenž nikdy nepohrdáš dílem rukou svých, zdokonal nedokonalosti mé. Udeřil jsi srdce mé slovem svým a zamiloval jsem Tebe.

ČÁST PRVNÍ

Neděle a svátky Páně

BŮH ZJEVNĚ PŘIJDE

První neděle adventní

Která jest největší tužba opravdu věřícího křesťana, jenž od dětství vyrůstal s Ježíšem, o něm i od něho se učil a v životě s jeho jménem dobré i zlé prožíval? Jest to beze vši pochybnosti touha uzříti jednou milovaného Ježíše t v á ř í v t v á ř. Básník, který skládal píseň¹⁾ „Na Ježíše sladká vzpomínka“, nejlépe vystihl tuto touhu: Jesus — „dulcedo ineffabilis, totus desiderabilis“ — „Sladkost nevýslovná, všecek žádoucí“. „Nad med a nade vše — jeho sladká přítomnost.“ A tato přítomnost Ježíše opět na zemi spatřiti byla i u těch, kteří ho již jednou za živa uzřeli, u apoštolů. Jan Miláček nemohl zapomenouti na Slovo života vtělené nikdy ani do sta let svého žití — „co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme viděli svýma očima, co jsme si prohlédli a ruce naše ohmataly“. A ku podivu, uzavíraje Knihu knih viděním na Pathmu, před samým skonem uzříti chce Ježíše, znova přicházejícího, a zve ho: „Amen, přijď, Pane Ježíši!“²⁾

Církev svatá zasvěcuje příchodu Ježíše Krista celé období církevního roku, a d v e n t, a to jeho druhému, poslednímu příchodu na svět dnešní I. neděli adventní. Může tak dobrým právem učiniti, neboť má slavný slib z úst samého Ježíše Krista, toto zaslíbení má zapsáno v dnešním e v a n g e l i u svatým Lukášem.

Druhý příchod Páně na svět spadá v jedno se skonáním světa. Kristus, předpověděv jistou zkázu všeho života na zemi ukázal na znamení, která budou na slunci a na měsíci a na hvězdách a na zemi úzkost mezi národy, pro hukot moře a jeho příbojů, takže lidé budou trnouti strachem a očekáváním těch věcí, které přijdou na veškeren obvod zemský. Bude to tedy to, čeho se i lidská věda dohaduje pro konec věků, kdy nastane rozvrat

¹⁾ Jezu dulcis memoria se přičítá sv. Bernardu.

²⁾ Zjev. 22, 20.

v nynější naší sluneční soustavě, jako se již stal a stále stává i v jiných slunečních světech na nebi. Budou to prudké poruchy na slunci i v oběhu slunečních oběžnic, ovšem také země a jejích moří, takže náš hvězdný svět nabude jiné tvárnosti, a život lidstva a vůbec život na zemi nebude v té době již možný.

A právě za největších úzkostí lidstva přijde po druhé Kristus. „A tehdy uvidí Syna člověka, an přichází v oblaci s velikou mocí a velebností.“

Tento slavný příchod Ježíše Krista s anděly nebeskými vyváží všechny předchozí hrůzy — aspoň v očích jeho vyvolených. Přichází Kristus, vysvoboditel z posledních hrůz země. Byť i přicházel jako soudce světa, pro vyvolené jeho, kteří se ve hrůzách padajícího světa kajícíně očistili, bude ten příchod radostným, vždyť se naň po tisíciletí všichni věrní těšili. Proto nevěšejí hlav, ale zdvihají své hlavy, vzhůru v ústrety přicházejícímu. Však jim to sám, pobýváje na zemi, prorocky připomenul: „Když pak se to počne dít, pohledte vzhůru a pozdvihněte hlav svých, neboť se přibližuje vykoupení vaše.“

Nezmarná touha ve věřícím lidstvu uzříti Ježíše o druhém jeho přístí na svět projevila se v dějinách již několikrát, bohužel předčasně. Již za časů apoštolských domnívali se věřící solunští, že jižjiž Kristus přijde, a vzdávali se veškeré životní činnosti. Pavel měl dosti práce, aby je druhým svým listem přivedl k rozumu. Podobně za velikých převratů společenských — jako se stalo stěhováním národů v Evropě kolem r. 1000. — bývali křesťané uchvacováni myšlenkou o konci světa a o příchodu Páně. Tak se děje i za posledních desetiletí našeho věku, že si tou myšlenkou opájejí rozum a oslňují zrak hlavně křesťané, stojící mimo katolickou Církev a chtějící svou „jistotou“ odváděti vyznavače od Církve; ale jejich prorok nejednou již vyvedl své svedené stoupence, stanoviv klamně den, měsíc, rok příchodu Páně.

Jinak jest tomu u křesťanů v Církvi, dobře poučených a osvícených, kteří se tuze nerozčilují o den přístí Páně, neboť vědí, že jest to nejhlubší tajemství, jenom Bohu vyhrazené. Tím se ovšem neříká, že by vůbec nebděli;

i oni, poslušni jsouce slova Páně „bdětež“, jsou pozorní a bdělí. Také oni podle návodu Mistrova patří na fíkový strom lidstva a pozorují jeho nalévající se pupence a čerstvé haluze, jak se rozkládají do všech národů i zemí, „aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř“, jak to má být před druhým Kristovým příchodem, i kterak ovoce zraje k poslední sklizni. Tedy i oni si bděle vše uvědomují podle slov Páně: „Tak i vy, když uzříte, že se tyto věci dějí, vězte, že blízko je království Boží.“ Ale tím nepřicházejí o hlavu; jim dostačuje zatím mystický příchod Ježíšův do duše ve svatém přijímání velebné Svátosti oltářní. Právě v posvátné době adventní se účinně kají ze hříchů a podle vyzvání sv. Pavla v epistole „odkládají skutky temností a oblékají se v odění světla“, ano „v samého Ježíše Krista“. A přitom se tak radují, jako by již Pána Ježíše měli před sebou tvář v tvář. Následujeme jich a vítajíce svátostného Ježíše do svých duší, zpívejme s nimi nebo si rozjímajme: „Ježíši, naděje kajícím, jak laskav jsi tebe si žádajícím, — jak dobrý jsi tebe hledajícím, — ale co jsi nalézajícím?“ „Když srdce naše navštívíš, — tu zasvitne mu pravda, — světa zevšední marnost — a v nitru zahárá láska.“

ZE SIONU SKVĚLOST KRÁSY JEHO

Druhá neděle adventní

Jest dobrá zkušenost z dějin lidstva, že osvobozování jednotlivých národů z cizího jářma bylo přetěžkou, herkulovskou prací a vyžadovalo lidí statečných, silných, velikých po dlouhé předchozí doby, než udeřila vlastní hodina osvobození a objevil se pevným a slavným krokem sám osvoboditel. Tuto zkušenost jsme nejlépe my na sobě vyzkoušeli a živě jí rozumíme, neboť více než sto let jeden za druhým vystupovali na jeviště vysvobození našeho národa silní, velicí mužové obroditelé, než se i nám rozezvučel zvon svobody v ústrety poslednímu osvoboditeli.

Avšak — nemyslíte, když jest tomu tak u nevelkého národa, že tak musí býti a více u veškerého pozemského lidstva s jeho vysvobozením ze jha pekel, ze zlomoci temnot? Že musilo po tisíciletí napřed vystupovati s účinnou snahou po vykoupení mnoho povahou silných, velikých mužů, tím větších, čím bližší byla hodina vykoupení všeho lidstva, kdy se měl objeviti zaslíbený Osvoboditel, Vykupitel a Spasitel Ježíš Kristus?

Tuto správnou myšlenku potvrzuje nám skvěle dnešní nedělní čtení při mši svaté.

Apoštol národů, jenž shromáždil v jedno do právě dobytého království Kristova na zemi prvotiny všeho lidstva ze židovstva i z pohanstva ve světovládném Římě, poslal jim list, kde na jednom místě své epištoly¹⁾ vmetl jasné světlo do dob před vystoupením Osvoboditele Ježíše Krista. Píše, že Kristus přišel vykoupit napřed národ vyvolený, aby jemu splnil dávné Boží sliby — tedy na potvrzenou pravdy; potom, že přišel vykoupit i pohanské národy lidstva, kterým se podobných zaslíbení od Boha nedostalo, tedy z čirého Božího milosrdenství. V těch slovech ukazuje Pavel na několik velikých mužů starozákonních proroků, kteří bez bázně svému lidu i všem národům ohlašovali jeho i jejich vy-

¹⁾ Řím. 15, 8 a dalš.

koupení, jakož i hodinu velikého příští Páně. Uvádí zvláště slova duchovního vůdce národa israelského, Mojžíše: „Veselte se, pohané, s lidem jeho!“²⁾, dále výrok nejmohutnějšího krále Israelova, Davida: „Chvalte Hospodina všichni národové a velejte ho všichni lidé!“³⁾, potom rovněž předpověď největšího ze starozákonních proroků, Isaiáše: „Bude výhon z kořene Jesse, a to ten, jenž povstane, aby vládl nad národy; v něho národové budou doufati.“⁴⁾

Jako epištola ukázala na veliké muže, připravující lidstvo v dávné době na příchod Osvoboditelův, tak e v a n g e l i u m ukazuje již na nejbližšího předchůdce Páně. Byl to Jan Křtitel. On právě svou velkou mužností musil ještě předčiti vzdálené připravovatele na příchod Spasitelův. Svou velikost projevil v tom, že se jediný nebojácně postavil proti zbloudilému Israeli, proti jeho nejmocnějším vrstvám i proti králi Herodovi, aby myslí všech odvrátil od nepravostí a obrátil je v ústrety přicházejícímu Bohu Vykupiteli; a tak zůstal nepohnutelně stát i v okovech v žaláři, dokud měl hlavu na ramenou. Ale nejvíce osvědčil svou pravou velikost, když maje za sebou množství učedníků-přivrženců a když moha prohlásiti sám sebe v době napjatého očekávání za Mesiáše, tak neučinil, ale poslal své stoupence k Pánu, aby z jeho úst sami vyslechli, kdo je pravý Osvoboditel světa. A nikdo jiný než sám Bůh Osvoboditel ukázal před zástupy na velikost svého předchůdce. „Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící? Ale, co jste vyšli vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného? Ale ti, kteří měkká roucha nosí, v domech královských jsou. Ale co jste vyšli vidět? Proroka-li? Zajisté: pravím vám i více než proroka — anděla, připravujícího cestu přede mnou. Amen, pravím vám, nepovstal mezi zrozenci ženskými větší nad Jana Křtitele.“

Tu tedy máme před očima Jana, nikoli třtinu, nikoli měkkooděnce v hedvábí, ale těžkooděnce v kůži velbloudí, proroka, anděla — tedy nebojácnost, sílu, veli-

²⁾ V. Mojž. 32, 43.

³⁾ Z. 116, 1.

⁴⁾ Is. 11, 10.

kost samu, narysovanou rukou Páně. Proč? Aby nám byl vzorem.

Ze všech ctností, co jich doporučí evangelium, nejvíce zajisté jest potřebí poddaným Kristova království v nynější době: nebojácnosti, síly a duchovní velikosti. Bylo-li kdy křesťanům bojovati boj proti tělu, světu a ďáblu, tím více nyní, kdy se tyto zlomocné síly rozběsnily proti nim a kdy všechny světské obranné valy padly. Dokud bývalo křesťanství tu a tam chráněno mocí státní, snad se mohly převahou pěstovati ctnosti trpné — měkkosti, něhy, soucitu. Ale nyní jest konec všemu náboženskému idyliu, neboť se zevšad valí na věřící vzmocněnou silou šiky nepřátelské. A co proti síle postaviti? Zase sílu; proti smělosti statečnost, proti podlosti duchovní velikost.

Nelze přec ponechatí boj o Boha jenom samému Bohu — On zajisté na konec zvítězí; — ale Bůh si přeje, abychom o království jeho na zemi, které je sice jeho, avšak pro nás, také my s ním spolu bojovali, a to tím mocněji, čím více se bude blížit čas druhého jeho příchodu k soudu. Do té doby musíme státi na hradbách jeho svatého města, na posvátných hranicích jeho království s jeho pomocí nebojácní, stateční, silní a s ním vítězní.

RADOST V PÁNU

Třetí neděle adventní

Kdo by ze svatého čtení dnešní mše ani slova neznal a jen by zevně vnímal radostnější její ráz, jevící se něžnou růžovou barvou mešních rouch, již z toho by vytušil smysl dnešních služeb Božích — *růžovou radost*.

A tak jest tomu vpravdě. Hned první slovo vstupní modlitby „gaudete“ — „radujte se“ vyjadřuje nejen obsah posvátného čtení, ale dává i jméno této neděli „Gaudete“.

Plně tuto radost vyslovuje *epistola*, a z ní právě jsou vyňata i slova vstupu. „Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se! Vlídnost vaše budiž známa všem lidem. Pán blízko jest.“ Vybízí tedy apoštol Pavel své věřící ve Filippech, ovšem i nás, k ustavičné radosti, nikdy neutuchající, která vyvěrá z blízkosti Páně, to jest z láskyplného spojení s Kristem. — Jeť to radost, která si v žádné tísní nepřipustí úzkostlivosti, co a jak bude, vždyť všechny naše potřeby ustavičně se podávají ve známost blízkému dobrému Bohu: „O nic nepečujte úzkostlivě, připomíná *epistola* dále, nýbrž ve všem žádosti vaše přicházejtež Bohu ve známost modlitbou a díkyčiněním!“ — Jest to radost, kotvící v pokoji Božím ve hlubinách bezpečnosti duše, totiž v jejím dobrém svědomí: „Pokoj Boží, který převyšuje všechno pomýšlení, ochrání srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši.“

Takovéto radosti nezná, nemá a nemůže dáti svět. V tom nám dává za pravdu svaté *evangelium*. Vizme jeho očima židovskou veleradu, lidi znepokojené blízkým příchodem Páně. Také oni, jako Jan Předchůdce, měli již Ježíše na blízku, neznali však radosti, neboť neměli dobrého svědomí. Proto posílají z Jerusalema kněze a levity na poušť k Janovi; ti se však v svém nepokoji stále jen vyptávají, nedocházejíce pro svou malou neb nijakou víru žádného uspokojení. „Ty, kdo jsi,“ táží se Jana. „I vyznal a nezapřel a vyznal: „Já nejsem Kris-

tus.“ A stíhají ho dále rozčilenými otázkami, co že tedy jest, zda Eliáš či vůbec prorok a proč se opovažuje křtíti? Nadarmo je Jan činí pozorný, že jest jen předslaným hlasatelem připravití jemu cestu, že Mesiáš jest již sám blízko, ano, že již stojí prostřed nich, a oni ho neznají — vše marně. Vracejí se z Betanie u Jordánu do Jerusalema v nejistotách nevěry, jak přišli...

Kterak dychtí i nynější svět po radosti, ač tone v záplavě svých radostí, jak prahne po pravé „růžové radosti“! A přec nechce slyšeti ono nebeské slovo „gaudete“; nerozumí mu, protože nevěří, že „Pán blízko jest“; blízko jest u člověka, jen se k němu niterně, s nadějí, věrou a láskou v duši přiblížiti, s ním se spojití a tak zakusiti nebeského štěstí v pokoji Božím, který převyšuje všechno pomýšlení a ochraňuje srdce i myšlenky v bezpečnosti.

Denními listy se kmitla¹⁾ roztodivná zpráva, že někteří milionáři zamýšlejí odplouti na nějaký daleký, osamělý ostrov v moři. Celá skupina anglických a amerických bohatců, asi padesát mužů a žen, opustí prý svět, opatřený všemi vymoženostmi vzdělanosti, a usadí se daleko od ní na místě, vzdáleném všeho ruchu osvěty. V čele jich je v Anglii známý major E. Tirelle Bahl, jeden z nejpřednějších peněžních velmožů londýnského vnitřního města, City. Ostrov, kde nynější milionáři, zklamaní vzdělaností, budou rybařit a hospodařit, zakoupí i do svého majetku. Proč to činí? V rozpravě s novináři prohlásil major Tirelle, že stále hrozící válka, šíleně stoupající daně a nepřetržité společenské spory tak jim rozrušují čivy, že pokoj a klid, tudíž i štěstí, jest nyní možno jen daleko mimo nynější lidskou vzdělanou společnost.

Přejeme jim všeho nejlepšího na cestu, opravdu-li ji podniknou. Ale nezklamou se také tam? Nezanesou rozumový kaz a mravní nákazu i na místo své žádoucí radosti? Radosti, pokoje, štěstí nutno hledati nikoli v daleku, na odlehlých zemích neb mořích, ale hned u sebe uvnitř v duši. Vždyť ty záležitosti v tom, že člověk prostý i vzdělaný žije v nejbližší blízkosti se svým Bo-

¹⁾ Před II. světovou válkou.

hem, a je-li nadto katolickým křesťanem, s Bohem, přítomným v nejsvětější Svátosti, podle zaslíbení: „A aj, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.“²⁾ Tak v nesmrtelné duši vykvétá „růžová radost“, růže radosti. Daří se v lidech všech zemských pásů i všech pozemských časů a její květ neopadá, neboť jest takové povahy jako nesmrtelný duch sám, pokud je s Bohem spojen. A kvete nejen za časů klidných a pokojných, ale i za ledu a mrazu bouřlivých dobových vánic, podobná oné růži vánoční, z nížto „kvítek vykvet' nám“. Proč bychom se tedy my věřící křesťané vydávali na útěk do dalekých krajů? My nemusíme utíkat ze světa a také z něho neutečeme, byť se i řítíl v trosky. Náš klid je v nás v blízkosti Páně. Víme, když jest nejhůř, Bůh jest nejbliž. My zajisté s důvěrou přijímáme slovo proroka Isaiáše,³⁾ které platí netoliko o prvním, nýbrž i o druhém příchodu Páně a které nám Církev opakuje v modlitbě ke dnešnímu p ř i j í m á n í:
„Řecte malomyslným, posilněte se a nebojte se; aj, Bůh náš přijde a spasí nás.“

²⁾ Mat. 28, 20.

³⁾ Is. 35, 4.

SMÍRNÉ VYROVNANÍ VŠEHO

Čtvrtá neděle adventní

Vysokým osobnostem podle dávných obyčejů uchystává se přijetí. Ale je přijetí a přijetí. Nejprve přijde zpráva o příchodu s nařízením shora, a hned se upravují cesty, stavějí se vítací brány, vztyčují se prapory, svátečně oděné obyvatelstvo je řaděno, a na dané znamení v ústřety přijíždějícímu zavzní střelba, hudba a provolávání hrdel. Takové bývá okázalé přijetí. Poznává se ihned z provolávání, je-li toto přijetí jenom úředně chladné, čistě vnější či zároveň od srdce, vnitřní.

Jest málo křesťanských domů, aby o vánocích nevítaly Spasitele. Všude se sice na svátky uklízí, čistí a zdobí příbytky vánočním stromkem, ověšeným světly a dárky: Pán se vítá okázalým zevním přijetím. Ale není-li toto vítání spojeno zároveň s vnitřním uvítáním Páně od srdce do srdce, není dokonalé. To se může státi u katolického křesťana přijetím Pána svatými svátostmi — pokání a velebné Svátosti.

Slyšíme pozorně slova na počátku dnešní mše svaté na neděli „Rorate“ v samé blízkosti přicházejícího Spasitele, když nebeská rosa s nízkých oblaků jest takměř na spadnutí, kdy kněz volá ve vstupu: „Rosu dejte, nebesa, shůry a oblakové dštěte Spravedlivého — Rorate“ ...

Poslyšíme i vnímavě v epistole slova Pavlova ke Korintským. List obsahuje pokárání věřících v Korintě, kteří nespravedlivě posuzovali Pavlovu činnost věrozvěstnou, srovnávající ji s hlasatelstvím víry jiných, Apollonovým. Apoštol odmítá jejich smělé a nesprávné posudky a odsudky a přeje si, aby přec o něm smýšleli jako o služebníkovi Kristovu a správci tajemství Božích. Ale přes to se zamýšlí nad sebou, zpytuje si své svědomí, aby je předložil soudu přicházejícího Pána, „kterýž nejen osvítí věci skryté v temnosti, nýbrž i najevo uvede rady srdcí“. Budiž nám tu tedy svatý Pavel povzbuzením k vlastnímu zpytování svědomí a ku přijetí svátosti pokání, bychom přicházejícímu svému vánočnímu Spa-

siteli šli v ústřety s čistým a zvroucněným svědomím. Ještě mocněji volá nás ku pokání hlas Jana Křtitele v evangeliu. „Roku patnáctého panování císaře Tiberia — tak se praví — když Pontius Pilát spravoval Judsko — stalo se slovo Hospodinovo k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti,“ aby kázal křest pokání na odpuštění hříchu. Nuže, poslechněme si i my jeho kázání, a hlas volajícího na poušti ať zaznívá s hlubokou ozvěnou i v našich duších!

„Připravte cestu Páně!“ Připravíme, a nikoli jen zevně, nýbrž i do nitra. „Přímé čiňte stezky jeho!“ To chceme. Přímo, rovně, upřímně budeme si zpytovat své svědomí a rovněž tak se vyznávat i z vin, bez oklik, omluv, bez jakéhokoliv zatajování pravdy. Každé údolí budiž vyplněno! Ano; však máme v duši hluboké srázy malé víry a malomyslnosti; zaházíme je, vyplníme je oživenou věrou, vzbuzenou nadějí. „Každá hora i každý pahrbek budiž ponížěn!“ Tak budiž! Rozkopeme horu osobní pýchy, která se nechce pokořit a staví se proti přicházejícímu Bohu k nám, odklidíme navršené pahrbky i hory starých hříchů, vyklidíme je pokornou zpovědí z duše. „Místa křivá buďtež přímými.“ Zvláště oželiíme — a tůn je napravíme — všechny křivé neupřímnosti, všecky lživé a lstivé nepoctivosti a nahradíme je spravedlností života. „Místa drsná buďtež cestami rovnými.“ Vyhladíme ze sebe všecky příkrosti nelásky k lidem bližním a zhladíme je ochotně a družně křesťanskou mírností a laskavostí. „A všeliké tělo uzří spásu Boží.“

Chceme, by se naplnilo i toto poslední slovo kázání Janova. Přistoupíme k oltáři Páně a přijmeme s niterným přijetím samého Pána, přicházejícího k nám v Nejvyšší Svátosti oltářní. Tehdy budeme moci v duchu a pravdě opakovati slovo prorokovo, které nám v ústa podává církevní modlitba ku přijímání, a vysloviti je s duchovním plesáním: „Emmanuel — Bůh s námi.“

Vánoční svátky jsou jistě nejkrásnějšími svátky celého církevního roku. Již sama zima působí, že se člověk stahuje do užšího rodinného okruhu ke krbu v domác-

nosti, ano, až do niterného kruhu vlastního srdce. Není také pochybnosti, že se krásnými zvyky a obyčejí ještě vánoce zkrášlují. I tak, jak se nyní u nás slaví po cizozemském způsobu s ověšeným stromkem v záři světél, se vši okazalostí, působí mnoho radostí, zvláště dětem, v jejichž plesání se ohřívají i velcí. Přes to nestranně jest nutno dáti přednost staročeskému slavení vánoce s jeho umělými betlemy, v kterých sice nebylo tolik lesklých cetek a vůbec okazalostí, ale zato více zbožnosti, neboť předváděly celý posvátný děj betlemský s větší názorností a vnitřní vroucností a vedly duše k duchovnímu vítání Boha, hledajícího na zemi přijetí v srdcích. Křesťané v dřívějších dobách chodili bez výjimky všichni v adventě i o vánocích k sv. přijímání a tak slavili vpravdě hod Boží, duchovně hodující a plesající v Bohu svému Spasiteli. Z této jejich nadměrné, čisté radosti, převyšující všecken smysl, vytryskla také staročeská píseň „Narodil se Kristus Pán, veselme se!“ Učiníme-li, co oni, přijmeme-li svého Boha ve Svátosti, zakusíme i my nebeské radosti a budeme moci v přeplyvající blaženosti zpívat s nimi:

„Nám, nám narodil se.“

RADOST NAD RADOST

Hod Boží vánoční

Narodil se Kristus Pán, veselme se!“

Nenajdeme výstižnějších slov nad tento řádek staročeské písně, který by význačněji a přitom prostěji vyjadřoval dnešní největší slavnost křesťanstva. Vyslovuje čistou, nebeskou radost, sestouplou na srdce lidská. Proto se toho nebeského veselí nemůžeme ani nasytit, a jen jednou jest nám ho málo. Do třetice všeho dobrého a tím spíše nejlepšího! Církev svatá ze samé radosti dává sloužití dnes třem mešním obětím, jednu o půlnoci, druhou na úsvitě, třetí za dne. A z těchto tří svatých mší, z jejich posvátného čtení v misálu, vyzařuje mocným světelným proudem ona nebeská „radost nad radost“. Proudí zajisté jak v epistole, tak v evangeliu a vůbec ve všech mešních částkách tolik vznešeně radostných myšlenek, že není možná je zachytiti všechny do poháru jediného vánočního kázání. Přece však může kazatel z oněch tří mší svatých vybrati zvláště trojí nejvýznačnější radost:

Radost nad věčným zrozením Ježíše Krista z Otce nebeského.

Radost nad časným zrozením Ježíšovým z Marie Panny.

Radost nad duchovním zrozením Páně v našich srdcích.

A tak hned prvou radost nám hlásí vstup ke mši půlnoční a stupňové modlitby ji s alleluja opakují, plesající: „Hospodin řekl ke mně: Syn můj jsi ty, já dnes (od věčnosti) zplodil jsem tebe.¹⁾ Alleluja.“ Podobně se o tuto první radost sdílí svatý Pavel s věřícími v epistole o mši svaté na den: „Druhdy Bůh na mnohokráté a mnoha způsoby mluvil k otcům našim skrze proroky, v těchto však dnech doby poslední mluvil k nám skrze Syna svého, kteréhož ustanovil dědicem všech věcí, skrze nějž i světy učinil, kterýžto jest výbleskem slávy i výrazem

¹⁾ 2. 2. 7.

podstaty jeho.“²⁾ „Nebo kterému z andělů řekl kdy Bůh: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe?“³⁾ Rovněž Jan Miláček v evangeliu slavné denní mše v témže smyslu radostně oslavuje Slovo, které bylo od věčnosti u Boha: „A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu to jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.“⁴⁾

Druhou radost nad zrozením Ježíše Krista z Marie Panny v Betlemě nejdojemněji zvěstuje evangelium o půlnoci i evangelium o ranní na úsvitě. Rok co rok svatá čtení na paměť nám přivádějí všechny ty dojmavé okolnosti narození Páně: těžkou cestu v zimní době z Nazareta do Betlema, jak hledají Josef s Marií s nastávající nocí noclehu, nenalézají jej však u lidí, ale v opuštěné jeskyni za Betlemem, která bývala za stáj. Dále čtení připomínají samo narození svatého Dítka právě o půlnoci, i kterak je Matka zavinula v plénky a položila do jeslí. Konečně ponocování pastýřů u stád, andělské jim zvěstování i pospěch jejich k jeskyni, kde našli Marii, Josefa i Dítka, „nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích“.⁵⁾

Třetí duchovní radost nad zrozením Páně v lidských srdcích nejživěji svítí z návštěvy pastýřů u jeslí, vyprávěné evangeliem mše na úsvitě, kdy se Ten položený v jeslích zároveň věrou rodil v jejich duších, jak to naznačují slova: „I navrátili se pastýři, velebíce Boha ze všeho, co byli slyšeli a viděli.“⁶⁾ Avšak nejenom pastýřům za nebeské radosti rodil se v srdcích, také všem lidem, kdož s věrou a láskou vděčně ho přijímají. O těch slavně praví evangelium ve třetí mši na den, že se jeho prostřednictvím také stanou dítkami Božími: „Kdožkoli však jej přijali, dal jim moc stát se dítkami Božími, těm totiž, kteří věří ve jméno jeho.“⁷⁾

Nesmírná trojnásobná radost Božího hodů vánočního se rozléhá mnohonásobnou, přeradostnou ozvěnou ve všech

²⁾ Zld. 1, 1–3.

³⁾ Zld. 1, 4.

⁴⁾ Jan 1, 14.

⁵⁾ Luk. 2, 12.

⁶⁾ Luk. 2, 20.

⁷⁾ Jan 1, 12.

křesťanských národech světa. Severští národové evropští oslavují zrozeného Ježíše nejraději v podobě stromu života, ověšeného světly a dary; severská jedle jest jim stromem vánočním. Národy pak jihu, kde se i o vánočních palmy zelenají i mnohé květiny již kvetou, mají zase své květinové vánoční radosti. Na ostrově Capri⁸⁾ nosí v době vánoční sošku Ježíška (Bambino) z kostela po domech, kde si ho právě přejí.

Napřed kráčí hošík se zvonkem, pak dvě mariánské družičky „figlie di Maria“ v bílých šatečkách s modrým závojem, potom jde kostelník s kadidlem, konečně kněz s jeslemi a s Ježíškem. „Il bambino! Il bambino!“ volají děti, kudy se průvod bere. U vchodu obyvatelé domu s růžemi v rukou vedou průvod do nejlepší místnosti, změněné květinami a břečtanem v Ježíškův pokoj. U stropu hoří věčné světlo, u jeslí dýchá vůni rozkvetlá rozmarina. Děti z domu celý den si hrají u Ježíška, aby mu nebylo smutno, Na noc tam vejdou všichni domácí a tichými modlitbami uspávají Dítko — pak se tiše po špičkách vzdálí, aby je neprobudili.

Tak na jihu. A jak my Slované prožíváme vánoční radost mezi jihem a severem? Známe to všichni. V kostelích i doma před betlemy slovanské děti zpívají a zpívají. Zpěvy nesčetných koled řinou se jim z blažených prsou. A Ježíšek dává za odměnu dárky. Zcela správně. U nás „nadílí Ježíšek“, vždyť ve věřící mysli jest podle pravdy „Bůh, dávající všechno“, byť ne přímo, ale prostřednictvím rodičů, neboť s „Ním nám přišlo všechno dobré“.

A chce-li kdo z velkých vejíti do království jeho radosti, musí se odříci „všelikých zlých žádostí“, nejvíce prázdné pýchy a státi se sám dítětem. Vždyť prohlásil tento narozený Bůh a Pán:⁹⁾

„Amen, pravím vám — nebudete-li jako malíčci, nevejdete do království nebeského.“
Tedy staňme se na ten den a vůbec — Božími dětmi.

⁸⁾ Vypravuje Axel Munthe v knize „O životě a smrti“.

⁹⁾ Mat. 18, 3.

ABBA! OTČE!

Neděle v oktávě narození Páně

Kdybychom bývali žili před Kristem Pánem v době pohanstva, na příklad v Egyptě, nikdy bychom nebyli vstoupili do chrámu ať jakéhokoli božstva. Nekněžím to nebylo dovoleno; byli bychom směli se blížiti nebo spíše plížiti přístupem, chráněným s obou stran řadami sfing v podobě lvic s lidskou hlavou, projíti zevní pylonovou branou, stanouti na chrámovém dvoře, a stůj — dál ani krok! Tak bývalo i s chrámy v Řecku: bylo dovoleno lidu státi před chrámem i u chrámu v ochozovém peristelu, ale do svatyně dovnitř nebylo přístupu.

A což ve starozákonní době u Židů? Směl někdo z lidu vejíti do svatého stánku nebo později do chrámu Šalomounova? Nikoli, jen kněží vcházelí do svatyně a velekněz do svatyně svatých, ale lid směl státi jenom zevně v předsíních a dvorech...

A nyní s tím srovnáme křesťanské chrámy — lidu všemu dokořán otevřené — kde se dokonce zakazuje postávati venku a přikazuje vstupovati dovnitř. Jaký to rozdíl, jak veliká změna! A kdo ji způsobil? Onen prorokův „Maličký“, nám v Betlemě narozený. Jistě nesmírný to převrat! Než přišel Ježíš Kristus, člověk v pohanstvu i židovstvu cítil, že se nesmí přiblížiti k Bohu, že je pro hřích odloučen až do času od srdce Božího, že není Božím přítelem, že spíše jest nehodným, odcizeným sluhou, jako Adam vyhnancem z ráje, jako Kain poběhlíkem od tváře Boží. Ale když přišel Syn Boží, vše se od základu změnilo.

Ani sami nevypovíme — nemůžeme — ať nám to raději poví učitel národů sv. Pavel v dnešní e p i s t o l e¹⁾ ke Galatům: „Když přišla plnost času, Bůh poslal Syna svého, učiněného z ženy, podřízeného zákonu.“ Rozumějme jeho slovům! Když přišla doba od Boha předurčená, poslal Bůh Syna svého, tedy toho Syna, jenž jest téže podstaty, Bůh, jako sám Otec od věčnosti, a tento Syn se

¹⁾ Gal. IV.

narodil z ženy Panny Marie a byl podroben zákonu Mojžíšovu v Starém zákoně. A proč jej poslal Otec na svět? Poučí nás Pavel dále: „Aby vykoupil ty, kteří byli pod zákonem, abychom obdrželi přijetí za syny Boží.“ Zrozením a smrtí Božího Syna máme se všichni státi spolu s Ním syny Božími, dětmi na milost zase přijatými od nebeského Otce. Jaké to vyznamenání pro člověka, přesahující všechn smysl! Jaká to radost a sláva, směti se znova hlásiti jako syn k Otci! A není to klam; již naše křesťanské srdce, naplněné Duchem svatým, nám to hlásí, volající z nejhlubších hlubin k Bohu „Otče!“ — „A poněvadž jste syny, Bůh poslal Ducha Syna svého v srdce naše, které volá „Abba, Otče!“

K tomu všechny slavné důsledky synovství Božího v nás! Člověče, přestáváš býti cizím služebníkem, stáváš se členem Boží rodiny, učiněn jsi královským synem a tak i Božím dědicem. „Proto nejsi již služebníkem, ohlašuje božský hlasatel Pavel, nýbrž synem, jestli však synem, (tedy) i dědicem skrze Boha.“

Není věru možné pomyšlení na tak veliký, zázračný obrat pro šťastného člověka. Ale skutečnost nás o tom ujišťuje: Vidíme přec betlemskou jeskyni a v ní narozeného Boha-Dítě, k němužto se všechno blíží, pastýři i králové, a tak blízko, že se jejich lidský dech mísí s dechem božského Dítěte. Ano, vidíme, že se tato jeskyně mění v křesťanské chrámy a svatyně, všemu lidstvu otevřené, jesle v oltář, a nejhlubší cit srdce, zvoucí nás blíž, co nejbliž, volá nás k Bohu slovem „Abba, Otče!“

Od této požehnané chvíle může se každý člověk obracet k Bohu důvěrným slovem: Otče můj, Otče náš, jenž jsi na nebesích! Otče můj, Otče náš, posvět se jméno tvé, sládnoucí láskou na rtech. Otče můj, Otče náš, přijď království tvé, a já nechať do něho vstoupím jako syn a dědic. Otče můj, Otče náš, buď vůle tvá; vše se všude děj podle Tvého svobodného řízení, já se synovskou důvěrou odevzdávám se do tvých rukou. Otče můj, Otče náš, chléb náš vezdejší dejž nám dnes; oči všech doufají v tebe, a ty jim dáváš pokrm včas příhodný. Otče můj, Otče náš, odpusť nám naše viny; želím svých vin já,

syn marnotratný, vracející se k tobě. Otče můj, Otče náš, ne uvoď nás v pokušení; nedej, bych v pokušeních světa znovu podlehl. Otče můj, Otče náš, ale zbav nás od zlého v jakékoli podobě v životě i ve smrti.

Od narození Páně může již každé pozemské dítě plesati — a také o vánocích plesá, že se sbratřuje s Ježíškem, Synem Božím, může i stařec nad hrobem se radovati, že opuštěn jsa od země, zanechán neodvratnému osudu od ostatních lidí, smí se odvolati na Boží synovství v jistotě, že Otec nebeský ho neopustí ani ve smrti, že ho přijme a uvede v přidělené dědictví na nebesích.

Věnujtež pozornost, starci i stařeny, dnešnímu e v a n - g e l i u²⁾ mešnímu! Vidíte dva staré lidi v chrámové před-síni, kteří se hlásí k božskému Dítku, uváděnému k oběti, přinášejícímu jim Boží synovství. Stařec Simeon se stařenou Annou žehnají Dítka a sami berou od něho požehnání. Simeon dokonce bere Dítka na lokty; chce rád umřít, jak by ne? Vždyť je propouštěn ze služebnictví a má odtud vyjít s vyvolením za syna a dědice nebeského.

Slyšte, lidé, vždy tajemnou mluvu srdce svého, volajícího „Abba, Otče!“ Nedopustíte, aby pokřikem světa tento nejdražší hlas ve vás byl ztlumen neb aby vůbec navždy dozněl. Opatrujte tuto svatou ozvěnu nebes, zakletou do země, zachovejte si své srdce takto hlasitě tlukoucí a sladce mluvící za všech okolností v životě i ve smrti:

„A b b a, O t ě e!“

2) Luk. II.

Lidé si představují roky jako sebe, jako lidi. Starý rok zobrazují malíři jako zlomeného starce s prázdnýma rukama, který, když rozdal vše, co měl, sotva o půlnoci odlézá, kdežto Nový rok malují jako právě zrozené pacholety, plnýma ručkama z nepřeborného koše naděje rozdáující šťastné losy, rozumí se aspoň na deset tisíc, ne-li na dvacet, padesát, sto, milion. A dole pod tím štědrým pacholetem vztahuje se na sta, na tisíce lidských dlaní, drobných, velkých, tvrdých, měkkých a všechny se třepetají žádoucně „mně, Nový roku“, „mně, ručku“, „mně, mně, ročičku“ —

Tato obecná představa Nového roku velmi dobře vystihuje novoroční přání nynějších lidí světa, přání si peněz a opět peněz a hodně peněz. Myslí zajisté přemnozí, že blaho života jest obsaženo v penězích. Mylně ovšem. Vždyť ani zdraví nelze penězi koupiti, leda draze a někdy vůbec ne, také životní štěstí sotva si člověk za ně opatří; někteří lidé vzdávají se i korun a hledají si bez nich štěstí. Proto my křesťané k Novému roku nemůžeme sobě ani jiným nic lepšího přát, byť se to zdálo příliš prosté a otřelé, než co si přávali naši předkové; jsou to věci dvěma tisíciletími v křesťanství vyzkoušené. Nuže, které věci jsou to? Zdraví, štěstí, Boží požehnání a po smrti království nebeské.

Také nám věřícím se zjevuje Nový rok jako milostné Pacholátko. Církev nám Ježíše Krista, dárce všeho dobra, dnes prvního ledna na svátek Obřezání v evangelii¹⁾ představuje jako pachole, jež podle Mojžíšova zákona bylo v chrámu obřezáno a jemuž se dostalo jména Ježíš. „A když se naplnilo dní osm, aby dítě bylo obřezáno,“ čteme v evangeliu, „nazvali jméno jeho Ježíš, kterým bylo nazváno od anděla, prve než se počalo v životě.“

¹⁾ Luk. II.

Stojíme zamyšlení nad tímto svatým robětem, prolévajícím pro nás první krůpěje vykupitelské krve. Proč se tomuto obřadu podrobilo? Zajisté nejen proto, aby Vykupitel měl na těle znamení, že jest podle naplněných proroctev potomkem Abrahamovým, ale též aby s důrazem ukázal na potřebu duchovní obřízky od žádostí nezřízeně smyslných.

Nejvážnější pozemský dar, jehožto si všichni přejeme, je zajisté z d r a v í. Chceme jistě od Boha a od přírody, bychom měli zdravou, bystrou duši a zdravé, čilé tělo. Ale s tím se musíme již zdrávi z rodičů naroditi, po zrození jest těžko bycha zdraví honiti. Aby se však mohlo naše nejhlavnější přání na zemi vyplnit, nesmí býti pohlavní život rodičů nezřízený, nýbrž zachovalý, náruživostmi a neřestmi mladosti neoslabený. Proto Pán života, podrobující se obřízce, dává tím světu posvátný pokyn, aby sobě i potomstvu uchraňoval drahocenný dar zdraví, který Bůh přírodou všemu živoucímu uděluje. Pohlavnost, jak již hluboké jméno ukazuje, cosi hlavního, podstatného ve společnosti i v jednotlivci, nesmí býti lidem na zemi pro žerty, ale musí býti všem věcí nade vše vážnou a posvátnou, řízenou božkými příkázáními, dvěma dokonce, „nesesmilníš“ a „nepožádáš manželky bližního svého“. Jinak se hříchy rodičů někdy strašlivě vymstí na budoucích dětech, na jejich zdraví, na tělech i na duších, jak viděti v dětských nemocnicích a později i ve všeobecných, ba dokonce v ústavech choromyslných.

Ano, zdraví těla i ducha, co by si člověk bez něho v novém roce a vůbec v celém životě počal? Z toho důvodu napomíná i dnešní e p i š t o l a,²⁾ aby se lidé strážlivě a střídlně ve všem přemáhali, nedovolených náruživostí odříkali, které by byly zkázou jejich i budoucích: krátce, by si obřezali srdce od nezřízených žádostí: „Ukázala se zajisté milost Boha, Spasitele našeho, všem lidem, učíc nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, strážlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě.“ Proto přišel Pán života prolít již na dnešní den svou drahou krev, „aby nás vykoupil od

²⁾ Tit. II. 11—15.

všeliké nepravosti a očistil si lid příjemný, jenž by byl horlitem dobrých skutků“.

Narodíme-li se zdraví ze zdravých rodičů, dostaví se pravděpodobně i druhý vzácný dar Boží na zemi, naplní se bohdá naše i druhé přání — štěstí. Zdravý, přiměřeně nadaný člověk může s trochou přičinění opatrovati si vrozené zdraví duše a těla a co hlavního, účelně pracovati a státi se tak strůjcem svého štěstí. A k tomu Bůh bezpečně popřeje i své milostivé pomoci — Božího požehnání. Takto si vyplní podle Boha a přírody člověk správně svůj pozemský úkol a rád dříve i s požehnaným věkem odtud odejde, aby přijal pro vykupitelskou drahou krev Ježíše Krista naplnění svého posledního, nejvyššího přání — po smrti království nebeské.

Vděčnou vzpomínkou rozpomeňme se na rozhraní času na starší česká pokolení, odešlá před námi, která došla namnoze vyplnění svých prostých, křesťanských přání na zemi a doufejme i v nebi. Jak spokojeně žily dřív u nás i klidně umíraly naše babičky a prababičky s četným a zdravým potomstvem, rozmnoženým v český národ, jako byl jejich pravzor babička Boženy Němcové; však ji z úst neklidné vévodkyně Zaháňské na věčnost provázelo závistivé slovo „šťastná žena“! Nebo takový starý Baarův Jan Cimbura, „sedlák silný, pobožný a pilný“, jenž zdravě a šťastně naplnil svůj pozemský úkol a na konec — aby vzal odměnu na věčnosti — ani smrti se nelekal a nebál se lehnouti ještě za živa do své rakve, na zkoušku, je-li dosti dlouhá, a bude-li se mu dobře v ní ležeti. Všichni ti přejí nám, svým neklidným potomkům, čeho kdysi přávali sobě navzájem k Novému roku:

zdraví, štěstí, Boží požehnání,
a po smrti nebeské království.

JMÉNO NAD VŠELIKÉ JMÉNO

Svátek Nejsvětějšího jména Ježíš

Bylo o slavnosti stánků ve chrámu v Jerusalemě, a Ježíš chodil v Šalomounově podloubí. Tam ho obstoupili Židé a pravili jemu: „Dokavad držíš duši naši v napětí? Jsi-li ty Kristus, pověz nám zjevně.“¹⁾

Uplynulo téměř dva tisíce let, a jak to bylo tehdy ve chrámě, ba, jak již to bylo při jeho narození, kdy držel duši Herodovu i celého Jerusalema v napětí a jak bylo při samé jeho smrti, jméno Ježíš „Bůh je Spasitel“, drží stále svět v napětí a nepouští. Ustavičně se musí lidstvo o něm rozhodovati, zda vpravdě je Bohem, a na konec se jemu pokoriti, aby se naplnilo, co slavně hlásá na dnešní svátek Jména Ježíš vstupní modlitba ke mši:²⁾ „Aby ve jménu Ježíšově — které jest nade všecko jméno, — pokleklo veškeré koleno nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.“

Za živa Ježíš Kristus držel duši Židovstva svým božským slovem i svým divůčiněním. Ale i po smrti v průběhu dvaceti století jest jméno Ježíš stále vítězíci a důkazy, které podává o nepřemožitelném božství, jsou daleko velkolepější, než byly zázraky, konané na důkaz božství za onoho času...

Židé se domnívali, že umlčí jméno Ježíš křikem pod křížem, ale jak se omýlili! Jak žasli nad mocí toho jména, když apoštolové zdvihli se země pohozený nápis kříže s Ježíšovým jménem a postavili jej na oči světu! Svatý Petr byl, jak vypráví dnešní epištola,³⁾ vyslýchán od velerady pro uzdravení člověka od narození chromého, v kterém jménu to učinil? Zodpovídal se takto: „Budiž známo všem vám i všemu lidu israelskému: Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Na-

¹⁾ Jan 10, 24.

²⁾ Filip 2, 10.

³⁾ Sk. ap. IV.

zaretského, kterého jste vy ukřižovali, kterého však Bůh vzkřísil z mrtvých — skrze toho stojí tento před vámi zdrav. To jest ten kámen, který byl zavržen od vás stavitelů, který však se stal kamenem úhelním, a není v nikom jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem dávaného lidem, v němž bychom měli býti spaseni.“

Marno bylo Židovstvu s tím jménem zápasiti, marně se jeho moci vzpírati, zvítězilo božsky nad ním. Přesvědčil se o tom Israel, když jeho svatý chrám byl rozkotán a zdi svatého města byly rozmetány, a jméno Ježíš volně se rozlehlo celým římským světem. A také ono uchopilo a drželo v napětí duši světovládného Říma, jenž se z počátku vší svou mocí a silou proti němu vzepřel. Nebylo tehdaž silnější a větší moci politické a vojenské nad římskou veleříši. Nastal tedy třísetletý zápas o to jméno a bylo prolito moře mučednické krve, ale božské jméno Ježíš zvítězilo i nad pohanským Římem, na kolena sklonilo v osobě Konstantina Velikého římské imperátory a zalesklo se dokonce jako vítězný znak na praporech římských legií.

Zatím však na jméno Ježíš čekal nový, ještě větší a úpornější boj. Na římskou říši, tehdy již křesťanskou, naráželo stěhování národů. Od severu i východu vyvstávaly jako zkázonosné mraky vždy nové a nové pohanské a barbarské národy; byla to pravá potopa národů, která po několik století zatopovala nejen římský vzdělaný svět, ale chtěla v svých němých hlubinách pohltnout i jméno Ježíšovo. Ale na podiv dějinám světa a v úžas všemu lidstvu, božské jméno Ježíšovo zdolalo vítězně i tento dravý, surový živel, uchvátilo duši barbarstva a učinilo ji křesťanskou. Na kolena padali ve jménu Ježíšově vojevůdci a králové barbarští, kteří se v své hrubé síle jenom božství dovedli pokořit. „Sklon se, hrdosmělý Sycambře — pravil sv. Remeš francckému Chlodviku, než ho pokřtil — sklon se, spal to, čemu jsi se klaníval a klaň se tomu, co jsi spaloval.“⁴⁾

Duši evropských národů jméno Ježíšovo udrželo v napětí asi tisíc let, až se znova s ním pustily v boj v ne-

⁴⁾ Aug. Thierry: *Récits Mérovingiens*.

konečných náboženských i politických revolucích. Žijeme právě v té době, ale zároveň jsme také již svědky, jak se nad odkřesťaněnou Evropou začíná zdvíhati kříž se jménem Ježíšovým — „Kříž nad Evropou“ jest název knihy českého myslitele.⁵⁾

Vidíme na vlastní oči i slyšíme na vlastní uši, jak jméno Ježíšovo začíná vítěziti ve mnohých kdys revolučních zemích a zavznívá v proslovech hlav států.⁶⁾

Nadarmo někteří národové vyhrabují z pod sebe, ze své pradávné surové a barbarské minulosti národní nebo plemenné novopohanství, zdvíhající proti rovnému kříži Kristovu své odznaky — božské jméno Ježíš přemůže i je. Ano, máme zaslíbení v Písmu, že i tehdy, kdy se proti tomu jménu pozdvihne podsvětí, říše pekla se jménem Antikristovým na svém praporu, jméno Ježíšovo zvítězí i nad ním na věky. „Ježíš Kristus včera i dnes. Onť i na věky.“

A tehdy se stane plnou pravdou, že nejen koleno nebesťanů a pozemšťanů, ale i těch, kteří jsou v podsvětí, skloní před tím jménem, které jest nade všechno jméno, a že každý jazyk vyzná, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.

⁵⁾ R. I. Malý.

⁶⁾ Dr. Ed. Beneš ve vánočním proslovu 1936.

VSTAŇ A OSVĚT SE, JERUSALEME!

Svátek Zjevení Páně

Den posvátný slavíme, ježž zdobí tré zázraků: „Dnes hvězda vedla mudrce k jeslům: dnes víno učiněno je z vody na svatbě: dnes se dal Kristus (v Jordáně od Jana pokřtiti, aby spasil nás, alleluja.“

Tak oslavuje dnešní památný den kniha kněžských hodin. Mešní kniha pak zdůrazňuje společný obsah a význam oněch tří událostí: Kristus Pán zjevil své božství všem lidem, proto jest oslavován dnešní den jakožto svátek zjevení Páně národům.

Epištola¹⁾ toto slavné zjevení prorokuje napřed velkolepou předpovědí Isaiášovou. Prorok vyzývá Jerusaleme, aby povstal a zazářil, neboť přišlo jeho světlo. Pohané, dotud tápající v mrákotách, budou choditi v tomto světle i jejich králové. Jen pozdvihnouti oči a porozhlédnouti se: přicházejí svoji, synové i dcery; jsou tu příchozí i z dalekého pohanstva, z cizozemska, až z ostrovů zámořských; kam se jen pohled otočí, všude spatřiti záplavu velbloudů až z Madjanu a Efy; dokonce „všichni i ze Sáby přijdou, zlato i kadidlo přinesou“.

Evangeliu²⁾ to, co epištola viděla v budoucnosti, zří naplněno již ve skutečnosti, aspoň v prvotinách národů a králů. Hvězda svítí na Východě, králové povstávají s četným průvodem a bohatými dary a ubírají se, kam je zatím hvězda vede, nejprve do Jerusalema. Táhne se za leklého krále Heroda: „Kde jest novorozený král židovský, jehož hvězdu jsme viděli na Východě?“ Slyší z úst svolaných kněžských knížat a zákoníků, že v Betlemě Judově. Vydávají se tedy na cestu do Betlema, a hvězda zas je předchází, až stane nad místem, kde jest Dítě. Králové padše klanějí se jemu a otevřevše poklady své, obětují mu zlato, kadidlo a myrhu.

Proroctví Isaiášovo naplnili se svým průvodem tři králové. Ale toto naplnění bylo, jak praveno, jenom v prvo-

¹⁾ Is. IX.

²⁾ Mat. II.

tinách, částečné. Bylo třeba dvou tisíc let, aby se zjevení Páně národům vyplnilo ve světových rozměrech. Od doby tří králů do dnešní chvíle vzrostl nesmírně počet národů, klanějících se Ježíši Kristu, narozenému v Betlemě Judově. Pořadem dvaceti věků národ za národem ze všech dílů světa přistupoval ke Kristu s dary oddanosti, víry a lásky. Není ani možno toto zjevení Páně najednou myslí obsáhnouti; snad jen v obrysovém přehledu, jak by je byl mohl pojmuti návštěvník misijní výstavy ve Vatikáně r. 1925, rozložené do dvaatřiceti oddělení.

Byly tam památky na obrácení národů ke křesťanství ze všech plemen člověčenstva, misijní i národopisné zvěsti obyvatel země od Aljašky až do Země Ohňové-Tierra del Fuego, od mysu Dobré naděje v Africe přes Evropu až do končin eskymáckých blíž severního polárního kruhu, od Austrálie a tichomořských ostrovů dále do Číny, Indie a Japanu. Několik set jazyků hlásí se ve zmatku babelském k světlu Kristovu, a člověk, procházející se mezi sbírkami lidstva všech pletí, všech vzdělaností i nevzdělaností, mohl si s porozuměním opakovati proroctví Isaiášovo:

„Vstaň a sviť, ó Jerusaleme;
vzešloť tvé světlo a velebnost Boží nad tebou.
Pohané chodí v tvém světle!“

Mohl žasnouti, probíraje se snůškami a sbírkami náčiní, nádob, ozdob, zbraní, sošek, krojů z nejdálnějších končin mořských i zámořských:

„Pak budeš — Jerusaleme — hledět a rozplývat se,
divit a šířit se bude tvé srdce,
až k tobě zaměří bohatství moře,
až přijde zámožnost pohanů k tobě.“

Mohl se tam učit poznávati zvířenu celé země, všech zeměpásů, která tam v ukázkách byla nahromaděna jako v arše Noemově, a rozpomínati se na slova prorokova:

„Záplava velbloudů tě zatopí,
dromedáři z Madjan a Efy.“

Také každý, kdo přišel z Československa na výstavu, mohl si učiniti pojem o tom, co znamenají sváteční slova o zjevení Páně národům země. Zamýšleje se se nad misijními památkami, mohl si uvědomiti, kterak se i jeho národu zjevil Pán, a musil se státi oddaným příznivcem a podporovatelem církevních misií. Musil cítiti, že i sebe větší dar na misijní účely byl by jen nepatrnou splátkou vděčnosti na nesmírný dluh za to, že i národům naší vlasti požehnanou činností věrozvěstů sv. Cyrila a Metoda a jejich prvních následníků, sv. Ludmily a sv. Václava, zazářila hvězda spásy a křesťanské vzdělanosti.

BUD VŮLE TVA

První neděle po Zjevení Páně

Bud vůle tvá!

Tato prosba otčenáše jest také názvem jedné ze slavných českých básní, které se vyrovná snad jen jediná ze světového písemnictví, Děržavinova óda na Boha. Báseň o vůli Boží napsal F. L. Čelakovský nikoli tehdy, když se mu svět zdál „Růží stolistou“, ale tehdáž, když byl jejími trny hluboce zraněn. Tenkrát se mu zjevilo, co jest vůle Boží, čeho si přeje Bůh, aby se na světě dalo a vše aby se této jeho vůli podrobovalo, jak to vyslovuje prosba modlitby Páně: „Bud' vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi!“

Jest pak vůle Boží dvojí. Jedna jest vyjádřena nutnými zákony ve hmotné přírodě a ta se musí naprosto díti; hvězdy na nebi i země musí se ve vyměřeném čase otáčeti bez výjimky a bez odporu. Druhá vůle Boží jest vyslovena v přikázáních, daných mravním bytostem andělským a lidským, tedy bytostem se svobodnou vůlí, které se pro ně rozhodovati nutně nemusí, ale mají, pod hříchem jsou povinny; máš věriti v Boha, máš ctít rodiče . . . Poznávati vůli Boží ve všem životě a jí se dobrovolně podrobovati, jest nejvznešenější úkol člověkův na zemi, hodný věru andělů.

O vůli Boží důtklivě mluví také v dnešní epistole¹⁾ sv. Pavel. Napomíná důrazně, pro milosrdenství Boží své nové věřící křesťany v Římě, aby se neřídili pohansky tupým světem, jenž nic neví o vůli Boží: „Nepřipodobňujte se tomuto světu, praví, nýbrž přeměňujte se obnovou mysli své, abyste zkoušeli, co jest vůle Boží, co totiž jest dobré a příjemné a dokonalé.“ Protože pak na dnešní den zároveň připadá i svátek Svaté rodiny, jest naším úkolem poznati i v tom vůli Boží, jak si Bůh přeje, aby bylo manželství zřízeno a rodina lidská uspořádána.

¹⁾ Řím. XII.

Vidíme na svaté rodině jako na prvvovzoru křesťanských rodin úplnou jednotu tří bytostí, založenou v Bohu. Manželství není jen tak zhola společenství muže a ženy, utvrzené nějakou občanskou smlouvou; jest to spojení i Bohem chtěné, v Bohu založené, Bohem i posvěcené, svátostné, nerozlučné. Manželský sňatek katolických křesťanů, jak jej Bůh chce míti, jest jako dvě sepjaté ruce, kde palce spínají „křížem“, přeloženy přes sebe, obě dlaně. Muž jest v tomto odznaku jakoby pravá ruka, žena levá a obě dvě jsou dlaněmi k sobě obráceny, by si vzájemně pomáhaly; zač chopí jedna ruka, k tomu se jí na pomoc přitočí druhá.

Jestliže se v rodině objeví více lidských bytostí, dětí, nesmí se jednotu všech v Bohu a mezi sebou nikterak přerušit, ale ještě více pro blaho dětí utužit. A jako se rodiče spojují v Bohu, tak musí i jejich děti v manželství již od útlého dětství k Bohu býti vedeny. Dnešní e v a n g e l i u m²⁾ ukazuje Josefa a Marii, jdoucí do chrámu a tam také vedoucí dvanáctiletého Ježíše. A toto dítě Ježíš hluboce to chápe, že u Boha jest jeho místo: „Zdaliž jste nevěděli, táže se, že já musím býti v tom, co jest Otce mého“ — nebeského?

Taková byla vůle Boží s rodinou svatou, taková jest i vůle Boží s rodinou křesťanskou. Tak vždy také křesťané vůli Boží v manželství chápali. Proslulý akademický malíř³⁾ podává o svých zesnulých rodičích tuto vděčnou vzpomínku:

„Ve staré modlitební knize, kde vzadu na čistých stránkách zapisoval můj děd švabachem důležité události rodné, jsou zápisy i mého otce jako pokračovatele. Ke dni jeho sňatku bylo připojeno: Ó Bože můj, Pane náš, plný milosti, smiluj se nad námi a dejž, abychom v spokojenosti a zdraví jako praví křesťané spasitelně živi byli.“

Tak chápali, co Bůh chce s manželstvím, naši otcové a tato vůle Boží platí posud pro nás, jejich syny. Nikdo z nás nemá práva ji rušiti libovolnými rozvody neb dokonce svévolnými rozlukami. Rozbité manželství jest

²⁾ Luk. II.

³⁾ Hála Jan v knize Naše maminky str. 92.

jako vrak ztroskotané lodi na moři, a trosečníci, zda se zachrání do přístavu štěstí? Sotva. Nejhuře se vede při takovém ztroskotání slabým dětem. Proto děti, jsouce ještě bližší Bohu než naruživí dospělí, vůli Boží v sobě mocněji cítí a pudově brání společné záhubě rodičů i sebe.

Spisovatelka významného jména⁴⁾ píše o svých rodičích, ze žárlivosti se rozvádějících: Matka řekla otci: „Kazíš život mně i tomu dítěti, ani nevyroste. Podívej se, jak je bledá! Nemohu to již snést, půjdu k své matce.“ — Hrůza stála přede mnou. Ale rodiče neznali smilování. „S kým chceš jít, Olginko?“ ptá se otec a smutně natáhl po mně ruku. „S kým chceš jít?“ hovoří matka, a každý se dává jiným směrem. Běhám od jednoho k druhému. Chytila jsem tatínka za ruku a dívám se úzkostlivě, zoufale za matkou. Její výraz je pln odhodlání, a zdá se, že už ji nic neodvrátí, že se něco stane. Dala jsem se do pronikavého nářku. Plakala jsem nahlas, tak těžce, jako nikdy — nikdy nic už ve mně nesmaže tuto vzpomínku. Tu se matka najednou vzdala a rozhodla se kvůli mně. „Neplač už, Olginko,“ a vzala mě za ruku konejšivým pohybem, plným síly. Ale já držíc její ruku, nepouštím ruku tatínkovu —.

Hle, to dítě, běžající od otce k matce a chytající se jich za ruce, jest vykonavatelem vůle Boží v manželství. Kéž ji pochopí i dospělí.

Pro milosrdenství Boží, nepřipodobujte se tomuto světu, ale chápejte, která jest vůle Boží dobrá, lícená a dokonalá — aby co Bůh spojil, člověk nerozlučoval.

⁴⁾ Votočková-Lauermannova O. Tamže str. 354.

VÍNO MILOSTI

Druhá neděle po Zjevení Páně

Evangelium o svatbě v Káni Galilejské mělo rozsáhlou ozvěnu v lidských duších nejen náboženskou a společenskou, ale i uměleckou. Již tehdy, kdy se stal v Káni skutkem první Ježíšův zázrak, „počátek divů“, „zjevil Ježíš slávu svou, a uvěřili v něho učedníci jeho“. Průběhem pak věků rozjařovala se obraznost křesťanského lidu v četných legendách na tomto zázraku, mnozí malíři rádi zobrazovali památný ten děj na skrovnějších i zas rozměrných plátnech, jako Paolo Veronese, též ne jeden básník čerpal svůj pohár tvůrčího vína ze štoudví v Kanaan.¹⁾

A vpravdě! Svatba v Káni Galililjské jest po mnohé stránce pozoruhodna. Není to jen svatební hod dvou prostých, chudých Israelitů, kteří vešli podle mojžíšského zákona v nerozdílné, přirozené spojení muže a ženy, a kteří — bez knížky zapuzení²⁾ — čekali pozhénání pramatěří svého národa. Není to jen hostina sezvaných rodových přátel; jest to svatba slavená za přítomnosti nejvzácnějších hostí, samého Ježíše Krista, jeho božské matky a jeho učedníků. A nadto svatba, oslavená zázračným vínem, věnovaným chudobným svatebčanům z bohaté moci Ježíšovy na přímluvu jeho matky Panny Marie! „A když se nedostávalo vína, vypravuje evangelium,³⁾ matka Ježíšova řekla k němu: „Nemají vína.“ A řekla potom v důvěře v jeho božskou moc také služebníkům: „Cokoli vám řekne, učíňte!“ A když pak byl vykonán rozkaz Ježíšův a do šesti kamenných štoudví nanošeno čerstvé vody i naléváno pro stůl, shledal správce svatby, že to výborné víno. Domnívaje se, že je na posledek opatřil sám ženich, pravil k němu: „Každý člověk dává nejprve dobré víno a když se podnapili, tehdy to, které je špatnější; ty však zachoval jsi dobré víno až dosavad.“

¹⁾ U nás Jan Neruda.

²⁾ Libellus repudiil.

³⁾ Jan II.

Z tohoto Ježíšova „dobrého vína až dosavad“, okusme na dnešní neděli, druhou po Zjevení Páně, také my!

Již sám prostý důvtip nám praví, že to dnešní víno není obyčejné, bezvýznamné víno, že Ježíšovo víno chová v sobě příchut' nějakého vyššího významu, že jím Kristus Pán, učiniv je zázrakem, chtěl něco nadpřirozeného naznačiti, a to řekněme rovně a hned, pro lidské manželství. Neboť Kristus přišel, ne aby zrušil přirozený zákon nebo i zjevený Mojžíšův, ale přišel je doplnit a naplnit. Z toho důvodu chtěl i přirozený zákon o manželství posvětit — učinit jej posvátnou záležitostí smluvnou, která se sice lidmi sjednává, ale Bohem potvrzuje a jeho milostí podporuje. Ono „dobré víno až dosavad“ znamená tedy rodinné blaho, živené stále, kde se o to manželé trvale přičiňují — Boží milostí.

Jistě že přináší s sebou i přirozený svazek manželský ve mnohých strastech a při četných obětech (jisté blaho manželům, ale toto blaho bývá jako ono první víno, počáteční na svatbě v Káni, které se ihned vypilo a jehož se potom nedostávalo. Avšak v manželství jest nutno, aby dobrého vína bylo stále dosti i k posledku, vína, z něhož by se posilovali nejen rozjaření novomanželé, ale z něhož by radost a sílu pily později na svatbu přicházející děti, ba vnukové a z něhož by se osvěžovali k posledku i manželé staří, mající žiti v lásce svého potomstva. A to je právě svatební víno Ježíšovo, svátostný dar k oddatvím, vykonaným po zpovědi a svátém přijímání jako svátost ve jménu Ježíšově a před jeho zástupci — učeďníky.

Jsme bohužel smutnými svědky zjevu, že na sta a na tisíce lidí podstupuje sňatek a slaví svatbu, ale podle toho, že se po krátkém soužití rodiny rozvádějí, dokonce i s dětmi, vidíme, že se jim nedostává „dobrého vína až dosavad“, až do konce, buď že nesjednávají mezi sebou sňatek svátostný anebo že nežijí v něm ve stálém spojení s Bohem — zbožně. Povzdech matky lidstva, Panny Marie, smutně a teskně zavznívá nyní zemí: „Nemají vína!“ Ale Ježíš Kristus není tím věru vinen, že si ho nepozvali na svatbu nebo za stálého hosta...

Zato tam, kde v manželství jsou Ježíš s Marií rádi vídanými hosty, i při všech přirozených strastech, chudoby, nemoci i jiných svízeli jest také vždy doma dobré víno občerstvení, posily a rodinného blaha. Zvláště jsou to matky, základny manželství, kterým bývá mnoho vytrpění s dětmi a které dovedou z vína z Kanaan pítí a i svým drahým nalévati. Proto není divu, že i po letech odrostlé děti na ně i „na jejich víno“ vděčně vzpomínají.

Před časem byla vydána s velikou pečlivostí kniha „Naše maminky“. Je v ní sebráno na osm set vzpomínek na matky, velkou většinou z křesťanských manželstev. Psali je slovutní lidé, muži i ženy, kteří vynikli v životě; rozbírali v delších, kratších rozpomínkách všechny stránky rodinné knihy, jasné i tmavé, a bylo cítiti z jejich zpráv o našich matkách, zámožných i chudých, vzdělaných i prostičkých, že si se slzami v očích přikouzlovali ke rtům pohár zašlého rodinného blaha . . .

To všecko způsobilo ono víno z Kanaan, víno dobré až do konce, „víno dobré až dosavad“.

DOBRO VŠEM

Třetí neděle po Zjevení Páně

Dobro všem!

S tímto heslem rozesílalo zvláštní lístek jedno z nejnovějších duchovních hnutí v naší české společnosti a při něm byla poznámka: Zamyslete se chvilku nad tímto heslem a napište nám laskavě: Jak bychom jeho obsah co nejdříve uskutečnili. Co je — podle vašeho úsudku — největší brzdou při budování lepšího a radostnějšího lidského soužití. V čem a jakým způsobem nám můžete pomáhati v naší práci.

Dobrá tedy! Zamýšlíme se. „Dobro všem.“ Nic věru krásnějšího nad to; dobře činiti, aby se každému v životě dostalo, pokud možno, jen dobrého. Ale nic nového! Tato společenská otázka je především mravní a jest již dávno rozřešena nábožensky. Neboť totéž chce Bůh a to také činí, ten Bůh, od něhož a z něhož je všechno dobré jako ze slunce sršící světlo a teplo,¹⁾ a to jest také vůle vtěleného Boha, Ježíše Krista, jenž po zemi „přešel, dobře čine“. Jenom tedy otevřítí mešní knihu bohoslužebnou na dnešek a pozorně z ní tuto vůli Boží vyčísti! V dnešním evangeliu²⁾ se skutečně zjevuje Syn Boží a Syn člověka jako živé, zářivé heslo „Všem dobro“. Sestupuje prostřed zástupů s hory jako hotový příklad dobřechinění. Hned pod samou horou činí dobře malomocnému, který přišel, klaněl se mu řka: „Pane, chceš-li, můžeš mě očistiti.“ I vztáhl Ježíš ruku a dotkl se ho řka: „Chci, buď čist!“ A sotva vešel do Kafarnaa, přistoupil k němu setník a prosil ho řka: „Pane, služebník můj leží doma ochrnutý a hrozně se trápí.“ I dí mu Ježíš: „Já přijdu a uzdravím jej.“

Hle, tak podle své božské moci jedná vtělený Bůh Ježíš Kristus jako pravzor. Lidé, chtějí-li činiti dobré všem, musí jeho v tom podle svých sil následovati. Nikoli však jenom z chvilkové dobré nálady, ale důsledně a zá-

¹⁾ *Ens, diffusivum sui* — Deus.

²⁾ Mat. VIII.

vazně musí se řídit jeho zásadami a zákony o konání dobra. Proto je především nutno, aby v něho věřili, nikoli jako pouhého lidského učitele, nýbrž jako božského zákonodárce, jenž lidstvu předložil svá přikázání o tom, jak se koná dobro všem. Ale pouhá víra by tu nedostala; je třeba ji proměnit, aby člověk byl po všech stránkách úplným člověkem, v jednotlivé dobré činy šlechetného křesťanského života.

Na tuto stránku v člověku obrací zřetel zas mešní epištola.³⁾ Ve slovech sv. Pavla vycitujeme ohlas Kristových zásad z kázání na Hoře blahoslavenství: „Nikommu neodplácejte zlého za zlé; bedliví buďte dobrého — přede všemi lidmi.“ Tak zní napomenutí; ani vůbec nemyslit na zlé, ale spíše vždy jen na dobré. „Možno-li, pokud jest na vás, mějte pokoj se všemi lidmi; nemstěte se sami, miláckové.“ Zcela správně; mohla by se porušiti nejen láska, ale v zuřivé, mstivé vášni i spravedlnost k bližnímu. „Mně patří pomsta, já odplatím,“ praví Hospodin. „Avšak lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej; žízní-li, dej mu píti; neboť to čině, uhlí žhavé shrneš na hlavu jeho. Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým.“

Nuže, jakou odpověď vyčteme z evangelia i epištoly dnešní neděle na podanou otázku?

Jak bychom obsah hesla „Dobro všem“ co nejdříve uskutečnili? Dobře činiti může sice každý ihned, ale náprava celková, má-li býti trvalá, nemůže býti okamžitá. Překážejí ony brzdy, v dotazu dotčené. Největší překážkou snahy dobře činiti je sám nynější člověk; zpusťčil v sobě nevěrou svědomí spravedlnosti. Přikázání Desatera, bdícího nad tím, aby se každému na světě dostalo dobra spravedlnosti — „každému, což jeho jest“, jsou v lidském nitru rozbita a mají vzhled zlomků a střepů na svahu Sinaje, když Mojžíš deskami o zem uderil. Proto jest tak zlé dnes soužití mezi lidmi — není vzájemné spravedlnosti. Ale ještě hůře jest, že nynější člověk v sobě nevěrou zpusťčil i svědomí lásky; Ježíšovy zásady lásky, štípené jako lilie polní na Hoře blahoslavenství — jsou nyní davy zdupány ...

3) Řím. XII.

Co v tom nyní činiti mně, tobě, každému? Obnovenou věrou mravní zákony Desatera znova v sobě rýti, ale ne již do křehkého kamene, spíše do srdce, do duše nesmrtelné. Nestačí však k životu samojediná spravedlnost, ovšem ani nové vytvoření v nitru svědomí spravedlnosti; byl by život samou spravedlností tuze přísný a tvrdý. Z toho důvodu i Ježíš, jenž přišel naplnit zákon a proroky, doplnil zákon Desatera zákony své lásky. Protož nutno nám ve zrušeném nitru také ještě znova vysazovati lilie polní jeho lásky, vytvořiti v sobě znova svědomí lásky „Milovati budeš...“ A teprve až bude ve mně, v tobě, v nás věrou vytvořeno obojí svědomí, jak spravedlnosti tak lásky, bude se moci podle božského vzoru Ježíšova lidsky konati dobro všem. A potom snad, až bude aspoň většina lidí takto znova ve svědomí přetvořena, bude snadnější soužití lidí na zemi a země se bude víc a více podobati nebi, kde teprve v dokonalém, ideálním lesku zazáří heslo:

„Dobro všem.“

Po námořní bitvě v Severním moři za světové války měli švédští rybáři po několik měsíců příšernou podívanou. Nejednou vpluli mezi tisíce a tisíce mrtvol. Hlavy s vyklovanými očními důlky, oklované paže, vztyčené o pomstu k nebi, nabubřelé trupy, nadnášené stále korkovými pásy, — desetitisíce utopenců kymácelo se na vlnách, kývalo se v pohybu vln jako jezdci — příšery, provázené mraky ryb a ptactva. Pro zármutek nemohli tehdy rybáři ani lovit, a když zajeli dále od nich ke břehům na mělčiny a spustili sítě, vylovili i tam po každé s rybami několik mrtvol se dna...

Švédská spisovatelka Selma Lagerlöfova popisuje tyto válečné hrůzy v knize „Bannlyst“ — „Proklatce“ a připouje i jakési vidění. Všichni tito utopenci předstupují na věčnosti před soud. Velebná postava muže, oděná v hedváb s vlasy splývajícími v měkkých vlnách kolem tváří, vyslýchá je a táže se všech: „Umíte mi povědět desatero přikázání mých, ale tak, jak znějí dnes na zemi? Duše vykoktávají stěží ze sebe první čtyři zákony desatera v jejich správném znění, ale pak spustí jistě a rychle: „Budeš zabíjeti! Budeš smilniti! Budeš krásti! Budeš krivě svědčiti! Budeš zabíрати dům svého bližního! Budeš si žádati statku svého bližního, manželky jeho, služebníka jeho, dobytka jeho, všeho, což jeho jest!“ — Odpovídají tak podle hrozně pravdivé skutečnosti na nynějším světě a zároveň tím obviňují před Bohem všechny ty, kteří vedou svět a jej uvrhují tím do samých bouří, válek a krvavých převratů.

Já bych však jako hlasatel úplné pravdy k tomu ještě dodal, že i čtyři první přikázání, jak je dal Bůh, jsou převracována rouhavě v opak: „V jednoho Boha nebudeš věřiti, jeho jméno i jeho den nebudeš světiti a rodičů svých nebudeš ctíti“ — takže celé Boží desatero je nyní nevěrou, směle hlásanou, obráceno v rouhavý opak, v jakési pekelné zaklínání.

Odtud ovšem možno si vysvětliti, že svět, odpoutaný od zákonů všeho božského řádu, je v sobě rozpoután i zmítán v samých bouřích. A tak se podobá ten slavný svět lidí lodičky z e v a n g e l i a,¹⁾ zmítané v bouři na moři: „A hle, bouře veliká povstala na moři, tak že se lodička pokrývala vlnami.“ Jedinou záchranou lodičky z evangelia byl Ježíš, a Ježíš jest jediným zachráncem lidstva v rozpoutaných bouřích světových, které, sotva se jedny ztiší, druhé se zdvihají. „Tehdy, dí evangelium, vstal a přikázal větrům i moři, a nastalo ticho veliké.“ Na rozbouřený nynější svět nemusí však Ježíš Kristus znova s nebe sestupovat a rozběsněným živlům zázračným kynem poroučet. Stačí mu odkázati velitelským pokynem na dané jeho zákony: „Ty, které jste převrátili směle na rub, obraťte zase poslušně na líc, ať znějí tak a tak se vykonávají, jak byly dány na Sinaji a jak jsem já je doplnil příkazy své lásky.“

Pro slova Páně měl vždy největší a nejhlubší porozumění svatý Pavel. Proto i v dnešní e p i s t o l e²⁾ máme toho skvělou ukázkou, jak uměl vyměřiti a stanoviti poměr Kristových zákonů lásky k desateru Božích přikázání. Vždyť, zamyslíme-li se, můžeme skutečně první tři nařízení mravního zákoníku desatera zahrnouti v první zákon Kristovy lásky: „Milovati budeš Pána Boha svého.“ Sedm pak ostatních zahrnouti v druhý zákon lásky: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ A právě o tomto druhém zákonu píše Pavel: „Nikomuz nezápovídáte nic dlužní, leč abyste se milovali vespolek, — neboť kdo miluje bližního, zákon naplnil; (přikázání) zajisté nesesmilníš, nezabiješ, nepokradeš, nepromluvíš křivého svědectví, nepožádáš a je-li které přikázání jiné, zahrnují se ve slově tomto: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“

Jest jistá věc a zcela možná: jestliže by lidé opravdu milovali Boha tak, jak On si žádá, z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši mysli své a ze vši síly své, jistě by zachovávali první, druhé, třetí Boží přikázání. Jest-

¹⁾ Mat. VIII 23—27.

²⁾ Řím. XIII.

liže by dále pro Boha a z lásky k němu milovali i bližní své, zachovávali by také ostatních sedm přikázání Božích a v tom i „nezabiješ“, a potom by bylo sotva možné všeobecné světové zabíjení. Představme si tedy nynější svět, stále znova a znova od dob první světové války bouřený a novými ještě hroznějšími bouřemi děsící — jako loď, zmítanou v rozbouřeném moři. Když jest nejhůře, vypouští se z lodi do vlnobití olej. Nuže, ať správcové lodi světa, tonoucí v rozbouřeném moři, rozlejí kolem ní svět, tonoucí v rozbouřeném moři, rozlejí kolem ní olej Kristovy lásky — a jistě všechny vlny hltavých žádostí po majetku bližního, všechny vlny lačných chtivostí po zemích cizích a po jejich bohatství, všechny vlny vražedné odvety, všechny vlny běsného nepřátelství, všechny hroživé vlny nového a nového zabíjení klesnou pod tímto tišivým olejem, a stane se utišení veliké.

Umíral jinoch sotva dvaceti let. Když se jeho domácí naklonili k jeho šeptajícím ústům, zaslechli slova, několikrát opakovaná: „Bídny světe! Bídny světe!“

Vydral-li se ze rtů mladého ještě člověka takovýto povzdech nad světem, co teprve se dere z úst člověka, hy-noucího v plném zápasu životním! Jakým se asi jeví svět v pohledu soudce, jenž se obírá lidskými slabostmi a zlobami, nebo svět v pohledu diplomata, lovícího v ka-lu lidské ničemnosti své politické prospěchy? Vždyť i sami Boží proroci pronášeli v Písmu hrozebné po-sudky nad zkázou národů i měst, takže své výtky a hrozby jmenovali „břemeny“, která se měla na zkázu s jejich obřích ramenou svaliti a rozsypati. Isaiáš mno-hokrátě hlásal břímě Babylonu, břímě Duny, břímě Ara-bie, břímě Tyru a Jerusalema.¹⁾ A prorok Jonáš seděl již nad Ninivem a čekal, jak se břímě jeho hrozeb jako zkázonosné mračno vysype nad zkaženým městem.

Nemůže tedy ani lidský optimista popříti, že by ve světě nebylo na mnohých místech nahromaděno lidského zla ažaž a že by nezasloužilo trestu nebes. Avšak Bůh uká-zal již rozhorlenému proroku, že sice zlo na zemi jest, že však je k němu nejvýš shovívavý. Proč asi? Protože Bůh, tvořiv svět s lidmi, připustil v něm z vyšších dů-vodů i zlo, a to jak zlo fysické, přírodní, tak zlo mravní, hřích.

Ano, sám vtělený Bůh Ježíš Kristus, jenž přišel právě na svět, aby zlo obracel v dobro, ve společnosti, kterou pro to založil, v království svém, zlo vůbec připustil a nechal je růsti a bujeti zatím vedle dobra. Vysvětlil nám pak tajemství původu mravního zla i příčinu, proč pone-chává do času i zlé mezi dobrými, v dnešním e v a n g e - l i u²⁾ o koukolu mezi pšenicí.

„Podobno jest, pravil, království nebeské člověku, který

¹⁾ Is. 13, 21, 23, 24.

²⁾ Mat. XIII.

nasel dobrého semene na poli svém.“ Podle výkladu Ježíše Krista samého jest rozséváč Syn Boží, pole je svět; dobré símě jsou synové království. — „A když lidé spali, přišel nepřítel jeho a nasel koukolu mezi pšenici a odešel.“ Koukol podle uvedeného vysvětlení jsou synové zla a nepřítel jest ďábel. Když oboje sémě zaseté vzrostlo, nabízeli se služebníci vytrhati koukol: „Chceš-li, abychom šli a vytrhali jej?“ A on pravil: „Ne, abyste trhající snad koukol, nevytrhali s ním i pšenice. Nechte, ať oboje spolu roste až do žní: a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky ke spálení; pšenici však shromažďte do stodoly mé.“ Žeň jest konec světa a ženci jsou andělé posledního soudu, oddělující zlé od dobrých k poslednímu, konečnému jejich určení.

Toto poučení z úst Božích vysvětluje nám původ mravního zla, hříchu, dále velikou shovívavost Boží na zemi k němu a konečně i spravedlivé odsouzení a ztrestání zla.

Kdo z nás tedy vědoucích to, žije-li uprostřed zlých lidí a jejich činů a vidí-li, jak se jejich dílo daří, bude se nad tím roztrpčovati a zklamán vyvolávati? „Jest to jedno, zlo jako dobro, býti zlým člověkem jako dobrým!“ Jen pomalu, však konec vše spravedlivě napraví; býti dobrým jest nejvyšší životní povolání, býti zlým nejbídnější úděl života. Protož i svatý Pavel v *epistole*³⁾ dnešní si přeje, bychom se nedali svést zlem, sebe svůdněji zbarveným jako koukol, ale pěstovali v sobě čisté dobro. Byť vůkol nás byl samý lidský plevel, my bychom zůstali Boží pšenici. Jeho vlastní slova nás mocně vybízejí, bychom byli „vyvolenci Boží, svatí a milí, milosrdní, dobrotiví, pokorní, mírní, shovívaví, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce si vespolek“, bychom chovali nikoli zlobu k sobě, nýbrž „lásku, která je svazem dokonalosti“.

Nic lepšího, nic krásnějšího nemohl nám svatý apoštol na tomto světě doporučit, jako býti dobrými. Svět necení sice mnoho člověka dobrého, jak by si zasloužil, ale moudří lidé ano. Neboť co je žádoucnějšího pro otce

³⁾ Koloss. III, 12—17.

a matku než dobrý syn, dobrá dcera, a pro děti dobří rodičové; co lepšího pro pána než dobrý sluha a zas pro sluhu a dělníka než dobrý zaměstnavatel; jaký poklad jest dobrý vládce státu, ministr, úředník společnosti; jaké bohatství pro rodinu dobrý muž a dobrá žena! Nezáleží arci tak na hodnocení člověka lidmi jako Bohem. A tu — co jest více před Bohem, býti bohatým na hromadě zle nakořistěného zlata či i v chudobě býti dobrým; co jest více v očích Božích, býti vznešeným na prestolu, lží a násilím vyvýšeném, či v prostotě býti dobrým? Co jest více, býti v očích světa slaveným bojovníkem, potřísněným však nevinnou krví — slovutným spisovatelem, učencem, umělcem, původcem však zkázyplných děl, či býti slavným slávou z úst Božích. Není zajisté větší a lepší slávy, než kterou slavil Ježíš dobré všech odstínů, trpělivé, milosrdné, tiché, čisté, nazvav je blahoslavenými. Buďme dobří jako jest Bůh a věřme: Není nad to většího štěstí životního, není větší slávy na zemi ani na nebi.

ZA ZRAK VZRŮSTU CÍRKVE

Šestá neděle po Zjevení Páně

Království Boží na zemi, katolická Církev, má na 300 milionů věřících a trvá již dvacáté století. Počtáři si dali práci a vypočítali přibližně, jak Církvi přibývalo věřících postupně vždy za sto let; počítali tedy stoleté přírůstky. Počet to opravdu zajímavý, jako kdyby někdo počítal a měřil léta neb kruhy na pářezu velikého stromu, nějaké té královské jedle šumavské aneb dokonce obrovské wellingtonie kalifornské. A tehdy se v počtech trvání Církve ukázala překvapující skutečnost: v každém století Církvi vzhledem ke století předchozímu věřících nezadržitelně přibýlo. I když Církev za kterékoli století v některých letech rozkolem neb odpadem potkaly značné ztráty, vždy ještě do konce věku byly vzrůstem věřících nahrazeny. Tak se to dělo za prvních tří století, kdy se v pronásledování krev mučedníků měnila hned v símě křesťanů; podobně ve století východního rozkolu, kdy se ztráty na řeckých křesťanech valem hradily vstupováním do Církve národů severských. Rovněž za lutherského odpadu germánských zemí současně vyrůstala náhrada v misiích v obou Indiích, Číně a Japanu. Ostatně to vidíme i nyní u nás: ztráty za převratu jsou již nahrazeny návraty doma i obráceními v misiích. Tuto podivuhodnou skutečnost nezadržitelného vzrůstání Církve vykládá samo slovo Páně v evangeliu¹⁾, a to nikoli jako my suchým výpočtem, ale v obrazných podobenstvích. Kristus tento div pro nás tajemný vysvětluje na dvakrát. Vnitřní vzrůst svého království v lidstvu osvětluje obrazem kvasu, který vzala žena a zadělala do tří měric mouky, až zkynulo všecko těsto. Učený a věřící Pasteur objevil příčiny kvašení a kynutí v kvasinkách, drobnohledných to buňkách, kypících rostlinným životem, které se dělením rozmnožují a zdvíhají na vše strany objem těsta. Tak se děje jako s kvasem — s naukou Církve, do níž vloženy Bohem cíle

¹⁾ Mat. XIII.

životní síly, prolínající lidstvem a neustávající v svém skrytém působení, dokud díže světa nebude plna.

Zevnější pak vzrůst vykládá Kristus podobenstvím o zrně hořčicném, které vzal člověk a nasil na poli. To zrně se pokládá na východě sice za nejmenší mezi všemi semeny, ale když vyrostě, jest větší než jiné byliny, ba bývá jako keř nebo strom, takže nebeští ptáci přilétají a bydlí na jeho ratolestech. Tímto obrazem vyznačil Pán hlavně rychlost vnějšího vzrůstu Církve, ovšem i jeho rozsáhlost. V semeni je skryta síla rostu, ale ta zůstává dosud i nejučenější vědě hlubokým tajemstvím o původu života. Prostě jest to přírodní div, podobný ještě většímu divu nadpřirozenému, moc vložená do zárodku Kristova božského učení, kterou zárodek rychle v duších klíčí a kde má půdu i ostatní podmínky svého vzrůstu, také mocně roste, kvete a přináší i plody křesťanského života, především spravedlnost a lásku.

Jak se asi děl vzrůst Kristova učení v prvotní Církvi, máme pěkný toho obrázek v epištole²⁾ svatého Pavla k Soluňským. Jsou v ní uvedena i jména rozséváčů, apoštola a jeho pomocníků Silvana a Timothea. V Soluni pobyl Pavel na své druhé cestě světem (r. 52.) jenom tři neděle. Ale již tři týdny stačily, aby se ze soluňských pohanů sdružila četná obec křesťanská a přes pronásledování nevražících židů šťastně vytrvala. Pavel zasil zrně kázáním, sotva dočkal, až vzejde, a hned zase šel rozsévat po světě dále, zatím po Řecku. A ku podivu, všude, kam vkročil, předcházela jej předzvěst o křesťanství, šířená ze Soluně! Píše Soluňským z Korinta, že jejich horlivá víra přese všechna soužení dala dobrý příklad a že se od nich dále rozšířila po Macedonii a Achaji. Zároveň vysvětluje, jak byl možný takový vzrůst víry v krátké době. Byl již utajen v záračném semeni samém. „Vždyť evangelium naše nepřišlo k vám toliko v slově — píše — nýbrž i v moci a v Duchu svatém i v přesvědčení mnohém — a vy jste se stali následovníky našimi i Páně, přijavše slovo při mnohém soužení s radostí Ducha svatého.“

Tak tu máme tedy vysvětlen ten způsob, kterým rostlo

²⁾ Thess. I.

království Boží na zemi: bylo jako símě vyhozeno z přesvědčeného nitra rozsevačova v moci a v Duchu svatém a padlo v půdu dobrou. Tak se děje po vše věky, a ono zázračné símě, ujaté v duších, nezadržitelně roste a rozrůstá se do všech zemí na pevnině i na ostrovy v mořích, jak plesá modlitba v mešním vstupu: „Hospodin kraluje, plesej země a radujte se ostrovy mnohé!“

Nuže, co máme my z toho, katoličtí křesťané v Čechách a na celém světě?

Každý se může především radovati, že jest údem Boží Církve, království Božího na zemi, světového stromu, sázeného Kristem, a nikoli členem nějaké odštěpené náboženské společnosti, nějaké sekty, třísky to, uloupnuté za bouře bleskem ze světového, nevývratného stromu víry. Z té radosti vychází přirozeně i činná tužba, by každý byl podle sil ve vzrůstu Církvi pomocen, jako toužili první křesťané v Soluni po tom, by se účinně spojovali se silou Boží a dál a dále s ní víru šířili. Není arci každý k tomu, aby jiné obracel na svou víru; ale kdo je v ní vzdělán a je čistého křesťanského života, může se o to v svém životním okruhu pokusiti se zdarem.

Komu to není dáno, má přec v možnosti modlitbu za vzrůst království Božího na zemi „přiď království tvé“; má snad i prostředky hmotné, aby podporoval dobré církevní účely, hlavně misie.

Konečně může se mnohý i v své rodině o vzrůst Církve přičinit — a není to nejmenší dílo; vždyť má děti jako otec nebo matka a může je otcovsky neb mateřsky opravdově v pravé víře vychovati.

Jaká to pak pro něho radost, jaké uspokojení, když vchází z tohoto království Božího do blaženějšího království nebeského! Vidí zajisté, že v pozemském Kristově království zůstavil na stromu Církve několik jarně zelených lupínků, několik mladistvě svěžích haluzí!

O VENEC VÍTEZOSLAVY

Neděle devítník

Hned z počátku učiníme s básníkem malé rozjímání.¹⁾ Stojí za noci před velechrámem a pozoruje, jak naproti z palácové dvorany tanečníci vrhají své kmitavé stíny po chrámových zdech: „Teď začal tanec — běsná orgie! — Hle, jak se černé stíny míhají — po stěnách domu! Jaký pestrý vír! — Ó směšná hro, tam blázen tančící — po Bohu hází lehkým stínem svým.“

Podobně také nám se zdá, pozorujeme-li dnes na neděli devítník i na obě neděle po něm velebně vážný chrám bohoslužby a vůkol masopustní rej světa. Církev začíná v ty dny představovat nám nejvážnější myšlenky o našem vykoupení; v modlitbách kněžských se čte o stvoření světa, o původu a pádu prvního člověka; mešní modlitby vzbuzují v nás kajícím obřadem vážné úvahy, jak máme celý život prožívat i ve zkouškách hříšného světa zdárně zápasit i mocně pracovat o své vykoupení, bychom dosáhli hlavního účelu — spásy duše. A zatím v ten čas na církevní velkolepou stavbu duchovní svět vrhá stíny svých tanečních rejů: Ó směšná hro, tam blázen tančící po Bohu hází lehkým stínem svým!

Odvraťme se od takové podívané a postůjme raději v posvátné chvíli pod učebným stolcem nejvyšší Moudrosti, Ježíše Krista. Čemu učí dnes v evangeliu?²⁾ Má právě výklad o tom, že jeho nebeské království na zemi jest podobno člověku hospodáři, který vyšel hned na úsvitě, aby najal za smluvenou mzdu dělníky na svou vinici. Mnoho jich všech na práci potřeboval. Vinice byla nesmírná — jako svět, plná zlého kamene i škůdného plevelu, a přece se v ní měla štípnouti plodná réva, vydávající sladké hrozny a šťávu opojivé blaženosti. Protož vyšel i později ještě o hodinu třetí (deváté), a vida na trhu zahálející, poslal také je

¹⁾ V Symfoních J. Vrchlického.

²⁾ Mat. XX. 1—16.

na vinici. Opět pak vyšel o hodině šesté a deváté (dvanacté a třetí odpoledne) a s novou naléhavostí najímal jiných. Konečně nedal si pokoje ani při jedenácté (odpolední páté) a znova vyšed, našel ještě některé zaháleče. Řekl jim: „Proč tu stojíte, celý den zahálejíte? Jdětež i vy na vinici mou!“

Tu tedy máme nikoli bláznivý rub života, ale vážnou jeho líc — práci na Boží vinici, lopotu v díle Božím, pracovní úkol, nebeským hospodářem každému v rozličných povoláních přidělovaný, aby se člověk především a hlavně namáhal o spasení své duše a mohl jednou píti se svým Bohem z kalicha věčné blaženosti — toť smluvená mzda pro všechny. Ó, jak si ten nebeský hospodář toho přeje, aby měl co nejvíce vyvolených soustolovníků; jak bdí každé hodiny nad prací povolaných; jak vybízí nedbalé a zahálející, aby již začali pracovat o své spáse, třeba z nedbalosti nestejně, jeden dřív, druhý později, třetí před samým západem života!

Rovněž tak svatý Pavel v epištole³⁾ pobízí dnes důtklivě ku práci o spásu duše. Volí však jiné podobenství. Představuje nám svět jako ohromný stadion a život v něm jako běh o závod. Vypsána je zajisté člověku Bohem cena nade vše vzácná, věnec, koruna, a to koruna nesmrtelnosti. „Nevíte-liž, volá svatý Pavel k nám, že ti, kteří běží o závod, všickni sice běží, ale jeden dostává cenu vítězství? Tak běžte i vy, abyste dosáhli. Každý však, kdo závodí, zdržuje se všeho; a oni činí to, aby obdrželi věnec porušitelný, my však korunu neporušitelnou.“

Ta slova, která jsou zvláště za našich časů velmi dobře nám srozumitelná, připomínají nám zároveň, co potu, námah, napětí až do sklesnutí vynakládají lidé na zemi všelijakým tancům a sportům. Zasneme, jaký v tom zápal! Ale kdo s podobným zápallem dnes pracuje o vykoupení své nesmrtelné duše, by tak vykonal podle vůle Boží přidělený úkol svého životního povolání, a to tak, aby tím a při tom zároveň nejvyšší ceny dobyt, koruny blaženosti věčné? Kdyby jen stý, tisící díl úsilí byl tomu věnován, co by bylo vyvolených Božích! Jistě dobrý Bůh

³⁾ I. Kor. IX. a X.

by jim dopřál i mnohé zábavy na světě, slušného tance aneb otužovacího sportu jako nutného oddechu při vážné práci životní. Nedovolí však nikdy, aby to, co je vedlejší a podružné, co je hrou, bylo pěstováno jako hlavní a jediný cíl pozemského člověka. Nedovolí, aby se to stalo časovou orgií bez meze a míry a aby takto blázen po něm házel stínem svým. — Proto výstražně volá k lehkonyslným: „Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených!“

Svatý apoštol, aby ukázal lehkovážnému lidstvu, jaký jest vážný účel pozemského života, také sám sebe v epistole představuje jako závodníka o metu nejvyšší — spasení duše. Mohl tak právem učinit; prošel zemi, přepnul moře, přestál bouře jakožto apoštol vyslaný, aby hlásal světu nejvyšší cíl pro každého člověka — vlastní vykoupení. Ale nejen že jiným to hlásal, také především sobě a sám to s sebou prováděl, a tak nezmítaje se k vedlejším marným cílům po stranách, mířil životním během k nejvyššímu cíli, ke spáse vlastní své duše. Hle, jaké to divadlo lidem i andělům!

„Já tedy běžím, nikoli tak, jako na nejisto, zápolím ne jako do povětří bije, nýbrž trestám tělo své a podrobuji v služebnost, abych snad kázav jiným, sám nebyl zavržen.“

Náš běh životní budiž tedy a děj se podle slov Páně nás usměrňujících, za svatým Pavlem i za všemi tisíci a tisíci vyvolenými, bychom i my dosáhli nejvyšší ceny, nebeské vítězoslávy!

K'do chce dobře porozuměti dnešnímu svatému čtení o rozsěvači, nesmí si představovat rovné, čisté, hluboké pole v českém kraji, kde hrčící stroj řádkuje setbu tak pravidelně a opatrně, že sotva jaké zrnko přichází nazmar. Ale nutno si představit pole chudých anebo ještě lépe postáti na cestě u políčka našich horalů po zasetí a hned na okraji pozorovati zrna, padlá vedle na cestu a pošlapaná chodci, i dále u samého pole křoví čekající, až se jejich obilní kořist ujme, aby ji udusila, neb konečně pozorovati prostřed pole vyčnělé i skryté skalky s mělkou zemí, kde na výhoru obilí rychle vzešlé za krátko uschne.

U takového pole otevřme si *evangelium*¹⁾ a s pohnutím budeme čísti o nebeském rozsevači Ježíši Kristu, k němuž se za onoho času sbíhal zástup od měst, aby jej slyšel: „Vyšel rozsevač, aby rozséal, a když rozséal, některá zrna padla vedle cesty a byla pošlapána a ptáci nebeští sezobali je. A jiné padlo na skálu a vzešlé uschlo, poněvadž nemělo vláhy. A jiné padlo mezi trní a trní spolu vzrostlé udusilo je. A jiné padlo v zemi dobrou a vzešlé vydalo užitek stonásobný.“

Toto podobenství vysvětlil sám rozsevač božského slova, a my všichni známe smysl obrazu. Vždyť na nás samých, na poli našich duší bývá símě slova Božího trojím způsobem mařeno. Och, co ten lidský dav pošlape nejvzácnějších rad, poučení a příkazů Božích, jako by pro něj nebyly vysloveny!

A co dobrých slov zvadne i uschne v mělkých duších, třebaže je z počátku dychtivě přijímaly! A co se nejkrásnějších vnuknutí, úmyslů, předsevzetí udusí v duších, zaplevelených hlozím starostí o bohatství a o rozkoše života! Ubohý rozsevač! Jenom část z jeho nebeských zrn padá do duše těch, „kteří uslyšíce slovo, uchovávají je v srdci dobrém a výborném a přinášejí užitek v trpělivosti.“

¹⁾ Luk. VIII. 4—15.

U těch postůjme, neboť oni jsou miláčky nebes, kteří otcovskou Boží starostlivost nezklamou; oni jsou to, bez kterých by pole světa bylo zarostlým úhorem, zbujelou a planou divočinou. Ach, jak by bylo smutno na zemi bez nich dobrých, „dobrých jako chléb“. Jeden takový který uslyšev slovo, uchoval je v srdci dobrém a výborném a přinesl užitek v trpělivosti stonásobný, uveden je v dnešní epištole²⁾ — svatý Pavel.

Dlouho se vzpíral proti tryskající setbě Kristových zrn, aby mu nic nepadlo do duše, ale přece nenadále jedno zrnو slétlo mu do srdce, za ním pak padala jiná a jiná zrna, až se celá Boží setba uchytila v něm. Bylo to na cestě do Damašku, kdy první zrnو nepadlo na cestu, ale do jeho nitra — první slovo Ježíšovo: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ? Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ. Ale tvrdo ti bude proti ostnu kopati.“³⁾ A hle, toto první zrnو padlo na měkko a hned vzklíčilo činem. Šavel chvěje se a žasna, pravil: „Pane, co chceš, abych činil?“⁴⁾ A potom již zrnو za zrnem prší do jeho duše... A tu se děje ten veliký div: Pavel nejen že sám přináší svému Hospodáři za svou osobu užitek, ještě se stává jeho vyvoleným rozsévatelem na světě, a to tak horlivě odvážným, že jest mu málem svět malý; chce všechno před mořem i za mořem poseti slovem Kristovým a také každé místočko na pevnině, ostrovy v moři, náměstí měst i své žaláře osévá Kristovou setbou.

Nelze bez pohnutí jej slyšeti, když vypravuje o svých osudech Božího rozsévace: „V prácech přehojně, v žalářích přehojně, v ranách nad míru, v nebezpečenství smrti častokrát.“ Jaký to vzdělavatel Boží role na zemi! Kde který oráč, kde jaký polní rozséváč se mu vyrovná? Jest i nad svou horlivost pobízen do práce bičí židovskými i metlami římskými i kameny pohanskými. Všechny rány, co jich dostal, má spočítány do jedné.

„Od Židů pětkrát jsem dostal čtyřicet ran bez jedné, třikrát jsem byl metlami mrskán, jednou jsem byl kamenován.“ A neklesl pod ranami, ale vzchopil se a dále do světa i přes moře. „Třikráte jsem se ztroskotal, noc

²⁾ II. Kor. XI. a XII.

³⁾ Sk. ap. 9, 4—5.

⁴⁾ Tamže 9, 6.

a den byl jsem v hlubokosti mořské.“ A stále znova dál a k dílu Božímu. „Na cestách často, v nebezpečnostvích na řekách, v nebezpečnostvích od lupičů, v nebezpečnostvích od lidí svého národa, v nebezpečnostvích od pohanů, v nebezpečnostvích v městě, v nebezpečnostvích na poušti — v práci a námaze, v nočních bděních často, o hladu a žízni, v postech často, v zimě a nahotě.“ Takový byl to dělník Boží, rozsévač, jenž ze zrn padlých do duše, rozmnožil v ní chléb k nasycení tisíců.

Jsme zajisté hluboce pohnuti tímto životem k následování. Dejž nám Bůh všem, aby milost Boží, měkkící a vlašící duše, zkypřila i naše duše jako dobrou půdu ku přijetí setby slova Božího. Nepřejeme si být ani zatvrdlou cestou, ani neprostupnou skalou ani vzrůst dusícím trnům; chceme míti duši jako zemi dobrou, srdce dobré a výborné a vydati užitek stonásobný. Chceme zkrátka býti dobří, „dobří jako chléb“, dobří o sobě, dobří jiným, dobří Bohu, bychom se stali hodni jednou — stolu nebeského.

UKRIZOVANÁ LÁSKA

Druhá neděle po devítiku

Učedníci Janovi a farizeové se postívali. Jednou přistoupili k Ježíšovi a se tázali: „Proč se učedníci Janovi a farizeové postí a tvoji učedníci se však nepostí?“ A Ježíš řekl jim: „Zdaliž se mohou postiti hosté ženichovi, pokud ženich je s nimi? Dokavad mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přijdou však dnové, kdy ženich bude odňat od nich, a tehda se postí v těch dnech.“¹⁾

Ti postní dnové smutku a utrpení také se jim konečně přiblížili. Bývala to pro ně po dvě léta pravá svatba, jako by byli Ženicha — Ježíše hostmi. Již jejich vyvolení, kdy Ježíš každého zvláště jménem k sobě zval, pak ty průvody s ním po veškeré zemi, kde vždy oni bývali v popředí, pak slyšení slavných slov a vidění vzácných věcí, divů a zázraků, o kterých pravil Ježíš: „Mnozí proroci a králové přáli si viděti, co vy vidíte, a neviděli, a slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli.“²⁾ Také, kdykoli jindy chodívali s Místrem na veselé svátky, velkonoční, jaké radosti jich ve chrámu očekávaly za přítomnosti milovaného Mistra! Jaké to byly dny svatební! Až dneškem nastaly ty hořké chvíle, kdy se naposled ubíral do Jerusalema a kdy, co dosud jen tajemnými slovy naznačoval, musil zřejmě projevit. Bylo nutno konečně jednou otevřeně mluvit o nastávajícím utrpení a o smrti. Jaký by to byl také učitel lidstva, jen ustavičně mluvit a nikdy sám nečinit? Hlásati „blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost“³⁾ nikdy sám netrpěti? Nastávalo konečně přistoupení ke spásitelskému dílu, pro něž vlastně přišel na svět — umřítí za svět vykupitelsky.

Na to nás uvádí e v a n g e l i u m⁴⁾ dnešní neděle slovy: Potom Ježíš, pojav dvanácte, řekl jim: „Aj, vstupujeme

¹⁾ Mar. 2, 18—19.

²⁾ Luk. 10, 24.

³⁾ Mat. 5, 11.

⁴⁾ Luk. 18, 31—34.

do Jerusalema a dokoná se všechno, co psáno je skrze proroky o Synu člověka; bude totiž vydán pohanům, a budou se mu posmívati a ho bičovati a na něj plivati, a když jej zbičují, zabijí ho; ale třetího dne vstane z mrtvých.“⁵⁾

Slovo o umučení bylo jako dopadlá rána ohlušující; učedníci nemohli se z toho ani vzpamatovati, nedovedli si to ani ve skutečnosti představit. Proto dí Písmo, nerozuměli tomu. Jednomu však jistě z toho všeho rozuměli, že „Ženich má býti od nich odňat“. A to jistě rozbolelo jejich nitro a podnítilo jejich lásku za lásku nesmírnou, kterou jim Mistr dosavad obětoval.

Tuto lásku velebí epištola,⁶⁾ vyňatá z listu sv. Pavla ke Korintským,⁷⁾ vysokým chvalozpěvem: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými.“ Věru nikdo více neměl práva, ještě většího než Pavel, než sám Ježíš Kristus, obětující se nejvyšší Lásku, takto o sobě mluvit. On, jenž chtěl zpečetit a zpečetil činem oběti svá slova, mohl spíše než jiný o sobě říci: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící.“ Kdyby nám byl naplnil všechna proroctví, přinesl vysvětlení všech tajemství a pravd, kdyby byl jen víru vzbudil, lásky však neměl a nedal, co by to světu prospělo? On, vydávající se za nás na smrt, aby nás vykoupil, byl sám ta láska, o níž epištola mluví, láska shovívavá, dobrotivá, nehledající sebe, ale nás, On láska všechno snášející, všechno přetrpívající, On láska nepřestávající, nepomíjející — — Tato láska musila zajisté způsobiti konečně i v učednících i ve mnohých lidech na zemi lásku. A také v nás tu dnes, kdy slyšíme v evangeliu ohlášení krvavé oběti Páně. Budeme prožívati nyní svatopostní dobu po celých šest neděl, budeme stále slyšeti o bolestných přípravách na golgotskou oběť krve, a trvám — budeme jistě s větším soucitěm milovati svou ukřižovanou Lásku, svého na světě jediného Ježíše. Též pro nás, jako kdysi za onoho času pro učedníky, nastává doba postu, doba bolestného rozjímání, proč byl nebeský Ženich vzat od

⁵⁾ Luk. XVIII. 31—43.

⁶⁾ I. Kor. XII. XIII. 1—13.

⁷⁾ I. Kor. 13, 1—8—13.

nás na smrt. Jako učedníci až později, ale zato tím hlouběji a jasněji, chápali dílo vykoupení, že se stalo pro nás lidi, pro naše hříchy, aby byly shlazeny krví umučené Lásky, tak my zprvu slepí, nevědoucí, co činíme, toužíme prohlédnouti, chceme spatřiti v pravém světle hřích jako urážku samého Boha a poznati bolestné vykoupení z něho Ježíšem Kristem; přejeme si uviděti své zle zčiněné nitro a v něm uzříti všechny jednotlivé zlé činy, nedobré žádosti a s lítostí volati k trpící Lásce o smilování. Dychtíme se státi podobnými v tom slepci z e v a n g e l i a, u Jericha volajícimu, jemuž se vyslyšení konečně dostalo. Stále seděl u cesty, stále volal: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“⁸⁾ Také my, slepci života, za něž Kristus na kříži prosil „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí“,⁹⁾ voláme o světlo, bychom vpravdě tak, jak jsme a co jsme, sebe poznali, a o milost smilování: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi!“

⁸⁾ Luk. 18, 38.

⁹⁾ Luk. 23, 34.

DNOVÉ SPASENÍ

První neděle postní

Na popeleční středu, kterou se počíná vlastní doba postní, objevila se na našem čele popelcem označená znamení smrti „memento mori“. Snad se také jimi něco v nás pod čelem hnulo, nějaká vážná myšlenka, jiskra v popelu. A ta jest, že všichni, poznamenaní i neznamenaní, jistě jednou zemřeme. Kdyby na světě nic nebylo pravda, toto je pravda pravdoucí. Protož jako myslící lidé musíme mít otázku života i smrti správně vyřešenu: Co nás čeká po smrti a jak máme před smrtí podle toho na zemi žít?

Někteří přemýšliví smrtelníci se táží na to vědy o životě — biologie. Ale tato věda až do dneška o tom prohlašuje, že to posud sama neví, že nezná, co vlastně život je v své podstatě, ani co je smrt, a že vůbec do té chvíle není dostatečná ani snad příslušná rozhodovati o tom, proč žijeme. Nezbyvá nám tedy, když čas ke smrti kvapí a nám nelze čekat, abychom se o odpověď obrátili na — náboženství.

Proto si my raději otevřeme své svaté čtení na I. neděli postní a ihned zvíme, čeho máme čekat po smrti a k čemu tam celý náš vezdejší život má směřovati. *Evangelium*¹⁾ představuje nám Syna člověka — Ježíše Krista, kterak se postil na poušti čtyřicet dní a nocí a jak potom k němu přistoupil zlý duch, aby jej pokoušel. Již ta věc ukazuje, že na onom světě je i věčnost neblahá, peklo. Dále praví evangelium, že po překonání pokoušení přistoupili k vítězi andělé a sloužili jemu. Z toho zas vychází najevo, že jest také věčnost dobrých duchů, nebe. Podle evangelia jest tedy vezdejší život pro člověka místem zkušebním i časem zkoušky, kdy mu jest podstupovati mnohá pokoušení, aby je — a s nimi zlomoc pekla — přemáhal a po smrti došel za to vítězné odměny — nebe.

¹⁾ Mat. 4, 1—11.

Zároveň evangelium obračí náš pozor na způsob, kterým se tu děje zkouška pokušení a kterak je máme po příkladu Syna člověka překonávat. Peklo tu nasazuje svou páku do slabin lidské přirozenosti. Jedna z nich jest „žádostivost těla“. Tuto chtěl hříšně rozjítiti zloduch i v Kristu, ovšem marně, aby si, zanechaje posvátného postu, raději učinil z kamene chléb a se nasýtil. Druhá jest „pýcha života“, když se člověk chce nad sebe i jiné z míry okázale vyvyšovat. Také v tom směru — a opět marně — páčil zloduch v osobě Kristově, aby se jako Syn Boží s chloubou před anděly spustil dolů s chrámu. Třetí pak je „žádost očí“ vždy nenasytných. Rovněž v tom úseku byl útok zloduchův nasazen a odražen, když na hoře ukazoval zrakům Krista Pána všechna království světa i jejich slávu. Syn člověka — Ježíš Kristus v své božské i lidské přirozenosti nezranitelný, tím, že se postil čtyřicet dní, ukázal, že i člověk, hříchem dědičným oslabený, může jen postem v životě zvítěziti, totiž tak, že dovede své žádosti v kázni a ve správné míře ovládati — tedy zdrželivostí, odříkáním, sebezáporem.

Tuto božskou pravdu věčnosti doplňuje e p i š t o l a²⁾ sv. Pavla radostnou připomínkou, že nám ve zkouškách života, v zápasu se zlem, pomáhá svou milostí i Bůh, a epištola naznačuje, kdy a kde si může člověk milost opatřiti, v čas příjemný, jako jest postní doba pokání, v den spasení, kdy věřící člověk přistupuje ke svátostem, zpovědi a přijímání: „V den spasení pomohl jsem tobě.“
Dodatkem pak apoštol ostrými rysy kreslí obraz života na zemi, žitého vítězně proti všem pokušením a zkouškám podle vzoru Kristova a podle apoštolského příkladu: „Ve všem se prokazujeme jako služebníci Boží mnohou trpělivostí v souženích, v nesnázích, v úzkostech, v ranách, v žalářích, v nepokojích, v námahách, ve bděních, v postech — čistotou, poznáním, shovívavostí, dobrotivostí, Duchem svatým, láskou nelíčenou, slovem pravdy, mocí Boží, zbrojí spravedlnosti vpravo i vlevo —.“³⁾

²⁾ II. Kor. 6.

³⁾ II. Kor. 6, 4—7. Další výroky a zprávy čísti!

Tot tedy obraz života člověka, bojujícího správně na zemi podle vůle Boží, aby s pomocí Boží překonal všechny zkoušky životní a vzal za to odměnu věčnou v nebesích. — Nynější lidé si ovšem život jinak představují, jenom jako krátkozraké užívání všeho, co tu jest; smrt bývá někdy člověku ještě daleko, a co jest za ní, na to se lehkovážně nemyslí. Proto se ve všem povoluje žádostem těla, očí, pýše života a podléhá všem pokušením; život je stálý masopust, karneval. Kdež pak, pojímati vezdejší život jako nějaký půst, odříkání, sebezápor, kdež potom je věčnost a Bůh! Jinak je ovšem, když nenadále stane smrt před člověkem, když se staví na příklad smrt před vojína v zákopech. Spisovatel knihy „Rekové verdunští“, poručík J. Péricard, opravdu správně pochopil pravdu života a smrti, protože sám tři dni a noci víc mrtev nežli živ stál v zákopech za bubnové palby u Douamontu. Napsal o tom:⁴⁾ „Uvědomil jsem si (tehda), že jeoucnost Boha jest neklamná a že jenom vášně, pýcha a sobectví zatemňují jeho záři a do duší lidských vniknouti jí brání.

Ale sobectví, pýcha a vášně se vyskytují pouze v organismu úplně zdravém, nebo v takovém, který se považuje za zdravý.

V domnění, že jeho životní síla jest nekonečná, myslí, že smrt na něho nemá žádného práva. Cítí se býti věčným jako Bůh — celý svět mu patří a nikomu není za nic odpověden.

Ale nebezpečí smrti smete všechny tyto hnilobné nedostatky — na bojišti není nevěrců — — —

Vzpomínám si na případ onoho umírajícího, o němž mi vyprávěl abbé Bedu. Byl volán k těžce raněnému vojínu. Nosič dával mu znamení, že jest každá naděje marná, aby se kněz nenamáhal, neboť raněný byl znám jako odpůrce všech náboženských obřadů. S malou nadějí počal abbé raněného zpovídati. Mluvil k němu o věčnosti, o duši, o nutnosti pokání. „No tak, otče (vyhrkl raněný), pospěšte si s tím rozhřešením, což pak nevidíte, že dodělávám?“

⁴⁾ Str. 201.

Vůči smrti ovšem mnozí prohlédnou, ale nebude tehdy již pozdě? Raději dřív a hned pochopme vážnost života a jeho pravý smysl. Nyní jest čas příjemný, nyní jest den spasení.

BLAŽENÁ ZVĚST

Druhá neděle postní

Často se slýchá z úst lidí, kteří si vezdejší život nezařizují podle ukazatele věčnosti, nicméně jsou však velmi zvědaví, jaký je za hrobem život na věčnosti, takováto řeč: Ještě nikdo odtamtud nepřišel, aby nám pověděl, jak to tam jest. Dokonce slovatný americký myslitel F. James takovou zvědavost projevil k svému příteli, aby mu dal vědět o věčnosti, jakmile zemře. Zmiňuje se o tom vážný svědek lékař Axel Munthe v „Knize o životě a smrti“. James byl zvědavý myslitel, ale což potom ti málo myslící, které vídáme navštěvovati tajné společnosti a přivolávati z věčnosti duchy a tak se stávají přechasto obětí sebeklamu i oklamání jinými! Běžné tvrzení, že odtamtud, ze zázvěti, ještě nikdo nepřišel, aby nás o věčnosti poučil, není správné.

Přišel někdo a byl tu mezi námi a viděli jsme slávu jeho, slávu to jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy,¹⁾ Ježíš Kristus, Syn Boží. A také nás dostatečně poučil o životě věčném, kolik nám tu toho potřebí, i jak tu na světě máme zdrželivě a opatrně žíti, bychom se vyvarovali po smrti věčné říše smrti a dosáhli života věčně blaženého v nebesích.

Na dnešní neděli čteme „blaženou zvěst“²⁾ o proměnění Páně na hoře. Tato hora, ústním podáním označená za místo Proměnění, je v Galilei Tábor. A právě tam poodhrnul Ježíš cíp opony, zakrývající tajemství, zastírající smrtelným zrakům život blahoslavenství, jako ve čtení z minulé neděle poodsunul závoru tajemných pekel. Čteme, že pojal s sebou Petra, Jakuba a Jana, své nejmilejší apoštoly a nejvěrohodnější svědky, a vedl je na horu vysokou v soukromí. Bylo třeba, aby těmto třem, kteří měli jednou vydati o tom světě svědectví, na sobě ukázal ve skutečnosti všechen život člověkův. Jako Syn člověka se podrobil všemu pokušení pozem-

¹⁾ Jan 1, 14.

²⁾ Mat. XVII. 1—9.

skému hned na počátku svého veřejného života; jako Syn člověka měl také podstoupiti nejtěžší bolestné zkoušky, umučení a smrt, na jeho konci; jako Syn člověka měl rovněž ukázati na sobě vítěznou slávu nebes, která ho očekávala v nesmrtelném životě za hrobem. A tak tedy praví Písmo: „Proměnil se před nimi.“ Tím potvrdil před lidskými svědky, že skutečně a vpravdě věčný život jest a že je jiný než tento časný, pozemský, a tím učinil též lidským očím vhléd do něho, pro člověka dostačitelný. A skutečně to nemnohé, co smrtelný zrak tam jenom „v úseku“ spatřil, bylo tak skvělé a blaživé, že oslněné lidské oko více si nežádalo a žádati nemohlo. Dí Písmo: „I zaskvěla se tvář jeho jako slunce a roucho jeho učiněno jest bílé jako sníh, a aj, ukázal se jim Mojžíš a Eliáš, rozmlouvajíce s ním — Oblak světlý zastínil je. A aj, hlas z oblaku řkoucí: Tento jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo, toho poslouchajte!“ Zde tedy máme před užaslým zrakem ono světlo věčného života, celou věčnost prostupující, které slávou a blažeností prosluňuje pouhé duchy i duše a těla a činí tato nehmotnými, nesmrtelnými, slavnými. Učedníci vidoucí to byli naplněni opojivým blahem, které se projevovalo slovy Petrovými: „Pane, dobře jest nám zde býti.“ — Hle, toť malý jen, ale k poznání nám dostačující úsek věčné blaženosti za hrobem, o níž v celé její nesmírnosti obsahuje Písmo slova: Ani oko nevidálo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo — Tato ukázka nebes, jak to tam vypadá, ukázka s temene hory Táboru stačí, jako stačila apoštolům, i nám; běží tu jen o to, jak tam přijíti, vždyť věčná blaženost připravena jest i lidem, „kteří Boha milují“. Nuže, jest potřebí jednoho; zaříditi svůj život podle Ježíše Krista, jak mluvil hlas z oblaku řkoucí: „Toho poslouchajte!“ A tu nám na pomoc přistupuje v e p i š t o l e³⁾ učitel národů a podrobně vykládá, jak a v čem máme Pána Ježíše poslouchati. Píše: „Víte zajisté, která přikázání jsem vám dal skrze Pána Ježíše.“ Jest to opět ten tajemný duchovní půst, moudrá zdrženlivost života podle přikázání Božích a v jejich mezích. Varuje tedy Pavel

³⁾ I. Thess. IV. 1—7.

ode vší nečistoty pozemské, hříšné, zvláště tělesné. Na srdce klade, aby každý svou pozemskou nádobu, tělo, pokládal za ctnou a posvátnou a zachoval čistotu svému stavu povinnou, panickou, manželskou, vdovskou. Zvláště aby se každý vystříhal cizoložství, by touto nečistotou nezkracoval také ještě práv jiného a nepodváděl v té věci bližního: „Vždyť,“ dodává apoštol, „nepovolal nás Bůh k nečistotě, nýbrž k posvěcení.“

Věru, kdo chce vejíti jednou ve slávu věčného života, musí často v pokušeních vystupovati z pozemského bahna na vysokou horu ducha a odtamtud si představovat budoucí rozkoš a příští slávu věčnosti.

Nejenom pro jediného Syna člověka, Ježíše Krista, je připravena, ale i pro nás lidi. Však jsme i my synové, dítky Boží, pro jeho zásluhy. „A jsme-li však dítkami,“ vyvozuje svatý Pavel, „tedy i dědici, dědici Božími a spolu dědici Kristovými, ač-li spolu s ním trpíme, abychom s ním i oslavení byli.“⁴⁾ A jiný apoštol, svatý Jan Miláček ujišťuje nás:⁵⁾ „Miláčkové, nyní jsme dítkami Božími, a ještě se neukázalo, co budeme. Víme však, že když se to ukáže, budeme podobni jemu.“

⁴⁾ Řím 8, 16—18.

⁵⁾ I. Jan. 3, 2.

POZOR NA ZVRAT

Třetí neděle postní

Na oslavě Krista Ježíše na Hoře proměnění byli jen tři učedníci, Petr, Jakub a Jan. Nemysleme však, že toliko oni byli poučeni o blažené věčnosti. Dostalo se jistě všem ostatním dostatečného poučení vlastními slovy Páně, že jest vykupitelem hříšného lidstva z věčnosti neblahé a spasným jeho uvoditelem do věčnosti blažené. O tom o všem byl zpraven i apoštol Jidáš, vždyť za dnešní příhody s odpůrci Ježíšovými, jak ji evangelium líčí, stál jistě nedaleko a slyšel hádání o duchu zlém, s nímž Ježíš Kristus přišel vítězně na zemi zápasiti o duše. „Když silnější než on přijde“, slyšel Krista Pána mluvit, „přemůže ho, odejme veškerou jeho zbroj, na niž spoléhal, a rozdělí kořist jeho“.

Nestačí však jenom věděti, že je dvojí věčnost a že i člověk musí vítězně zápasiti, aby si pro zásluhy Ježíše Krista dobyl posmrtné věčnosti blažené; jest nezbytné také vpravdě činy bojovati a co hlavního, důsledně vytrvati až do konce. A to Jidáš nečinil. Snad i z počátku toužil býti jako ostatní vykoupěn ze hříchů, proto byl i s ostatními vyvolen za apoštola; avšak potom proti náklonnostem dřívějšího svého života — byla to hlavně trvati až do konce. A to Jidáš nečinil. Snad i z počátku lehl pokušení, zvrátil se, a jeho poslední věci byly horší prvéch...

Epištola¹⁾ mešní má bedlivě na paměti, jak je člověk svou přirozeností slabý a vratký tvor; z toho důvodu znova vybízí jej k opravdovému, důslednému a vytrvalému následování Ježíše Krista, aby žil Bohu úsilnou láskou, která by přemáhala v něm přílišnou lásku k tělu a ke hmotě tohoto světa vůbec, vtělené v peníz. „Buďte tedy následovníky Božími, káže epištola, jako dítky milé a žijte v lásce, jakož i Kristus miloval nás a vydal sebe sama za nás v dar, a to v oběť krvavou Bohu k vůni líbezná.“ Pravý následovník Kristův má zajisté

¹⁾ Efes. V. 1—9.

hříšnou nečistotu hmoty, zvláště smilstvo a lakotu, tak hluboce pod nohama, že ji ani ústy nevysloví: „Smilstvo však a všeliká nečistota neb lakota, praví dál epištola, nebudiž ani jmenována mezi vámi“ — „Toto pak vězte a znejte, že žádný smilník neb nečistý neb lakotník — nemá dědictví v království Kristově a Božím. Nikdo vás nesváděj marnými řečmi!“ Však dosti temných skutků bylo již v našem bývalém životě, než jsme s želem opravdově přilnuli ke Kristu a než nás svou slitovnou milostí ze hříchů vykoupil; ještě potom se vraceti s novými vinami a klesati nazpět do zoufalých konců! Nikdy tak! Vždyť nám znějí v sluch důrazná slova epištoly: „Byli jste někdy tmou, nyní však jste světlem v Pánu; jako synové světla žijte —“

Ten, který ukázal na hoře svého proměnění lidem smrtelným, co jest jeho věčné světlo — světlo milosti, slávy a blaženosti — stojí před našimi zraky v dnešním e v a n g e l i u²⁾ jako výstražný světelný maják, ukazující varovně do hlubin moře zla. Právě v mocném utkání přemohl své odpůrce a dodal vítězně: „Jestli prstem Božím vymítám duchy zlé, tož přišlo k vám království Boží.“ Potom však pronesl výstražná slova, která by si měl každý smrtelník vrýti všechna a hluboko v paměť: „Když duch nečistý vyjde od člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočinutí a nenalézáje praví: Navrátím se do domu, z něhož jsem vyšel. A přijda, nalezne jej vymetený a ozdobený. Tu jde a vezme s sebou sedm jiných duchů horších než jest sám, a vejdouce přebývají tam. I stávají se poslední věci člověka toho horšími, než byly první.“

Jsou to slova, otřásající lidským nitrem, neboť každý přitom myslí na konec apoštola Jidáše i na možný konec svůj, vždyť vídá vůkol sebe, jak mnozí lidé, zprvu obrácení ke Kristu, pravá Boží světla, plná milosti, náhle se zvracejí jako překocené lampy a hasnou v zoufalých temnotách zla.

Světové písemnictví zachovává paměť na slavný zjev francouzského básníka Pavla Verlaina i na jeho smutný životní běh. S jakým on zvroucnělým, žhavým perem

²⁾ Luk. XI. 14—28.

psal verše o tom, jak vybědl ze svých neřestí, jak se dlouho, dlouho z nich zpovídal a jak naplněn byl želem a zároveň blahem odpuštění. Svět četl tyto básně v jeho sbírce „La Sagesse — Moudrost“ s utajeným dechem, když jimi objímal svého nebeského Slitovníka. Ale běda! Člověk ten, vytažený z moře zla, podlehl pak znova pokušením a na konec se zvrátil do toho moře nazpět. Byl to opravdu ne již Paul Verlaine, ale jak se někdy zvratem svého jména nazýval — Pauvre Lélian. Ubohý Lélian!

Jak závažná jest výstraha dnešního evangelia i napomenutí epištoly, abychom již jednou pomilostnění jsouce nedali se svéstí pokušením novým, horším a vytrvali v boji se zlem až do konce. Bůh nám jen vytrvalým pomůže, nespustíme-li se ho a budeme-li se nikoli jen o sebe opíratí, nýbrž také o jeho všemocnou pravici, Boha-Slitovníka.

Zvláštní modlitba složená, zvaná „táhlá — tractus“, mluví k nám se žalmem 122. o očích, pozdvižených vzhůru na toho, jenž přebývá na výsostech. Avšak jakým upřeným pohledem — jako oči oddaných služebníků jsou obráceny k rukám pánů jejich, jako oči věrné služebné k rukám paní její. Tak budtež důvěrně obráceny oči nás, se zlem až do konce vytrvale bojujících, k pomocné ruce naší paní Marie Panny a ke všemocné ruce Hospodina Boha našeho, aby nám byly na pomoc.

„Smiluj se nad námi, Hospodine, smiluj se nad námi!“

„Přimlouvej se za nás, svatá Panno Maria!“

CHLÉB RADOSTI

Čtvrtá neděle postní

V denních listech v únoru 1937 objevil se snímek zlaté růže.

V květináči zasazená snítka s růžovým květem ze zlata, dílo zlatníkem uměle vytepané. Světívá ji na dnešní neděli svatý Otec v Římě. Tato růže jistě není jen zevně chladný kov, ale skrývá v sobě tajemný náznak teplé duchovní radosti. Nasvědčuje tomu i obřad dnešní mše svaté, začínající slovem „Laetare — Vesel se“, a také se slouží v radostné barvě růžové.

Odkud tato radost, vytryskující uprostřed kající doby postní? Jest to zajisté radost Církve nad blížícím se vykoupěním, slaveným každý rok o velikonocích. Církev svatá, nežli se docela ponoří do nastávajícího žalu a truchlení ze smrti Pána Ježíše, rozplesává se nad jeho dílem na zemi, nad viditelným shromážděním všech, které měl vykoupiti, v jednotu království Božího, aby jich tu v něm zatím chránil od zlého, řídil je zákony svými a milostmi posilňoval i utěšoval, než si je uvede jednou do nebeského království. Jest to krátce radost z duchovního Jerusalema, jak to praví vstupní modlitba: „Laetare, Jerusalem — Vesel se, Jerusaleme!“ Tuto radost projevuje také *epištola*.¹⁾ Staví do záře Jerusalem Nového zákona Kristova proti Jerusalemu zákona Starého. Jerusalem hoření, to jest novější, je svobodný, jak to vyjadřuje svatý Pavel, a „jest matka naše“; kdežto Jerusalem spodní, starší „slouží s dítkami svými“ pod strohým zákonem, na Sinaji daným. Starý zákon jest podoben násilnému Ismaelovi, synu Abrahmovu z nevolnické Agary; zákon Nový se podobá Isáku ze Sary, Bohem zaslíbenému. „Proto, bratří,“ volá radostně Pavel, „nejsme dítkami nevolnice, nýbrž svobodné; k té svobodě osvobodil nás Kristus.“

¹⁾ Gal. IV. 22—31.

Lesk zlaté růže radosti září také z e v a n g e l i a.²⁾ Jest to radost, která se rozšumí, když se sedá k veliké veselé hostině. A takovouto hostinu připravil Ježíš Kristus podle svatého čtení dnes na truchlé poušti lidským tisícům. Zázračně nasytil pět tisíc mužů — kromě žen a dětí — pěti chleby ječnými a dvěma rybičkami.

Tento přichystaný chléb radosti „panis laetitiae“ — vzrušoval nadto zástupy i zázrakem a vystupňoval nadšení zástupů tak vysoko, že „chtěly Ježíše chopiti, aby jej učinily králem“. Ježíš ušel jim však na horu sám jediný, neboť nepomýšlel na pozemské království hmotné ani na jeho radosti. Myslíl na své nové království duchovní na zemi a na chléb duchovních milostí pro lačné duše na poušti tohoto světa. Naznačil to již tím, že dal v pořádku rozsaditi zmatené davy, vždyť rád měl panovati v království ducha, v Církvi; dále tím, že hned potom, když ho zástupy hledaly v Kafarnau za příčinou pozemského chleba, jal se mluvit k nim o chlebu nebeském, zaslíbiv takto velebnou Svátost oltářní. —

Dejž nám Bůh, by radost ze dnešní svaté oběti i z jejího posvátného čtení vešla dnes také do srdce nám. Pravých, čistých radostí na světě je málo; jest tu vpravdě poušť světa, jenž sice jinak podává dosti radostí, ale ty jsou všechny plané jako květy pouště a nesou na nejvyšší plody trpké a hořké.

Jedna z největších duchovních radostí jest ona, která jako sladký pramen v oase slané pouště vyvěrá pozemským poutníkům z přijímání chleba, o němž Kristus Pán propověděl přeradostná slova: „Chléb Boží jest ten, který sestupuje s nebe a dává život světu.“³⁾ Jest to pravý chléb radosti, „panis laetitiae“ v protivě ke chlebu žalosti a bolesti „panis doloris“.

Již příprava na přijímání chleba radosti nese s sebou neuskonalou radost, a to tím větší, že ji předchází upřímný žel nad smutnými hříchy. Jaké ulehčení pocituje duše, když se zbaví ve zpovědi své přítěže pozemské, jak vzlétá k andělskému nebi! A potom jí nastane ještě vyšší a slavnostnější radost — průmysl vzlet na srdce Boží —

²⁾ Jan 6, 1—15.

³⁾ Jan 6, 33.

přijetím Svátosti všech svátostí v samém svatém přijímání. Známe všichni a pamatujeme na své první svaté přijímání...

Napoleon dal svým vítězným generálům jednou překvapující důvěrnou otázku: „Který byl nejšťastnější den mého života?“ Předstihovaly se odpovědi generálů: „Den Marenga, Pyramid, Slavkova — — —“ „Nikoli“, odvětil zamýšlený Napoleon: „Den mého prvního přijímání.“

Uvádím zde schválně často opakovanou v kázáních podrobnost z velkého života Dobývatele světa, jehožto štěstí nestačil později ani celý ten širý svět...

Činím tak proto, že pravá čistá radost na světě může býti snad jen „dětská“, ať již je přirozená anebo — a tón spíše — „nadpřirozená“, vyplývající z dětství Božího, z poměru člověka k Bohu, dítěte lidského k Otci věčnému.

Byli lidé svatí, byť prostí, jako světec Baylon, kteří pocítovali téměř již rajskou radost nebes z pouhé blízké přítomnosti Boha, a stačilo i zavznění zvonu k pozdvihování, aby se touto blažeností rozplesával — „Pán blízko jest, Pán přichází“ — třebas byl právě ode mše vzdálen a nepřijímal.

Proč si jednou za rok, a raději ještě častěji, ba co nejčastěji, nedopřáti této slasti z chleba radosti, zvláště když jest to nejen možno, ale přesnadno pro ty, kteří jsou šťastnými obyvateli Jerusalema Kristova a kteří milují tento duchovní Jerusalem: „Kterí milujete jej“, vybízí vstupní modlitba slovy prorokovými, „plesejte radostí, kteří jste truchliví byli, abyste se rozveselili a byli nasyceni od prsů potěšení svého.“

Tehdy nedostane se vám jen zlaté růže, chladného kovu, ale živá zlatá růže radosti, dýchající teplou, vonnou slastí, rozkvete divem Božím v útrokách vašich.

Vítej, kříži, čáko jistá — v době útrap Pána Krista, „O crux, ave spes unica — hoc Passionis tempore!“ Od této neděle, zvané Smrtné, věnuje se Církev svatá zvláště rozjímání muk Páně a toho, čeho jimi bylo světu dobyto — vykoupení a spásy věčné! Ale která lidská duše bude moci pochopit a ocenit toto tajemství? Snad jen ta, kterou by sám Pán Kristus ujal a provedl ji nejprve pohanským životem národů a zemí, životem nepokřtěných lidí od jejich dětství až do jejich skonu nebo bídým životem těch křesťanů, kteří v sobě zmařili dílo jeho vykoupení, a kdyby stanul pak s tou duší nad věčným zavržením zla a ukázal jí všechny jeho hrůzy. Snad by pak ta duše pochopila, co znamená Kristovo vykoupení ze hříchu a pekla. A teprve tehdy, kdyby Kristus provodil tu duši jiným směrem, opačným, a prošel s ní pozemský život milosti lidí vyvolených, podle jeho zákonů a z jeho svátostí žijících, a kdyby s ní vešel zavřenou kdys branou, nyní jeho smrtí otevřenou, do věčného blaha nebeského království a ukázal jí všechny jeho krásy a zároveň jí řekl — toto vše jsem svou smrtí připravil a toto vše odevzdávám nyní tobě — tehdy by snad ta duše pochopila, co znamená věčné spasení člověka. Tehdy by, přemožena jsouc velikostí vykupitelského a spasitelského díla, padla s nesmrtelnou vděčností k nohám svého Vykupitele a Spasitele: „Klaním se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečím tobě, jenž jsi svou smrtí svět vykoupiti a spasiti ráčil.“

Tato vykupitelská, přebolestná smrt, kterou Ježíš Kristus, vyšed od Otce věčného, hodlal na zemi na sebe dobrovolně přijmouti, zjevuje se již jemu, ač ještě nepřišla hodina jeho, dnes podle evangelia¹⁾ v hrozivé podobě ukamenování.

Kristus Pán měl právě v síni chrámové rozpor se svými budoucími vrahy; tehdy se ukázalo ostří sporu, oč vlast-

¹⁾ Jan VIII.

ně jde. Odpůrci byli naplněni takovou zlobou proti němu, že ho dokonce obvinili, jako by mluvil z ducha zlého, ač tomu bylo vskutku obráceně, jak jim to také vmetl do očí: „Vy jste otce ďábla a chcete činiti žádosti otce svého. On byl vrahem (lidstva) od počátku.“²⁾ O sobě samém předtím pravil: „Kdyby vašim otcem byl Bůh, milovali byste mne, neboť já jsem z Boha vyšel.“³⁾ Rovněž naznačil, v čem bude záležitosti jeho vykoupení člověka z moci ďáblovy — v povýšení na kříž: „Když povýšíte Syna člověka, tehda poznáte, že já to jsem.“⁴⁾ Výsledek dlouhého pření s nimi byl ten, že mu pohrozili smrtí, kterou On však nechtěl umřít: chápali se kamení. Dí Písmo, evangelium Janovo: „Ale Ježíš se skryl a vyšel z chrámu.“⁵⁾

Na památku toho smutečnými rouškami zakrývají dnes kříže.

Tajemství smrti Kristovy, proč trpěl, vykládá také dnešní e p i s t o l a.⁶⁾

Užívá názorného obrazu ze Starého zákona. Židovský lid, potud Kristem nevykoupený, nesměl vstoupiti do Mojžíšova svatého stánku, ale stával vůkol venku. Svatý stánek byl o dvou odděleních; přední bylo svatyně, zadní svatyně svatých. Do svatyně vcházeli sice kněží, ale do svatyně svatých nesměl vůbec nikdo; toliko nejvyšší kněz, a to jen jednou v roce v den smíření, kdy tam vstupoval s krví obětovaných zvířat a na usmířenou hříchů vlastních i lidu pokropil krví víko archy úmluvy, zlatou slitovnicí. — Tuto událost si vybral svatý Pavel, aby vysvětlil vykupitelské a spasitelské dílo Ježíše Krista. Kristus jako velekněz, prostředník mezi Bohem a člověčenstvem, vešel do nejvnitřnější svatyně svatých, to jest do samého nejsvětějšího nebe, jak praví svatý Pavel „zjednav vykoupení věčné“.⁷⁾ Ale vešel tam nikoli s obětní krví žertev, ale s krví své vlastní smírné oběti na kříži. Byla to krev toho, jak psáno, „jenž skrze Ducha

²⁾ Jan 8, 44.

³⁾ Jan 8, 42.

⁴⁾ Jan 8, 28.

⁵⁾ Jan 8, 59.

⁶⁾ Žid. IX.

⁷⁾ Žid. 9, 12.

svatého sebe samého obětoval jako oběť bezúhonnou Bohu, očišťující svědomí naše.“⁸⁾)

Za to jsme povinni Ježíši Kristu nesmrtelným díkem, největším, jakého jsme schopni; cit vděčnosti má jako ostrý meč lásky protknouti duše naše, a tato rána lásky nesmí se nikdy zacelit. A když — aspoň vždy citlivá jízva má po ní zůstat v každém křesťanském srdci.

Co je toho, zač jen máme děkovati svému Vykupiteli a Spasiteli! Již za první milost na počátku života, za křest, jímž se odpouští hřích dědičný, zavazující ke službě zlu; dále za milost křesťanské pravdy a výchování, kterých se nám dostává v Církvi svaté, v jejích chrámech; za společné modlitby, za denní nekrvavou oběť mše svaté, za pomoc udílenou ve svátostech, nás posilujících ke statečnosti životní; za chléb radosti; za svátost pokání, která nás zachraňuje vždy znova, klesáme-li opět a opět do hříchu; za bdělou stráž našich duší, vykonávanou kněžstvem spásy; za křesťanskou rodinu, za manželství nerozlučné; za poslední pomazání v nemoci smrtelné; vůbec za záchranu od věčného zavržení jeho mukami, za život věčný s jeho nesmrtelnými radostmi.

Ach, za to vše, co obsahuje v sobě pojem vykoupení a spasení...

Tuto vděčnost nejživěji nám připomene výkupná modlitba svatého Ignáce „Duše Kristova, posvět mne“.

Každý z nás ať vzývá nejprve z člověčenství Vykupitele jeho přesvatou duši:

Duše Kristova, posvět mne.

Ať si každý přeje vroucně, by jej tělo Spasitelovo spasilo:

Tělo Kristovo, spasiž mne.

Ať prahne žízniv, aby krev z toho těla ve Svátosti oltářní žízeň jeho ukojila:

Krev Kristova, napoj mne.

Ať touží, by voda, vyšlá z boku Kristova, netekla darmo, ale obmyla ho z poskvrn:

Voda z boku Kristova, obmyj mne.

⁸⁾ Zld. 9, 14.

Nechť dychtí, aby mu Kristovy muky byly posilou v životě.

Umučení Kristovo, posilniž mne.

Nechť žádá, žadoní o vyslyšení svých proseb:

Ó dobrý Ježíši, vyslyš mne.

Ať schyluje k sobě a kolem sebe rány Kristovy jako dítko, utíkající se do objetí otcovského.

Ve své svaté rány ukryj mne.

Zvláště tehdy, když nepřítel doráží:

Od nepřítele zlého ochraniž mne.

A přikaz mi pak přijíti k Sobě,
abych tě se svatými tvými
chválil na věky věkův.

KVĚTY BOLESTI

Neděle Květná

Doléhá nám k sluchu dnes ze svatého čtení dvoje volání lidu: „Hosanna na výsostech“ a „Ukřižován buď!“ Obojí doléhalo také mocně na srdce Ježíšovo, ale i ono první zvyšovalo jeho nesmírnou bolest.

Nastal již pašijový čas, nutkající nás, bychom si uvědomili bolestně také my, čím vlastně Ježíš Kristus dokončil vykoupení a spasení světa. Nástrojem byla krvavá oběť jeho života, jeho smrt, a to smrt potupného kříže a s ní spojené nesmírné bolesti, duševní a tělesné.

Dnes upřeme vnímavý pohled do Ježíšova bolestného nitra a vynasnažme se spolu s ním cítiti **b o l e s t i j e h o d u š e**. Z jeho pašijí, které se čtou dnes podle sepsání svatého Matouše, vyčteme si hned z kraje jeho velikou duševní muku, když pravil k učedníkům: „Víte, že po dvou dnech velikonoce budou a Syn člověka bude vydán, aby byl ukřižován.“¹⁾

Již to pomyšlení, představíme-li si, že bychom to byli my, kterým by byl právě ohlášen den smrti, bylo by nám, jako bylo Kristu Pánu, hrozné. Smrt nese s sebou každému největší hrůzu na tomto světě. U Krista Pána byla ještě zvýšena tím, že to nebyla jenom smrt, ale smrt hanby a potupy, smrt kříže, jak je psáno: „Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“²⁾

Zbývala mu ještě příprava na tuto smrt; i ta byla duši přebolestná. Dejme tomu, že by se nám přihodilo odsouzení na smrt; jistě bychom se i my u velikém a bolestném vzrušení na smrt chystali. Kristu Pánu bylo připravovati loučení s těmi, kteří byli jeho a které na výsost až do konce miloval. Velikonoční večere, jak měla býti podáním „chleba radosti“ slavnostně radostná, byla ve skutečnosti velmi truchlivá; bylať poslední, kdy člověku v ústech sousto vážne a splachuje se slzami.

¹⁾ Mat. 26, 2.

²⁾ Filip 2, 8.

Nadto byla zbolestněna zradou, neboť se při ní měla vyřídit konečně neblahá záležitost s Jidášem: „A když jedli, řekl Ježíš: Amen, pravím vám, jeden z vás mne zradí.“³⁾

Mnoho set let uplynulo od té chvíle, co byla pronesena tato smutná slova, srdce učedníků rozrývající, a posud rozrývá i srdce naše. Čtyři věky také již přešly, co ta slova zachycoval barvami a štětcem na svém obraze malíř Leonardo da Vinci. A dosud, kdo se zadívá na jeho obraze „Poslední večeře“ na hlavu Ježíšovu, nakloněnou bolestí a láskou, bolesti se neubrání.

Po večeři, když odešel zrádce, nastala sice tichá chvíle hovoru. Ale, ač i ona měla býti útěšnou, byla přec velikou bolestí v duši Páně, neboť obsahovala v sobě poslední pořízení na tomto světě a rozloučení: „Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi. Budete mne hledati.“⁴⁾

Rovněž poslední cesta do Getsemani doznívala bolestně pro duši Páně. Byl nucen svému prvnímu apoštolu, jenž se nabízel s ním i na smrt jíti, vyjevit trpkou budoucnost: „Amen, pravím tobě: této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“⁵⁾

Došli konečně k zahradě, a Kristus Pán pojav tři učedníky s sebou dovnitř, poodešel od nich hlouběji pod koruny oliv. Byl nyní sám se svými bolestmi duše. Ani lidé nejbližší nemohli je s něho sejmuti. Tehdy se v modlitbě úzkostně dovršily. Mysl Ježíšova byla jako síť pohroužena do moře bolu. Uzřel tam ne již jenom truchlou přítomnost, ale i celou, veškerou budoucnost svého vykupitelského díla; viděl hříchy každého člověka jednotlivě i hříchy všeho světa v jejich příšerné hromadnosti a za ně Otci nebeskému jako výkupné podával krvavou oběť svého člověčenství. Jeho vševědoucí božství vidělo před sebou nebetyčnou horu pozemského zla, stojící nad samou propastí pekla, a jeho slabé člověčenství oběma vztaženými pažemi převalovalo ji na sebe. Ale člověčenství zastenalo pod tím břemenem a zakrvácelo se potem úzkostí a hrůzy. Věru, dotud svět ta-

³⁾ Mat. 26, 21.

⁴⁾ Jan 13, 33.

⁵⁾ Mat. 26, 34.

kové bolesti neviděl, a člověk ji neunesl. Kristus Pán opětovně vstával v úzkostech a potácel se pod ní k učedníkům; avšak ti spali a nemohli mu pomoci ji nésti. Všechny kalné prameny hříchů celého světa slily se mu překypujícím proudem do jeho vykupitelského kalicha, který měl za svět píti, a On se cítil lidsky sláb a musil opět a opět prositi Otce: „Otče, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne; ale ne, jak já chci, nýbrž, jak ty.“⁶⁾

Tento kalich, přeplněný jedy a hořkostmi země, tato modlitba třikrát úzkostně opětovaná, tato úzkost, stále nepokojně vstávající, potácející se a zase k zemi klešající, a tento krvavý pot ukazují, že bolesti v duši Pána Ježíše dosáhly nejvyšší míry vnitřního utrpení, jaká se kdy na světě dovršila, takže jí bylo třeba potěchy samého nebe.

Dovedeme i my s ní cítit spolu aspoň tak, jak obyčejný člověk může? Pokusme se o to! Nemohou nám býti za příklad v tom učedníci, zmoření spánkem a hrůzou toho, co již bylo a co mělo ještě přijíti. Vykoupený člověk má se aspoň o soucit s Ježíšem pokusiti. Církev podává mu proto pomůcku, desátek své růžencové modlitby, a praví k němu: Modli se; desetkrát za sebou opakuj slova „Ježíš, který se za nás krví potil“. Vyslovíš je s porozuměním jednou, — zamyslíš se; vyslovíš je po druhé, — rozteskníš se; vyslovíš je po třetí, po čtvrté... a jsi-li opravdu věřícím křesťanem, Kristovou krví vykoupeným — vyhrknou ti z očí slzy a budou se mísiti s krvavými krupějemi potu Ježíšova...

⁶⁾ Mat. 26, 39.

DOKONÁNO JEST

Velký pátek

Dokonáno jest! A nakloniv hlavu, vypustil duši.¹⁾ Dokonáno jest; dokonal muž bolesti, — jak jej u vidění užířel prorok Isaiáš, — muž bolesti, jehož zsinalostí jsme uzdraveni.

Dokonáno i jeho poslání, které přijal od nebeského Otce; dokonáno je všechno, co měl po úradku Božím vykonnati k vykoupení a spáse lidstva; dokonáno je dílo spásy a s ním skončeny i všechny bolesti duše i těla, za lidstvo obětované.

Dnes obraťme soucitně své zaslzené oči k bolestem tělesným svého Spasitele, neboť Velký pátek je den umučení Pána našeho Ježíše Krista, kdy se zpívají pašije podle sepsání svatého Jana. (XVIII.—XIX.)

Bolesti těla nebyly ovšem ve skutečnosti pociťovány bez bolesti duše. Bylo to pozorovati hned v zahradě Getsemanské, kde se k nesmírným útrapám duše přidala i strážení těla a měla svůj ozvuk i v oblasti duševní. Dí svědek toho utrpení bolestně krátce: „Tu četa i tisícník a služebníci židovští jali Ježíše a svázali ho.“ Ale ať již jej spoutali po způsobu římském, podle něhož se vojín řetízkem připoutával k poutům obžalovaného nebo spíše po způsobu obecném provazy, byla taková vazba v surových rukou pochopů stálou trýzní a činila ze svázaného bezbrannou oběť svévolného násilí.

Ukázalo se to hned potom za předvedení Ježíše k Annášovi, kdy byl udeřen služebníkem v líc.

Vlastní umučení těla Páně nastalo teprve na soudu u Piláta. Opět krátce dí evangelium: „Tu Pilát vzal Ježíše a dal ho bičovat.“ Nemáme v sobě sil, jako jich neměl evangelista, abychom vyličili tuto nelidskou trýzeň přímo na osobě Krista Pána. Toliko si zběžně připomeneme římský způsob bičování všeobecně, při kterém byl odsouzenec po bedra i níže obnažen, přivázán k nízkému sloupu a potom zmrskán buď holemi neb

¹⁾ Jan 19, 30.

metlami neb důtkami s olověnými kuličkami, kostmi neb háčky. Mnohdy nezůstalo po těle místa zdravého, ani obličej ani hrdla ani prsou se nešetřilo; bilo se až do obnažení kostí a útrob, takže nejeden nešťastník zemřel pod ranami.

Po bičování se dalo korunování trním. „A vojáci, spleťše korunu z trní, vložili mu ji na hlavu“, hlásí zarmoucený učedník lásky. Byla-li hlava s čelem dotud od ran uchráněna, měla i ona přijmouti svou muku; jakou, o tom si mohou učiniti představu poutníci, kteří si domů odnášejí na památku jerusalemské trní.

Konečně jako vrchol trýzní a muk bylo samo ukřižování. O bolestech kříže vypravuje jerusalemská křížová cesta o čtrnácti zastaveních, kdy Kristus Pán třikráte pod křížem padl, až i pomocníka musil míti, kdy byl na Golgotě přibit kovanými hřeby, kdy v úpalu a nesnesitelné žízni po tři hodiny umíral, dokud smrtelné křeče nepřervaly činnost srdce a na kříži neuvislo bezduché tělo s otevřeným bokem a proklaným srdcem.

Dokonáno jest; skončeny jsou všechny bolesti duše i těla, zbodané hlavy, zpolíčkovaných lící, zprahlých úst, odřených ramenou, zbičovaných zad, prsou a beder, proklaných rukou i nohou, probodeného srdce — umučení celého těla i celé s ním duše, celého člověčenství, podaného za nás, na vykoupení naše v krvavou oběť smírnou. Kdo by si sám snad nedovedl v mysli představit všichni tu hrůzu Kristových bolestí, může ji viděti otištěnu ve ztemnělých skvrnách krve na kmentu, do něhož byl Kristus, s kříže sňatý, zavínut a který láska křesťanská na památku nám uchovala.

V hrobní kapli v Turině chová se *sin don*, hrobní plátno Kristovo. Věda kdysi pochybovala o pravosti této památky, sindonu, krví Kristovou ve hrobě potřísněného. Ale r. 1898 byl hrobní bílý ten kment rozvinut, napjat a fotografován. Deska, nesmírně citlivá, daleko více než lidský zrak, zachytila obrysy, otištěné zkrvavělým tělem Páně do úžasné zřetelnosti a pravdivosti. Odborný fotograf Secondo Pia vyvolav desku, zůstal tak nad obrazem užaslý, že jen s největším sebráním sil mohl ustáliti desku. Kristova tvář, na plátně jen nejasně viditelná v podobě negativní, ukázala se na desce pozitivní v pře-

kvapující skutečnosti. Později, když byla fotografovací technika nadmíru zdokonalena, podrobil r. 1931 odborník Cav. Eurie znova sindon fotografickému snětí. Podle vyspělosti fotografování byl výsledek, možno-li, ještě úžasnější. Celé tělo Krista, odpočívajícího v hrobě, zejména jeho tvář objevuje se nám tu v tak dokonalé přesnosti, jak by ji žádný malíř nedovedl podati.²⁾ Komu popřáno pozíratí do této svaté tváře, může odpověděti jen mlčky slzami na její krvavé výčitky, plné lásky k člověku vykoupnému:

„Co jsem měl více učiniti pro tebe,
a neučinil jsem?“

²⁾ Podle zprávy MUDr. Hynka v Nár. Politice r. 1936.

ALLELUJA!

Hod Boží velikonoční

Kristus Pán vstal z mrtvých, alleluja,
jenž pro nás na kříži pněl, alleluja!

V těchto dvou větách jest obsažen smysl božihodové mše svaté i dnešní naší rozpravy. Čteme-li svaté čtení na dnešek, slyšíme zevšad samé radostné alleluja, rozléhající se ozvěnami na všech stranách. Připadá nám to, jako by se od hrobu vzkříšeného Spasitele rozbíhali všemi směry poslové andělští i lidští, ženy i muži, tři Mario i apoštolové, a všichni hlásili nám zprávu, radostnou a slavnou s alleluja:

Kristus Pán vstal z mrtvých, alleluja,
jenž pro nás na kříži pněl, alleluja!

Tak hned v mešním vstupu zavznívá alleluja: „Vstal jsem a ještě s tebou jsem, alleluja.“

Podobně epištola¹⁾ zní touto radostí a její vzmocněná ozvěna hlaholí v přijímání: „Beránek náš velikonoční obětován jest Kristus, alleluja; protož slavme hody s přesnicemi upřímnosti a pravdy, alleluja, alleluja, alleluja!“

Samo pak evangelium,²⁾ jakožto rozhlas veškeré pravdy Boží, pro lidstvo ustanovené, hlásá nám zmrtvýchvstání Páně, tuto nejzákladnější událost veškeré naší víry, všeho zjevení Božího, všeho křesťanstva na zemi, tak základní, že podle slov sv. Pavla, kdyby byl Kristus nevstal z mrtvých, marné by bylo všechno kázání naše, marná i víra vaše.³⁾ Hlásá nám tuto událost slovy klidnými, ale slavnými přímo z úst andělských: „Nebojte se, pravil anděl ženám u hrobu; hledáte Ježíše Nazaretského, ukřížovaného; vstalt jest, není ho tuto; aj místo, kdež jej byli položili.“

Radost a sláva z alleluja vniká i do našeho nitra jako do ozvučného prostoru, a my se tím sladce a slavně rozechvíváme:

¹⁾ I. Kor. V. 7—8.

²⁾ Mar. XVI.

³⁾ I. Kor. 15, 14.

Kristus Pán vstal z mrtvých, alleluja,
jenž pro nás na kříži pňel, alleluja!

Avšak, když jsme nechali dosti se vyplesati své srdce nad tím, že Kristus Pán vstal z mrtvých, přikažme též svému rozumu, aby se této slavnosti zúčastnil a nám klidně a jasně vyložil příčinu, proč Kristus Pán vstal z mrtvých. A tak tento rozum nám tedy vysvětluje: Ježíš Kristus vykoupil lidstvo svým umučením a svou smrtí na kříži. Ale toto jeho vykoupení velkopáteční, ač bylo lidsky zpečetěno krví, musilo býti ještě také božsky potvrzeno největším zázrakem na smrtelné zemi, slavným vzkříšením, zmrtvýchvstáním Páně. Bohu ovšem a jeho spravedlnosti k vykoupení lidstva stačilo, že Kristus, Syn Boží za ně na kříži pňel a umřel, ale toto ospravedlnění bolestné nestačilo k tomu, aby i lidé jemu v tom uvěřili. Snad mnozí by byli tomu uvěřili, vidouce pět ran Krista Pána, pět to krvavých pečetí na výkupné listině, ale mnozí, zvlášť pochybovační, nikoliv. Vždyť mají zkušenost, že jest dosti lidí na světě, kteří také podstupují muky i smrt na potvrzenou něčeho, co se toliko zdá pravdou, ale ve skutečnosti pravda není, takže ubozí hynou, byť nevím jak byli v svém svědomí přesvědčeni o své zdánlivé pravdě, umírají za svůj omyl. Co jen lidí bojovalo již na smrt za nějakou časovou otázku zdánlivě pravou, která se však později objevila přeludem. Víc ovšem lidé nemohou, než umřítí za to, co si myslí, že je pravda. Bohočlověk Ježíš Kristus mohl více. On nejenom za pravdu — to bylo vykoupení lidstva — lidsky umřel, ale také na důkaz pravdy božsky z mrtvých vstal. Tento důkaz jest nad každý možný důkaz: zemřel jsi za pravdu, dobrá; ale teď hezky také na důkaz pravdy pravdoucí z mrtvých vstaň! To učinil svou smrtí a vzkříšením toliko Ježíš Kristus; proto věříme v pravdu jeho vykoupení pevně jako skála golgotská, jako skála hrobová a plesáme vítězně:

Kristus Pán vstal z mrtvých, alleluja,
jenž pro nás na kříži pňel a umřel, alleluja!

Alleluja, chvalte Pána a radujte se tedy vy všichni, kteří jste ve filosofické směsici protivných si názorů, lží, polopravd, zdání zoufali již nad pravdou, že snad pravdy

ani vůbec není, a je-li, že jest jen zdánlivá, podmíněná, relativní! Alleluja, jest pravda naprostá, pravda pravdoucí, absolutní, a to pravda o vykoupení lidstva Ježíšem Kristem.

Alleluja, chvalte Pána a radujte se i vy všichni, kdo jste si zoufali nad lidstvem, vraždícím v ustavičných válkách bojující i nebojující, ženy, starce, děti, všeničícím, jako by nic na nebi nebylo, žádný Bůh, žádná věčnost a jako by ani na zemi nemělo býti než nic, chaos, jako býval, tohu va bohu. Alleluja, jest věčnost, kam Bůh uklízí oběti rozzuřené země, ty, kteří ve vykoupení jeho Synem věří.

Alleluja, chvalte Pána a veselte se i vy všichni, kdož jste ztratili důvěru v lidskou spravedlnost, která krutě stále a často mylně odsuzuje na smrt; neboť vězte, že jest bláhá věčnost, odkud z hrobu Kristus znova přišel, aby zvěstoval, že žije ještě životem věčným Bůh milosrdný, jenž jménem Ježíšovým přijímá na své věčnosti všechny, kteří věří ve vykoupení Ježíšem ukřižovaným, byť i lotry byli, a kteří se na jeho slovo vykoupení kajícně odvolávají: „Amen, pravím tobě: budeš se mnou v ráji.“⁴⁾

Alleluja, všichni bez rozdílu chvalte Pána a radujte se:

**Kristus Pán vstal z mrtvých, alleluja,
jenž pro nás na kříži pněl, alleluja!**

⁴⁾ Luk. 23, 43.

LÁSKA AŽ ZA HROB

Pondělí velikonoční

Láska nikdy nepomíjí.

Cestovatel po Kongu André Gide¹⁾ cestoval mezi černochoy nejen s rozumem, ale i se srdcem a jako pravý přítel milující se jich ujímal u vyšších osadních úřadů proti jejich utlačovatelům, vlastně tajným otrokářům. Svou delší cestou mezi nimi zjednal si tolik lásky u nich, že se jejich děti chytaly jeho rukou a kladly si je na srdce s nevýslovně oddaným pohledem zdola. Byť černoši Konga neměli slova pro vděčnost, přec hořel dík v zanícených zracích a zvedal oddechem oddanosti jejich hrud'. Delším stykem s cestovatelem naučili se i dosud neznámému slovu „děkuji“.

Po skončené cestě chtěli ho mnozí provázet i do Francie, a tak také jeho sluha Adum. „A když to nebylo možno, klekl si při rozchodu u mne, vypravuje cestovatel, a neustále mlčel. Chtěl mi ještě prokázati svou věrnost a oddanost. Otáčel hlavu, neboť nechtěl, abych viděl, že pláče. Když jsem mu položil na rameno ruku, počal se třásti a bolestně se rozeštkal. Jelikož neznal žádného jiného slova, kterým by mi vyjádřil svou vděčnost, neustále opakoval polovzlykavě: „děkuji... děkuji... děkuji...“

Ježíš Kristus Vykupitel za krátké spasitelské cesty po zemi zjednal si nesmírnou lásku u těch, kteří ho v těsné blízkosti na ní provázeli, u apoštolů a učedníků, které první z otroctví hříchu vysvobodil.

Odtud se mezi nimi oboustranně vyvinulo nejvzácnější přátelství na světě, láska až za hrob.

Vykoupení věřící nemohli naň po jeho ukřižování zapomenouti a byli, kamkoli jen kráčeli, vděčnými vzpomínkami na něj naplněni. On sám pak po své pozemské smrti nemohl se od nich odtrhnouti; proto vstav z mrtvých, ještě po čtyřicet dní v nadpozemském proměněném těle mezi nimi prodléval a jim se zjevoval.

¹⁾ André Gide: Kongo. Překl. v Praze 1928.

Mešní čtení slavně dnes připomíná obojí tuto vzájemnou lásku až za hrob. Tak e p i š t o l a²⁾ lásku apoštolů k Ježíši ukřižovanému a vzkříšenému, jenž se zjevil Petrovi a upevnil jej ve víře. Proto o něm vzkříšeném mluví Petr setníku Korneliovi: „Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předzřízeným, totiž nám.“

E v a n g e l i u m³⁾ podává pak důkaz lásky až za hrob se strany Kristovy. Vypravuje totiž o dvou učednících, jdoucích druhý den po zmrtvýchvstání Páně do Emaus, městečka to vzdáleného asi tři hodiny od Jerusalema. Kristus Pán se přidružil k jejich zarmoucenému srdci, které bylo ještě plno hoře z ukřižování, ale učinil to tak, aby jejich oči byly drženy a jeho nepoznaly. Nechal je tedy k sobě v podobě poutníka klidně dojíti a pak se otázal: „Které jsou to řeči, jež spolu cestou vedete a jste smutni?“ A když oni jemu neznámému, ale důvěru vzbuzujícímu vylili své srdce a všechno své hoře z potupy ukřižovaného, své pochybnosti o jeho vykupitelském poslání i svůj zmatek z pověstí o jeho zmrtvýchvstání, jal se hovořit On. Vykládal Písma, proč musil Kristus — právě aby lidi vykoupil — trpěti a tak vejíti do slávy své, do svého vzkříšení a dalšího oslavení. Za hovoru se již blížili k Emausům a právě i s koncem dne, kdy se již slunce naklonilo k západu. Tehdy ho nutili přátelsky dále s sebou do městečka: „Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil.“ A tak vešel s nimi, aby spolu pojedli chleba. Když pak vzal chléb, žehnal jej a lámal, podle toho jej poznali. „On však zmizel od nich.“ A tehdy pravili k sobě vespolek: „Zdaliž nehořelo v nás srdce naše, když k nám mluvil na cestě?“

Blažení ti, kdož uvěřili v Ježíše ukřižovaného i vzkříšeného a zachovali si k němu vděčnou a oddanou lásku až za hrob. Také On splácí lásku láskou až za hrob a je stále ještě svým věrným zarmouceným přítelem útěchyplným. Ovšem s mladými šťastnými lidmi s rozbujelejším životem jest nesnadno o takovéto lásce mluvit;

¹⁾ Sk. ap. X. 37—43.

²⁾ Luk. XXIV. 13—35.

ale přes to by si to měli i oni dobře zapamatovat na pozdější doby života. Kdo z nás lidí by nebyl na tom světě někdy až na smrt zarmoucen, takže přichází i myšlenka na sebevraždu? Kdo v životě nebude jednou stár, osamělý, opuštěný od lidí, smuten až k smrti? Komu se nenachýlí poslední den života?

Jaké tu pak štěstí v neštěstí, jestliže měl a si zachoval pravé vespolečné přátelství s Ježíšem, svým vykupitelem a spasitelem! V nejtrudnější chvíli života přichází v modlitbě, v hovoru s Ježíšem, i jeho útěcha do srdce hořem vyhaslého a znova v něm zapaluje jiskru naděje i plamen lásky. Proto by se měl každý věřící naučit a denně večer na sklonku dne opakovati tu modlitbu učen-
níků, kterou se Ježíš přivolává a k útěše upoutává:

„Zůstaň s námi, Pane, neb se připozdívá a den se již nachýlil.“

VÍTEZSTVÍ — VÍRA NAŠE

První neděle po velikonoctech

Vykoupení Kristovo má si každý člověk jednotlivě přisvojit věrou.

Již za nemluvně na křtu odpovídá kmotr „Věřím“. Dospělý odpovídá za sebe sám „Věřím“. Nebylo by nikomu na světě nic platno, byť i Kristus desetkrát za něho byl ukřižován a desetkrát vstal z mrtvých, kdyby člověk neuvěřil, že Kristus, Syn Boží, přišel na svět, aby podstoupil za něj vykupitelskou smrt.

Není nám tedy divno, že Kristus Pán za živa žádal na každém víry a že i po svém zmrtvýchvstání, prodlévaje tu po čtyřicet dní v těle oslaveném, o nic se tolik nestaral u svých věrných, jako o víru, aby jí nepozbyli. Podroboval je i zkouškám z víry. Neboť přes to, že rozumem nechápali, jak může mrtvý vstáti z hrobu, jak může tu ve vzkříšeném těle na zemi pobývati, jak se může rychle jako bleskem pohybovati do nejvzdálenějších míst a vcházeti do uzavřených místností, musili tomu naprosto věriti, přijímati to za pravdu a skutečnost. Nám, kteří jsme poučeni vědou, že za jistých podmínek jest i hmotě možno překonati zákon zemské tíže i zákon neprostupnosti těles, není to tak nesnadno chápati, jako bylo učedníkům Kristovým, ač i nám jest to zázračně tajemným zjevem, který musíme přijmouti jako skutečnost — věrou.

Znamenejme nyní, jaké jest duchovní ovzduší dnešní neděle — jeť nasyceno vůní víry. Novokřtění, kteří na Bílou sobotu přijímali za dávných dob křest a na něm bílá roucha, odevzdávali je v průvodu na dnešní neděli, zvanou odtud „Bílou“ neboli „Provodní“.

Nedělní e v a n g e l i u m¹⁾ zvěstuje, že apoštolé byli pro židovské strachy zavřeni ve večeradle. Nenadále stanul Ježíš s pozdravem „Pokoj vám“ uprostřed a ukázal jim ruce i bok. Uvěřili, přes to, že nechápali, jak mohl projíti dveřmi nebo stěnami a zradovali se, vidouce Pá-

¹⁾ Jan XX. 19—31.

na. A tu jim již plnýma rukama přinášel drahé ovoce svého vykoupení, moc odpouštětí hříchů. Pravil jim: „Pokoj vám; jako mne poslal Otec, i já posílám vás.“ A to pověděl, dechl na ně a řekl jim: „Kterým odpustíte hříchů, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadrženy jsou.“

Ale víra si vyžádala ještě nového důkazu, a to na nevěřícím Tomášovi. Nebyl při první návštěvě Páně a nevěřil po svém návratu ostatním, když mu s jásotem oznamovali zjevení Mistrovo. A tak zvláště i pro toho jednoho nevěřícího vrací se Kristus způsobem jako prve. Dí užaslému učedníku v odpověď na jeho slova, že neuvěří, dokud se hmatem vlastních rukou nepřesvědčí: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj; a nebudiž nevěřící, nýbrž věřící!“ Přemožen odpovídá Tomáš oddaným slovem víry: „Pán můj a Bůh můj.“ S napomenutím jemu i nám všem odchází pak Kristus: „Že jsi mě viděl, uvěřil jsi; blaho-slavení, kteří neviděli a uvěřili.“

Posvátnou vůní víry dýše i e p i š t o l a²⁾ sv. Jana. Vítězstvím víry nad světem jsa jist, volá: „To jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše. Kdo je však, jenž přemáhá svět, leč ten, kdo věří, že Ježíš jest Syn Boží?“ Má na to tři mocné svědky: vodu, krev a ducha, to jest Boha Otce, jenž nad vodou v Jordáně vysvědčil o svém Synu, dále Boha Syna, jenž krví zpečetil, kdo jest, a konečně Ducha svatého, jenž jest pravda. „Přijímáme-li svědectví lidské,“ dokládá apoštol, „svědectví Boží jest větší.“

My, kdo vniterně vdechujeme tato slavná slova o víře, naplníme touto vůní nebeskou všechny své útroby; jeť v ní i nesmírná kořenná síla, přemáhající svět. Nemysleme s nevěřícími nebo málověrnými, že víry je potřebí snad jen lidem prostým, stařenám anebo pro zisk těm, kdo se jí z povolání obírají, kněžím. Nikoliv a opět nikoliv! Každému na zemi je třeba víry, neboť každý musí do jisté míry překonati svět a mimo to i dobýti si má blaženého života na věčnosti, jakožto největšího štěstí, zaručeného Kristovým vykoupením.

²⁾ I. Jan V. 4—10.

Vídáme proto nezřídka i lidi nad jiné statné a statečné, na příklad vojíny, jak jsou mocně věřící, zvláště tehdy, když stojí v ohni, na půdě, třesoucí se jim pod nohama; tenkrát tím mocněji věří ve vyšší moc a ve věčnost nad sebou, čím méně cítí pevnou půdu pod sebou.

Největší vojevůdci lidstva ve všech národech byli vždy věřící, následující vojínů z evangelia. Náš nejmohutnější vojenský vůdce, jeden z nejslavnějších válečníků, nikdy nepřemožený Jan Žižka, byl až fanaticky věřící. Slované jižní měli Mikuláše Zrinského, jenž po nejtěžších bojích vzýváje hlasně Boha se všemi svými, dal se i s pevností vyhoditi do povětří. Angličané měli svého Ch. Gordona, hrdinného obhájce Chartumu proti hordám Mah-diho, „Gordona, přítele Božího“, jak mu toto svědectví veliké víry vydává maršál Wolseley.³⁾ Francie má svého Foche a svého Joffra s jeho zázrakem na Marně. — Job o sobě praví: „Bojování jest život člověkům na zemi.“⁴⁾ Bez víry, člověče, zemi i nebe, všechno prohráš; s věrou v životě, člověče, časnost i věčnost, všechno vyhráš.

„Neboť to jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše.“

³⁾ Wolseley: Krymská válka. V Praze 1912, str. 180.

⁴⁾ Job. 7, 1.

VŠICHNI ZAJEDNO

Druhá neděle po velikonocích

Život na Východě byl do nedávna neměnný a velmi malebný. Posud v Galilei po chlumech u jezera vídá se postava oděná pláštěm v nečase, s ovínem kolem hlavy proti úžehu, s holí v ruce; postává u pasoucích se ovcí a pozorně obhlíží je i okolí nebo zas kráčívá v čele, a za ní se valí plavé vlny roun, kamkoli se hne.

Tohoto vlídného obrazu pastýře užívá Písmo velmi případně o Ježíši Kristu. Na koho se více hodí toto srovnání než na toho, jenž přišel na svět, kolem sebe shromažďoval lidské duše, v bludech rozumu a srdce rozběhlé, vodil svými pokyny po správné cestě, ano jim sám byl cestou, jak pravil: „Já jsem cesta.“ Kdo vhodněji může býti zván pastýřem lidstva než ten, jenž lačné zástupy nasycoval slovem pravdy i sám pravdou byl: „Já jsem pravda.“ Kdo s větší obětavostí než On bránil svého stádece od dravců zla a v obraně za ně i život svůj položil, neb i sám jeho životem byl: „Já jsem život.“¹⁾ Nejenom však za živa byl ovčím svým dobrým pastýřem, ještě i po svém zmrtvýchvstání jejich shromáždění vyhledával, jim se zjevoval a s nimi se i o dech moci své sdílel...

Tento obraz dobrého pastýře tak utkvěl v mysli starých křesťanů, že si nejvíce v této podobě Ježíše zobrazovali v katakombách. Posud Církev svatá v bohoslužebném čtení na II. neděli povelikonoční staví nám na oči tento jímavý obraz.

Nejprve v epištole.

O dobrém pastýři Ježíši Kristu mohl mluvit zvláště svatý Petr, jemuž své ovce i beránky odevzdal. Píše tedy v I. svém listu:²⁾ „Byli jste zajisté jako ovce bloudící, ale nyní jste se obrátili ku pastýři a biskupu duší svých.“ A tento pastýř, jenž sám hříchu neučinil, ale nás všech hříchy vznesl na svém zmučeném těle na dřevo,

¹⁾ Jan 14, 6.

²⁾ I. Pet. 2, 21—25.

pastýř, jehož zsinlostí byli jsme uzdraveni, tento pastýř svatý a dobrý jest vůdcem, krácejícím vpředu v čele svým ovčím, a zůstává jim příklad, „aby následovaly šlépějí jeho“.

Jestliže již v epištole jest Kristus Pán, dobrý pastýř, dobře apoštolem vykreslen, jak teprve v evangelii,³⁾ kde sám On Mistr vlastními slovy maluje svou podobiznu. Praví: „Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce své.“ Není najatým dělníkem, jehož nejsou ovce vlastní a jemuž na nich nezáleží. Nájemník opouští ovce a utíká a vlk lapá a rozhání ovce. Jest dobrý pastýř vlastník, neboť zná své ovce, jako ony znají jeho, a z lásky k nim je hotov vždy dáti život. — Je však zároveň tak dobrým pastýřem, že má své pastýřství, jak říkáme, již v krvi, v celé bytosti, neb jest to jeho životním posláním. A tak ví i o jiných ovčích, které nejsou z jeho ovčince, a také těm musí býti dobrým pastýřem. „I ty musím přivésti,“ praví, „a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“

Co tu Ježíš Kristus podle evangelia mluvil, mínil především o svém ovčinci, shromážděném ze židovstva, a o jiných ovčích z pohanstva. Ale jeho slovo je božsky široké. Jistě měl zároveň i na mysli jako Spasitel světa celý svět, jako pastvinu Otce nebeského, kde se mu potulují přerozličná lidská stáda se svými vůdci.

Lidské stádce je rozbito vůdci i svůdci náboženskými, soudci a vládci státními, soustavami vědců i jejich omyly, názory politickými i společenskými. Jediná však pravda božská, vtělená v jediné náboženství, musí konečně shromáždit v jednotu všechno, co je člověk ať v jakékoli rozptýlenosti. A tak se také jednou stane, že ozřejmí všemu lidstvu jedna náboženská pravda, že jest jeden ovčinec, Bohem ustanovený, a jeden pravý pastýř. Pro nás, katolické věřící, kteří jsme zvláštní milostí Boží již v tomto pravém ovčinci pod jedním pastýřem, v Církvi svaté, vyplývá z toho dvojí mravní povinnost. První, abychom si byli toho vděčně vědomi a nedali se žádným svodem světské moci neb tak zvané vědy ani ranami politického pronásledování z blažené

³⁾ Jan 10, 11—16.

jednoty s Bohem, z Církve svaté, vypudit. Druhá povinnost, vyplývající z jednoho společenství víry, záleží pro nás v tom, bychom byli v návratu pomocní těm, kteří byli neblaze z jednoty víry vyvedeni a nyní žijí mimo společenství s námi jako rozehnané ovce. Máme zajisté ještě v dobré paměti, jak bylo u nás po prvním převratu. Úmyslně způsobeným poplachem, jako by lidé ve svobodném státě mohli a směli choditi po hlavě a šlapati a kopati nohama po nebi, dala se vylouditi z Církve spousta slabých věřících. Teď žijí po všelijakých společnostech i mimo v bezvyznání i beze křtu, a již se dostatečně přesvědčili, že nebe nespadlo a že člověk, chodící nohama po zemi, zůstal člověkem a Bůh na nebi Bohem. Pomozme zbloudilým s pravým křesťanským soucitem nazpět. Tak budeme, jak psáno,⁴⁾ kráčet ve šlépějích dobrého pastýře Ježíše Krista a vyplníme rozkaz jeho poslední vůle,⁵⁾ aby „všichni byli jedno“.

⁴⁾ I. Pet. 2, 21.

⁵⁾ Jan 17, 21.

Svátek Nanebevstoupení Páně se blíží.

Dnešní a dvě další neděle připravují na něj; proto opětvají v posvátném čtení důvěrné rozmluvy, na rozloučenou, které byly vedeny mezi Kristem Pánem a učedníky po poslední večeři před jeho utrpením. Jsou tak dojemně krásné, že nesmějí uniknout pozornosti ani nás věřících křesťanů, neboť se v nich jedná o našem výjimečném postavení ve světě a podávají se v nich pokyny, jak tu žít na ostrově křesťanství uprostřed nepřátelského moře pověry a nevěry.

E v a n g e l i u m¹⁾ především obsahuje útěchu pro apoštoly, kteří zakrátko, „maličko“, měli ze svého společenství ukřižováním ztratit Ježíše a pak zase zakrátko, „maličko“, měli jej uzříti vzkříšeného, jak sám pravil: „Maličko, a neuzříte mě, a opět maličko, a uzříte mě.“ Doba této ztráty, ač kratičká, byla přece nesmírně bolestná pro apoštoly, tím bolestnější, že svět, fariseů zatím předčasně jásal. „Amen pravím vám: Vy budete kvíleti a plakati, ale svět se bude radovati; vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš se obrátí v radost.“

Tak to bylo tehdy s apoštoly, tak to je i s námi věřícími, kteří žijeme v ustavičném pronásledování Ježíše Krista ve všech národech světa. Ale co je pozemský život, byť sebe krušnější, pro jednotlivce? Jenom jakés „maličko“. A tak i my máme ve slovech Ježíšových útěchu, že po krátkém utrpeníездеjšího života uzříme v nebeské blaženosti svého Boha Ježíše, jenž mluvě k apoštolům, mluví i k nám: „Tak i vy nyní máte zármutek, avšak opět vás uzřím a radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší nikdo neodejme od vás.“

O zvláštním postavení nás věřících ve světě mluví také **e p i š t o l a.²⁾** Petr, hlava apoštolů i věřících, pokládá správně náš pobyt na zemi jenom za přechodný, jímž procházíme z času do věčnosti; dává nám tedy poučení,

¹⁾ Jan 16, 16—22.

²⁾ I. Petr, 11—19.

abychom při tom, že jest nám tu prožívatí veškeren život dokona úplně, žili čestně bez žádostí Bohem nedovolených, hříšných. „Miláčkové, napomínám vás,“ tak píše apoštol, „abyste se jakožto cizinci a poutníci zdržovali tělesných žádostí.“

Za svého pozemského pobytu mají si křesťané uvědomit, že žijí mezi lidmi smýšlení nekřesťanského a že nejlepší zbraní proti těmto jsou křesťanské dobré skutky. Křesťané, vězte, že nesmíte tedy v těžkém životním zápase utéci se světa, ale musíte zde vytrvati, a to v poddanosti „ke všelikému zřízení lidskému“, ke vládařům a vůbec nadřízeným, zároveň pak v upřímném bratrstvu ke svým. „Všecky ctěte, bratrstvo milujte, Boha se bojte, vládce v uctivosti mějte!“

Život na zemi je pro křesťana službou Bohu, která se koná z přesvědčení, svobodně a čestně, a věřící křesťan se tu nemá provinovat přestupnictvím zákonů a pácháním činů po způsobu zločinců, kteří za to někdy podstupují tresty, někdy však jim unikají. Ovšem i křesťana, jinak nevinného, může v nepřátelském světě zvláště za pronásledování potkati trest, nemůže-li se mu zákonně ubránit. Tehdy arci také trpí, ovšem nespravedlivě, ale to jest proň čest a milost, jestliže totiž „ze svědomitosti k Bohu snáší útrapy“.

Tot asi nákras postavení křesťanů na světě, učiněný rukou svatého Petra. —

Ale snad by v duši některého nynějšího křesťana malé víry mohla se vzpříčit námitka, proč že má křesťan i nespravedlivě trpět a proč množství zločinných lidí spravedlnosti světské uniká, dokonce se jim někdy i dobře na světě vede? Důvod je v tom, že Bůh je spravedliv do nejmenších maličkostí. Ty, které bude musiti trestat na věčnosti, odměňuje již na zemi pozemsky za jejich dobré činy, které přece také nějaké na světě vykonali. Neboť není zlosyna, který by aspoň nějakého dobrého skutku na světě neučinil a v kterém by nebylo ani žilky dobré. Příklad³⁾ to objasní.

Kdesi v horách Tibetu „na střeše světa“ nabídl se po-

³⁾ Vypravuje ve psím příběhu Fr. Langer: Pes druhé roty, str. 262—274.

cestnému kupci vlny jakýsi člověk z rovin za vůdce ku přechodu přes hory. Dal si napřed zálohou vyplatit pěknou mzdu, ale pak upláchl. Na útěku byl pronásledován psem, avšak náhodou narazil na opuštěného soumara, uvízlého přednůma nohama v rozsedině a zle nařikajícího. Již ho minul, ale na jeho nárek se přece vrátil, vlezl pod něj, nadzdvihl jej svými zády z propadliny a pak teprve prchal dál, aby sebe zachránil. Jiný nešlechtník, zloděj, byl horší; kupci uřízl v noci měsíc s penězi. Ale když na útěku do hor spatřil, jak se právě medvěd chystá rozsápat napadeného pastevce, neváhal ani na chvíli se ho ujmouti a pustil se do medvěda v boj na život i na smrt.

Třetí byl nejhorší, lupič. Koňmo přepadl kupce, na místě jej zabil, obral a ujel. A když přijel domů, ještě jsa krví zbrocen, vzal na kolena své dítě a něžně je pomiloval.

Podvodník, zloděj i vrah unikli snad spravedlnosti lidské, ale za své dobré činy vzali odměnu svou na zemi, jako vezmou odplatu za své zlé skutky na věčnosti. Tam nezůstane spravedlivý Bůh dlužen ani křesťanům trpícím pro spravedlnost. Ovšem jest jim „maličko“ počkati: „Blahoslavení,⁴⁾ kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“

⁴⁾ Mat. 5, 11.

Dějiny lidstva nám zachovaly zvláště dvoje významné rozmluvy před smrtí na rozloučenou, mimo slova Ježíše Krista, také rozpravy velikého myslitele Sokrata. Ale jaký to v nich rozdíl.

Kristus se loučí se svými učedníky jako Bůh a člověk, Sokrates se svými žáky jenom jako člověk.

Sokratovy rozmluvy s přáteli, když byl odsouzen vypítí číši bolehlavu, zachovali ve svých spisech Xenofon a Platon. Mistr rozmlouval s nimi, jak mu našeptával jeho vnitřní hlas ve svědomí, „daimonion“, jmenovitě o nesmrtelnosti duše; před samým pak skonem dal obětovati bohu Aiskulapovi kohouta. Byť i vznešeně mluvil o budoucím životě duše, byl přece v temnotách o tom, jak ten život vlastně vypadá, a nadto zůstal ve tmách pověry svého národa až do konce. Byl to jen člověk, chystající se k poslednímu odchodu odtud...

Jinak Kristus. Ze všech jeho slov na rozloučenou nad slunce jasně vysvítá, že jest Bůh a že odchází domů do svého, do své podstaty, jako rovnocenná osoba druhým oběma v Trojici jednoho Božství, v jehož moci se chvěje svět.

Čtvrtá neděle nám mnoho o tom poví, především její evangelium,¹⁾ které jest úryvkem z řečí Páně na rozloučenou.

S učedníky, zaraženými nad nastávajícím jeho odchodem, rozpřádá Kristus Pán hovor důvěrnou otázkou: „Nyní jdu k tomu, jenž mě poslal, a nikdo z vás neptá se mne: Kam jdeš? Ale že jsem vám ty věci mluvil, zármutek naplnil srdce vaše.“ Aby je tedy potěšil, slibuje, co jistě nemohl žádný člověk, ani Sokrates svým žákům slíbiti, že jim pošle odtamtud, kam jde, Utěšitele: „Odejdu-li, pošlu ho k vám.“ A jakého Utěšitele? Nikoli lidského ducha, nikoliv anděla, ale z Trojice Ducha svatého s působením všemocného zástupce na zemi.

¹⁾ Jan 16, 5—15.

Jeho dílo bude na světě božsky mocné z nejvyšší pravomoci. „A on přijde, usvědčí svět ze hříchu a ze spravedlnosti a ze soudu.“

Usvědčí svět ze hříchu; dokáže nezvratně, že svět — lidé nevěřící v něm — jsou ve hříchu, a to již proto, že v poslaného Krista neuvěřili, ač jenom věrou v něho může lidstvo odpuštění hříchů a spásy dojíti.

Dále usvědčí svět ze spravedlnosti; dokáže lidem, kteří Krista pro jeho vykupitelskou činnost nespravedlivě odsoudili jako zločince, spravedlivou věc Kristovu, jeho nevinnost a svatost, a to tím, že svým příchodem podá důkaz o jeho odchodu vpravdě a skutečně k nebeskému Otci.

Konečně usvědčí svět ze soudu podáním důkazu, že nevěřící svět, nebude-li činit pokání, bude hoden Božího soudu a trestu spolu se svým samozvancem a knížetem — satanem.

Toť tedy bude dílo Ducha svatého vzhledem k nevěřícímu světu. Dílo však Ducha svatého vzhledem k věřícím, především apoštolům, bude mocně utěšitelské: posilní milostí jejich vůli, osvítlí rozum, upevní i paměť, aby vždy a přese vše zachovali v sobě Ježíšovu kázanou pravdu neomylnou a živou; a tím zároveň oslaví i Ježíše, rovného Otci i jemu: „On mne oslaví, pravil Ježíš, neboť z mého vezme a zvěstuje vám.“

Nedělní evangelium doplněno je vhodně dnešní epístolou²⁾, která dává pokyn, jak se mají milosti Ducha svatého, dary shůry, přijímati. „Milování bratři moji,“ píše svatý apoštol, „všecko dání dobré a každý dar dokonalý je shůry, sestupuje od Otce světél“. Ovšem také víra v Ježíše je dar Boží, dar dokonalý shůry. Jest to dílo v duši, učiněné podnětem Boha, Otce světél, jak se v listě praví: „Dobrovolně zajisté zplodil nás slovem pravdy Ježíšovy, abychom byli jakousi prvotinou tvorstva jeho.“ A jest to i dílo, učiněné za působení Ducha svatého, a to hlavně v těch lidech, kteří jsou čisti od nepravostí, prázdní od každého pozůstatku špatnosti, v jejichžto duších se v tichu ujímá vseté Kristovo slovo.

²⁾ Jak. 1, 17—21.

Odtud napomenutí epíštoly: „Ujměte v tichosti vštípené slovo, které může spasiti duše vaše.“

Takový tedy, hluboký pojem víry podává dnešní svaté čtení. Důrazně praví: Víra pravá, spasitelná, není dílem lidským. Není výtvozem ani největších myslitelů, ani tak velikých jako byl Sokrates, kteří jsou tváří v tvář smrti a věčnosti ubohými, nemohoucími lidmi; není rovněž výplodem obrazotvornosti náboženských hloubalů nebo výsledkem organizační činnosti „náboženských“ zakladatelů a správců. To, co tito lidem ukládají ve jménu svém nebo ve jménu Božím, neprávem a nadarmo braným, obřady, očisty, svěcení a p., jsou čistě lidským, přirozeným zařízením a nemají s věrou Boží spasitelnou co činit. Proto mnozí mezi námi se hrozně mylí, že by takové mělké pojetí víry mohlo kdy spasiti jejich duše, jen když se v nějakém společenství lidské víry zrodí neb se do něho dají zapsati, do něho platí, po případě takové společnosti střídají podle hesla „víra jako víra, kam vítr, tam plášť“. Na založení takových věr nemusil věru Ježíš Kristus přijíti na zem, dáti se ukřižovat, vstáti z mrtvých a ve vítězoslávě vraceti se k Otci.

Víra jediné pravá, nadpřirozená, spasitelná, kterou Kristus hlásáním svým založil, jest především a hlavně dílem Božím v člověku, dílem Otce světél, jenž seslal tento dar shůry, dílem Boha Syna, jenž na ní hlásáním evangelia založil spásu duše lidské, jest dílem Ducha svatého, jenž zasetému slovu evangelia jako semení dává svou milostí vzklíčit a v duši vzrůstí v útvar bohumilý. A jen ta neblahá okolnost, že lidé mají své nitro naplněno nepravostmi, působí, že nepřijímají Božího slova aneb že dusíce je přijaté, dávají z něho vyrůstati zrůdy a znetvořeniny lidských a světských věr i pověr. Protož napomenutí: „Odvrhnouce všecku nečistotu a všecken pozůstatek špatnosti, ujměte v tichosti vštípené slovo, které — a jen ono — může spasiti duše vaše.“

PROSTE A BUDE VAM DANO

Pátá neděle po velikonočních

Malíř¹⁾ na svém proslulém obraze Ukřižovaného namaloval mnoho pod křížem sepjatých dlaní, vztahujících se k nebesům.

Znázornil štětcem nesmírnou skutečnost a velkou, vážnou pravdu náboženskou, „jak usmiřovat nebe a jak i mají lidé na zemi Boha prosit „pro Krista Pána“, aby došli vyslyšení svých proseb. Ano, — ruce všech mizerných i hladkých, hrubých i jemných, mladistvých, posud rýhami života netknutých, stejně jako staré vráscitých, pracemi a strastmi zoraných. Jistě světu, co světem byl, i nyní co jest, a co ve lživé „soběstačnosti — autarkii“ kdy bude, od věků do věků, až do pravé věčnosti — je třeba vykoupení a z něho plynoucích milostí pro život lidské duše, jako je zemi třeba Božích darů pro život těla.

Vykoupením právě, křížem Ježíše Krista, dostává se člověku především prvních, ale hojně též druhých. Za obojí však jest nutno Boha prosit. Touto velkou myšlenkou je vedena dnes na neděli „Křížovou“ nebo „prosebnou“ mešní svatá oběť a posvátné čtení v misálu důtklivě ji také uvádí na mysl — duchem spoluobětujícími. Nejprve tedy vykoupení samo v introitu slavnostně se zdvojeným alleluja, a to zvláště velebným hlasem starozákonního proroka Isaiáše,²⁾ jenž jako by chtěl donésti svůj hlas až do končin země: „Hlasem plesajícím zvěstujte, volá, a nechať slyšeno jest, alleluja; ohlašujte to až do končin země: vykoupil Hospodin lid svůj, alleluja, alleluja.“

Dále v offertoriu čtení uvádí na mysl vyslyšení proseb, kde královský prorok David svého hlasu též spolu propůjčuje Kristu Vykupiteli:³⁾

„Dobrořečte, národové, Bohu našemu a ohlašujte hlas chvály jeho: On zachoval duši mou při životu a nedopustil poklesnouti nohou mých. Požehnán buď Bůh, kte-

¹⁾ 9. Max.

²⁾ XLVIII.

³⁾ 2. 65.

rýž neodvrhl modlitby mé od sebe a milosrdenství svého neodjal ode mne. Alleluja.“

Co bylo takto starozákonními výroky zdaleka jen napověděno, zblízka v nejzřetelnější úplnosti zvuku prohlášeno je v dnešním evangeliu.⁴⁾

„Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: Amen, amen, pravím vám: Budete-li zač prositi Otce svého ve jménu mém, dáť vám.“

Jsou to slova, pronesená se slavným potvrzením dvojího amen, „jisto — jisté“ a zjevně, nikoli v podobenství. Jsou zároveň proslovena v nejvážnější chvíli života, kdy mělo být jeho vykupitelské dílo smrtí již dokonáno a tím dán i základ k vyslyšení lidských potřeb a proseb. Měla to být i slova na rozloučenou, kdy se posvěcují i slzami upřímnosti vzájemné:

„Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; opět opouštím svět a jdu k Otcí.“

Byla to zároveň i slova útěšná pro učedníky i pro všechny věřící křesťany, kdož z vykoupení Kristova těží pro svou duši i tělo:

„Až dosavad jste neprosili za nic ve jménu mém, vybízí je Pán, prostě a vezmete, aby radost vaše byla úplná“ — dokonalá.

Zde tedy v evangeliu máme to i my všichni na věky zajištěno slovy nejtěžší váhy: prostě a vezmete.

Ale pozor! V zaslíbených slovech Ježíše Krista je obsažena podmínka: Budete-li zač prositi Otce svého — „ve jménu mém“ — dáť vám. To jest ve jménu Kristově, jako křesťané, kteří vpravdě v Něho věří, na jeho vykoupení jen — výslovně se odvolávají, vůli svou s Jeho vůlí s odevzdaností spojují a kteří podle té pravé víry jsou také správně živi.

A právě tuto podmínku zdůrazňuje dnešní e p i s t o l a.⁵⁾ Apoštol, jenž tuto podmínku s ostatními Dvanácti dobře slyšel a pojal, sv. Jakub, znal zajisté dosti takových, kdož prosili, aby jim bylo shůry od Otce dáno, a prosili marně. Věděl o mnohých křesťanech jenom podle jména tak zvaných, kteří byli jen mělcí posluchači slova,

⁴⁾ Jan XVI 23—30.

⁵⁾ Sv. Jak. I 22—27.

nikoli však činitelé slova skutkem, klamající sami sebe svou povrchností. Bylo mu povědomo, že tací křesťané sotva vědí, co vlastně jsou nebo že to už dávno zapomněli, podobní jsouce muži, který jen zběžně zahlédne v zrcadle svou podobu a hned zapomene, jaký byl. Je to člověk nábožensky povrchní, „jehož marné jest náboženství“, křesťan této doby, jenž se třebas i časem dovolává Božího milosrdenství, ale sám je k jiným nezná.

Prosme, avšak napřed vyplňme podmínku vyslyšení, „ve jménu Ježíše Krista“. Buďme skuteční — v duchu i činu — křesťané, vpravdě a nezdánlivě, celí a ne poloviční neb jen několikaprocentní, jak se nynější svět vyjadřuje.

V této charakternosti „nemarného náboženství“ nám pozdním křesťanům příkladem buďtež vzory prvních katolických křesťanů v prvotní Církvi. U nich životním heslem, které se v prvních stoletích nejhlasněji ozývalo i před tribunály soudců a trůny králů, bylo a čistým, plným zvukem znělo: „Christianus sum — Jsem křesťan“; křesťan jsem, co jsem a jak jsem. V tom jménu, v té velebné ozvěně jména Kristus, byla obsažena celá křesťanů víra i celý křesťanský život podle ní, celý Kristus Ježíš se svou pravdou i se svou láskou. Když si něco vyprošovali od Otce nebes, jenž miloval je, protože oni milovali Jeho Syna, Ježíše Krista, nejprve uskutečňovali milosrdenství mezi sebou, dávajíce a pomáhající si, jak mohli; proto jejich prosby spolu s jejich napřed projevenou láskou vystupovaly k nebi a přinášely zpět vyslyšení.

Tehdy nemohli se opírat o podporu státu; opírali se dole jen o svou milosrdnou lásku, vzájemnou k sobě, a o lásku Boží nahoře. V oné době každé diecési bylo se starati o své církevní potřeby i o své chudé, jako ve IV. století diecési Augustinově hipponské. Sám biskup nikdy nebyl bohat a co měl po otci, bylo všech. „Dávejte chudým, volal v řeči LXI., prosím, napomínám, příkazuji. Cokoli chcete, dávejte chudým. Nechci před vámi tajit, proč takto mluvím. Neboť když se do chrámu ubírám nebo odtud vycházím, chudí vzývají mne, bych vám pověděl, abyste jim něčeho poskytli. — I ode mne očekávají; dávám jim, co mám' a jak mohu.“

Ty časy se pravděpodobně vracejí, doby prvotní chudé Církve; proto, chceš-li být od Boha vyslyšen, sám jako „činitel slova skutkem“ dej napřed, co a jak můžeš jiným, pak teprve pros a vezmeš od Otce všech.

JÓ TRIUMPHE

Na svátek Nanebevstoupení Páně

Kdo se s porozuměním zastaví ve Věčném městě pod vítězným obloukem Titovým, představí si snadno římský triumf nad přemocným Židovstvem a Jerusalemem. Vidí zřetelně ve výjevech, uměle zobrazených na zdech slavobrány, jak si za svými orly pyšným krokem vykračují vojenské oddíly, mezi nimi skupiny trubačů s točítými rohy, hloučky nosičů a vodičů válečné kořisti a za nimi všemi za provolávání „Jó triumphe“ vítězný imperátor, korunovaný věncem slávy.

Dnešním svým nanebevstoupením slaví také Ježíš Kristus svůj triumf nad přemoženým knížetem temnot a nad světem, vrací se k Otci světél. Dnes se vrcholně naplnilo, co o vítězném Vykupiteli světa před věky zapěl korunovaný pěvec: „Řekl Pán ku Pánu mému: Sed' na pravici mé;“¹⁾ co byl Ježíš po Marii Magdaleně vzkázal od otevřeného hrobu svým věrným: „Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému i k Bohu vašemu.“²⁾ Dnešního dne se stalo skutkem, co zapsal svatý Pavel o Kristu: „Dnes Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.“³⁾ Jeho vstoupení na nebesa je vpravdě triumfem. Ale jaký jest rozdíl mezi vítězoslávou Ježíše Krista a lidského dobyvatele! V římském triumfu se ozýval vedle „Jó triumphe“ i hlasitý nářek zajatců odváděných do otroctví; v triumfu Kristově jásot osvobozenců ze zajetí knížete temnot, lidských duší vykoupených. Ode se skvěla lidská cetková nádhera pro oči; zde byla prostá velebnost Boží, lidským očím pozakrytá.

Odtud se nedivíme, že Kristova vítězosláva, božsky velkolepá s duchy andělskými i s dušemi praotců, vyvede-

¹⁾ Z. 109, 1.

²⁾ Jan 20, 17.

³⁾ Filp 2, 9—10.

nými z předpekli — „jaté vedl zajetím“ — vítězosláva, velkolepě trvající vlastně dosud, neb se stále k onomu průvodu do otevřených nebes připojují vykoupené duše umírajících, že tato vítězosláva byla tak božsky prostě vyličeána svatopisci.

E v a n g e l i u m⁴⁾ svatého Marka o tom vypravuje, jak se Ježíš naposled ukázal jedenácti, když byli za stolem, vytkl jim jejich malou víru, dal jim slavný rozkaz jíti do světa, kázati evangelium všemu stvoření a udíleti křest. Ujistil je také o své zvláštní ochraně a přidělené moci. Po tom po všem dodává evangelista krátce: „A když Pán byl k nim domluvil, vzat jest do nebe a usedl po pravici Boží.“

Poněkud podrobněji, ale rovněž prostě, prostince, jako je sama pravda, líčí nanebevstoupení Páně mešní epištola.⁵⁾

Ježíš pojedl s apoštoly naposled a nakázal jim neodcházeti z Jerusalema, nežli přijmou po nemnohých dnech seslaného Ducha svatého. Odmítl odpovědět na marnou otázku učedníků po obnovení království pro Israele a odkázal jejich myšlenky na celý širý svět, kde mu budou svědky až do končin země. Skutky apoštolské dodávají pak: „A to pověděv, byl vyzdvižen před jejich zrak, a oblak vzal jej s očí jejich. A jak hleděli upřeně do nebe, když se tam ubíral, aj dva muži stáli u nich v rouše bílém a řekli: Muži galilejští, proč stojíte, hledíce do nebe? Ten Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, přijde tak, jak jste ho viděli do nebe jíti.“

Toť tedy vše...

Jako apoštolé, stojíme také my, hledíce s věrou za Kristem do nebe vstupujícím. Víme, že jeho vítězoslavnému průvodu není dosud konce a že nebesa zůstala za ním otevřena; co křesťanských lidí vyvolených denně umírá, ti všichni se svými nesmrtelnými dušemi připojují se k nekonečnému průvodu jeho vítězoslávy, vedouce s evangelistou Janem, že „máme přimluvce u Otce, Ježíše Krista spravedlivého, a on jest obětí smírnou za hříchy naše.“⁶⁾ Jako jsme při zmrtvýchvstání Kristově

⁴⁾ Mar. 16, 14—20.

⁵⁾ Sk. ap. 1, 1—11.

⁶⁾ Jan I. 2, 1—2.

slavili své budoucí vzkříšení, tak v jeho nanebevstoupení očekáváme s Pavlem⁷⁾ své nanebevzetí, kdy „Bůh, bohat jsa v milosrdenství, pro velikou lásku svou, kterou nás miloval, i když jsme byli mrtvi přestupky svými, spolu oživil nás v Kristu a spolu s ním vzkřísil a posadil nás na nebesích v Kristu Ježíši, aby ukázal v časech budoucích přenesmírné bohatství milosti své v dobrotivosti k nám v Kristu Ježíši“.

Není to marná tužba blouznivé, mámivé obraznosti, ale čáka pevná, naděje zaručená samým slovem Ježíše Krista, a máme si ji vrýti v paměť, zvláště pro smutnou a kolísavou dobu umírání: „Věříte v Boha i ve mne věřte. V domě Otce mého je příbytků mnoho; kdyby ne, byl bych vám to řekl, neboť jdu, abych vám připravil místo.“⁸⁾

„Otče, chci,⁹⁾ aby, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, by viděli slávu mou.“

⁷⁾ Ef. 2, 4—7.

⁸⁾ Jan 14, 1—2.

⁹⁾ Jan 17, 24.

PŘIJĎ, DUŠE SVATÝ!

Šestá neděle po velikonocích

Čím blíže k Letnicím, tím toužebněji se ozývá „Veni, sancte Spiritus“, „Přiď, svatý Duše“ — volání ve všech jazycích země.

Ve večeradle na Sionu byla na příchod svatého Ducha příprava věru příkladná. Apoštolové s Matkou Páně byli tam ve bdění a tichu shromážděni jako v úlu se svou královnou včely, čekající na první jarní hrom, na první bouři po jaru s hromy a blesky, aby jejím otřesem vzlétly k novému životu jarému...

Bylo to desetidenní odloučení od světa, který se jako lev řvoucí se svými zlobnými halasy potloukal venku kolem; byla to chvíle sebranosti sebe a zabranosti do sebe, aby se včas z nitra odklidilo, co by bylo příchodnímu na odpor neb na sebe menší závalu; byla to doba vždy víc a více napínané toužebnosti, aby tím vroucnější potom nastalo spojení.

Ona příprava se dělá v duchu dnešní epistoly,¹⁾ prvního to listu Petrova, který jindy a jiným věřícím psal apoštol. „Buďte opatrní a bděte na modlitbách“, napomínal. Věru, že byli opatrní, oddělení jsouce aspoň na čas od svodů a proudů, venku se řítícího života. Stulení tu byli k sobě v lásce, naplněno majíce na sobě slovo: „Předem mějte vytrvalou lásku k sobě vespolek, neboť láska přikrývá množství hříchů“; přehlíží a odpouští zajisté poklesky lidské slabosti. Rovněž v tom byli zajedno s napomínajícím apoštolem, že tu byli „pohostinští jedni k druhým bez reptání a že si posluhovali vespolek i duchovně ve všech svých potřebách.

Vespolné lásky bylo tím více třeba v Krista věřícím, čím bouřlivější převrat měl nastati příchodem Ducha svatého.

Mešní evangelium,²⁾ vyňaté také z posledních rozmluv Páně, tento převrat prorocky důrazně předpovídá:

¹⁾ I. Petr. 4, 7—11.

²⁾ Jan 15, 26 a 16, 4.

„Když pak přijde Utěšitel, kterého já pošlu vám od Otce, Duch pravdy, kterýž vychází od Otce, ten bude svědčiti o mně, avšak i vy budete svědčiti, neboť jste se mnou od počátku.“ Svědectví Ducha pravdy nebude ovšem bojácné a tichošlápské, bude to svědectví moci za hromů a blesků, jako kdys na Sinaji s otřesy zatvrzelých myslí nepřátel a s ohňovými plameny nad čely přátel, zřejmě to svědectví v apoštolech i jiných lidech, kdy měl z jejich rozumu blesk osvětlení vyšlehnout a z jejich srdce plamen lásky nenadále vyrazit a tak z bojácných Galilejců a zatvrdlých Židů — jako byl Pavel — učinit hrdiny víry, kteří by se pro Krista a pro spásu bližních nelekali žádných obětí. Tím způsobem Duch pravdy sám i apoštolé jím roznícení měli co nejzřejměji dosvědčit, že Kristovo učení je pravé a že sám Kristus jest tím, za koho se vydával — Synem Božím. Duch pravdy nutně rozbouří hladinu ustáleného lživého myšlení a rozjítří sebeklamem uchlácholené city. Nebude pak divu, že se také naplní další předpověď Páně: „Ze synagogy vyloučí vás, ano, přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že by tím Bohu sloužil. A to vám učiní, poněvadž nepoznali Otce ani mne. Ale tyto věci mluvil jsem vám, abyste, když přijde hodina jejich, rozpomenuli se, že jsem je vám pověděl.“

Uvedená slova svatého čtení jsou proroctvím, naplněným nejen na apoštolech, ale naplňovaným i na nás křesťanech všech časů. Zkus jen člověk mluvit pravdu, byť jen o obyčejných věcech; všechny lidi vůkol sebe pobouří a popudí proti sobě. Tím více Duch pravdy křesťanské, stále hlásané, ustavičně bouří svět, a není století, ať nedím desetiletí v dějinách křesťanství, aby se vždy znova nevynalézal v některém samozvanci, ať vůdci nebo vládci nový násilník a pronásledovatel Boží pravdy.

Proto čím se více zevně rozzuřuje svět proti Kristovým věřícím, tím se mají těsněji oni k sobě tuliti v lásce a mocněji zesilovati v nepokryteckém, nefarizejském Duchu pravdy. Ani jediného roku nesmějí pouštěti mimo, aby se o Letnicích neobnovili v Duchu pravdy a lásky. Duch dobrý pravdy a lásky stále ještě vstu-

puje do myslí a do srdcí těch, kdož si jej po dobré přípravě k návštěvě zvou: „Přiď, svatý Duše, naplň srdce svých věřících.“

Kdo se chce připravit na jeho příchod do duše, musí naplnit jisté podmínky.

Především musí cítit v sobě potřebu tohoto Ducha pravdy a lásky. Vždyť celý život nynější jest chor na hlavu — ústavy choromyslných jsou přeplněny, jest chor i na srdce — srdeční nemoci úžasné vzrůstají, a to pravíme nejen podle těla, i duchovně. Chytáme se za hlavu i za srdce, neboť potřebuje každý z nás časem léčivých paprsků onoho „Světla myslí, lumen mentium“ a „Světla srdcí, lumen cordium“.

Dále jest potřebí odklidit ze zataraseného nitra vše, co by se Duchu pravdy a lásky vzpíralo. Děje se toto vyklizení s pokornou kajícíností ve svátosti pokání a ve svatém přijímání.

Potom je nutno vznítiti v sobě žhavou touhu po pravdě a lásce a po jejich zářivém duchu, jenž vane, kdy a kam chce. Každý si musí zatoužiti sám; kéž jsem to já, který jej přivábí k sobě, kéž zavane Duch pravdy a lásky i ke mně:

Přiď, ó Duše svatý, přiď,
s nebes na mne pozasviť
světla svého paprskem...

Svaté město Jerusalemlavilo právě letnice. Obyvatelstvo i ozdobené město mělo sváteční vzhled na slavnou paměť, že padesátého dne po vysvobození Israele z egyptské poroby Hospodin slavnostně prohlásil s hory Sinaje mravní zákon desatera přikázání. K tomu tedy památnému dni sešli se a sjeli i z dalekých zemí židovští poutníci, mluvící již jazyky cizích národů. To byla také Bohem zvolena doba, kdy se naplňovalo zároveň padesáte dní po vítězoslavném vysvobození všeho lidstva z otroctví Satanova, po slavném zmrtvýchvstání Páně, kdy měl viditelným sestoupením Ducha svatého býti prohlášen zákon nový, zákon lásky. Zda vědělo tehdejší židovstvo, že to již bylo dávno předpověděno ústy proroka Ezechiele,¹⁾ mluvícího o srdci novém a o Duchu Božím, položeném uprostřed lidí? Sotva. Ale apoštolé najisto věděli o příchodu Ducha svatého, neboť byli na tento slavný den připraveni, kdy Otec a Syn, protože je milovali, vykonají návštěvu u nich Duchem svatým a příbytek u nich učiní, jak praví dnešní evangelium:²⁾ „Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.“

To se tedy dnes naplnilo a Duch svatý, jenž z Otce a Syna vychází, sestoupil na posvátné shromáždění ve způsobách ohnivých jazyků, roznítil oheň lásky v srdcích apoštolů a podaroval je přehojnými milostmi, aby byli schopni hlásat evangelium veškerému světu a žítí v něm podle Božích přikázání statečně a čistě.

Vypisuje nám tuto radostnou událost i dnešní epistola, úryvek ze Skutků apoštolských,³⁾ obsahující očitě svědectví apoštolů: „A když přišel den letnic, byli všickni pohromadě na jednom místě. Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil dům,

¹⁾ Ezech. 36, 26.

²⁾ Jan 14, 23—31.

³⁾ Sk. ap. 2, 1—11.

kde seděli; i ukázaly se jim jazyky jako ohnivé, rozdělující se a posadil se na každém z nich (jeden), a všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jazyky, jakož ten Duch dával jim promlouvatí.“

Jako tehdy z úst apoštolů vycházelo velebení Boha jazyky k úžasu různorodých zástupů, sběhlých na místo zázraku, tak se i Církev svatá dnešního dne rozplývá chválami Ducha svatého v mešním svatém čtení. Z té příčiny ani náš slavnostní proslov nemůže býti než jediným chvalozpěvem na Ducha světla, pravdy, lásky, pomoci a útěchy, jak jej velebí mešní zpěv sekvence: *Veni, sancte Spiritus.*⁴⁾

Přiď, ó Duše svatý, přiď,
shůry s nebe pozasvit
světla svého paprskem!

Také my jej k sobě přivoláváme, neboť i my jsme jeho chudými, které má uvnitř obohatit; i my jsme jeho ubohými, milostných darů potřebnými, též my máme lidské srdce, ve tmě pozemských běd ponořené.

Vejdi, Otče, k chudým svým,
vejdi, Dárce, k ubohým,
vejdi v nitro se světlem.

Jako bývají chudáci v osamělosti svého tmavého příbytku uzavřeni, tak my se s nimi těšíme na tebe, nejlepší Utěšiteli, že přijdeš jako host a občerstvíš nás svou návštěvou.

Utěcho a Ulevo,
Hosti, milá Návštěvo,
buď nám Osvěžitelem.

I když těžce pracujeme, toužíme po tobě jako po svatém svém poklidu, když se v rozpálenosti rozčilujeme, žádáme si tebe jako mírného chladu, když v hoři pláčeme, želáme si tebe jako konejšitele.

V práci buď nám Poklidem,
v žáru mírným Ochladem,
v pláči Konejšitelem.

⁴⁾ Pŕel. V. Svatohor. Zde nutno vzít text do ruky na pomoci

O světlo blažené i oblažující, schyl se níže k nám a sestup hlouběji do srdce, kam tě zve naše upřímná oddanost a víra.

Světlo blahé, blažící,
naše srdce nyjící
naplň, když tě věrou zvem.

Bez tebe, bez tvé pomoci, bez tvé milosti, co je člověk?
Nic, samá vada a chyba.

Bez tebe, byť sebe víc
člověk byl, přec není nic,
bez vady nic není v něm.

Proto jeho chyby milostí svou napravuj. Obmyj a smaž
s něho poskvrny vin, zavlaz jeho duši, úhorem ležící, a
vyleč rány v jeho svědomí.

Obmyj, co je zašlého,
ovlaz, co je zaschlého,
vyhoj rány v raněném.

Vzpírá-li se něco v člověku pýchou proti tobě, mocí
svou vzdor pokoř; čiší-li z duše chlad proti tobě, zaněť
v ní oheň lásky své; zbloudilo-li co na scestí, uveď na
cestu pravou.

Ohni, co je pyšného,
ohřej, co je chladného,
veď, co zbloudilo v zlém.

Dychtíme po tvých sedmi darech, prahneme po nich
z celé své lačné bytosti; dejž nám dar moudrosti, roz-
umu, rady, síly, umění, nábožnosti, bázně Boží.

Oblaž svoje věřící,
v tebe důvěřující,
darů svatým sedmerem.

Zvláště o to prosíme, čeho nám nakonec nejvíce po-
třebí, aby naše skutky nebyly marné, by naše ctnosti
byly záslužné, k dobru nám připočtené — za posledního
zúčtování; dej spasný, šťastný odchod odtud, dej i po
smrti věčnou radost.

Záslužné dej konání,
dejž i šťastné skonání,
dej nám radost věčnou všem.

O blahodárném a mnohotvárném působení Ducha svatého nalézáme mnoho pěkného čtení u svatých Otců, jako jest na příklad toto: „Pozoruji, píše jeden,¹⁾ Otce Starého i Nového zákona, Davida, Daniele, Amose, Petra, Pavla a Matouše:

naplňuje totiž Duch svatý jinocha harfeníka a žalmistou jej činí;

naplňuje zdrželivého mládce a soudcem starců jej činí;

naplňuje pastýře stád a prorokem jej činí;

naplňuje rybáře a knížetem apoštolů jej činí;

naplňuje pronásledovníka a učitelem národů jej činí;

naplňuje celníka a evangelistou jej činí...

Jak jsme tedy nerozumní, že my tohoto Ducha nehlédáme!“

Vpravdě širé působení Ducha Božího není jen pro toho neb onoho člověka; není rozdílu v lidech, na něž působí, ani v časech, vždyť již v Starém zákoně měl své nástroje, ani v místech. Zvláště však od toho okamžiku, kdy byl jménem Ježíše Krista seslán, naplnil v přehojné plnosti svět, jak velebí jeho příchod posvátný verš: „Duch Páně naplnil obor světa.“ Jeho působení nebylo tedy obmezeno jen na nějaké skryté zákoutí v Jerusalemě, jako bylo večeradlo na Sionu; bylo s v ě t o v é, právě jako stvoření světa Bohem Otcem a jako vykoupení světa Bohem Synem.

Důkaz o tom podává dnešní epištola.²⁾ Něco takového věru neočekávalo vyvolené, ale úzkoprské Židovstvo, až se o tom přesvědčilo o kázání svatého Petra. Když předstoupil před lid, bez rozdílu shromážděný ze Židů i pohanů, a mocně mluvil o světovém poslání svého Pána, Ježíše Krista, jako soudce živých i mrtvých, „připadl Duch svatý na všechny, kteří to slovo slyšeli. I užasli věřící z obřízky, kteří byli přišli s Petrem, že

¹⁾ Vzato z Výkladů Písma Cornelia a Lapide.

²⁾ Sk. ap. 10, 42—48.

se také na pohany vylila milost Ducha svatého; slyšeli je totiž, ani mluví jazyky a velebí Boha“.

Světové působení Ducha svatého bylo jen důsledkem světového poslání Ježíše Krista, jak to vysvětluje e v a n g e l i u m:³⁾ „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.“ Ramena kříže zajisté, na němž umřel za svět Ježíš, ukazují s výše Golgoty v nekonečno pozemského prostoru vpravo i vlevo. Proto s uvedeným nápisem slov Písma bývají vztyčovány kříže na vysokých horách.

Světovost působení Ducha svatého jeví se zvláště tím, že apoštolové pod perutěmi této ohnivé holubice světla vyšli na kázání evangelia veškerému lidstvu do všech konců země, aby pod tato křídla shromáždili všechny národy i jazyky světa k jejich spáse a k slávě samého Boha. Odtud si snadno vysvětlíme, odkud se vzaly i ve staročeských domácnostech umělé holubice, zavěšené na stropě a rozestřenými perutěmi se ve vánku točící a tak se vznášející nad hlavami příslušníků celé rodiny. Robili si je zručnými rukama z výdunků vejce, připojovali k němu hlavičku, křídla i rozestřený ocas z per, aby tak měli stále nad sebou viditelnou podobu Ducha svatého, sestoupělého na Ježíše v Jordánu, sestoupělého na apoštoly i sestupujícího na každého věřícího křesťana, který věrou sklání hlavu a s odevzdaností nitro své před ním prostírá.

Z toho důvodu také tento Duch dobrý přebýval po věky v křesťanských rodinách naší země, daleké od země Svaté i od Jerusalema. Jím a z něho se též obrozoval náš český národ, kde z věrné lásky rodičů vyrůstalo v radosti a pokoji šťastné a zdravé potomstvo. Láska, radost, pokoj bývalo posvátné ovzduší rodiny, neboť tam zrály plody, jež velebí Písmo:⁴⁾

„Plodem ducha jest láska, radost, pokoj, přívětivost, dobrotivost, shovívavost, důvěra, mírnost, čistota.“

Žel Bohu, že tuto krásnou okrasnou holubici již málokde nyní zastihneme, leda jen jako divem zachovanou.

³⁾ Jan 3, 16–21,

⁴⁾ Gal. 5, 22.

A stejně tak zřídka nalézáme teď rodinu, žijící v křesťanském duchu. Co se to s národem stalo?

Holubice Ducha svatého byla vyplašena nevěrou, neboť rodiny se již neutvářejí nerozlučitelně podle Ježíše Krista, a jestliže, tedy jen podle jména v kostele, ale ne uvnitř v duchu, a v pravdě. Proto ovšem není ani duch dobrý v takovém společenství, spíše duch nevěry v Boha a jednoho ke druhému, který vystřídají zakrátko duchové horší, duch žárlivosti a zloby, duch zběsilosti a rozervanosti, která neušetří v pospolitosti ani nevinného lidského dítěte... A návrat je tak těžký! Pravíť evangelium s ohromující pravdivostí:⁶⁾ „Světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo; neboť skutky jejich byly zlé. Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu, aby nebyli usvědčeni skutkové jeho.“ — Není však jiné pomoci, nutno naprosto zpět ke světlu víry. A nutno nazpět volati vyplašenou holubici lásky, radosti a pokoje. Vráť se kdy? Jest to zoufalé, zvláště když místo ní jest teď v domácnosti na řetěze zavěšen jestráb nevěry. Tu pomůže jen rázný čin. Před lety, jak se vyprávělo, byla jedna fara neblaze pověstná rychlým umíráním a nemocmi duchovních. Konečně ji dostal bystrý a rázný farář. Vzkročil do ní ještě s holí, jak přišel, a hned vstoupil do jídelny. Průvanem ve dveřích obrátil se k němu zobcem a pařáty jestráb, zavěšený na řetěze nad stolem. Po léta, co byl vycpán, točil se tu na rozpjatých perutích. „Co ta opelichaná nestvůra tady?“ zvolal nový farář a srazil ji ranou holí, až se rozletěla v peří a v oblak trouchně...

Záhady smrti byly vysvětleny. Tlející pták trousil pone náhlu při každém svém obratu závanem ode dveří do talířů svůj otrušík, s kterým byl při vycpávání připravován, až rána holí učinila konec jeho příšernému trávičství...

Není třeba k tomu čeho dodávati. Vy si sami doma k tomu udělejte a m e n.

⁶⁾ Jan 3, 19–20.

NEJVĚTŠÍ TAJEMSTVÍ

První neděle po Sv. Duchu

Ukončili jsme slavnost seslání Ducha svatého“ — píše Rupertus Tuitiensis¹⁾ — „a velebíme slávu Nejsvětější Trojice... neboť hned po příchodu Ducha svatého počalo hlásání a víra v Boha Otce, Syna i Ducha svatého.“

Naplnil se tím jen rozkaz dnešního evangelia,²⁾ aby mocí a slávou trojjediného Boha přeplýval okraj světa: „Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi,“ přikázal Pán. „Jdouce tedy učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávat všecko, co jsem přikázal vám: a aj, já jsem s vámi po všechny dni (až do skonání světa).“

Toť celý úryvek evangelia na dnešek; je krátký, ale obsahný slávou trojjediného Božství, nejsvětější Trojice. Nemohl býti ani delší, neboť podává lidskému rozumu nejhlubší tajemství, a tu mnohomluvení nic neprospívá. Z té příčiny také epištola³⁾ odměřuje dnes své poučení, a místo, aby široce vykládala věroučně, že Bůh je v podstatě své, v bytnosti, jeden a troj i v osobách, koří se hlubokému tajemství: „Ó, hlubokosti bohatství a moudrosti i vědomosti Boží! Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho... Vždyť z něho a skrze něho a k němu jsou všechny věci; jemu sláva na věky!“ Z téhož důvodu ani my se v krátké promluvě nepokusíme vniknouti do trojosobně jediné bytnosti Boží a budeme raději následovati svatého Patrika, apoštola Iřů, jenž užil prostického podobenství z přírody, když jim ponejprv kázal o trojjediném Bohu. Mluvil k nim kdesi v širém poli, že i tři mohou býti jeden, a na důkaz sehnuv se, utrl polní jetelík o třech lupenech v jednotě. A tento jetelový trojlístek stal se potom odznakem nového křesťanského národa s více než tisíci letou vzdělaností, který si přitom pravou víru v troj-

¹⁾ Uvádí Prokop Baudyš v knize „Římský mlsál“ na str. 412.

²⁾ Mat. 28, 18—20.

³⁾ Řím. 11, 33—36.

jediného Boha zachoval i přes dlouhá mučednictví věků až do dne své šťastné svobody.

Stejně tak i my tajemné působení nejsvětějšího, trojjediného Božství, „z něhož, skrze něž a k němuž jsou všechny věci“ a kteréž nás jako Bůh Otec stvořilo, jako Bůh Syn vykoupilo a jako Duch svatý posvětilo, pokusíme se vysvětlit podobenstvím vzatým z přírody, a to o stromu.

Bůh stvořil nás jako strom, vykoupil i posvětil jako strom. Jeť strom výrazným podobenstvím člověka již tím, že kořeny čerpá sílu ze země a korunou strmí k nebi; od tohoto „strmění“ má také své jméno, jako člověk od svého čela vzhůru neseného k nebesům, má své jméno — „člověk“.

Strom-člověka vsadil Bůh Otec jako svůj veliký div krásného a co možná dokonalého života, nejprve do rajske zahrady. Ale když na něm uviděl ránu, zubem pekelného plaza zasazenou a rozlezlou v nebezpečnou rakovinu, nechal zatím strom i s jeho plody zplaněti na tisíce a tisíce let. Jistě že tu byl důvod, aby zrakovatělý strom lidstva byl vyřat a na oheň uvržen. Avšak zželelo se ho Bohu v „útrobách milosrdenství“, ve věčném vlastním Synu, jenž se stromu ujal. Naznačuje jeho slitovnou lásku Písmo, když mluví o zahradníku, který se přimlouvá u svého hospodáře za strom, jižjiž na oheň ustanovovaný, a vyprošuje mu ještě na čas život. Tento zahradník, Slitovník Syn Boží, Bůh Syn, jenž nejen za strom lidstva prosil, ale zaň i na stromě kříže umřel a jeho rakovinu svou prolitou krví zlčil, ten tedy Bůh Syn, jenž nás vykoupil, také se potom postaral, aby planý strom lidstva byl oštěpován, zroubován. A tak se dostala do něho nová míza milosti Ducha svatého, a objevilo se to na novém vzrostu, mocnějším rozkvětu a hojnějším a sladkém ovoci: Duch svatý nás posvětil. — Jako jest trojjediný Bůh největším dobrodincem všeho lidstva v celku, tak je týž Bůh největším dobrodějem každého jednotlivce v něm, každého z nás zvláště. Bůh Otec mne i tebe stvořil, Bůh Syn mne i tebe vykoupil, Bůh Duch svatý mne i tebe milostí svou posvětil. Vykonáno i prohlášeno to bylo slavně nad každým z nás na křtu svatém, neboť kněz, který křtil

podle přikázání Ježíše Krista, pravil, dává je jméno: já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. — Dnes na Svatou Trojici jest tedy chvíle, kdy máme vděčně vzpomenout na svůj křest a s plnějším porozuměním si uvědomit nesmírnou milost, kterou nás stvořením, vykoupením a posvěcením v pravém smyslu slova zahrnul trojjediný Bůh.

Se skloněnou hlavou pokorného dlužníka máme si každý s rozmyslem opakovat otázky křestní a obnovit křestní slib: Věříš-li v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebes i země? — Věřím.

Věříš-li v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, narozeného a ukřižovaného? — Věřím.

Věříš-li v Ducha svatého? — Věřím.

Věříš-li v ono svaté společenství, do kterého jsi křtem vešel, v svatou Církev obecnou, v svatých obcování, v odpuštění hříchů, v těla vzkříšení, v život věčný? — Věřím.

Nuže, v této víře žij a umírej! A tehdy, v hodinu smrti, ruka tvá, znamenající tebe třemi kříži na čele, ústech, na prsou, v tomto znamení trojjediného Boha ztuhne a tvá ústa zůstanětež pootevřena ve slovech: „S l á v a B o h u O t c i i S y n u i D u c h u s v a t é m u, j a k o ŝ b y l a n a p o č á t k u, t a k b u d i ŝ n y n í, v ŝ d y c k y a ŝ n a v ě k y v ě k ů v. A m e n.“

SVÁTEK SVATOSTI NEJSVĚTĚJŠÍ

Slavnost Božího Těla¹⁾

Jest to zajisté velebná myšlenka: klaněti se Bohu ke čtyřem stranám světovým.

Bůh zjevil slávu svého stvoření na všech stranách všehomíra, všechny čtyři konce světa vykoupením na čtverramenném kříži objímá a také všechny končiny světa naplnil Duchem svatého posvěcení.

Za několik hodin dnes v den Božího Těla bude kněz za slavnostního průvodu věřících zastavovat se u čtyř oltářů a Božím Tělem v monstranci žehnati světu. Významně! Boží Tělo, Svátost nejsvětější, obsahuje v sobě náplň všech milostí, jak stvoření Otcova, tak vykoupení Synova, tak i posvěcení Ducha svatého. V té předražené svátosti je proměněný dar stvoření, chléb i víno; dar vykoupení, tělo a krev, i dar posvěcení, milost. Ježíš Kristus ustanovil sedmero svátostí, aby se v nich Bůh stále rozličným způsobem sdílel s člověkem, nikoli tedy jen pro jeden případ, ale ustavičně v celém časovém proudu života až do skonání světa. V těchto všech sedmi svátostech udílejí se lidem milosti Ducha svatého pro všechny potřeby života, avšak ve svátosti chleba a vína jest těch milostí nejvíce, neb je v ní sám výkupný zdroj všech milostí, Ježíš Kristus; odtud ona svátost se nazývá Svátost Nejsvětější.

Mešní epistola²⁾ uvádí nám dojemně na paměť ústy svatého Pavla noc, kdy byl zrazen Pán, a poslední večeri, kdy ustanovil Nejsvětější Svátost oltární:

„Neboť, tak píše Pavel ke Korintským, já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, že (totiž) Pán Ježíš v té noci, v které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: Toto jest tělo mé, které se za vás vydává; to číňte na mou památku. Taktéž (vzal) i kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová úmluva v mé krvi; to číňte, kolikrátkoli (jej) píti budete, na mou pa-

¹⁾ K ranní neb i odpolední promluvě s příslušnou změnou.

²⁾ I. Kor. 11, 23—29.

mátku. Kdykoli totiž jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavad nepřijde.“

E v a n g e l i u m³⁾) pak vlastními slovy Krista Pána, pronesenými k zástupům židovským, vyjevuje Vykupitelův úmysl, proč hodlal tuto přetajemnou Velebnou Svátost pro svět ustanoviti. Vysvětluje, že se chce co nejtěsněji, nejnaterněji spojit s těmi, které vykoupí. A to se stane tím, že chléb a víno bude tělem jeho a krví a pravým pokrmem i nápojem, které budou přijímati. Praví totiž: „Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“ Účel pak tohoto vnitřního spojení jest ten, aby člověk, jenž na zemi žije způsobem přirozeným, byl nadto zároveň živ i způsobem vyšším v Bohu, duchovním, nadpřirozeným, a tak se již zde připravil na život v Bohu na věčnosti. Protože tedy Největější Svátost má povahu pokrmu ve skutečnosti, nikoli ve smyslu obrazném, může skutečně živiti a duchovní život, život posvěcující milosti, udržovati a tak zajišťovati život věčný. „Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, dí Ježíš, tak i ten, kdo jí mne, živ bude pro mne.“ „Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.“

Tu jsme se octli vůči živé a oživující veliké pravdě. Bůh chce s vykoupeným člověkem stále co nejtěsněji žiti v tomto životě, chce mu v něm býti v každém svém přikázání na každém kroku milostí pomocen a nadto si přeje v člověku již zde na zemi založit život nový, vyšší, který by potom pokračoval v dokonalé plnosti na božské věčnosti. Tím se liší Bůh ode všech lidských zákonodárců; ti dávají člověku na tisíce přikázání a zákonů, celé kované kodexy, jak má žiti, ale z nich člověku žádný ani prstem nepomůže, aby je mohl zachovávat, ba ani se neptá, může-li je vůbec naplnit. Ježíš podává však svému věřícímu poddanému jak pro život přirozený, tak i nadpřirozený účinnou pomoc — ve chlebu života. Příklad nám to vysvětlí.⁴⁾

Mezi tisíci tisíců Kristových věřících žila slabá žena,

³⁾ Jan 6, 56—59.

⁴⁾ V římském breviáři.

svatá Teresa de Jesús. Čte se o ní, že byla po osmnácte let soužena samými nemocmi a pokušením a žila beze všech úlev, takže utrpení a smrt jí byly bližší nežli radost a život. A v jakých jiných životních převraťtech byla zmítána nepřátelstvím nevěřících lidí a světských vládců! A k tomu její vnitřní život, plný pokušení, zápasení rychle jako blesky se potýkajících myšlenek! A hle, tato slabá, churavá žena vítězí ve všech pohromách života vnějšího i v povážlivých stavech života vnitřního. Za takového života, zdánlivě živoření, dovedla toho, co málokterý silný muž, neboť obnovila nejen svůj řád, ale založila i nových dvaatřicet klášterů, a to — věc dotud neslýchaná — i klášterů pro muže. Její vnitřní zápasy vtělily se v knihy, slavné v její španělské vlasti, uznávané za projevy velikého ducha i v písemnictví světovém. Jistě záhada to života veliká, vysvětlitelná jen po křesťanskou častým přijímáním „Chleba života“. Jak posílen byl tím v ní život přirozený, od přirozenosti chabý, a jaký život vysoký, nadpřirozený vytvořil se v ní, vítězíci nade všemi nesnázemi! Vane již z něho silný klid věčnosti.

V jedné z nejkratších, ale i z nejkrásnějších jejích básní, kterou si zapsala do svého breviáře,⁵⁾ cítíme jeho nesmrtelný závan. Již se necítí na zemi ani trudy, ani hrůzy pozemské, neboť pomíjejí. Trpělivost věčnosti blaze přemáhá všecko časné. Člověk, který co nejtěsněji ve Svátosti k Bohu přilnul, o nic se nerozčiluje, Bůh sám mu stačí:

Ničím se netruď,
ničeho neboj,
všechno to přejde.

Z trpělivosti
blaho ti vzejde.

K Bohu kdo přilnul,
Bůh sám mu stačí,
o nic mu nejde.

⁵⁾ Santa Teresa de Jesús: Nada te turbe...
Nápis na breviáři.

SKUTKEM A V PRAVDĚ

Druhá neděle po Sv. Duchu

Hostin se lidé obyčejně velmi rádi účastňují; netřeba dlouhého zvaní. Ale svaté čtení na dnešní den oznamuje něco kromobyčejného; pozvaní se vymlouvají a omlouvají nejít na hostinu, na večeři velikou, Bohem samým vystrojenou...

Připomenuli jsme již jako věrní hlasatelé Boží vůle na zemi, že Bůh pro zásluhy svého Syna, Vykupitele světa, připravil všemu lidstvu hody, na kterých Duch svatý se svými služebníky posluhuje v sedmeru svátostech milostmi, zvláště v nejvzácnější Svátosti oltární, aby v lidech mocněji řídil vezdejší život přirozený, zároveň pak aby v nich kladl základy k životu vyššímu, duchovnímu, nadpřirozenému, který by potom nesmrtelný přecházel v život věčný v nebesích. Přitom Bůh ovšem vševědoucne napřed věděl, s jakým neporozuměním i s jakými výmluvami se jeho milostné zvaní u mnohých potká.

E v a n g e l i u m¹⁾ vypravuje, kterak si před Pánem Ježíšem kdosi toužebně povzdychl: „Blažen, kdo bude jísti chléb v království Božím!“ Na to mu odpověděl Ježíš podobenstvím, v kterém zjevil svou božskou, vševědoucí znalost lidského srdce: „Jeden člověk učinil večeři velikou a pozval mnohých. — Ale oni všichni počali jednomyslně se vymlouvat; jeden statkem, který koupil a který musil prý zhlédnouti, druhý koupí spřežení volů, třetí vlastní svou ženitbou.“

Snadno poznáme v tomto podobenství **h o s t i n u m e s i á n s k o u**, na kterou byl pozván nejprve národ Abrahámy, které se však většinou nehodlal účastnit, předstíraje v svém pozemském smýšlení liché nezbytnosti běžného přirozeného života... Služebník — tuto zajisté sám poslaný Kristus — zve potom na hostinu lidi z ulic a silnic, chudé a zmrzačené, slepé i kulhavé, v nichž poznáváme celníky a hříšníky; po třetí zve dokonce lid

¹⁾ Luk. 14, 15—24.

vyvržený a opuštěný mezi ploty, Samaritány a pohany. A těmi všemi naplňuje svůj hodovní dům.

V těchto zvaných poznáváme arcí i sebe, neboť k mesiánské hostině nadpřirozeného života zde i na věčnosti pozváni jsme i my, jako vůbec veškeré lidstvo všech míst a časů. A tu shledáváme i my mezi sebou mnohé, kteří jsou samá výmluva na běžný život, jen aby se vyhnuli účasti v náboženském životě milosti. Zapomínají, že se jim pro jejich lehkovážnost nedostane zvláštní posily Boží ani v tom jejich příliš milovaném životě všedním na zemi a že se tím sami vylučují i ze společenství života nebeského. Vždyť hostitel se zařekl: „Právímť vám, že žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večere mé.“

Nemysleme však, že by ti lehkomyšní lidé byli tak odbojně vzpurní, že by chtěli svým odmítnutím nadobro přerušiti styk s hostitelem; nikoli — prosí ho dokonce zdvořile o prominutí: „Prosím tě, měj mne za omluvu.“ Bohužel, ta omluva nestačí, aby změnila stav věcí. A tak ti lidé v domněnání, že jsou ještě přáteli Božími — jak oni říkají „dobrými křesťany“, — žijí nábožensky povrchně, naprázdno. Ale zdaž je takové křesťanství, vyprázdňené ze všeho svého vlastního obsahu nadpřirozeného milosti a lásky, jednou spasí?

Tu tedy vstupuje jim do cesty dnešní epištola²⁾ s výstrahou: „Kdo nemiluje, zůstává ve smrti“ — ve smrti totiž duchovní, ve stavu nemilosti a zavržitelnosti. Napomenutím apoštola lásky máme se vyhýbat nelásce, neboť bychom podle něho neměli života věčného v sobě zůstávajícího, a jsme povinni po příkladu Ježíše Krista milovati Boha a bližního láskou plnou, činnou a obětavou. „Kdo má statek toho světa a vidí bratra svého, an trpí nouzi, a zavře před ním srdce své, kterak láska Boží zůstává v něm? Dítky, nemilujme slovem, ani jazykem, nýbrž skutkem a vpravdě.“

Nikoli plané výmluvy, nikoli jalová a licoměrná povrchnost učiní nás společníky života Božího na zemi a na nebi a tam i jeho soustolovníky, nýbrž křesťansky vážná o p r a v d o v o s t. Bohužel, té právě po málu na-

²⁾ I. Jan 3, 19—18.

lézáme v nynějších evropských křesťanech; na štěstí velmi hojně a pro nás příkladně v misiích.

O založené křesťanské obce Yên—Thô v Číně píše P. Soubeyre.³⁾ Mluvil čínským lidem o Pánu nebes i země, jenž má právo žádati na nich, aby se mu s veškerou opravdovostí klaněli a oddali mu vpravdě a lásce své srdce. „A já, dodal upřímně, kterého Bůh užil jako nástroje k vašemu obrácení, věnuji se vám z celého srdce, na život i na smrt; miluji vás jako bratr miluje bratra, jako matka miluje svoje nejmladší dítě.“

„Po krátké mé promluvě, která je zřejmě dojala,“ píše dále, „hovořili o obyčejných věcech života; mluvili o své vísce, o svých rodinách, o svých polnostech, o svém skotu... Za rozmluvy jsem pochopil, že mnozí ze starců nebyli ještě ochotni opustit staré své pověry — vymlouvali se na chabou paměť učit se. Řekl jsem jim: Vaše děti a vnukové chtějí se klanět Pánu nebes, a vy byste chtěli zůstatí pozadu?“

„Otče“, jal se mluvit mladý náčelník rozumné tváře, „buďte klidný; až naši starci denně budou slýchati modlitby od dětí, lehce se jim naučí a půjdou s nimi.“

Zasmáli se tomu všichni přítomní, staří i mladí, a za půl roku většina starců byla už také ochotna přijmouti víru Kristovu.

To se stalo v dubnu 1911. Od oné doby tato obec stále se rozvíjela, přibýly nové křty a dnes již má 250 obyvatelů, stejně vyučených a stejně zbožných, jako bývali křesťané dřívější. A jaké krásné příklady křesťanského uvědomění a života již dali a dávají! Mladý křesťan odmítá výhodný sňatek s pohanskou dívkou, nestane-li se křesťankou; dobrá žena obrací svými modlitbami, domluvami a příkladem svoji matku na smrtelném loži, a po nějaké době i svého bratra, prvního náčelníka veliké osady pohanské; jindy obrácený kouzelník, jenž léčil děti, rozplakal se přede mnou lítostí, že nepoznal dříve náboženství naše, aby byl pokřtil tolik — tolik dětí malých, zemřelých v jeho náručí.

Dítky, nemilujme slovem ani jazykem,
nýbrž skutkem a vpravdě!

³⁾ Úvodem zkráceně z Věstníku díla šílení víry č. 4., roč. XIV.

ZTRACENÁ OVCE

Třetí neděle po Svatém Duchu

Dvoje vyobrazení se nejčastěji objevuje v křesťanském podzemí, v katakombách římských: jest to zobrazení chlebů a podoba dobrého pastýře. Z toho usuzujeme, že na mysl prvotních křesťanů nejmocněji působila myšlenka Boha hostitele na zemi i v nebesích, představovaná Eucharistií, a myšlenka Boha, dobrého pastýře lidí, představovaná samým Ježíšem Kristem, oděným v podobenství pastýře.

Do popředí v životě křesťanském se totiž tlačí dvojí skutečnost. Předně: Člověk jest vykoupením ospravedlněn a milostí přijat do nadpřirozeného společenství Božího. Ale za druhé: Co s ním bude v případě, že z přílišné žádostivosti nebo slabosti lidské znova hříchem pozbude milosti a ztratí ono společenství s Bohem? Bude snad navždy pro Boha ztracen? Nikoliv, odpovídá víra; Bůh jest dobrým pastýřem a ve svátosti pokání hledá ztracených ovcí.

Do dnešních služeb Božích je vhodně vložena epistola¹⁾ toho, jenž také na čas byl Bohu ztracen pádem [do hříchu, avšak zase v pokání nalezen. Svatý Petr ze své životní zkušenosti napomíná v listu svém všechny, jsoucí v milosti a tím ve společenství s Bohem, ke bdělosti a opatrnosti: „Bděte“, píše, „neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.“ Na ten také účel nám podává ve mši Církev svatá, bychom nepadli, důvěrnou modlitbu: „Modleme se, Bože, ochránce doufajících v tebe, bez něhož nic není platného, nic svatého; rozmnož nad námi své milosrdenství, abychom s tebou jako správcem a vůdcem tak prošli časnými statky, bychom nepozbyli věčných. Pro Krista Pána našeho.“

Mešní evangelium²⁾ přihlíží zase ke druhé možnosti, že bychom se přes to přese všechno neuhleděli a do hříchu

¹⁾ I. Pet. 5, 6—11.

²⁾ Luk. 15, 1—10.

upadli, a rozvíjí před naší duší dojemné podobenství o ztracené ovci, přinášené ke stádu na ramenou dobrého pastýře, a podobenství o ztraceném i nalezeném penízi. Přiházelo se nejednou, že se k Ježíši přibližovali celníci a hříšníci, aby ho slyšeli, a to tak důvěrně, až farizeové a zákoníci reptali: „Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.“ Pověděl jim tedy Ježíš podobenství toto: „Který člověk z vás, máje sto ovec a ztratě jednu z nich, nenechá devadesáti devíti na poušti a nejde po té, která se byla ztratila, až ji nalezne? A když ji nalezne, vloží ji s radostí na ramena svá a přijde domů, svolá přátele a sousedy a řekne jim: Radujte se se mnou, neboť jsem našel ovci, která se byla ztratila. Pravím vám, že tak větší bude radost v nebesích nad jedním hříšníkem, pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“

Jako si prvotní křesťané co nejživěji a nejdůvěrněji představovali obraz dobrého pastýře, tak i my si hluboko vryjme jeho podobu do své nábožensky zanedbané paměti. Může to býti jediná záchrana v našem převratném životě. Většinou každý z nás měl dobré náboženské vychování v dětství i v mládí a žili jsme po léta v nadpřirozeném společenství s Bohem z jeho Chleba života. Ale pak — bolno mnohému vzpomínat, v jakém se stavu octl — málem pod tlapou onoho řvoucího Petrova lva. Lidé tu bývají, jakmile se ze svého pádu, kde jsou, vzpamatují, celí zoufalí, a první poomyšlení jejich bývá: jsem ztracen, nadobro, navždy ztracen; již mi není pomoci... Ale u padlého křesťana budiž první myšlenka po pádu na — dobrého pastýře, Ježíše Krista. Nikoli říkati jsem ztracen, nýbrž budu jistě zachráněn. Třebas bych já jako ztracená ovce jej opustil, ještě On neopustil a nezřekl se mne; On mne hledá, volá, na mne s radostnou náručí čeká, nade mnou zplesá a s ním bude nade mnou plesat i celé nebe.

Návraty ztracených ovcí a zase ve svátosti pokání nalézáných, nejsou v křesťanském životě nižádnou vzácností, ale nemluví se u katolíků o nich, protože jsou pozakryty pláštěm mlčelivosti zpovědní. Jenom tam, kde sám kajník něco důvěrného o sobě prozradí, objevuje se vždy světleji podobenství o dobrém pastýři. Tak učinil v své

„epištola z vězení“ slavený spisovatel anglický,³⁾ na nějž, ač na protestanta a vůbec člověka málo náboženského našich dnů, mocně ve vězení zapůsobilo evangelium. To, co o sobě ve jmenovaném obsažném listu píše, jest do-
cela příběh o ztracené ovci. Vypisuje napřed svůj skvělý život v rodině, ve společnosti, ve spisovatelstvu jako rozhodčí krás, „arbitr elegantiarum“. Ale když sveden jsa nejzvrhlejší neřestí onoho života, narazil na mříže světských zákonů, octl se najednou v žalární kobě jako bludná ovce, zapadlá do úzké, pusté rokle. Byl ztracen — viděl to v svém činu — své rodině, svým bývalým druhům, celé lidské společnosti, ale ovšem nikoli Bohu, dobrému pastýři. Čítal ve vězení svaté Písmo, ne však v překladu dávno mu ovšednělém, jak jej slýchal nedbale ve světě, ale velmi pozorně v původním jazyku, v němž byla evangelia sepsána. Tehdy s novým a novým vždy dojetím předčítal si celé úryvky z utrpení Páně, ale i jiné. A tak se na jednom místě svého listu diví, jak mu krásně znějí slova: *egó eimi ho pojmén ho kalos* — já jsem pastýř dobrý...⁴⁾
Jest to hlas Ježíše Krista, dosud světem znějící a zaléhající do nejhlubších pustin duše, hlas volající vše, co tu na zemi je zbloudilého a ztraceného, k radostnému kajícímu návratu, nad nímž i andělé nebeští plesají: „Tak, pravím vám, budou andělé míti radost nad jedním hříšníkem, pokání činícím.“

³⁾ Z důvodů na snadě jsoucích nelze uvést zde jeho jméno.

⁴⁾ Jan 10, 14.

BOŽÍ POŽEHNÁNÍ

Čtvrtá neděle po Svatém Duchu

Veliký jest Bůh, jenž pravicí svou třímá člověka a levicí vše ostatní stvoření a tiskne obojí na srdce své otcovské. Tak můžeme právem velebiti Boha, máme-li na mysli vykoupení světa Ježíšem Kristem, Synem Božím. Nemůžeme si totiž ani zdaleka pomyslit, že by byl jen člověk sám vykoupen a ostatní stvoření — příroda — aby vyšla v lásce Boží naprázdno. Byla zajisté spolu s člověkem od Boha stvořena, s člověkem snášela i jeho pád a kletbu hříchu a bude s ním jistě také jednou vykoupena.

O této vážné pravdě vydává neomylné svědectví *epistola* ze dne.¹⁾ Svatý Pavel představuje nám v listě k Římanům přírodu jako ženu po hříchu v ráji smutnou, spolu s člověkem trpící, stenající.²⁾ Píše: „Víme zajisté, že veškeré tvorstvo spolu stená a trpí bolest až dosavad.“ Vždyť i člověk, jakkoli jest podle duše vykoupen a má prvotiny Ducha svatého, totiž posvěcující milost a naději v život věčný, není ještě podle těla zcela vykoupen a očekává teprve ve slavném vzkříšení z mrtvých úplné vykoupení i těla svého. „A nejen tvorstvo“, učí nás svatý Pavel, „nýbrž i my, ač máme prvotiny Ducha, i my sami v sobě stenáme, očekávající — vykoupení těla svého.“

Nastalou hříšností člověka stalo se stvoření poddáno snahám marným u člověka a často i nešlechetným, neboť člověk jal se užívatí přírody nikoli vždy podle Boží vůle, ale proti přikázáním Božím násilně jí užíval namnoze ke zlému. Příroda tedy, která má podávati hmotnou základnu k pozemskému bytí člověkovu, tíhne také nezmaru k vysvobození z této poroby a dostává se jí ho již nyní částečně ve spravedlivé, dobro zvelebující práci, a dostane se jí ho jednou úplně v lidském těle slavně vzkříšeném, kde bude i hmota přírody oslavena.

¹⁾ Řím. 8, 18—23.

²⁾ Ve starém překladě jest „ku porodu pracující“

„Neboť marnosti bylo poddáno tvorstvo,“ vysvětluje svatý Pavel, „a očekává s toužebností zjevení Synů Božích,“ to jest oslavení ve vzkříšeném těle vyvolených. Avšak i zatím, než se to stane, nepouští Bůh přírodu ze své otcovské lásky a pro svého milého Syna, Ježíše Krista; přechasto jí žehná ke vzrůstu a hojnosti. Jest to pro každé čisté oko lidské viditelné požehnání Boží v přírodě a ve spravedlivé lidské práci. O tom zas mocný důkaz nám podává sám Ježíš Kristus v dnešním evangeliu.³⁾

Vypráví zevrubně svatý Lukáš, jak se zástupy lidí valily na Ježíše, stojícího na břehu jezera Genesaretského. Právě vystoupili ze dvou lodic dva rybáři a vypírali prázdné sítě. Ježíš vstoupil na loďku Šimonovu a učil z ní zástupy. Doučiv, řekl Šimonovi, aby s ním zajel dále od břehu na hlubinu a rozestřel se svým druhem sítě k lovení. Zkušený rybář Šimon namítl, že po celou noc pracovali, nic však neulovili, „ale“, dodal jinak ochotně, „k slovu tvému rozestru sítě.“ Když tak na slovo Mistrovo učinili, zahrnuli velikou sílu ryb, až se síť trhala a rybáři byli nuceni přivolati si na pomoc z jiné lodi Jakuba a Jana, syny Zebedeovy. A tak naplnili rybami obě lodi, takže se téměř potopovaly. Nejmnocněji působilo toto požehnání Boží na Petra, jenž měl míti ještě vyšší úkol, duše do apoštolské sítě zahrnovat, a jenž měl býti požehnáním na obyčejné práci ujištěn, že se mu i ve vyšší práci dostane Božího požehnání. Proto před žehnající mocí Boží padl na kolena s vědomím své lidské ubohosti: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ Neodešel, neodstoupil ovšem Pán od něho ani od světa, a jeho vykupitelské požehnání zůstalo vždycky blízko přírodě a člověku ve spravedlivé práci, konané podle vůle Boží.

Ti, kdož se nedívají s vysokého Božího stanoviska na přírodu a lidskou práci v ní, ale s nízkého a omezeného stanoviska přírodníků, nikdy nepochopí křesťanského vznešeného názoru na přírodu a na člověka, v ní se lopotícího. Nemajíce světla víry, leda snad jen kahance svého osvícení, neznají slávy Boží ve všem stvoření, na-

³⁾ Luk. 5, 1—11.

nejvýš pomíjející, marnou a nicotnou slávu svou, a ovšem pak nedocházejí požehnání Božího. — Současníci Josefa II. viděli, jak důkladně ve vládě své podkopává dosavadní základy křesťanské víry a nahrazuje je mdlým „osvícenstvím“, které v klamně své domněnce oddělovalo Boha od přírody i od člověka.⁴⁾ Uviděli potom ovšem i jako důsledky toho neslavné nezdary mnohých jeho státních oprav. Z toho důvodu asi vtipně srovnávali jeho vládu s rekviem, se smuteční mší, kde není gloria (slávy), kde není credo (víry) a nedává se požehnání (nulla benedictio.)

Toto vtipné slovo, pronesené o vládě Josefa II., mohlo by se beze vší násilnosti prosloviti nyní o veřejném životě málem celé Evropy. Nevěra se stala skoro všeobecnou ve všech státech i vládách; odtud ony ohromné úpadky lidského podnikání, neslavné, ostudné nezdary nejskvělejších plánů o světový mír. I tam, kde si člověk dobyl na přírodě svými vynálezy nesporných vymožeností, staly se mu všechny nikoli požehnáním, nýbrž kletbou a zhoubou. Ukázala to nad slunce jasněji světová válka a ukáže to nová, horší, nezmění-li lidstvo svůj záporný názor na Boží credo. Bůh si věru nepřál míti stvoření své, přírodu a člověka, ani život jejich nějakým rekviem, smutečním úkonem, ale chtěl míti ze svého stvoření, abychom tak řekli, slavnou, zpívanou mši — missa solemnis — s credo, s požehnáním i s gloria vezdejší i věčné slávy.

⁴⁾ Delamius.

VNITRNÍ ČLOVEK

Pátá neděle po Svatém Duchu

Vykupitel světa, slavně vstav z hrobu, zjevil se Maří Magdaleně v podobě zahradníka — aspoň jejím očím. Svým vykoupením stal se zajisté zahradníkem svého nového ráje, nebeského, pro nějž pěstoval již zde na zemi květy vyvolených duší, které z jeho vykoupění rosu jeho krve na sebe přijaly.

Vidíme to zahradnictví i na jeho učednících, s jakou oni horlivostí pěstují květy duší pro jeho zahradu rozkoše, nebeský eden. Vizme je při práci v nedělní epistole.¹⁾ Pozorujme předního pracovníka ve vykupitelském díle Kristově, svatého Petra, jak se obírá s jednotlivými dušemi, jak usiluje přivésti je do květu svému Pánu, aby se zaskvěly dobrými skutky i ctnostmi. Ví zajisté, jaká jest to opojně vonná krása, najde-li se člověk v necitelném světě soucitný a milosrdný, v sobeckém bratrů milovný, v nepřátelském přátelský, neodplacující zlým za zlé, člověk jako květina mlčelivý a pokojný a přitom v kole ostatních pokorný květ duše sklánějící. Píše Petr věřícím: „Všickni buďte jednomyslní, soucitní, bratrů milovní, milosrdní, pokorní; neodplacujte zlým za zlé, ani spíláním za spílání, nýbrž naopak žehnejte, ježto jste povoláni k tomu, abyste požehnání obdrželi dědictvím.“ A tak je všechny vyvolené pospolu vidí, semknuté v nepřátelském světě bez bázně, třeba i pro spravedlnost pronásledované, tedy blahoslavené, „kteří Krista Pána oslavují v svých srdcích“.

Nemysli však nikdo, že by se Ježíš Kristus, pěstitel vykoupených duší, spokojil jen vnější jejich květnou skvělostí; chce je míti také uvnitř bez jízlivého jedu. Kristus si přeje míti své vyvolené celé naskrze dobrými. Mnoho je zajisté lidí na zemi, kteří jsou před zákony božskými i lidskými zevně bez vady a dávají se chváliti jako lidé řádní a dobří a také sebe tak velebí: „Nikoho jsem neokradl, nikoho nezabil“ ... To však Kristu Vykupiteli

¹⁾ I. Pet. 3, 8—15.

nepostačuje; žádá si míti na lidech nejen snad dobrý zevnějšek, ale v nich i čisté nitro, aby v něm nebylo přechovávaných mstivých a hněvných hnutí ani jakkoli jiných hříšných myšlenek. Slovem chce míti své vykoupené vyvolence venkoncem dobrými i před okem Božím, pronikajícím lidská ledví a srdce.

Proto tehdy, když proslovoval své slavné horské kázání, v němž uložil všechny hlavní zásady svého vykupitelského učení, prohlásil — viz dnešní evangelium,²⁾ — že mu jde také o vnitřního člověka, a to hlavně a především. Připomenul židovským zástupům, že podávají žaloby k soudům místním i k veleradě jak pro zlé činy, tak i pro zlá slova a vyjádřil se s důrazem, že, co se jeho týče, bude souditi také to, co světské soudy farizeů a zákoníků nesoudí, totiž i vnitřní lidské myšlenky.

„Pravím vám: nebude-li hojnější spravedlnost vaše než zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského. Slyšeli jste, že řečeno je starým: Nezabiješ! Kdo by pak zabil, hoden bude soudu! Já však pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.“

Tu to tedy máme — jako o něco dále v horské řeči³⁾ o cizoložství, — Kristus žádá na svých čistého nitra a požaduje na člověku, aby přemáhal v sobě nezřízená myšlení a včas se z něho očišťoval. Proč je přísnější v tom než světští zákonodárci? Protože ví, že se člověk nemůže zevně ve skutcích napravit, nenapraví-li se napřed v nitru, odkud vyvěrá i jako ze sopky časem vybuchuje všecko otravné mravní zlo světa. Z lásky tedy ke člověku, aby nepřišel nazmar všecek pro vnitřní zlé myšlení, žádá od něho, aby bděl nad svým srdcem před nebem, jež si je vyžádá na něm jednou čisté.

Jak jsou nebezpečná člověku vnitřní hnutí, ukáže nám soudní případ, zpracovaný realisticky správně v knize „Kašpar Lén mstitel.“⁴⁾ Líčí se v ní osud člověka jinak dobrého, hlubší povahy, zedníka, přezvaného od soudruhů „Dobrej chlapec“. Přišed z vojny, dověděl se, že

²⁾ Mat. 5, 20—24.

³⁾ Mat. 5, 28.

⁴⁾ K. M. Čapek-Chod.

zatím jakýsi kupčík zkazil celou rodinu jeho známých tím, že dohnal otce k sebevraždě a svedenou dceru na nejhorší místa. Tehdy jda poblíž krámu, kde se mu otevřenými dveřmi zableskla svůdně kupčikova pleš, po-nejprv pojal myšlenku pomsty. Zprvu si jí nevšímal a dokonce zedničil i na novém domě kupcově, ale za čas ozývala se vícekrát, neboť měl hlubší, v sebe uzavřenou povahu, a čím dále tím důrazněji, zvláště když vídal vstupovat do nové stavby kupce a vždy s téhož místa dole na prkně prohlížel postup prací. Tehdy se začal do myšlenky na pomstu zabírat určitěji a s rozmyslem; dokonce ji v sobě posiloval, když uvnitř pálila, nemírným pitím. A tak se mu po čase nahodilo, že za poledne, kdy sám odpočíval nahoře na ležení, postavil se dole pod nůn nenáviděný kupčík na obvyklé místo, a zedník shodil mu na hlavu cihlu. Byl na místě zabit, a podezřelý pachatel, ostatně chorý na plíce, samozvaný mstitel, octl se na soudu. Neblahými okolnostmi byl málem již usvědčen, takže již otvíral ústa k vyznání viny, ale v tom se mu vyhnula krev z úst, zvrátil se naznak a bylo po něm. „Udělal z dlouhého krátký proces“, praví na konec spisovatel, ale křesťan vědoucí, že pomsta náleží Bohu, povzdechne si slovem: „Ze soudu šel na soud, z lidského na Boží.“ Ježíš Kristus, soudce i myšlenek, varuje lidské nitro a vybízí ke bdělosti nad ním. Církev to činí zvláště v modlitbě jitřní „Když vyšla hvězda světla již — Jam lucis orto sidere“:

„Buď nitro srdce čisto v nás
a odstup dále hněvu msta.“

VEZMETE A JEZTE

Šestá neděle po Svatém Duchu

Dva přátelé, jeden věřící, druhý nevěřící, hovořili spolu o životě mravním. Nevěřící pravil, že čistý život podle Ježíše Krista je přetěžký, ne-li nemožný. „Pravý opak,“ namítl mu věřící; „Kristus říká sám, že jeho jho je sladké a břímě lehké.“ „V čem to tedy vězí,“ vzpíral se nevěřící. „Ať jakkoli se opravdově proti své přirozenosti hněvné, vzpurné, žádostivé obracím, vždy přec znova a znova do ní nazpět klesám?“ „To bude asi tím,“ vysvětloval věřící, „že se namáháš býti dobrým vnitř i vně, v myšlenkách, slovech a skutcích, jenom svou lidskou silou a svými výchovnými prostředky, kdežto život, jak jej člověku ukládá Kristus, může býti prožíván jen s nadpřirozenou božskou pomocí, hlavně prostředkem svátostí milostmi v nich podávanými.“

Věřící měl beze vší pochyby pravdu; tak jest to i podle dnešního svatého čtení. Svatý apoštol Pavel nadpřirozený život, žitý v Kristu a s Kristem, vysvětluje v své epistole¹⁾ takto: Přirozený člověk slabostí hříchu zděděného po Adamovi, jest také sám Adam, „starý člověk“, ale ten musí býti v nás s Kristem jakoby ukřižován, umrtven, a místo něho musí z mrtvých vstáti s Kristem jako nový člověk. Tato přeměna se děje ve svátosti křtu, do jehož posvátných vln — jak se dalo zadávna — je starý, hříšný člověk ponořován a vynořuje se člověkem novým v čistotě Kristovy milosti, v níž a s níž pak dále v Kristu žije, dokud milosti hříchem nepozbude. „Tak i vy mějte zato, dí apoštol, že jste mrtvi pro hřích, živi však pro Boha v Kristu Ježíši, Pánu našem.“

Nadpřirozený pak tento život, začatý na křtu, udržuje se — podobně jako přirozený život přirozeným vezdejším „chlebem“ — nebeským chlebem nadpřirozeným, co nejčastěji přijímaným v oltářní Svátosti. Církev svatá

¹⁾ Řím. 6, 3—11.

klade do dnešního e v a n g e l i a²⁾) zázrak o druhém rozmnožení chlebě a několika rybiček na poušti a nasycení asi čtyř tisíc lidí. Tento zázrak, zrovna jako jiný, nasycení pěti tisíc lidí, připomíná nám nasycování tisíců chlebem eucharistickým, Nejsvětější Svátostí: „Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky.“³⁾

Důkaz o tom nejpádnější, že jest nadpřirozený život duše, živený z chleba Ježíšova, denně přijímaného, skvěle možný, podali v dějinách prvotní křesťané. Jest dobře nám, pozdním křesťanům, žijícím životem namnoze málo křesťanským, sestoupiti k nim do jejich dávných věků a míst. Jejich svět i život jest na důkaz a na příklad nám zachován v katakombách pod zemí v městech Jihu a Východu, nejvíce pod Římem. Tam také vstupovali vždy v těžkých rozvratech křesťanského života mužové světcí, jako sv. Filip Neri a jeho druhové, aby odtamtud vynesli na světlo křesťanský příklad. V jejich stopách pojdme i my v duchu za staré hradby císařského kdysi Říma, které krutým objetím svíraly život věřících v Krista. Vycházíme na cestu Appiovu s troskami pohanských hrobek, kde hned nalevo se táže památný kostelík „Domine, quo vadis — Pane, kam jdeš?“ Než dojdeme cíle, již vpravo vítá nás smuteční pořadí cypřišů a dlouhá zeď, vykládaná pozorně úlomky, nalezenými v katakombách; již tyto nápisy a rytby jsou znalcům velmi poučným čtením ze života starokřesťanského. Ale již sestupujeme do podzemí katakomb Kallistových po hlubokém schodišti, vykládaném po stěnách i v nástropí malbami a nápisy a ocitáme se ve hlubinách země v bludišti chodeb, místností a hrobů o několika patrech.

Není to jen město mrtvých, ležících ve výklencích chodeb za náhrobními popsanými deskami, jest to město i živých, kam se utíkali před pronásledovníky, kde se za noci shromažďovali k modlitbám a ke službám Božím kolem hrobových kamenných oltářů. Vryté nápisy i vyobrazení malbou holoušek a beránků mluví nám

²⁾ Jan 6, 5—15.

³⁾ Jan 6, 51—52.

šeptem, ale výmluvně o jejich čistém a trpícím, holubícím a beránčím životě v Kristu, ale zároveň o životě pohanů nečistém a vražedném, nad kterým po třech letech se svým Kristem zvítězili. A nacházíme tu i vysvětlení, kterak si mohli svůj čistý, od světa neposkvrněný život v takovém prostředí uchovat? Na přecetných totiž místech dívají se na nás se stěn obrazy chlebů na stole na sebe skládaných vedle rybiček. Chleby značí Velebnou Svátost, ryba, svým řeckým jménem ichthys, začátečními písmeny Ježíše Krista, Syna Božího, Spasitele.⁴⁾

To si vezměme i my s sebou z katakomb — křesťané XX. věku, — časté svaté přijímání, zdroj nadpřirozeného života, jak nám to Církev svatá stále a důtklivě doporučuje. Tak si také každý sám na sobě podá důkaz, že vyšší duchovní život bez úhony je v Kristu možný.

Ostatně kdož ví, jaký život čeká na věřící i na nevěřící? Život na světě jest den ode dne těžší a nesnesitelnější. Zdá se, že se postěhuje vůbec pod zem do „krytů“, do katakomb. Jenom křesťan, žijící nebeským, útěšným životem v duši s Ježíšem Kristem, bude jej moci snést, aby si nezoufal.

Katakomby volají znova k celému světu „memento“. My křesťané se jich nelekáme, neboť Kristus bude i tam s námi.

⁴⁾ Ichthys — Jesus Christus theu hyos soter.

NEÚCHYLNOST S CESTY PRAVÉ

Sedmá neděle po Svatém Duchu

Představme si, že jsme tak šťastni, že jsme z kalu nepravostí vyrvali člověka a odevzdali ho spasitelnému životu v Kristu Ježíši. Jest to tak, jako bychom tonoucího vytáhli na spasný břeh. Posud je zesláblý, nalokaný odporné mořské vody, a vzchopí-li se ke kroku, ještě vrávorá, a je nebezpečností, že by nám znova padl a snad i se strmého břehu se zvrátil do hlubiny. Tehdy by byla věru malá naděje po druhé na záchranu. Bývá dosti těch, kteří již jednou křesťanskému životu byvše odevzdáni, zase nazpět se vrhají do svého předchozího živlu hříchu. Tak bylo za časů apoštolských — viz listy sv. Jana — tak se děje dosud, a nejeden uto-nulec bývá i nyní bolestně oželen.

Na to pamatuje dnešní epištola.¹⁾ Předvádí nám v napomínkách svatého Pavla lidi, osvobozené již od poroby hříchu, a varuje je, by se neohlíželi nazpět; mohla by je „pro slabost těla“ pojmouti závrať z minulosti, a oni by znova upadli do starých navyklých nepravostí. Tu nezbývá: dlouho se nerozmýšlet, hned se vzpamatovat a rychle vpřed! Ihned a s horlivostí dáti se na skutky spravedlnosti. „Jako jste dávali údy své ve službu nečistotě a nespravedlnosti k nepravosti,“ pobízí svatý Pavel, „tak nyní dejte údy své ve službu spravedlnosti ku posvěcení.“ Nutno ovšem k novému životnímu běhu napřed si stanoviti správný konečný cíl, nikoli smrt, ale život věčný. „Nuže“, pomáhá v tom svatý apoštol, „který užitek měli jste tehdy? Věci, za které se nyní stydíte; neboť konec těch věcí je smrt. Nyní však, byvše osvobozeni od hříchu, ale učinění služebníky Božími, máte užitek svůj ku posvěcení, konec pak život věčný.“

Na této správné cestě za věčným cílem čekají na horlivého křesťana, jak se na světě samo sebou rozumí, mnohá vábení svůdců. Ale tu již zase přistupuje bdělá stráž

¹⁾ Řím. 6, 19—23.

evangelia,²⁾ výstražným slovem Božím: „Mějte se na pozoru před nepravými proroky!“

Dobří i zlí lidé vůbec rádi se stavějí do postoje proroků, to jest lidí, kteří nemluví k sobě, ale raději k jiným. Dobří podle své podstaty napomínají dobře, zlí zle. Vidí-li zlí spravedlivého, jak si z přesvědčení zvolil svou cestu — „úzkou cestu, která vede k životu“,³⁾ — a jak po ní k cíli svému neodvratně kráčí, bývají nemile vzrušeni a vychrlují ze sebe i bez optání rady a pokyny, podle kterých kdyby šel, vrátil by se zakrátko tam, odkud vyšel — ke šrázu smrti. Nepraví proroci jsou právě vyslanci podvratné zlomoci, věčné smrti, a kdyby se ukázali v pravé své podobě, v jejím šerém stejno-kroji jakožto její zřízenci, nic by svými svody nedokázali. Proto, aby neodpuzovali, převlékají se „v rouno ovčí“ v měkkou soucitnost a hladkou laskavost krásně mluvících milovníků a horlitelů ctnosti, blahobytu, světla a vůbec všech krásných věcí na světě. Ale to jest jen zevnějšek, „uvnitř jsou však vlci draví“, prohlédá je pastýř dobrý, Kristus. Avšak kterak poznati, že krasořečníci jsou opravdu v nitru zlí? Po jejich skutcích, plodech, které se po květu slov za čas objeví. „Po ovoci poznáte je“, praví Písmo. „Zdali sbírají z trní hrozny anebo z bodlácí fíky?“ Ovoce, toť jistě neklamný ukazatel. „Tak každý strom dobrý nese ovoce dobré, špatný strom ovoce špatné přináší. Nemůže strom dobrý nésti ovoce špatné, ani strom špatný přináseti ovoce dobré... Nuže, tedy po ovoci jejich poznáte je.“

Život vpravdě křesťanský, nikoli předstíraný slovy „Pane, Pane“, život skutky žitý, nesoucí dobré ovoce, není zajisté hračkou — sám o sobě je vážný. Člověk, který se naň opravdově vydal, musí býti především pamětliv vždy na sebe, aby byl s pomocí Boží stále v sobě silen, nezlomil se v sobě a nezvrátil; dále pamětliv a pozoren na stálé svody a pikle zlých vůkol sebe.

Jeho život jest jako Kolumbova plavba po neznámém a nestálém moři do Nové země. Co tu bylo třeba všelikého zajištění! Napřed se on sám úvahami ujistil v sobě, aby

²⁾ Mat. 7, 15—21.

³⁾ Mat. 7, 14.

si neklamně stanovil správný cíl plavby a o ní až do zdárného konce vytrval. Bylo mu nutno zápasiti uvnitř s případnými pochybnostmi, malou myslí, časovou skleslostí a zase upevňovati sebe vlastní pojatou myšlenkou, a poněvadž byl zbožný, křesťanský muž, i myšlenkou na Boha. Bylo nezbytno bojovati s rozumy i nerozumy nepravých proroků; bylo třeba zápoliti se zvráceností na mysli kleslých druhů plavců, radících za plavby k návratu. To všecko vnitř i vně, v sobě i mezi lidmi bylo přebojovati. Ale konečně po dlouhé plavbě zavznělo se stěžně volání: „Tierra! Tierra!“ Bylo dopluto šťastně do nově objevené země...

Tak se podobně vede věřícímu křesťanu, který se ve víře v nový život a v konečný břeh blahé věčnosti vydá za Ježíšem na křesťanskou životní spravedlnost. Má vytčen správný cíl a zasvětil se mu modlitbou:⁴⁾ „Smi-luj se nad našimi prosbami, ó Pane, aby žádné přání nebylo nadarmo, žádná prosba nazmar, abychom skutečně dosáhli, zač tebe důvěrně žádáme.“ Po mnohých překonaných svodech uvnitř sebe i vně mezi lidmi, vpravdě čině — „vůli Otce, jenž je v nebesích, vejde do království nebeského.“

⁴⁾ V mešní sekretě. Přečísti jil

SYNOVÉ SVĚTLA A SYNOVÉ SVĚTA

Osmá neděle po Svatém Duchu

Na této zemi, jak je široká daleká, jsou lidé dvojí: synové tohoto světa a synové světla. Tak aspoň v tom rozdílu je vidí vševidoucí oko Kristovo. Tito slují tak podle něho, jenž je světlem světa; oni podle světa, je-mužto slouží.

A tak i dvojí obraz života na zemi podává nám dnes bohoslužebné čtení. Epištola¹⁾ skvělými rysy načrtává život synů světla. Nejsou dlužníky tělu ani světu, aby snad byli povinni žít podle nich; jsou spíše poddanými duchu a tím Duchu svatému: jsou to synové Boží. „Vždyť všichni ti, kteří se dávají vésti Duchem Božím,“ píše svatý Pavel, „jsou synové Boží.“ Nevzali na sebe ducha služebnosti světu, ale ducha synovství Božího. „Nepřijali jste zajisté ducha služebnosti,“ volá k nim slavnostně apoštol, „nýbrž přijali jste ducha synovství, v kterém voláme: Abba, Otče!“ — Tisíce let čekala země na to, až se člověk, třesoucí se pode jhem tohoto světa a klanějící se marným jeho božstvům, probere k tomuto sladkému slovu, pronesenému k pravému Bohu nebes: „Otče!“ Nyní však vykoupený již člověk se v tomto slovu slastně kochá a sám svým duchem i Duchem svatým se stále radostně ujišťuje o tom svém synovství. „Ano i Duch vydává svědectví s duchem naším,“ přizvukuje apoštol, „že jsme dítkami Božími.“ A potom ty důsledky, jaká to sláva! Ohlašuje je hlasatel apoštol: „Jsme-li však dítkami, tedy i dědici, dědici Božími a spoludědici Kristovými.“

Toť první obraz života synů světla. Druhý obraz života synů tohoto světa — maluje evangelium²⁾ štětcem Lukášovým. Jest to podobenství o nepoctivém správci bohatcových statků. Veškerá životní činnost se vyčerpává jen službě tomuto světu. Úředník nashromáždil svému pánu přes to, že jest obžalován z rozmrhání jeho

¹⁾ Řím. 8, 12—16.

²⁾ Luk. XVI. 1—9.

majetku, sto tun oleje a prodal je na dlužní zápis, jakož i sto korců pšenice, podobně na zápis; bez práce to jistě nebylo. Ovšem staral se i pečlivě, byť ne čestně a poctivě, také o sebe. Jakmile měl býti propuštěn ze služby, nelenil a podvodně dal snížit na zápisech částky dlužníků, jednomu na padesát a druhému na osmdesát. Doufal, že se tím u obou pánových dlužníků dobře zapíše a že u jednoho neb u druhého dostane místo, až bude propuštěn. Vyznačuje tedy nepoctivého vladaře nebo správce příčinnost a obezřelá starost zajistit vezdejší budoucnost. Měla se však díti tato opatrná starostlivost bez podvodu a vztahovati se také na zajištění budoucnosti na věčnosti.

Ježíš Kristus, měře obojí, své děti a dítky světa, srovnává je v evangeliu mezi sebou a praví: „Synové tohoto světa jsou opatrnější v svém pokolení než synové světla.“ Přál by si, aby synové světla vzali si za příklad syny tohoto světa: ne ovšem v jejich nepoctivostech a podvodech, ale v jejich čilosti, příčinnosti a opatrnosti, s jakou se starají o svou budoucnost. Jako by chtěl říci: „Také vy, synové světla, tak horlivě a opatrně se starajtež o svou budoucnost, a to hlavně a především o budoucnost na věčnosti a čiňte si z majetku, na kterém obyčejně ulpěla nějaká nespravedlnost a který jest tedy „mamou nepravosti“, dobročiněním přátele. „I já pravím vám: Učiňte si přátele z mamony nepravosti, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů věčných.“

Život, který žijeme v novém věku, jest větším dílem život synů tohoto světa. Horečná práce, příčinnost a starostlivost o vezdejší budoucnost vrhla se na dobývání pozemských statků s takovou hltavou dravostí, že značně zatlačila u mnohých, i synů světla, opatrnou péči o statky věčné a že namnoze jako divoký proud přeskákala všechna zábradlí zákonů lidských i božských. Život jest zamerikanisován, jak to říká a dělá Evropa po Americe. Vyskytli se i za mořem muži, jako byl Theodor Roosevelt — viz jeho knihu „Silný život“,³⁾ kteří krádež a lež, rozmohlou již v povodeň za honby za dolarem, usilovali zadržet dokonce i zákony desatera.

³⁾ The strenuous life. Th. Roosevelt I. Starší.

„Příkázání,“ tak burcuje svědomí svých současníků Roosevelt, „jež nalézají zvláštního užití ve veřejném životě“ — vlastně mají nalézt — „jsou dvě, sedmé a osmé: 1. Nepokradeš! 2. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému!“ Marně ovšem káže, s nevalným zdarem; zatím mamon nepravosti vesele roste dál.

Nicméně rádi přiznáváme, že právě v Americe, kde honba za dolarem je pravou honbou pekelnou, žije dosti lidí, kteří si z mamony nepravosti činí přátele. Nikde tolik milionových darů se nevěnuje na dobré účely, všem lidem prospěšné, jako právě v Americe, a mnozí jako Rockefeller, došli tím i světové rozhlášenosti. Rovněž i američtí katolíci, kteří si ze svého vydržují chrámy a školy, tolik činili dobrého před časem, kdy se jim lépe vedlo, nám v Evropě i v misiích po světě, že se nám stali příkladem a světlým vzorem.

A tak ty, synu světla u nás neb i synu tohoto světa, učiň si jasnou a čestnou přehlídku svého jmění, vypočítej si, kolik je v něm spravedlivého a kolik nespravedlivého zisku, „mamony nepravosti“, a přepiš — „konvertuj“ své cenné papíry. Piš místo celkového znění sto jen padesát a někde osmdesát a ze zbývajících částek 50% a 20% učiň si dobrodějstvím své přátele. Hle, natahují kolem tebe se všech stran ruce a podávají složenky i poukázky — slepci, hluchoněmí, Bakulovi mrzácci, nezhojitelní z Valentina, chudí a malomocní v misiích, Církev, národ, vlast. . . Slyš ještě jednou, co praví Kristus, starostlivý o tvou věčnou budoucnost: „I já pravím vám: Učiňte si přátele z mamony nepravosti, aby když dokonáte, přijali vás do stanů věčných.“

K VÝSTRAZE PSANO I NAM

Devátá neděle po Svatém Duchu

Co je v Písmu svatém psáno, i pro nás je psáno. Evangelium je věčné; věky od jeho napsání mýjely, lidská pokolení se vyměňovala a umírala, ale každé si v něm nalézalo pravdu a útěchu. Ne nadarmo pravil Kristus: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“¹⁾ Také listy apoštolů, poslaných kázat evangelium do celého světa, protože byly napsány z vnuknutí Ducha svatého, toho Ducha, jenž naplnil veškeren obvod zemský, mají význam pro veškerenstvo světa, a z toho důvodu je Církev zároveň s evangeliem předkládá ve mši svaté věřícím všech dob a také nám.

Dnešní epištola,²⁾ první list Pavlův ke Korintským, byla sice psána Řekům o Židech na poušti, ale jako by byla psána i pro všechny lidi vůbec, jak se v ní čte: „Napsáno však bylo k výstraze naší, na které připadla doba poslední.“ Apoštol máje totiž na mysli nás, vyvolené Boží, v době mesiánské, chová o nás o všechny péci, abychom se mu nezdrželivostí do tělesného světa nezvrátili, a ukazuje nám jako výstražný příklad Židy, kteří také byli v Starém zákoně vyvoleným národem Božím, vyvedeným z egyptské poroby, zázračně manou živěni a ze skály napájeni, a přece se ve většině z nich nezalíbilo Bohu, neboť zahynuli na poušti pro své příliš tělesné smýšlení v pokušeních, kterým podlehl: „Posadil se lid, aby jedl a pil a vstali, aby hráli.“ Totéž pokušení — modloslužby světu — hrozí arci i nám, vyvoleným věřícím Božím, na hladké zemi, přitahující vše k sobě mocnou silou: „A proto“, píše Pavel všem, „kdož se domnívá, že stojí, hled', abys nepadl.“ Není to ovšem nepřemožitelné pokušení, pokušení nad lidskou sílu, a Bůh svým věrným přispívá milostí pomocnou, aby si vítězstvím dobyli dokonce i zásluhy. „Bůh jest věrný,“ povzbuzuje apoštol v zápasu, „jenž nedopustí

¹⁾ Mat. 24, 35.

²⁾ I. Kor. 10, 6—13.

vás pokoušeti nad to, co můžete snést, nýbrž s pokuse-
ním učiní také úspěch, abyste mohli snést.“

Jako epištola, tak mešní evangelium³⁾ hluboce se
dotýká i nás. Na pohled by se tak ani nezdálo. Kristus
pláče nad Jerusálemem, ustanoveným pro zatvrzelost
ke vlastní spáse — nedaleké již záhubě. „A když se při-
blížil a město spatřil, zaplakal nad ním, řka: Kdybys
bylo poznalo i ty, a to alespoň v tento den svůj, co jest
tobě ku pokoji — ale nyní jest to skryto před očima
tvýma.“ Věděl zajisté, že město, vůdcové i svedený jimi
lid, neustoupí od své zaslepenosti, zatvrzelosti a nená-
visti vůči němu a že je spravedlivou nutností stihne
za to trest; viděl také vševědoucím okem všechnu tu
krev, prolitou v proudech okolo a uvnitř města, i koneč-
nou záhubu jeho a chrámu: „Neboť přijdou na tebe
dnové, v kterých nepřátelé tvoji obklíčí tě a sevrou tě
se všech stran a na zem povalí tebe i dítky tvé, které
jsou v tobě, a nenechají v tobě kamene na kameni, po-
něvadž jsi nepoznalo času navštívení svého.“

Podivno zajisté, kterak by se tato truchlivá událost dějin
mohla také dotýkati nás, lidí jiných končin a jiných
časů. A přece jest tomu tak! Není jenom Jerusálem
jeden na světě, bylo takových měst, která kamenovala a
křižovala své nejlepší proroky, více, a dějiny světa za-
žily pro takovou věc nejednu záhubu měst i národů.
I za našich dnů je Kristus, jako Spasitel světa, přiná-
šející milostné navštívení své božské nauky, nenávisně
odmítán i pronásledován ve mnohých plemenech a ze-
mích, které si tím v zaslepenosti své připravují samy
svou záhubu. Jistě křesťanství již samo o sobě, obnovu-
jíc svými věčnými zásadami život pozemský, prodlou-
žilo by věk leckterému pohanskému národu i v posled-
ních končinách země; odmítá-li je, jen si tím uspišuje
své pozemské zkomírání v úplný skon. Tím více v Evro-
pě, kde bylo již křesťanství před stoletími položeno do
základů všech národů, každé zlovolné jeho podkopávání
obnoveným plemenným pohanstvím, nutně po čase při-
vodí úplnou národní pohromu.

Ostatně se bohovraždným Jerusálemem stává pomalu

³⁾ Luk. 19, 41—47.

celý svět a podle neklamné předpovědi ukřižovaného a stále znova křižovaného v národech Boha Spasitele chystá si jednou k posledním dnům svou konečnou záhubu. V něm, bohužel, žijí skoro ve všech již národech a končinách Kristovi vyznavači, a to jsme my. Nás tedy zajisté také se týká osud celého světa...

Ježíš Kristus předpověděl obojí, jak zkázu Jerusalema, tak zároveň přitom i konečnou zkázu země, skonání světa a dal nám, svým věřícím, pokyny pro hrůzy oněch dnů. Upozornil jerusalemské křesťany svými prorockými slovy na osud Jerusalema a napomenul je k útěku včas; a tak nezhylní věřící bídne v ssutinách, ale zachránili se ještě před obležením města útekem za Jordan do Pelly. Tam také k svému největšímu úžasu slyšeli hrozný řev Židů nad hořícím a bořícím se chrámem a městem...

Tato záchrana křesťanů dodává i nám, nynějším věřícím, mocné naděje, že ani nás Kristus nikdy v žádně sebe větší pohromě úplně neopustí. Jerusalem nebyl jediným a prvním svědkem záchrany křesťanů. Posledním jednou bude hynoucí svět sám, z něhož Kristus přijde vyvést všech svých věrných, a každý z nich, kdo v něho věřil, doufal a jej miloval, bude se moci radostně modlití vstupní modlitby do jeho království, slavný *in-troit*:

„A j Bůh pomáhá mně a Pán jest zachránce duše mé.“

SLZA POKORY

Devátá neděle po Svatém Duchu

Stavitelé vysokých budov o nic se tolik při stavbě jich nestarají, jako aby jim dali dobré základy; čím stavby vyšší, tím základy hlubší. Ježíš Kristus, budovatel vnitřní výstavby lidských duší v Duchu svatém, nemohl rozumně jednati jinak než moudří stavitelé pozemští. K jakým On vyzvedl duše duchovním výsostem! Proto je zajistil hluboko v základech **pokory**.

Duchovní život vykoupeného křesťana, posvěceného i Duchem svatým, nelze si představit bez tohoto zabezpečovacího základu — bez pokory; bez něho by nutně nastalo po čase zhroucení...

Vždy bdělá mešní *epištola*¹⁾ také dnes v tomto směru obrací myslí nových křesťanů, kteří se odvrátili od němých model k živému Bohu. Nastal jim tím úžasný výstup z nízkostí země, z modloslužby světu, k nadpřirozeným výšinám milosti Boží a k obohacení vznesenými dary Ducha svatého. Duch Boží, spojující se družně s duchem člověkovým, mnohotvárně působil jednak spolu se zvláštními přirozenými schopnostmi u každého jinými, jednak zvláště hojně udílel prvotním křesťanům své dary mimořádné. „Jednomu totiž dává se skrze Ducha řeč moudrosti, píše svatý Pavel, jinému řeč poznání podle téhož Ducha, jinému víra v témž Duchu“ a tak podobně. Jak lehkoby se tu mohlo státi, že by lidský duch, povznesený nad jiné někdy až do závratné výše, některý z milodarů Božích pokládal za nadání své vlastní přirozenosti, dostal by se do rozporu s vnitřní pravdou a skutečností, a tak by tu čněl jako lživý olbřím nad ostatní, jako povýšenec, pyšný pokrytec se vším malicherným příslušenstvím farizejství.

Epištola předchází v lidech tuto neblahou možnost, aspoň hledí ji předejít — ukazujíc, že nikoli člověk sám ze své přirozenosti, nýbrž Bůh je působitelem všech darů milostí, zvláště mimořádných milodarů v lidském

¹⁾ I. Kor. 12, 2—11.

životě. „Jsou pak dary rozličné, ale tentýž Duch; a rozličné jsou služby, ale tentýž Pán a rozličné jsou působnosti, ale tentýž Bůh, který — jak píše apoštol — působí to všechno ve všech“ a podle své vůle a svého uznání „rozděluje zvláště jednomu každému, jak chce“.

Křesťanu vzhledem k této skutečnosti nezbyvá tedy než se hluboce pokořit a připočíst Bohu, což jest Božího. Jestliže by se člověk jenom sám ze sebe činil spravedlivým, a to třeba i v podrobnostech sebe úzkostlivěji a nepřiznával v ospravedlnění svém žádné působnosti Bohu, a dokonce snad i všechny Boží dary a milosti by v sobě hodnotil jako své vlastní výtvořiny a jimi se vynášel, přecenil by se pýchou a stal by se farizejskou stvůrou. Proti jakémukoli farizejství bojoval nejvíce sám Kristus na zemi, a byl mu vždy milejší pokorný hříšník nežli pyšný zdánlivý spravedlivec.

V evangeliu²⁾ jest položeno na výstrahu podobenství o farizeu a celníkovi. Pověděl je Kristus Pán „některým lidem, kteří v sebe důvěřovali, že jsou spravedliví a jinými pohrdali“. Dva lidé vešli do chrámu, aby se modlili, jeden farizeus a druhý celník. První již podle společenské pověsti byl ode všech pokládán za spravedlivce, kdežto druhý, jako výběřčí nebo jako nájemce cla, za veřejného hříšníka. Farizej v sebevědomí člověka u sebe spravedlivého modlil se takto: „Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci aneb jako i tento celník. Postím se dvakráte za týden, desátky dávám ze všeho, co vytěžu.“ Kdežto celník u vědomí své lidské hříšnosti „stojí zdaleka, nechtěl ani oči pozdvihnouti k nebi, nýbrž bil se v prsa svá a říkal: Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ A tak odešel tento do svého domu ospravedlněn, nikoliv onen, „neboť“, dodává Kristus: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn a kdo se poníží, bude povýšen.“ Není většího nebezpečství pro křesťanský duchovní život, tak vysoko vyzdvižený nad okolní přirozený způsob žití ve světě, než pýcha, od Boha v andělech zavržená, od Krista ve farizeech odsouzená. Proto musí býti také největší snahou každého jednotlivého křesťana

²⁾ Luk. 18, 9—14.

na, jednou již do nadpřirozeného řádu povýšeného, aby pýše nedal u sebe místa, by znova zas pro ni nebyl ponížen, jak mu hrozí slovo Páně: „Kdo se povyšuje, bude ponížen!“ Snahou pak všeho křesťanského společenství budiž, aby se v žádném zákoutí křesťanství nezahnízdilo farizejství, Bohu nanejvýš odporné, a Kristu, jenž po celý život svůj pozemský s ním bojoval, naprosto nesnesitelné.

Není ovšem farizejství jen jakýsi bývalý útvar náboženskospolečenský v Židovstvu, jest farizejství živým stínem vykoupeného člověčenství, sunoucím se skrytě a vetřele co krok za člověkem. Jest to jakýs Ahasver, jenž na své věčně bludné pouti světem nejraději odpovídá pod křížem, na straně odvrácené od světla a nedá se zažehnat ničím jiným než — pokorou.

Pokorná slza, vylouděná z hlubin nitra vzdechem nad vlastní hříšností „Bože, buď milostiv mně hříšnému“, je přemocná; tou je dobře vykropovat zevšad farizejskou pýchu, neboť jest nad zdánlivě mocnou pýchu vždy mocnější a u lidí i u Boha nejvíce zmůže. Napsal o ní člověk, kdys na světě velemocný, Justinian I.:

„O slzo pokory, tvoje jest moc, tvé je panování.
Před stolcem soudcovým se neostýcháš;
žalobcům přátel svých velíš mlčeti;
není, kdo by ti zabránil vejíti k Bohu,
vejdeš-li tam samojediná, s nepořízenou se nenavrá-
tíš.“³⁾

³⁾ Justinianus I. De Igno vitiae c. 9.

„O lachryma humilis, tua est potentia, tuum est regnum...“

HLUCHONĚMOTA DUŠE

Jedenáctá neděle po Svatém Duchu

Mnozí myslící lidé jsou toho názoru, že soudobá lidská společnost jest chorobná, stížená ne jedním, ale mnohými a těžkými neduhy.

Italský spisovatel Orazio Pedrazzi, jenž u nás žil delší dobu po I. převratu, pozoroval také u nás, a to nejvíce v Praze, které se co do krásy velmi kořil, veliký neduh, neb jak to nazvati, vadu. Též hlavní osoba jeho knihy „Země Boží“, představitelka české společnosti, jest touto chorobnou vadou stížena. Proto ji v té knize uvádí do Svaté země ve svatý týden a tam v Jerusalemě jí dává před smrtí z toho duchovního neduhu ozdravět.

Tento neduh, jak je všeobecný, tak jest tajemný, neboť má kořeny v nejhlubší bytnosti člověkově. Schází jí nejvyšší životní živel, a to jest Bůh, bychom tak řekli po lékařsku vitaminem *Alfa-Omega*, bez kterého člověk po stránce duchovní ztoporní, zchřadne a uschne, takže jest konečně jen kus hmoty. Jeví se pak tato materialistická, hmotářská choroba tím, že člověk přestává vniterně i zevně vnímati, že jest Bůh, neslyší ho a nerad o něm slyší a také o něm nemluví, ovšem ani s ním, — nemodlí se. Jest to tedy jakási duchovní *hluchoněmota*, stav to o sobě hrozný a tím hroznější, že si z něho postižený člověk nemůže sám svou silou pomoci.

Církev ví dobře o této duchovní chorobě, vyskytající se vždy, ale nyní zvláště v náboženském životě lidstva. Mešní pořad na neděli XI. po sv. Duchu v několika svých částech významně o ní mluví.

Hned ve vstupu stanoví se jako heslo podstatný živel všeho lidského života proti těm, kteří jej nechtějí znáti, o něm slyšeti a mluvíti: Bůh na místě svatém svém. Bůh starý, věčný, Bůh včera i dnes a na věky, Bůh stojící na svém svatém, nedostupném místě. Tam stojí, i když se zatím všelijak točí svět. „Stat Deus, dum volvitur orbis.“ Pomíjejí lidská pokolení časem Bohu nepřátelská, ale „rozptylena jsou, utekla před

tváří jeho“. Bůh na místě svatém svém, Bůh silný, Bůh všeho života, „dávající moc a sílu lidu svému“. — Tak Bůh. Avšak běda člověku, který si svévolně způsobil jmenovanou duchovní chorobu, že nevnímá Boha a ne-žije jím, nemaje proň sluchu ani slova a zůstává tak beze všeho spojení s ním. Jaký to lidský ubožák!

Církev položila na dnešek vhodné evangelium.¹⁾ Mluví se v něm o zázraku, učiněném na člověku hluchém a němém. Kristus ubíral se krajem Deseti měst. Lidé přivedli k němu hluchoněmého a prosili, aby naň vložil všemocnou ruku. A Kristus, pojav jej stranou, ven ze zástupu, vložil prsty v jeho uši a slinou se dotkl jeho jazyka. Pohlédl pak k nebi, povzdechl a pravil: „Effeta“, to jest: „Otevři se!“ A hned otevřely se uši jeho a rozvázal se svazek jazyka jeho. Hle, tu máme podobenství onoho duchovního neduhu, duchovní hluchoněmoty. Kde člověk je ve stavu úplné ztupělosti, takže se sám nemůže vzchopiti a jíti k Bohu svému. Jiní ho musí teprve přivést a postaviti ho jako kus adamské hlíny před Boha. A Bůh? Co si má s ním počítí? Jest nutno s touto hmotou učiniti jakýsi tvůrčí zázrak, je třeba Božích prstů, svatý Řehoř v dnešní homilii²⁾ to praví — prsty jsou dary Ducha svatého, — je potřebí dechu milosti, aby člověk, taková hluchoněmá hlína, pro Boha znovu ožil.

Obrácení z otupělosti nevěry k živému Bohu jest možné jenom milostí Boží a dnešní svaté čtení v epištole³⁾ říká to více než zřetelně. Ukazuje to totiž sám na sobě svatý Pavel, a to lítostivě s vědomím vlastního svého bývalého neduhu. Rovněž on býval v jistém smyslu duchovně hluchý, nevnímaje sladkého slova Kristus, jména Ježíš, a duchovně němý, vzpurně se protivě je vyznati. On ovšem tak svůj stav nejmenuje, ale svou ubohost vyjadřuje slovem daleko pádnějším, mluvě o sobě jako o „nedochůdce“, které teprve zázrakem milosti Boží doběhlo a došlo ostatních apoštolů. Proto dodává

¹⁾ Mar. VII. 31—37.

²⁾ „Quid per digitos Redemptoris, nisi dona Spiritus sancti designantur?“
Hom. X. liber I. in Ezech.

³⁾ I. Kor. XV. 1—10.

na konec významně: „Milostí Boží však jsem to, co jsem.“

Pro nás věřící, kteří slyšíme Boha svého a mluvíme s ním, budiž z toho naučení. Často nyní bohužel vídáme kolem sebe lidi bez Boha a někdy jsme s nimi i spjati zcela blízko životním údělem jako s příbuznými. Co hoře nám způsobují, rozhorlování, co nevole! Ale to vše je s naší strany marné. Spíše jich litujme, neboť lidé, kteří ztratili všechnen cit a smysl pro Boha, jsou velicí ubožáci, kteří, jak si svémocně dál od Boha pomohli, zpět si k němu svou mocí pomoci nemohou. To může učiniti jen Bůh podáním jim ruky. My můžeme jenom jako oni dobří lidé, kteří přivedli hluchoněmého k Pánu, prositi, aby na takového položil svou ruku. Proto se jen poníženě ve své bezmocnosti, jak to dnešní o r a c e naznačuje, k Bohu zaň modleme, i Svátost přijímejme, aby i on „z náplně léku nebeského“ uzdravení přijal (postcom.). Potom, pomůže-li Bůh, bude uzdravený s rozvázanými duchovními smysly velikým hlasem se hlásiti k Bohu, neboli, jak to naznačuje g r a d u a l e: hráti Hospodinu na harfu:

„Plesejte Bohu, spomocníku našemu, vesele prozpěvujte Bohu Jakobovu, vezměte žaltář veselý s harfou. Alleluja.“

ZÁKON LÁSKY

Dvanáctá neděle po Svatém Duchu

Na soudu u Piláta bylo proneseno významné slovo. Když Pilát podle svého výkladu římského zákona nenalézal na Kristu viny, odevzdával ho Židům, aby si jej podle svého zákona a svého svědomí soudili. A Židé mu tehdy odpověděli: „**M y m á m e z á k o n, a p o d l e z á k o n a m á u m ř í t i.**“¹⁾

Každý zákon dá se vykládati přísněji — podle slovního znění, jak se říká, podle litery, anebo mírněji — podle ducha, povězme hned, podle ducha lásky. Jestliže se soudí podle litery, často teče i krev; v tom případě do slova litera zabíjí; rozsuzuje-li se však podle ducha, rozumného a láskyplného, tedy tento duch padlého polehčuje i oživuje. A tak nám ze všeho tu vcelku vychází vzácné pořekadlo: **l i t e r a z a b í j í, d u c h p a k o ž i v u j e.**

Jest to věta, které užil svatý Pavel v dnešní epištole. Vystupuje v ní proti mojžíšskému Starému zákonu, Kristem vyměněnému za dokonalejší zákon Nový. Zákon Starý byl samý příkaz a zákaz, a nesčetná přikázání — ještě mimo Desatero — byla až do nemožnosti rozmnožována učiteli zákona, zákoníky a farizeji; nadto byla přísně vykládána se starozákonní tvrdostí, z níž tekla opravdu někdy krev. Ač sama o sobě mohla býti do času dobrá, přece svým množstvím a tíživostí způsobila, že je vůbec lidé nemohli zachovávat, leda jen pokrytecky na oko, a tak plodila jen samý hřích, tedy jak se bohoslovci vyjadřují, smrt duše. **L i t e r y z a b í j e l y.**

Něco jiného jest Nový zákon Kristův. Ježíš Kristus vystupuje nejednou proti nemoudrému a nelidskému rozmnožování předpisů, zvláště duchaprázdných,²⁾ které jsou jen zbytečnou přítěží ducha; a pokud jeho zákon nutné zákony lidské přijímá a nové stanoví, také

¹⁾ Jan ev. XIX., 7.

²⁾ Myslí se tu na předpisy starého farizejství a zákonictví.

se stará, aby se dostalo pomocné milosti Ducha svatého těm, kdož jsou jich poslušni. Zároveň nad tím bdí, aby se zákony, i když se ze slabosti lidské někdy přestoupí, byly nikoli s tvrdostí, ale s láskou vykládány, a tak klesající neubíjely, ale zdvíhaly a znova oživovaly — slovem, aby zákonodárství i konání povinností nebylo stroze bezduché, nýbrž naplněné životem lásky.

Co s hlubokou a tajemnou učeností vykládá v epistole svatý Pavel, to nade vše jasně a názorně vysvětluje v dnešním evangeliu sám Mistr. Neboť co jest učedník proti mistru? Vždyť mnozí proroci a králové, jak dnes také čteme, přáli by si ho viděti a slyšeti. Do cesty mu právě přišel zákoník, zástupce celé starozákonní tvrdé soustavy života, a dal mu chytlavou otázku, cože má činiti, aby došel života věčného; snad si přitom netušil, že by mu množství předpisů, prázdných, bezduchých, často i krutých pomohlo blíže k Bohu. Mistr, maje jasný vhled do života a znaje, kde je největší, základní jeho chyba, dal zákoníku odříkati jako žákovi zákon lásky z Písma o milování Boha a člověka.

Na příkladu o člověku, upadlém mezi lotry, a o milosrdném Samaritánu vysvětlil pak tento zákon, provedený nikoli lesklým slovem na skutečném člověku, ale činem živé lásky. Když dva předchozí mimojdoucí, starozákonní kněz a levita, pominuli nařikajícího zraněného, cizí člověk ze Samarií schýlil se k němu, obvázal mu rány a na svém soumaru zavezl jej do bezpečí. Ten jediný v duchu lásky, která oživuje, prokázal mu milosrdenství, a tím si zasloužil také zajisté vejíti v život věčný, oheň jasný svatého Ducha.

Zamysleme se nad tím, co jsme slyšeli ze čtení na dnešní neděli, zamysleme se i nad sebou. Litera zabíjí, duch oživuje. Snad to bývalo jen ondy, když Pán Ježíš chodil po světě? Nikoli. Jest tomu tak i nyní, kdy lidé, žel, oslyšeli sladký hlas hlasatele lásky a již se jím ani nerídí. Bezduché předpisy, kladné i záporné zákony se chrlí novými a novými sbírkami a kodexy, a z nich číší ledová strohost, ne-li krutost. Čím jsou nynější lidé méně křesťany, tím jsou k sobě tvrdší. Slyšíme denně o krutostech národů mezi sebou válčících, kterak

tu litera náhodného příkazu ukrutně zabíjí! Vysvětlení máme snad jen v tom, že ti lidé tam válečným běsem přestali býti křesťany.

Ale co my, kteří žijeme v míru a namlouváme si, že ještě křesťansky věříme? Jak bychom se asi zachovali v případě, který uvádí dnešní podobenství? Já jsem kněz, a kdybych šel vedle huštiny, kde leží přepadený a kde pravděpodobně jsou ukryti i lotři — kdo ví, zda bych mu běžel na pomoc? Snad by se mi v té chvíli rozrojily ve hlavě úvahy mravouky o lásce k sobě samému, která předchází lásku k bližnímu, a já bych spěchal dále, abych zachránil napřed sebe. Někňez pak, nynější svět ský člověk, by si asi řekl, že to je podle zákona věc veřejné bezpečnosti a běžel by učinit udání na četnickou stanici, zatím co by onen ubožák umřel.

Ach, Kriste Bože! Jak je nám všem potřebí ducha lásky, jenž oživuje! Jak potřebujeme všichni, kněz nekňez, oň prositi slovy mešní modlitby a volati ke „všemohoucímu a milosrdnému Bohu, bychom my věřící jemu hodně a chvalitebně sloužili“.

ŠKOLA VDĚČNOSTI

Třináctá neděle po Svatém Duchu

Nebeský král — tak zní asi legenda — vystrojil pozemským ctnostem v nebi hostinu. Bylo jich mnoho a zasloužily si toho zajisté, neboť na zemi po věky sloužily i mnoho zakoušely. Když se scházely u nebeského stolu, poznávaly se a vítaly všechny jako staré známé. Toliko dvě se na sebe dívaly cize, protože se nikdy na světě spolu nesetkaly. Byly to Dobročinnost a Vděčnost.

Tuto legendu svým způsobem umělecky pojal ruský spisovatel Turgeněv.¹⁾ Byl to člověk postavou obr se srdcem citlivým a dobrotivým, a když něco takového na konci svého dlouhověkého, dobročinného života napsal, měl zajisté důvody. My mu rádi přisvědčíme, že nevděk světem vládne, jenže místo slova „nikdy“, že se totiž dobročinnost „nikdy“ nepotkala na světě se vděčností, položíme mírnější a správnější slovo, že se dobročinnost setkává s vděkem „málokdy“.

A vděčnost je přece krásná věc, vždyť ji sám Bůh výslovně vyžaduje. Otevřme mešní evangelium²⁾ na XIII. neděli po svatém Duchu! Co čteme? Ježíš Kristus, ubíraje se do Jerusalema, u jednoho městečka potkává deset malomocných, zdaleka již velikým a úzkostlivým hlasem volajících: „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!“ Ježíš uzdravuje všech deset a posílá je na prohlídku ke kněžím nad tím ustanoveným. Ale ani jeden z uzdravených jemu nepoděkoval kromě jednoho — Samaritána. Ten vrátiv se uzdraven od prohlídky, padl na tvář k nohám Ježíšovým a čině mu díky, velebil Boha. Ježíš se otázal: „Zdaliž nebylo jich deset uzdraveno? A kde jest jich devět? Neshledal-liž se nikdo, jenž by se byl vrátil a vzdal chválu Bohu, jedině cizozemec tento?“

¹⁾ Senilla, Básně prostomluvou.

²⁾ Luk. XVII. 11—19.

To jsou vlastní Ježíšova slova, s výčitkou vyžadující za prokázané dobrodiní jako spravedlivou odsluhu aspoň vděk a dík. Však mělo také zač děkovati oněch deset; vždyť je uzdravil z nemoci hnusné, užírající člověka úd po údu, dlouholeté, těžko vyléčitelné, vzdorující dosud i lékům nynějších lékařů. Vysvobodil je z vyvrženosti ze života, neboť nesměli s lidmi bydliti ani jísti, a vrátil je lidské společnosti a rodinám. Měli jistě zač děkovati, že se s nimi jen zastavil, když ostatní od nich jako od příšer utíkali, — a oni přes to „kopli do srdce jeho nevděčnou patou“ . . . Ó nevděk, ten umí působit citlivému bolest, zvláště, když se stane mezi blízkými a nejbližšími, rodiči a dětmi!

Nebude vám tedy divu, že byli někteří národové na světě — na příklad staří Peršané, — kteří nevděčnost, kde se projevila ve vyšší míře hrubým, surovým nevděkem, pokládali za zločin a nevděčníka i přiměřeně trestali. Nynější náš život, kdyby se trestalo třeba jen osamocněním, vyvržením ze společenského života, proměnil by se obratem v poušť, neboť je všecek založen na nevděčnosti. Lidé skoro neznají vděku a ztratili většinou veškeren cit pro vděčnost. Každý i nejbídnější žebrák jest toho názoru, že se mu všechno má a musí dáti, a činí si nárok a oprávnění nikoli na milosrdenství, ale jen a jen na spravedlnost. Stalo se to tím, že se zapomnělo na Boha, na vyšší moc, které nemůžeme poroučeti a na které jsme přece tak závislí, že jsme před ní každou nitkou ubozí, bezmocní žebráci. Svět, čím se více stává pokročilejším, tím se stává větším nevděčníkem k Bohu, kterého nechce znáti jako svého nejvyššího a největšího dobroděje, ač od něho vše, co jest a co má, nepřestává od večera do rána, od rána do večera přijímat. A protože se stal člověk nevděčníkem k Bohu, jak nebyl by zcela důsledně nevděčným člověku?

Než nechme marných výčitek! Vděčnosti se musí člověk hned od prvního dětství učit. Naše učitelka Církev vyučuje nás tomu dnešním čtením při mši.

Hned ve v s t u p u a znovu pak týmiž slovy ve stupňové modlitbě (graduale) volá k Bohu, aby se ohlédl a duše svých chudých neopouštěl navždy. Ale nejen prosí, také děkuje a odevzdává mu vděčně v s e k r e t ě dary obětí;

vždyť ví, že nejlepším díkem Bohu jest uchopiti kalich Páně a velebiti jméno Boží. Proto také v p ř i j í m á n í vděčně volá: Chléb s nebe dal jsi nám, Pane! Aby pak její učení o vděčnosti bylo názornější, připomíná ústy Pavlovými v e p i š t o l e, ač Pavel to činí za jiným účelem, jakožto příklad nejvděčnějšího člověka na zemi — Abrahama.

Sotva byl kdy na zemi člověk, zahrnutý tolika dobrodiními od Boha jako praotec Abraham: byl vyvolen z tisíců za praotce nového národa a v něm Syna Božího, zanesen sliby danými i vyplněnými, obdařen zemí mlékem a strdí tekoucí, obklopen bohatstvím stád a čeledi i štěstím rodinným. Ale sotva by se našel člověk, který by byl Bohu za všechno tak vděčný jako právě Abraham. Jeho život je stálé přinášení obětí Bohu jak v duši tak na oltářích, a to i nejdražších: jest hotov obětovati Bohu v oběť zápalnou i jediného syna, kterého nade všechno miluje. A jako Bohu jest tak vděčen, je vděčen i dobročinný k lidem, vždyť nasazuje život i za nevděčníka Lota.

Učme se v této škole vděčnosti, snad se naučíme, když ničemu jinému, aspoň znova říkati jako staří otcové naši z hloubi duše „Bohudíky“, „Zaplat' Pán Bůh“.

Pozornost lidí, kteří mají knížku svého života stále otevřenu na jedné stránce, na stránce o majetku, vzbuzoval velice jednoho času jistý americký miliardář. Nastavěl si ovšem mrakodrapů až skoro do nebe, nakoupil zámeků a vzácných sbírek, ale ku podivu, nejraději bydlívá osaměle v roubené chatě u moře.¹⁾

Nám jest arci těžko vniknouti do duše bohatcovy, co se v ní děje a proč. Ale podle jistých známek dobročinnosti zdá se, že jeho šlechtitou hlavu znepokojuje myšlenka, jak se má správně postavit k pozemským statkům, které se zlatou horou naň navalily.

Této otázce a jejímu rozřešení jest věnována svým čtením dnešní neděle a žádá si, bychom my zas věnovali jejím svatým slovům zvláštní, uvážlivý pozor. Pravím pozor, neboť dnešní známé evangelium²⁾ o ptactvu nebeském, které neseje ani žne a které je přece živo z ruky nebeského Otce, o polním kvítí, které nepracuje ani přede a přece jest odíváno nádherou královskou, setkává se v nynějším světě, slepě a chamtivě se shánějícím jen po statcích pozemských, s pohrdavým neporozuměním. A přec obsahuje dokonalou pravdu a úplnou spásu lidské rozhárané společnosti.

Ježíš Kristus, ukazuje-li v něm na ptactvo nebeské a na lilie polní, nemá zajisté jiného úmyslu, nežli vzbuditi správnou důvěru v Prozřetelnost Boží, jež se v úžasné štědrosti postarala a stále stará v přírodě, aby se všechno živé stvoření, zvláště pracující, příčinnivý člověk mohl opatřiti všemi nutnými potřebami životními. Rozumí se, že Kristus neodmítá práci a přičinění, vždyť i pták se musí o hnízdo a o zob čile starati, natož člověk, jenž má ruce a je stvořen ku práci jako pták k létání; rovněž v svém podobenství Kristus nezamítá poctivě vydělaný a bez utiskování jiných naschráněný majetek.

¹⁾ Rockefeller, známý svými dary.

²⁾ Mat. VI. 24—33.

Ale co tu rozhodně odmítá a zamítá, je přílišnost, s jakou lidé o své pozemské statky pečují, takže se jim jejich služba mění v jakési holé modlářství, pozemské náboženství, které učí klaněti se jenom hmotě a jejím penězoměncům. V své době byl již znám po celém Východě onen hrozný bůh a měl jméno dosud všude známé „Mammona“. A protože tato příšerná modla jako pán země cele zabírala a neprávem všechno snažení lidstva, jeho srdce i duši, mysl i sílu, stavěla se tím rovně proti pravému nejvyššímu Pánu země i nebes, jenž také a právem vyžadoval od člověka službu lásky z celého srdce, z celé duše, ze vši myslí a síly. A tak musilo nastati mezi nimi rozhodnutí, a to učinil slavně Ježíš Kristus. Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: „Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti; neboť buď bude jednoho nenáviděti a druhého milovati, anebo jednoho se přidrží a druhým pohrdne. Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.“

Tím rozhodnutím kácí Kristus v duších onu modlu a ponechává pravým pánem toliko jediného Boha samého, jemuž musí u člověka všechno sloužiti — i práce spojená s důvěrou v Boží Prozřetelnost i práci zjednaný spravedlivý majetek soukromý, přidávaný od Boha těm, kdož hledají království Božího a spravedlnosti jeho. „Hledejte tedy, zní napomenutí z úst Páně, nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všechno bude vám přidáno.“

Slovo božského Mistra doplňuje v mešní epistole³⁾ svatý Pavel výkladem o duchu a těle. „Tělo žádá proti duchu, píše, duch pak proti tělu, ti totiž jsou proti sobě.“ Duch — můžeme tu podotknouti — dává se raději do vysoké služby Boha Pána, tělo spíše do nízké služby modly Mammony, která vládne hlavně penězi a opatruje si za ně rádo nicotné a hříšné požitky. „Zjevný pak jsou skutky těla, praví Pavel; jsou to smilství, nečistota, chlípnost, modloslužba, čarodějství, nepřátelství, sváry, revnivosti, zlosti, osobivosti, různice, roztržky, závist, vraždy, opilství, obžerství a věci jim podobné.“ Naproti tomu duch si libuje v svých sladkých

³⁾ Gal. V. 16—24.

plodech, mezi nimiž nejsladší jsou tři: láska, radost, pokoj. Protož vybízí nás na konec svého napomenutí svatý Pavel: „Žijeme-li duchem, ducha také následujme.“ Nyní tedy, když jsme takto krásnými a pravdivými naukami poučeni, v r a ě m e s e k u p ř í k l a d u, uvedenému v úvodu. Co bychom na př. my činili, kdyby nás zavalila ona zlatá hora majetku, která rozdvouje mysl uvedeného bohatce. Víme, že nesmíme na dvou židličkách najednou sedati, sice nám ujedou a usadí nás na zem. Rozhodneme se tedy pro stolicí pravdy Kristovy. Jest nám povědomo, že Kristus nežádá od nás, abychom se vzdali svého soukromého majetku, to jen radí vyvoleným, kteří by tak chtěli. Nejprve učiníme tedy přehlídku svého jmění a vyloučíme z něho, co by bylo nespravedlností na újmu jiným získáno. Však jest to nadstavba modly Mammony; tuto nadstavbu musíme rozkotat a s ní i modlu. Co nám zbude spravedlivého, bude toho ještě dost pro nás i pro naši dobročinnost. A kdyby i nákrásně nezbylo nic, než roubený domek s přičinlivostí a Prozřetelností Boží, žádné neštěstí! Svůj příbytek dobře vykouríme, aby tam nebylo nákazy z ohavných skutků těla. Potom dobře jej vyvětráme a vzývající Prozřetelnost Boží „Ochránce náš, popatři, Bože“,⁴⁾ dáme tam zavanouti duchu, by v jeho teplém vánku zrály tam jeho sladké plody, a to všechny: „Láska, radost, pokoj, přívětivost, dobrotivost, shovívavost, důvěra, mírnost, zdrželivost“.

⁴⁾ Z Introitu.

TEŠITEL SLADKÝ

Patnáctá neděle po Svatém Duchu

Ve zprávách denního tisku obracel před časem na sebe pozor silný nápis: Zde je přítel, kterého hledáte.

Pod nadpisem hlava, nápadně podle hlavy Kristovy, jak se obvykle maluje — vlasy, čelo, ústa, vousy: celý Kristus; scházela jenom svatozář. K obrázku pak připojeno jméno a bydliště toho zázračného cizozemce s podotčením velmi významným, kdo zašle tolik a tolik ve známkách, že se mu dostane „vyjevení“ celého jeho života v minulosti a budoucnosti i vůbec všestranné rady a útěchy.

Tak to je tedy ten přítel — těšitel nynějšího lidstva, jež se odvrátilo od Ježíše Krista!

Nemyslete však, že by můj vyčítavý povzdech odsuzoval současníky, kteří se po vzoru Ježíšově pokoušejí také o všeobecné přátelství a těšitelství v nynějším lidstvu, velikém to Lazaretu, stíženém nesčíslnými duševními boly a ranami. Nikoliv. Však máme všichni za svou povinnost, kde vidíme nějakou slzu na řasách bližního, setřítí ji jemně útechou a pomocí. Mešní epistola¹⁾ nám to přímo nakazuje: „Noste břemena jeden druhého, a tak naplníte zákon Kristův.“ Nositi spolu s jinými břemena, tím totiž, že druh s druhem bude v jeho těžkostech, slabostech, poklescích cítit, jej přiměřenou podporou ve slovu i skutku těšit, a tak naplňovat zákon lásky k bližnímu.

Tedy to na onom těšiteli z novin nekárám, naprosto ne, ale kárám ziskuchtivé chytráctví, které se činí vševědným božstvím a bere neprávem na sebe zevnější podobu pravého přítele lidstva, našeho Boha Ježíše Krista.

Co čteme krásného a upřímného dnes o Něm v mešním evangeliu?²⁾ Bral se k městu Naim s učedníky a velkým zástupem lidu. U městské brány potkal po-

¹⁾ Gal. V. 25—26 a VI. 1—10.

²⁾ Luk. VII. 11—16.

hřeb, jak jej na Východě před západem slunce pořádají: na márách nesli v plátne zavinutého zemřelého, jediného to syna vdovina, jež s pláčem uváděla své dítě ke hrobu. Když ji užířel Pán, dí Písmo, pohnul se milosrdenstvím nad ní a řekl jí: „Neplač!“ Pak přistoupiv k márám, řekl: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ Hle, tu máš, světe, přítele, kterého hledáš. Uvidí jen slzu v očích, hned se zastaví milosrdenstvím hnut a těší: Neplač! Nejen však těší soucitným slovem, ale i mocným skutkem: vzkříšeného dává materi jeho. —

Když již si, lidé, hledáte přítele těšitele, tedy jen pravého, který může pomoci, neboť jest Bůh. Nebude vám sice křísiti mrtvé, neboť to činil jenom za svého pobytu na zemi, a to z vyšších důvodů, aby dokázal světu jednou provždy své božství, ale může vám pomáhati v jiných nesnázích a těšiti vás tisícerym jiným způsobem než obyčejní smrtelní lidé. Co jsou také proti Všemohoucímu? I když jsou někdy upřímní a z toho srdce rádi by pomohli, nemohou. Proto oni sami, projevující soustrast, v své nemohoucnosti odkazují vás podle dávného zvyku na něho samého slovy: „Potěš vás Pán Bůh!“

Bůh také jako pravý přítel nás potěšiti chce. Není zajisté jako přemnozí lidé, kteří se sice shlukují kolem šťastného, ale utíkají od nešťastníka, takže zůstává na konec sám. A jestliže se odváží nablízko, těšívají lichými slovíčky neb častují nešťastného výčitkami. Jsou to přátelé Jobovi, „těšitelé těžcí a hořcí“. Šťasten člověk v neštěstí, který ví, kam se má obrátit o pomoc a útěchu — k Bohu samému, jak ho k tomu nabízí povzdech ve vstupu ke mši: „Potěš duši služebníka svého.“ Jistě Bůh nezkłame úpějícího, jak mu to potvrzuje modlitba k obětování: „Toužebně očekával jsem Hospodina a naklonil se ke mně.“

Ovšem — a na to pozor! — má-li Bůh býti pravým přítelem člověku, musí člověk býti jako Abraham, „přítel Boží“, důvěrný k Bohu, pamětlivý ve všem a vždy Boha, nechladnoucí v přátelství k němu a nerušící nikdy těžkou vinou svazek tohoto nejvznešenějšího, svatého přátelství. Křesťanovým Bohem jest Bůh vtělení, Ježíš Kristus, pravý přítel lidského Lazara, vždyť také

sám výslovně nazýval Lazara svým přítelem, jak se čte v evangeliu: „Lazar náš přítel.“³⁾ K Ježíši Kristu budiž tedy především naše volání po útěše!

Příklad z duchovní správy živěji vám podá vysvětlení a povzbuzení.

Zámožný obchodník byl nemocen na smrt. Poléhávaje delší dobu, vítal své návštěvníky pořádě jednou řečí: „Dejte mi nějakou útěchu!“ Jistě že všichni mluvili k němu co nejútěšněji, jak dovedli, upřímnými i pokryteckými slovy. Ale výsledek byl stejný. Ani dávnověká kniha Boëthiova o útěše filosofie nebyla by ubožáka potěšila. Vedl dále stejně svou: chci útěchu. Kterási jeho známá řekla mu konečně zkrátka: „Dejte se zaopatřit!“ Ale z toho bylo jen veliké rozčilení u domácích i u nemocného. Když se však uklidnil, jal se o tom přemýšlet; rozbíral si část po části svůj poměr k Bohu a více si v podrobnostech uvědomoval, v čem byl tento kdysi živý a přátelský poměr z mládí přerušován, až byl docela přerušen. Přitom si Boha přibližoval v Ježíši Kristu, dívaje se na kříž nad lůžkem, a začal chápati, že nikdo nemá větší lásky než ten, kdo život položil za přátele své; než ten, který pravil: „A chléb, který já dám, tělo mé jest za život světa.“⁴⁾ Pak sám si povolal kněze a byl zaopatřen. Známa, která mu to poradila, přišla se potom naň podívat. Byl ztichlý a usmíval se, než skončil. Byl u něho pravý přítel, kterého hledal a našel.

Buď i nám Ježíš přítelem, kterého hledáme!

³⁾ Jan 11, 10.

⁴⁾ Jan 6, 52

ÚSPĚCH V ŽIVOTĚ

Šestnáctá neděle po Svatém Duchu

Mladý člověk, který má před sebou ještě život, rád a dychtivě sáhne po knize, slibující mu blýskavým názvem „Úspěch v životě“. Vydává se takových spisů toho nebo podobného jména nyní dosti, hlavně v cizině a doporučejí se tím, že podávají návod, kterak má člověk sebe vychovávat, svou letoru vytríbeným rozumem i usměrněnou vůlí řídit, aby došel v životě ve všelikém počínání zdaru, úspěchu, štěstí. Tyto knihy mají leccos dobrého do sebe, trpí však podstatnou vadou, která konečně maří jejich účel, že totiž nezakládají stavbu mladistvé povahy (v duši, hluboko uvnitř, ale většinou jen v zevnějším chování; podávají chytré, ale ne vždy ušlechtilé návody, jak snadno a rychle možno dobytí v životě krásného postavení. Tím sestrojují a nacvičují lidi zcela povrchní, „roboty“.

Jak jinak se dívá na lidský život svatá kniha pravého života! Otevřeme si dnes knihu služeb Božích, a to ihned na *evangelium*.¹⁾ Tam čteme, jaký nemá být člověk. Před oči vševědoucího Pána života předstoupili jednou lidé čistě zevnější a povrchní, zákoníci a farizeové — Kristus často k jejich jménům dodával přísné, ale spravedlivé jméno „pokrytci“. Bylo na nich pěkné zevní pokrytí, ale vnitřek byl nicotný. Protože nezniternili svou duši do hloubky ušlechtilými zásadami, soudili o všem na světě úzkoprse a také tak vykládali veliké zákony Boží. Zato však tím více pečovali o zevnějšího člověka na sobě, o krásný a vážný postoj vůči lidem, o vlivné a mocné postavení ve společnosti, obsazovali nej přednější stolce a vyvyšující se nad jiné, vyžadovali pro sebe nejvyšší pocty.

Proto jim ukázal výstražný prst Ježíšův, že jejich tak zvaný životní úspěch spočívá na nesprávném základu a že se může lehce zvrátiti s vysoka do níзка, ba do hluboka. „Když budeš pozván od někoho na svatbu,

¹⁾ Luk. XIV. 1—11.

varuje ten prst, nesedej na místo přední, aby snad vzácnější než ty nebyl pozván od něho, a přijda ten, jenž pozval tebe i jeho, neřekl tobě: Postup tomuto místo; a tehda počal bys s hanbou seděti na místě posledním.“ A dodatkem poukazuje na věčnou, stále se opakující skutečnost: „Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Odvraceje se od povrchních povýšenců, obrací se Kristus raději vždy k poníženým, to jest k oněm, kteří hluboko v pravé pokoře kladou základy k výchově své povahy, odkopávajíce jako dělníci při stavbě všechno v člověku zlé a hříšné, vyrovnávajíce sebezpřemáháním své sklony a spády k nepravostem a vyzdívajíce spodek své vnitřní stavby balvany božských ctností, víry, naděje a lásky a dobře zpracovanými, přitesanými kameny ctností základních, opatrnosti, spravedlnosti, statečnosti a mírnosti.

O tomto vnitřním člověku mluví zas mešní epištola²⁾ svatého Pavla. Mluví o něm jako o díle Ducha svatého v duši, neboť On svou milostí posiluje a zpevňuje základy vnitřního člověka, buduje pak na nich příbytek pro samého Boha Krista, bydlícího v něm věrou a láskou a rozšiřujícího úzkou mysl, aby chápala život a vše, co jest, s vyššího, Božího stanoviska. Přeje tomu vnitřnímu člověku sv. Pavel doslova: „Aby Kristus přebýval skrze víru v srdcích vašich, zakořeněných a založených v lásce, byste mohli pochopiti se všemi svatými, která je šířka a délka i výše a hloubka.“

Snad se vám bude zdáti, mladí lidé, tento výklad o vnějším a vnitřním člověku příliš nadsmyslným. Duchovní řečník může vám však jako sochař posloužiti z Písma svatého skutečnými, hmatatelnými modely.

Král David měl dvě vynikajících synů. Jeden z nich, Absalom, může býti vzorem člověka povrchního, vnějšího, druhý pak, Šalomoun, člověka vnitřního, hlubokého; oba stejně mocně zápasili v životě o úspěch. Prohlédnete-li si prvního, jeho počínání, jak si zakládá na krásné postavě, nádherných vlasech až po paty, na vo-

²⁾ Efes. III. 13—21.

zech a jezdcích, s kterými bouří pozornost všeho města, kterak si lichocením zjednává přívržence, aby otce s trůnu sesadil a na něm se usadil sám, — usoudíte asi hned, že jest to člověk zevnější, jenž sice má na čas nějaký úspěch, ne však natrvalo a potom s nejvyššího příčle zaujatého postavení jako vzdorokrál přemožen padá, — padá až do předčasné jámy hrobové a je zaházen kamením.

Druhý, Šalomoun, se jeví jako protějšek prvního. Pozorujete-li, kterak si jako jinoch opatrně zkoumá své nitro a shledává v sobě nedostatečnost k panování, jak prosí pokorně Boha o moudrost, jak dále badá v životě po všech jeho stránkách i vyjadřuje své moudré poznání v nesčetných příslovích — přisvědčíte, že to člověk vnitřní z dílny Ducha Božího a že takový člověk asi bude míti v životě veliký úspěch, krátce, že bude seděti jednou na trůnu Davidově jako nejskvělejší israelský „král pokoje“.

Bohužel i na něm shledáte při velikém jeho životním úspěchu ke stáru zlý kaz, že jest oddán tuze ženám a že jim staví modly a svatyně. Příčina toho jest, že jeho vnitřní člověk nevytrval a na konec se zvrátil v člověka vnějšího. Kdyby byl v milosti Boží vytrval, byl by měl úspěch nejen na světě, ale i na věčnosti. Tak nás, i když si zvolíme za vzor člověka vnitřního, varuje, bychom vytrvali v pokoře a Boha až do konce prosili o milost a dar vytrvání. K tomu nás opatrně vybízí dnešní svaté čtení hned ve vstupu, kde volá člověk v poníženosti k Bohu Slitovníku, neboť jak přiznává o sobě, „nuzný jest a chudý“. Mešní m o d l i t b a přivolává milost, vzývajíce Boha přáním: „Nechť nás milost tvá vždycky předchází a provází.“ Modlitba ku přijímání konečně učí mladého člověka až do stáří volati důvěrně k Bohu:

„Bože, učils mě od mladosti mé a až do starosti a šedin neopouštěj mne.“

PRO LÁSKU BOŽÍ

Sedmnáctá neděle po Svatém Duchu

Ze španělské revoluce zaznamenal jistý novinář, velkých zahraničních novin, že se stal svědkem hromadného vraždění občanstva. Celý zástup byl vehnán do suchého vodojemu, postrílen ze strojních pušek, polit pak benzinem, který byl vhozenou pochodní zapálen. Řev nedobitých a za živa hořících obětí otrásal zemí i nebem. Jeden však výkřik zraněné ženy přehlučel všechny ostatní stony, všechno volání: *Por el amor de Dios — Pro lásku Boží!* Zaúpělo tu lidské srdce, dovolávajíc se u vrahů slitování pro lásku Boží. Bohužel nadarmo; té v těch hrozných lidech nebylo. A to jest také příčina, proč k takovým děsům na zemi došlo — není v lidech lásky Boží. Ano, to je příčina, proč místo blaze vyplynulých a životodárných plamenů lásky na svět se vychrílily smrtonosné plameny z výhně nelásky a záští, jako by do lidské společnosti byl provalen jícen pekla.

Jaká, ach, věc jest ta láska k Bohu, že bez ní jest lidský život na zemi pekelně příšerný! Vždycky přece se pokládala úcta a láska k božstvu za záchranu světa, za základ života. Tak to také bylo, když přišel Kristus Pán na zem. I kamennou hrudí farizejstva hýbala tato základová otázka lásky. Proto vidíme, jak ji v dnešním evangelii¹⁾ farizeové znova předkládají Ježíši Kristu: „Mistře, táže se jeden z nich, které přikázání v zákoně jest veliké?“ Ježíš pak řekl jemu: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své. To jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné jemu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních záleží veškerý zákon i proroci.“

Vpravdě záležel na nich zákon Mojžíšův, neboť jeho I. deska, podle obyčejného rozdělení obsahující první tři Boží přikázání o povinnostech k Bohu, o víře v něho, o úctě k jeho jménu a k jeho dni — mohla by míti

¹⁾ Mat. XXII. 34—46.

pro sebe nápis: „Milovati budeš Pána Boha svého.“ Deska pak II., obsahující sedm ostatních přikázání o povinnostech k lidem, mohla by býti nadepsána: „Milovati budeš bližního svého.“ Záleží zajisté na těch dvou přikázáních i proroci, neboť co jiného mimo lásku k lidem hlásal největší z proroků Jsaiáš než lásku k Bohu, a to hned v první hlavě svých proroctví, kde sám Bůh vyčítá svému lidu, že ho nemiluje, že syny vychoval a vyvýšil a oni že pohrdli jím.²⁾ Záleží vskutku na těchto dvou příkazech i celý život všeho lidstva, neboť bez lásky Boží, jak vidíme vlastněma očima, je svět smrtonosným jícnem pekla. Odtud Kristus pronáší obě ta přikázání sám svými ústy — jinde je dává pronášeti ústy farizeův — a nikoli jako soukromý učitel, rabbi v Israeli, ani jako královský potomek Davidův, — nýbrž jako Syn Boží. Proto dává přitom farizeům rozřešiti otázku svého božství — kdo jest, když jeho praotec David o něm, svém potomku, mluví jako o svém pánu: „Řekl Pán Pánu mému.“ Staví se tedy za tyto zákony lásky, aby je svět nebral na lehkou váhu, sám jako zákonodárce s veškerou velebností božskou.

Tyto dva zákony odevzdává nám i jeho učedník svatý Pavel v dnešní epištole.³⁾ Co jiného zajisté nám doporučí na světě než lásku Boží, abychom se my lidé „snášeli vespolek v lásce“, horlíce nikoli o rozbroje a vraždy mezi sebou, ale „snažíce se zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje“. Neboť za tím vším stojí „jeden Pán — jeden Bůh a Otec všech“. Aby pak Pavel, odevzdávaje tuto lásku, také ji roznítil v nás, dojemně vzbuzuje v nás soucit, an ukazuje nám okovy, v kterých strádá pro lásku Boží, volaje: „Napomínám vás, — já vězeň v Pánu.“

Nuže tedy, co nám sama ústa Ježíšova přikazují, co nám spoutané ruce Pavlovy odevzdávají a doporučují — lásku Boží — musíme přijmouti a Boha si zamilovati a v něm, skrze něho a pro něho, i lidské bratry.

²⁾ Is. 1, 2.

³⁾ Efes. IV. 1—6.

Ovšem láska se těžko může jen tak zhola poručiti nebo doporučiti; lidské srdce se zapaluje zas jiným milujícím srdcem, „svíce od svíce, srdce od srdce“. Tak také posluchačovo od srdce kazatelova. Ale já si sám o sobě myslím: kterakpak já bych si Boha nezamiloval, když vím a vidím, že co jsem a co mám, všecko jen od něho mám, že On je největší můj Dobroděj od mého zrození až do smrti, ano, na věky. Jenom tím, že se mezi Boha a nás drze tlačí a hlučně vtírají svět s přírodou, představující se nám jako jediní naši dobrodinci, stává se, že velikého Boha v pozadí jich nevidíme, neznáme a že zůstáváme bez lásky k němu chladni. Avšak o sobě si myslím: Kdybych byl zcela sám, kdybych byl na příklad z moře života vyvržen nah a v bezvědomí na osamělý ostrov, kde by mimo mne žil i kdosi neznámý, a ten by se mne ujal, rány v mém bezvědomí ošetřil, do jeskyně mě někam donesl, a dále — když bych již přišel k sobě — jídlo a nápoj i šat potají a neznám by mi nosil: jak bych asi toužil jej poznati, jemu poděkovati, slovem, jak bych jej i neviditelného, neznámého měl rád! A tím více, když by se mi umírajícímu konečně ukázal tváří v tvář a odvedl mou duši do blaženosti s sebou — ó, kterak bych jej miloval!

Na základě toho docela chápů, že podle zpráv z misí lidé i nižších plemen, divoši v Americe i na tichomořských ostrovech, odlehlých od světa, byli nalezeni milující své dobré bohy, ano, že jim z lásky dary v oběť zapalovali.

My křesťané ovšem již nepálíme Bohu obětí zápalných, ale stáváme kolem oltářů, kde se v ohni horoucí lásky obětuje Srdce, které Boha a lidi plameny milovalo od země až do nebe šlehajícími. A my bychom zůstávali studení jako kámen, chladní jako led? Jaké bychom to měli srdce? Nedáme se zahanbiti pohany ani divochy. Postavíme se vůkol oltářů, majíce pod sepjatýma rukama srdce horoucí, neboť i my chceme milovati Pána Boha svého z celého srdce svého.

MYŠLENÍ SRDCÍ

Osmnáctá neděle po Svatém Duchu

Začneme tímto světem... Ve vzpomínkách na svůj divadelní život proslulý český herec¹⁾ vypravuje také truchlý životní konec jedné členky jejich divadelní společnosti. Žila slibně pro své umění a společensky beze vší úhony, takže se zdálo štěstí jako ranní slunce na cestu jí vycházet. Vážený člověk v městě, kde hráli, nabídl jí vážně ruku a smluvil s ní sňatek, ona pak odjela nakrátko k rodičům, aby si připravila výbavu. Za její nepřítomnosti však celé město, hlavně ženský svět se nad tím pobouřil a jal se zpracovávat i ústně i písemně snoubence. Když potom nevěsta přijela, již ji nechtěl znáti. A ona rozrušena utopila se v městském rybníku. To byl poslední výstup v truchlohře jejího života.

Dojati jsouce lidským příběhem, v němž tak nelidsky byl přestoupen zákon Kristovy lásky k bližnímu, tážeme se, kde byla toho příčina. Někdo řekne zkrátka — to ty řeči. Ale tyto řeči, klevety, pomluvy mívají ještě další a hlubší příčinu v člověku — řekněme zdrojovou; — jsou to **zlá myšlení v lidských srdcích**, odkud jako ze zdroje vyvěrají zlá slova a zlomyslná jednání.

Člověk o člověku velmi často bez důvodu domýšlí se zlého; druhého si nesprávně v duši své představuje, tvoří si o něm obraz lepší, větším dílem však horší, nežli jeho bližní skutečně jest. Bývá to s lidmi mezi sebou jako se zrcadly křivě ukazujícími, nesprávně představujícími. Duše čistá, přímá, rovná, v níž není zloby, zračí podobu bližního správně jako čisté, ploché, rovné zrcadlo. Je-li však duše nějakým zlým sklonem pokrivena, ukazuje nesprávně a pitvorně, znetvořujíc podobu bližního jako zrcadlo z křivého skla. Vídáte v zahradách taková křivá zrcadla ve tvaru lesklých, skleněných koulí; choditi mezi nimi, může býti velmi zá-

¹⁾ Jiří Bittner.

bavné, když se pohybující postavy neúměrně protahují do šířky i do výšky v pitvorné podoby. Věru není radno nakloniti k takovým vypouklým zrcadlům zblízka nos...

Ale co snad je veselou hrou na pěšinkách v zahradě, stává se na ulicích v životě, kde se kolem nás místo skleněných křivých zrcadel staví v rozmanitých postojích živá pokřivená zrcadla lidí, někdy smutnou truchlöhrou. Neboť právě z toho, že si myslíme v duši zlé věci o svých bližních, že si je slovem: nesprávně, ba horší, než jak vpravdě jsou, představujeme, pocházejí všechny naše nechuti k nim, odpory, nevraživosti, nepřátelství a z toho dále zápasy a boje, žaly a boly a konečně i záhuby.

Za onoho času, jak dnes křídí mešní evangelium,²⁾ octla se i jasněskvělá postava Ježíšova mezi takovými křivými lidskými zrcadly. Ježíš Kristus stanul právě v zástupu nad hříšným člověkem ochrnutým. Bylo tu i několik zle smýšlejících zákoníků. Ježíš s účastí praví ochrnutému: „Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Zjevuje se tu tedy ve velmi krásném světle jako člověk, cítící se člověkem nešťastným, ale i jako — což také vpravdě byl — vševědoucí a nejvyšší milosrdný Bůh. Avšak běda! Takto ho v nitru svém neukazují zrcadla zákoníků, zlobou pokřivená. Představují ho z důvodu, že chce odpouštěti hříchy — jako rouhače. Ježíš ihned však prohlédá je jejich pokřivené duše, praví jim: „Proč myslíte zlé věci v srdcích svých?“ Tak bleskem své přísné výtky spaluje nestvůrnou představu, kterou si o něm vytvořili.

A činí to na tomto místě pro všechna místa světa i pro všechny lidi na nich, činí to v tomto dějinném okamžiku i pro veškeré věky: odsuzuje přísně každé lidské nitro, které si vytváří svou zlobou nesprávné představy o bližních. Pozorujte dobře: Ježíš Kristus odsuzuje jako Bůh nejen zlá vnější jednání, netoliko zlá slova na rtech, ale i zlé myšlenky v srdci, jak to i jindy důrazně učinil. Z antického soudnictví pochází právnická zásada i u nás platná: „De internis non judicat praetor — soudce ne-

²⁾ Mat. IX. 1—8.

soudí, co si v nitru myslíš.“ Tak ovšem obyčejný světský soudce. Avšak božský soudce soudí i myšlenky. Ježíš, budoucí soudce světa, poučuje v dnešním evangeliu lidstvo světlem svého učení o zrádných hlubinách lidské duše, aby člověk, jsa jím poučen, poznával, odkud plyne mnoho zla v životě, a aby se ho i v samých příčinách varoval.

Za to jménem všech děkuje Bohu svatý Pavel v dnešní episto³⁾le jako jejich mluvčí: „Děkuji Bohu svému vždycky za vás pro tu milost Boží, která vám byla dána v Kristu Ježíši, že ve všem jste v něm zbohatli, ve všelikém slově i ve všelikém poznání.“ Ovšem poznání samo nestačí. Jest nutno nejen poznati pravdu, ale také se podle ní v životě řídit, jak vysvětluje mešní modlitba (sekreta): „Popřej, Bože — tak se v ní praví, — bychom, jako tvou pravdu poznáváme, také podle ní zařizovali své mravy. Pro Krista Pána našeho.“ Proto pozor na zrcadlo své duše! Začali jsme tímto světem, končíme oním. Křesťané, loučíce se s duší zvláště čistou neb očištěnou při jejím odchodu na věčnost, provázeli ji pozdravem: *Have (v)ale, anima candida*. Tato slova se čtou i na hrobech v katakombách. Co znamenají? Těžko je přeložiti přiléhavě slovo „candida“ o duši. Jest to asi duše bez poskvrny, čistá a skvělá — jako zrcadlo; řekněme tedy duše „čirá“, obrazy lidí bližních. Dejž Bůh, aby i naši duši, odcházející ze světa na věčnost, lidé provodili také tímto povzdechem:

S Bohem, duše čirá!

³⁾ I. Kor. I. 4—7.

ROUCHO MILOSTI

Devatenáctá neděle po Svatém Duchu

Vtipný malíř nakreslil na obrázku lví klec. Lev ulekáným jedním okem zírá se strany na krotitele-trýznitele, který právě vstoupil k němu do klece se strašlivým, děsivým pohledem v oku, s bičem v jedné a s bambitkou v druhé ruce. Pod obrázkem se čtou slova: „Pane Bože, praví k sobě lev, jakou jsi to na nás hroznou šelmu stvořil!“

Král zvířat propověděl tu hlubokou pravdu, ač ne zcela správnou, že je člověk zlé stvoření, krutější nad šelmy; nesprávnost záleží v tom, že Bůh člověka takto nestvořil, ale v milosti své, člověk pak sám ze sebe svobodnou vůlí takového netvora učinil. Naši dnešní soudcové, soudící provinilce doby a zapisující do trestního rejstříku jejich viny a tresty, hrozí se, když jsou před ně předváděni zločinci s příšernými zločiny, jindy nevídanými a neslýchanými, nebo s přechyby, stále znova bez polepšení opakovanými, a ztrácejí skoro víru v člověka i v trestné prostředky, kterými se pokoušejí jej napravit. Zdá se vůbec, že jest nemožno, aby se takový člověk stal jiným, lepším člověkem.

Co však u lidí jest nemožno, jest možno u Boha. Dnešní čtení mešní se obírá také touto věcí, ale nezoufá nad člověkem.

Epistola¹⁾ přináší v úryvku list svatého Pavla, jenž na podiv nadějně píše bývalým pohanům, jako by to bylo tak snadné: odložte lež — mluvte pravdu jeden — každý o bližním, — kdo kradl, již nekraď, nýbrž pracuj! Ano, neváhá po nich žádati, by každý odložil svého starého člověka hříšného, obnovil se na duchu myslí své a vůbec aby oblékl člověka nového, jak byl původně stvořen podle Boha a potom vykoupen ve spravedlnosti a svatosti pravdy. Žádá tedy vlastně, aby se každý úplně přetvořil a přímo udělal ze sebe jiného člověka. Jaká to na pohled přetěžká věc, toť skoro, jako by se člověk

¹⁾ Efes. IV. 23—28.

znovu měl naroditi! A přece o této věci píše svatý Pavel jako o možné s pomocí Boží, ano lehké. Proč? Protože sám to na sobě zažil a zkusil, a to se zdarem. Kdo ho znával dříve, kdy zuřil hrozbami okovů a smrti proti nevinným lidem, nebyl by ho potom poznal, kdy se ze Šavla stal Pavlem. A přece byl to on, ale již přetvořený v jiného člověka. A kterak se to stalo poměrně proň lehce? Na to on odpovídá: „Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost jeho ke mně nebyla marná.“²⁾

O této milosti, kterou Bůh pro Ježíše Krista svého Syna a našeho Spasitele uděluje vždy znova každému padlému Adamovi a každé padlé Evě ve svátosti pokání, mluví i dnešní e v a n g e l i u m³⁾ stejně jako Pavlův list v podobenství obrazu, jako když by člověk odložil staré šaty a oblékl si nové, které dělají člověka. Představuje nám každého padlého člověka v podobě tvora opuštěného někde mezi ploty neb na rozcestích života. Vídáme často takové ubožáky, kteří ztratili otcovský domov, rodinu a přátele a ztratili jakoby i samy sebe. Jsou zchátralí, jak to viděti zvláště na jejich oděvu a na jejich tvářích. Bylo by na první pohled opravdu třeba, aby takovému ubožci někdo podal ruku, vyzdvihl jej z jeho bláta nebo prachu, umyl jej a oblékl a udělal z něho novým šatem člověka.

Zevnějšímu člověku může něco takového učiniti každý dobrý člověk, ale vnitřnímu člověku může pomoci jen Bůh svou posvěcující milostí. Proto se milost Boží přirovnává v evangeliu k svatebnímu, slavnostnímu rouchu, do kterého se uvnitř v duši odívají hříšníci, Boží otrhanci, aby se mohli objeviti před tváří Boží jako lidé. Jest tedy pro každého hříchy zuboženého katolického křesťana pomoc v tom, aby přijal svátost pokání a v ní Boží milost. Dává se mu jen podmínka, aby se o to včas staral, nikoli jako oni pozvaní z podobenství, kteří odmítli pozvání a šli každý za svým, a dále, aby milosti Boží nekladl odpor. Potom se ona zdánlivá nemožnost může státi možností na každém, že se z něho stane jiný lepší člověk, jako se stalo se Šavlem, když byv obklíčen

²⁾ I. Kor. 15, 10.

³⁾ Mat. XXII. 1—14.

světlem milosti s nebe, jí se poddal: „Pane, co chceš, abych činil?“⁴⁾ Posud se dějí s lidmi tyto vnitřní převraty, ovšem ne se všemi, a to proto, že ne všichni se milosti poddávají, podobně jako na Kalvarii, kde se vnitřní div proměny stal s kajícím lotrem na kříži jen proto, že se podávané milosti kříže poddal, s druhým se nestal, že jí rouhavě odporoval.

Veřejnost byla před lety vzrušena těžkým zločinem dvou žen, matky a dcery: dcera matčíným návodem otrávila svého muže. V trestnici, každá v jiné cele, se obě nestejně chovaly. Matka nejevila na sobě nižádné změny, stále se milosti vzpírala, ač zakoušela velikého strachu, zvláště v noci, a žádala na lékařce — ovšem marně — léku nějakého „pro strach“. Naproti tomu s dcerou stala se veliká změna. Projevovala nad svým činem velikou lítost, a když předčasně měla umřít, umírala příkladnou křesťanskou smrtí.

Nezoufejme nad lidmi! Každý i nejhorší provinilec může býti spasen, přijme-li jen pozvání samého Boha, jehož slova jsou uváděna hned ve vstupu na počátku mše svaté dnešní: „Spasení lidu já jsem, dí Hospodin; v jakékoli strážni volati budou ke mně, vyslyším je: i budu jejich Pánem na věky.“

⁴⁾ Sk. ap. 9, 6.

Pane, pojď, prve než umře syn můj!

Tato úzkost tryskla ze srdce milujícího otce, který se trásl o život milovaného dítěte. A nebyl to zrovna člověk z obyčejného lidu; by to královský úředník z Kafarna, jsoucí ve službách galilejského tetrarchy Heroda Agrippy. Tento zarmoucený otec uslyšev, že Ježíš přichází do Galilee z Judska, odebral se k němu osobně a prosil za svého syna, aby Ježíš přišel a uzdravil jej. Ježíš Kristus, jindy vždy ochotně svolný, neměl se na dalekou cestu asi osmi hodin z Kány do Kafarna. A tak otec znovu a úpěnlivěji prosil: „Pane, pojď, prve než umře syn můj!“ Proč prodléval Pán? Maje před sebou královského úředníka, měl na mysli víc než jeho a myslil výš. Před jeho vševidoucím zrakem vznášelo se tehdy všechno nevěřící židovstvo i vůbec lidstvo, lhostejně přijímající svého Spasitele a z jeho rukou spásu; proto pronesl výčitku, která se více týkala světa než ubohého jednotlivce. „Neuzříte-li, pravil, divů a zázraků, nevěříte. „Jdi“, dodal, obrátiv se přímo k otci, „syn tvůj je živ“ — a té hodiny, té chvíle daleko v Kafarnau syn se uzdravil. I uvěřil ten otec v Ježíše, „on sám i celý dům jeho“.

U této Spasitelovy výčitky z dnešního evangelia¹⁾ se pozastavme! Jest to výtka synům lidským od Syna Božího, jak se málo o svého Spasitele a o svou spásu starají, málo důvěrně a oddaně, vyžadující spíše okázalých znamení, a to i ti, kdož by měli býti nejbližší jemu a nejdříve milost přijímati. Daleká, řídká výjimka tu a tam jen potvrzuje toto smutné pravidlo.

Nezapomeňme, že v době působení Ježíšova bylo židovstvo, národ i jeho náboženství na rozlomu, neb jak nyní lidé říkají, v krizi; vždyť se již již naplňoval jeho poslední dějinný osud, který si sami svou politikou chystali — zkáza svatého města i národa od Římanů (r. 70.

¹⁾ Jan IV. 46—53.

po Kr.) A ta nebyla jako jiné předchozí zkázy Jerusalema, které měly naději, až se oplácí viny u řek pod vrbami babylonskými, že se národ z vyhnanství vrátí a město znova vystaví. Měl se zajisté naplnit osud Izraelův na dlouhá tisíciletí... V této době — zároveň příchodu Páně na svět — měli Židé důvod býti k svému Spasiteli všímavější, věřivější, aby se většina národa a v ní hlavně ti, kteří byli již svým povoláním Bohu bližší, jako kněžstvo a učitelstvo Zákona, zachránili. A zatím bylo činiti nové a nové zázraky, aby se tu a tam někdo v Galilei věrou v Spasitele obrátil, a to na konec takový, na kterého ani nikdo nepomyslel. Ostatní i přes divy a zázraky zůstali neteční.

Také nyní jest doba „krise“, a to nejen hospodářské, ale hlavně krise ducha, kteráž, i když první polevuje, dále trvá a hrozí rozlomením světa. Není to již jen, jako byla před zkázou Jerusalema, krise místní v jednom národu, ale že všichni národové jsou spjati svazky jedné vzdělanosti, hrozí propuknutí na všech koncích světa zároveň. Ti, kdož rozumějí hlubokým puklinám společnosti lidské, soudí, že se jimi připravuje světový rozvrat, a shledávají příčinu jeho v tom, že se světová společnost, rozvinutá z evropské, sešinula odpadem se svého základu, položeného před dvěma tisíci lety, jenž jest Ježíš Kristus. Jako se cítí napřed zemětřesení, než přijde hlavní otřes a rozvalení země, tak bystřejší lidé číjí nastávající rozvrat celé lidské společnosti a duchovní potopu a hledí se v čas zachrániti na lodi Ježíše Krista, v Církvi katolické.

Již před půl stoletím cítil příští zhroucení společnosti ruský myslitel Vladimír Solovjev.²⁾ Prožil sice své mládí v naprosté nevěře, ale hlubším studiem byl přiveden k víře a předpověděl na základě nezvratných filosofických poznatků jako důsledek — náboženský, společenský a politický rozvrat evropské společnosti i celého světa. Proto se hleděl také sám zachrániti vstupem do katolické Církve. Ale to jest taková výjimka s nemnohými jinými, jako prve uvedená z evangelia. Ostatní svět, většinou již nekřesťansky smýšlející, plave s prou-

²⁾ Vyslov: Salavjov! † 1900.

dem dál; rovněž mnozí křesťané, nemající důvěru v to-
ho, jenž pravil za bouře, co se bojíte málověrní?, spou-
štějí se lodi a vůbec Boha rozpoutaným, nezřízeným
životem s heslem „Po nás potopa!“

Není nám dáno slabým lidem zdržeti řítící se svět,
co však je v naší moci, činme! Jest to záchrana jednot-
livců, kteří by se dali s námi v Církvi jako arše Noe-
mově ještě zachrániti. Z toho důvodu máme my věřící
křesťané žiti vážným, opravdovým životem křesťan-
ským, bez výtky, aby nejen zachránil nás samy, ale
i přivábil a upoutal jiné, by se s námi společně hleděli
zachrániti. A tu přichází dnešní e p i š t o l a³⁾ s listem sv.
Pavla, jenž dává lidstvu pro nebezpečné doby i pro
těžké chvíle nynější, „kdy dnové jsou zlí“, vzácné po-
učení, bychom se dívali na život s křesťanskou vážností,
vědomi si velikých nastávajících věcí. Proto burcuje
v tomto listu nejprve spící, jako kdysi plavci v lodi spí-
cího Jonáše: „Probud' se, jenž spíš, a povstaň z mrtvých
a zasvitne ti Kristus!“ A dále, co obsahuje díl mešní
epistol: „Hled'te tedy, bratří, kterak byste žili pečlivě,
ne jako nemoudří, nýbrž jako moudří, vykupující čas,
neboť dnové jsou zlí.“ „Vykupující čas“, t. j. neplýt-
vající časem na marnosti, neboť čas je krátký, dávaný
jako Boží milost. „Proto nebud'te nerozumní, povzbu-
zuje sv. Pavel dál, nýbrž srozumějte, která jest vůle
Boží.“ Jest pak zajisté vůle Boží, aby nikdo, kdo věří,
nezahynul, ale měl život věčný. Protož, mají-li za heslo
ti, kdož nevěří, „po nás potopa“, zvolme si my věřící
hesla:

„Zachraň se, kdo můžeš!“

„Zachraň sebe a koho můžeš!“

³⁾ Efes. V. 15—21.

Časopisy vypisují občas všeliké hlasovací soutěže s cenami. Kdyby měli hlasovati všichni „lidští lidé“ na širém Božím světě o tom, které je největší, nejpotřebnější, nejkrásnější, nejžádoucnější dobro pro společnost, myslím s jistotou, že by nejvíce hlasů a tím první cenu dostala láska, — ať si již lidé, každý jinak, lásku představují.

Tím spíše, když by se pojem lásky očistil od příměsí smyslnosti a zazářil ve vzorné své kráse jakožto křesťanská láska, pro niž by jistě hlasovaly všechny děti světa, neboť bez ní nemohou ani šťastně odrůsti, dále všichni rodičové, manželové, aby se jejich rodiny staly jejím teplým krbem, konečně i všechny národy, vlasti, státy se svými oddanými příslušníky, neb bez ní by nadlouho nemohly obstáti. A to nemluvím ani o lidských ubožáccích ani ovšem o zvířatech, protože by bez lidské soucitné lásky vše to musilo zahynouti jako rostlinstvo mrazem.

Jsem si jist, že by po příkladu svatého Pavla, jenž lásku klade nad naději i víru, ač je od sebe neodděluje, hlasovali pro ni i všichni svatí na zemi a na nebi, a jako nejvyšší, že by odevzdal pro ni svůj všemocný hlas i sám trojjediný, Bůh Otec, Syn a Duch svatý, neboť podle slov svatého Jana, apoštola lásky, „Bůh jest láska“.¹⁾

A tento láskyplný Bůh sám, tato vtělená láska v Ježíši Kristu, na zem sestoupil a s sebou ten nebeský dar přinesl.

Zkoumejme jen dnešní evangelium.²⁾ Zahaluje se tu sice ve plášť podobenství, ale my jej, vtělenou lásku, i v něm poznáváme. Mluví o pánu, který svému služebníku zcela prodlouženému, — a to takovým dluhem, že jej nemohl vůbec zaplatiti a propadal věřiteli i s rodi-

¹⁾ I. Jan 4, 16.

²⁾ Mat. XVIII. 23—35.

nou — všechno, všecinko, když prosil, milostivě odpustil. Toť On, Ježíš náš Vykupitel, jenž ze soucitu nebeské lásky přinesl člověku prominutí jeho nesčetných dluhů — hříchů. Ale nejenom sám jest láska, ale také ji u lidí všude chce mít. Proto, když láskou zahrnutý služebník z podobenství odešel a svého druhá ve službě prodlužnou maličkost — jen pro sto denárů — bez lásky hrdloval, jemu prosícímu neposhověl, ale jej nelítostně do žaláře vsadil — přísně naň pán udeřil, jeho nelásku mu vytkl a jej vydal na spravedlivý trest, dokud by nezaplátil.

Láska je nejdražší poklad před lidmi i před nebem a je samou božskou spravedlností na zemi chráněna. Avšak nemysleme, že by tu měla jen samé přátele; má tu i dosti odpůrců, a ti by ji nejraději ze světa vypudili. Někteří se vzdali veškeré blíženské lásky a co s ní souvisí — soucitu, slitování, milosrdenství. Posmívají se jí jako citové slabosti a vychloubají se, že jim stačí na rajské oblažení světa lesklé heslo nemožné rovnosti, zaručované veškerou krutostí zákona. Ale zatím běda, kde zvítězí svými názory, mění to místo ve věčné nelítostné hrdlování nelásky člověka člověkem, až samou krutostí společenského života člověk přestává býti člověkem, to jest tvorem se srdcem lidským, a jeho země stává se smutnou ledovou pouští, „kde člověk odumřel v člověku“. Tak aspoň to pověděl primas Polsky Hlond, když vybízel r. 1936 ke sbírkám pro strádající a hladovějící lid. Ubohé lidské srdce, kde má láska své sídlo, kam se uchyluje plačíc; samými krutostmi a ranami se na konec i ono zatvrdí, a láska, ta krásná, žádoucí, sladká láska, kam se poděje?

Ó, zachraňte lásku, chraňte si od zatvrzelosti, od nelásky srdce, měkké, lidské srdce, uchovejte světu i budoucím pokolením na něm nejdražší poklad země, nebem jí svěřený, a nelekejte se ani duchovního, spravedlivého boje pro ni a za ni, aby se celá země vítězstvím nepřátel lásky neproměnila v peklo nelásky!

Svatý Pavel v e p i s t o l e³⁾ činí dnes lidstvo pozorné, že mnohé smutné zjevy na zemi nejsou jen pouze lidské.

³⁾ Efes. VI. 10—17.

že o nás a o zemi hrají nikoli jen lidé, ale v pozadí všeho zlého jsou zlé moci, mocnosti zla. Dáváme mu za pravdu již z toho důvodu, že láska činí zemi nebem a že ze závisti by ji ráda neláska proměnila v peklo. Apoštol píše tedy list, který by si měl každý založiti za trám svého pozemského příbytku, než mu tento chytne nad hlavou. Praví v něm: „Bojování naše není proti krvi a tělu,“ to jest není proti lidem, nýbrž „proti knížectvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým.“

Protož povzbuzuje vyznavače lásky křesťanské, aby se mužně dali v duchovní, bohatýrský boj s neláskou pekla a oblékli se do něho v nepřemožitelnou zbroj ducha. Vybízí, abychom si obuli nohy „hotovostí evangelia pokoje“, rozumějme hotovostí, zmužilostí, vůbec mužnou připraveností bojovati proti nepřátelům spásy i lásky Boží; pak obléci si „pancíř spravedlnosti“ při dobrém „opásání na bedrech“; opásání myslí pravdou, bychom se napřed poučili o pravdě křesťanské nauky, a pancířem spravedlnosti rozumí čistý, křesťansky spravedlivý život, který je nejpevnější obranou srdce s láskou pod pancířem ukrytého. Potom podává „štít víry“, pevné a živé, „kterým by se mohly uhasiti všechny ohnivé šípy nešlechetské“ a nasazuje na hlavu nám „přilbici spásy“, to jest naději nezmarnou na věčnou blaženost. Konečně do pravice zatyká „meč ducha“, to jest modlitbu, slovo Boží.

Chce nás tedy Pavel, apoštol Páně, obléci ve zbroj a zbraň římského vojína, jenž přemohl tehdejší hmotný svět. Jako ten zvítězil nad celým světem, tak abychom i my zvítězili v čele se svým velitelem Ježíšem Kristem nad světem duchovních mocností zla. Z toho důvodu dvakrát po sobě volá hlasatel Kristův, svatý Pavel, apoštol světa:

„Vezměte plnou zbroj Boží,
abyste mohli odolati v den zlý
a vykonajíce všecko, státi vítězně!“

Mají knihy — své osudy. ¹⁾

Tyto osudy jsou přepestré. Hlavní, základní osud každé knihy je vepsán v ní samé, neboť jsou knihy, psané pro den, žijíce osudem jepic; jiné mají obsah trvalejší a nepřežijí se tak hned ani po letech; jiné mají působení i po stoletích. Jediná však je kniha, jež ostatní i v tom překonává, jest to kniha knih, psaná pro všechny věky až do skonání, **P í s m o s v a t é.**

Jestliže se v těžkých chvílích antický Řím otazoval svých posvátných knih na Kapitolu, zvaných Sibylliných, ač to byly jen kusé dohady lidské a věštby, kdeže se má věčný Řím a s ním křesťanský svět otazovati nežli v svých nemýlných knihách spásy, v Písmu svatém, v němž jsou uchovány proň rady na všechny časy časův. Také v nynějším světovém zmatku, v době, kdy buď hyne starý svět neb se rodí nový, musí křesťan hledati rady a potěchy v Písmu.

Otevřeme-li knihu mešní, obsahující úryvky za svatého Písma na dnešek, pochopíme bohda hned, jak znamenitá jest tam uschována rada i pro náš neblahý čas.

„Za onoho času, praví se v e v a n g e l i u; ²⁾ poslali k Ježíšovi farizeové uředníky své s herodiány, aby se ho tázali.“ — Jest nutno napřed si uvědomiti, jaké bylo smýšlení ve hlavách vůdců a jaké cítění v srdcích lidu v Jerusalemě, Římu podrobeném a jižjiž se chýlícím k poslední své zkáze. Jednostejné zajisté bylo všech smýšlení a cítění, a to bylo protiřímské; z toho pak vyvřela na jazyk otázka, kterou cítili v nitru a kterou zároveň zamýšleli v slovu lapiti Ježíše: „Sluší-li dávati daň císaři či nikoli?“ Domnívali se zlomyslně, ať odpoví kladně nebo záporně, že vždycky si ublíží. Řekne-li ano, že popudí proti sobě lid, který nadvládu Římanů tíživě nesl; řekne-li nikoliv, že bude obviněn u vladaře

¹⁾ Habent sua fata libelli.

²⁾ Mat. XXII. 15—22.

jako buřič, odpírající platiti daně. Ježíš, božsky prohlédnuv jejich úskok, neodpověděl přímo ani na to ani na ono, ale dav si od nich ukázati peníz daně, pravil jim: „Čí jest tento obraz i nápis? Řkou jemu: císařův. Tu řekl jim: Dávejte tedy, co je císařovo císaři a co jest Božího, Bohu.“ Tím jednak odrazil jejich zlobu, jednak dal jim jistě rozumnou politickou radu pro tehdejší jejich postavení, které kdyby byli poslechli, byli by zachránili od záhuby město, chrám i národ. Zároveň pak tím vyslovil velemoudrou zásadu pro křesťany všech dob, aby upřímně a oddaně vždy smýšleli se svými časnými vladaři a spolu ovšem i se svým nejvyšším Pánem, Bohem samým a konali v obojím vztahu věrně své povinnosti.

Přeneseme-li to vše pro sebe do nynějšího svého času a do svých poměrů, vyplývá i nám katolickým křesťanům z toho táž rada: oddaně konati své všechny povinnosti k svému státu a národu; tím si zajistíme do jisté míry pozemskou základnu svého bytí. Ovšem tím ještě svět nezachráníme, řítí-li se snad opravdu do své záhuby. Ale můžeme si jako křesťané pořídit ještě druhou základnu bytí, která bohdá potrvá, kdyby se i svět v trosky rozpadl: budeme-li upřímně pěstovati i druhou stránku Ježíšovy rady, dávati, co jest Božího, Bohu. A na totéž bije zase apoštol Pavel v své dnešní epistole³⁾ po svém způsobu. Píše ji k Filipenským ze své první vazby z vězení v Římě. Zdá se mu čas pro vyžnavače křesťanské víry, ač víra zdárně i v Římě proniká, v pohanském, nepřátelském prostředí přetěžký, tak těžký, že se jeví nutnost představití věřícím „den Páně“, který pro každého nastane v den jeho smrti, pro všechny pak ve druhém slavném příchodu Páně na svět. Vzhledem k tomu dni vyžaduje apoštol, aby každý křesťan byl dokonalý a všichni „dílo dobré“, jak toho Bůh žádá. Jako by se ze žaláře v Římě více rozněcoval v lásce ke všem, které Kristu přivedl na srdce, objímá všechny v duchu svými pažemi v okovech, po všech touží, jak se vyjadřuje, „v srdci Ježíše Krista“. Dychtí po tom, aby byli dokonalými křesťany, „dílo dobré“,

³⁾ Filip I. 6—11.

„dokonané až do dne Ježíše Krista“. „— A za to se modlím, tak píše, aby se láska vaše víc a víc rozmáhala v poznání a veškerém citění — abyste byli čistí a nepohoršliví ke dni Kristovu, naplnění jsouce ovocem spravedlnosti —.“

Tu jest tedy vlastně doporučena křesťanům druhá část Kristova uvedeného výroku „dávejte, co jest Božího, Bohu“ — ovoce spravedlnosti. A to nám i v naší těžké době, kdy se zdá zevnější svět v dosavadním svém útvaru rozpadati, může poskytnouti bezpečnou základnu bytí, jistě ještě bezpečnější než uvedená první.

Nestačí býti jen zevnějším křesťanem prázdného obsahu neb křesťanem polovičního, nedokonaného aneb vůbec nedobrého díla, jakými nás pohodlné dřívější časy učinily. Časy žádají podle vůle Boží celého křesťana, a to vnitřního s plným obsahem, a ten je křesťanská láska. Tou se musíme naplniti po způsobu starých křesťanů, na něž ukazoval antický svět pohanský se závistí: „Hle, kterak se milují!“ To jest to, nač bije apoštol slovy: „aby se láska vaše víc a více rozmáhala v poznání, a veškerém citění“, aby tedy naše náboženské poznání nebylo omezeno jen na několik suchých náboženských pouček, a aby nebylo citově plané, spokojujíc se pouze sladkými pobožnostmi, nýbrž plodné, nesouc ovoce spravedlnosti.

Jeví se pak tato účinná a úrodná láska nejpodstatněji mezi křesťany jednotou. Všichni křesťané mají se spojití a býti jedno, aby poznal svět, že milující se mezi sebou, milují podle odkazu i svého Krista. Tak také jednotu velebí a k ní nabádá dnešní stupňová modlitba: „Hle, jak dobré jest to a utěšené, když bratří zůstávají v jednotě!“

Potom, děj se co děj se světem, křesťanstvo vcelku a jednotě je pohotovo a každý křesťan v něm je připraven „ke dni Kristovu“, ať přijde kdykoliv.

K Bohu blíž“ — toť píseň“,¹⁾ ale i heslo.

Na vlnách loď viděl kdysi básník²⁾ v své mysli, loď „Evropu“, nesoucí v lůně svém rozbíjí národů a společenských tříd, ohroženou záhubou. A vpravdě: jako se básníku takto jevila Evropa, tak se všem myslícím lidem jeví dnes evropská společnost i celý svět. Kdo jej zachrání? Než tuto otázku my tu neřešíme. Nám tu jde o to, co má ubohý člověk — jednotlivec činiti, když cítí jak vůkol něho všecko v zásadách a rádech, v právech i mravech puká a praská a vlny všeobecné zkázy zaplavují pomalu jeho nakloněné životní plavidlo. Kam se zachrání se světa? Kterou si tedy zapěje v svých úzkostech písničku jeho duše? Jakou jinou než tu, kterou po věky na věky vždycky v dobách zlých zpívá lidstvo: „K Bohu blíž!“

Blíže k Bohu, k tomu Bohu, jenž drží svět i člověka v rukou a jehož se člověk lehkomyšlně spouští a vzdaluje; k tomu Bohu důvěrněji, těsněji, s novou roznícenou láskou i horkou lítostí vracejícího se marnotratného syna v nebezpečnoství potopy. V bezpečný kruh božství! Tuto spasnou myšlenku pokusíme se vyčísti dnes i z mešního čtení, nejprve z evangelia,³⁾ ovšem nepřímou a obrazně. Přímou se nám tam mluví o uzdravení ženy, trpící krvotokem, a o vzkříšení dcery Jajrovy, Ale nepřímou se bádatvé mysli ukazuje široký dav lidstva, zvědavě hlučícího, ano, se i posmívajícího Kristovým slovům, a ti lidé nám představují v své porušenosti nynější svět, ve zkáze jako moře se zmítající. Avšak v širém davu naše duchovní oko zří pevný bod, Ježíše, a v důvěrném kruhu kolem něho těsněji se přimykající některé zvlášť vyvolené. Svaté čtení mluví o tom, jak Ježíš vy-

¹⁾ R. 1912 plula z Anglie do Ameriky *Titanic*; zachráněno asi 700, utonulo přes 1.500 lidí. Lodní hudba hrála naposled tuto píseň.

²⁾ Sv. Čech v básni „Evropa“.

³⁾ Mat. IX. 18—28.

kázal hlučící dav ven a dál a jak pojal s sebou dovnitř své nejoddanější tři apoštoly, Petra, Jakuba a Jana, a dvě dušičky neštěstím ustrašené, ale již začínající věřiti, otce a matku zemřelé dívky. Pozorujte tajemný ten těsný kruh, v kterém Ježíš vydal svou božskou moc a uzdravil dívku. Tento kruh jest nám obrazem onoho duchovního kruhu, kde se máme vždy vedle spravedlivých lidí v Církvi blíž k Ježíši přivíjeti a s mocnější věrou, živější nadějí a horoucnější láskou tuliti.

Ale pozorujme ještě onen rozbitý dav lidí a v něm Ježíše se ženou trpící. Jest to podle všeho duše osamělá se svým mnoholetým hořem, která dychtí vejíti v nejtěsnější, záchranný styk s Pánem a dotýká se rukou obruby jeho roucha, neb si myslí: „Dotknu-li se jen roucha jeho, budu zdráva.“ A není zklamána. Z Ježíše dotekem víry a důvěry vyšla moc: „Buď dobré myslí, dcero, víra tvá tě uzdravila“ — slyší z úst Božích.

Tato žena, vcházející v přímý, nejbližší styk se svým Bohem, buď nám obrazem všech, hledajících bezpečného útočiště v Bohu a vcházejících v nejtěsnější styk s Ježíšem. Ano, vždy a všude co nejbliže a nejpríměji k Ježíšovi, zvláště k jeho svátostnému tělu; s ním choditi v pracích, s ním státi v strastech, s ním se zdvíhati v životě, s ním padati ve smrti, s ním vstupovati do věčnosti!

Tak si to též přál míti svatý Pavel podle dnešní epistol y.⁴⁾ Ukazuje, jak mají býti věřící v Krista nejen zevním církevním kruhem skupeni kolem něho, ale i vnitřním, co možná důvěrným a těsným. A tak nám na oči staví zrovna rodinný kruh v prvotní Církvi, kruh Filipenských, stojících pevně uprostřed těch, kdo jsou nepřáteli kříže Kristova. Píše: „Evodii prosím a Syntychu žádám, aby jednotejně smýšlely v Pánu. Ano, i tebe prosím, pravý Synzygu, pomáhej jim, neboť ony se mnou pracovaly v evangeliu i s Klementem a ostatními spolupracovníky mými, jejichž jména jsou v knize života.“ — Aby pak je ještě v tomto kruhu příměji a blíže přivinul všechny k Pánu, zve je za sebou: „Buďte mými následovníky, bratří, a patřete na ty, kteří tak

⁴⁾ Filp III. 17–21 a IV. 1–3.

chodí, jakož máte příklad na nás.“ Nu a jak po světě chodil v nebezpečnostvích světa na suchu a na moři i mezi lidmi? Jako ten, kdo je tak blízek Pánu, že může o sobě napsati: „Žiji pak nikoli již já, nýbrž žije ve mně Kristus.“⁵⁾

Nuže, budeme-li tak blízko Pánu, nebude strachu ze zkázy a záhuby, neboť jsme štědrou milostí „v účasti božské“. V tom smyslu se máme také vždy modliti, jak nám to naznačuje mešní modlitba po přijímání: „Prosíme, všemohoucí Bože, nedopouštěj, bychom štědrostí tvou z účasti božské se radující, lidskému nebezpečí nepodlehli.“

V proslulé knize⁶⁾ rozvádí se život ženy, která ve zkáze života chce býti čistá a ve všech nebezpečnostvích světa cudná až do konce. Marně však zápasí; nevytrvá, uzavře neblaze rodinný kruh, stane se takovou jako její matka, kterou odsuzovala pro její pád. Na obálce je vyobrazení: žena se chytá oběma rukama za hlavu v zoufalství. Učiňme k tomu svou poznámku! Kdyby se ona žena oběma rukama, místo, aby se jimi chytala pak za hlavu, byla dříve těsněji přivinula v modlitbě k Bohu, byla by se zachránila.

K Bohu blíž, ke Kristu blíž — a bychom lidskému nebezpečnoství nepodlehli.

⁵⁾ Gal. 2, 20.

⁶⁾ André Maurois: Rodinný kruh.

MEMENTO VĚCÍ POSLEDNÍCH

Dvacátá čtvrtá neděle po Svatém Duchu

Poslední neděle v církevním roce.

Její týden znamená konec toho roku duchovního, v kterém se dvaapadesát neděl s jinými ještě oslavnými svátky posvátným kruhem otáčí kolem božské osoby Ježíše Krista jako oběžnice kolem slunce. Jest to tedy jakási posvátná soustava sluneční. Konec oběhu církevního roku sám sebou vzbuzuje pomyšlení i na konec našeho světa, kdy pravděpodobně nebude světová hmota všemohoucností Boží uvedena vniveč nadobro a naprosto, ale kdy se nynější naše sluneční soustava nesmírnými pohromami a hvězdnými převraty poruší a přestane býti v dosavadní své tisícileté podobě. Tyto přeměny budou jistě velkolepě úžasné, ale nepřekvapí dobře poučeného náboženstvím a vědou. Podle filosofie „co má začátek, má také konec“, kdyby to bylo i tak ohromné jako náš svět; a také přírodní věda mluví bez obalu o skonání světa několikerým možným způsobem, nejčastěji o jeho zániku vzplanutím — konflagrací — sluneční soustavy.

Co však věda může jen s větší nebo menší pravděpodobností klásti, to dnes náboženství ústy samého Ježíše Krista v evangeliu tvrdí s naprostou jistotou: „*Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.*“ Aby své věřící, především apoštoly, ubezpečil nejvyšší jistotou, předpovídá Ježíš v evangeliu¹⁾ svatého Matouše nejprve konec jerusalemského chrámu. Ví, že s touž jistotou, s kterou se toto první a bližší stane, a čeho se i mnozí učedníci dožijí, stane se i ono druhé vzdálenější.

Příčina k takovéto nejvážnější rozpravě s učedníky naskytla se při pohledu na ohromné, zdánlivě nerozborné stavby chrámové, na které Mistru učedníci ukazovali. „On pak odpovídaje, řekl jim: Vidíte-li toto všechno?

¹⁾ Mat. XXIV. 15—33.

Amen pravím vám, nezůstane tu kámen na kameni, který by nebyl rozbořen.“ Když se potom Mistra na hoře Olivetské tázali na čas oné hrozné zkázy města i světa, „urbis et orbis“, jak to v úzké mysli své spojovali, oznámil jim znamení nejprve zkázy Jerusalema; byla to „ohavnost zpusťování“ na místě svatém, které ve skutečnosti nastalo velikým krveprolitím v místnostech chrámových, způsobené po nějakém čase „horlivci“. „Tehda — předpovídal Pán — kdo jsou v Judsku, utecte na hory,“ a rychle bez majetku, bez roucha, jen s holým životem. „Neboť tehdy bude soužení veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosavad.“ A tu již Pán v této větě (v. 21) i v následujících, co řekne, přechází ku předpovědi o zkáze světa. Podává toho znamení dvoje, nejprve vzdálenější. Ke všem hrozným útrapám objeví se nepraví proroci a učitelé, kteří budou klamnými proroctvími a zdánlivými divy i zázraky sváděti lidstvo od Krista. Pro vše to má Kristus k svým věrným pevné slovo: „Nevěřtel“ — Bližší pak znamení skonu světa budou tato: „Slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padati s nebe a moci nebeské budou se pohybovati.“ Patrný to rozvrat sluneční soustavy za rozbouření všech živlů, vody, ohně i rozvíření vzduchu, které se projeví hukotem a jekotem podobným zvuku trub. A tu se ukáže kvílícímu lidstvu poslední znamení Syna člověka na nebi, „přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností“. Tato velebná slova Kristova o konci světa, která se tak jistě splní, jako předešlá se o Jerusalemu splnila r. 70., a která Církev učící opakuje vždy na konci každého církevního roku, nejsou pronesena v tom úmyslu, aby se jí nerozumně děsil svět a zvláště ne my křesťané. Proto vlastní dobu, rok, den, hodinu skonání světa ukryla v svém nejhlubším tajemství Prozřetelnost nejen před lidmi, ale i před anděly nebeskými i před Synem člověka, to jest Kristem jako člověkem, jenž to neví „pro nás“, totiž tak, by nám to směl oznámiti. Co oznámiti měl, to oznámil, ne však k úděsu, ale k větší bdělosti.

Z toho důvodu křesťan ani mnoho po onom dni nepátrá ani se neznepokojuje, ale, jak připomíná sv. Pavel vše-

obecně v epištole,²⁾ jest naplněn poznáním vůle Boží ve vší moudrosti a rozumnosti duchovní“ a „žije důstojně Boha“, „posilňován k vytrvalosti a trpělivosti“. Pro nás pro lidi, pro každého zvláště je nejbližším koncem světa konec našeho vlastního života, neboť při smrti přestane opravdu hmotný svět pro nás býti. Vždyť, jak výmluvně káže kniha Písma Kazatel³⁾ umírajícímu „zatmí se slunce a světlo a měsíc i hvězdy“. Protož ať každý je připraven na své vlastní skonání, a tím bude připraven dobře i na případné skonání světa. Nebude se šíleně děsiti, ani ruce v klín stálého čekání skládati, ale bude se rozumně radovati z každého dne i z každé hodiny, kterých mu shovívavý Bůh ještě dopřává ku práci životní, ano, bude si spíše popilovat, by životní úkol svůj co nejlépe a nejplněji zde vykonal. A pak, ať již ho nenadále stihne den skonu jeho života neb ať již udeří hodina všem — skonání světa, on bez bázně, nebojácně státi bude, neboť ví, že z padajících trosek světa vítězně vyjde, vysvobozen svým přicházejícím Bohem.

²⁾ Kolos. I. 9—14.

³⁾ 12, 2.

„ANO, JA JSEM KRÁL“

Svátek Ježíše Krista-Krále

Nejednou se ozvalo v posledních dobách hlasité volání: „Ať žije Kristus král!“ Bylo to hlavně z úst umírajících mučedníků mexických, stavěných ke zdi před ústí pušek — pro víru.

Tento výkřik není slavnostně okázalý, ale vychází z nejhlubšího nitra světa, v němž se rozmohlo kralování zla, rdousícího a krvavě potlačujícího všechno nadpřirozené, křesťanské dobro. Jest to volání v úzkosti, ve zmatcích lidské společnosti, kde jsou surově porušovány všechny přirozené i kladné zásady, ušlechtilé lidské, kde jsou násilnický rozbíjeny desky starozákonního desatera i zákony novozákonní lásky. Jest to volání o pomoc ku pravému a vlastnímu králi světa, ke králi zmučených duší, utlačených srdcí, stenajících svědomí...

Za tímto voláním šla soucitně Církev, vydávající podle evangelia z pokladu víry věci staré i nové, a ustanovila v křesťanstvu zvláštní svátek Krista krále. Nuže, co nám poví o tom Kristově kralování (mešní svaté čtení?

E v a n g e l i u m¹⁾ staví nás jako pozorovatele do Pilátovy soudní síně. Co tam viděti? Obžalovaného Krista v bílém královském rouchu kmentovém, jak jej král Herodes na potupu dal přioděti, před Pilátem, sedícím mezi ozbrojenou stráží na soudném stolci, ozdobeném po straně odznaky římského soudnictví, svazkem prutů se sekýrou.²⁾ Běda, na koho se tyto pruty v rozmachu sne-sou, běda, na koho sekýra dopadne! — Co tam slyšeti? Pilát se táže: „Ty-li jsi král židovský?“ Ježíš odpovídá: „Sám od sebe to pravíš, či jiní pověděli ti o mně?“ Pilát nato posupně: „Zdaliž jsem já žid? Národ tvůj a velekněží vydali mi tebe. Co jsi učinil?“ Ježíš odpovídá: „Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by,

¹⁾ Jan XVIII.

²⁾ Byl-li přítomen lictor, držel jej sám v rukou.

abych nebyl vydán židům; ale království mé není od-tud.“ Dvakrátě tedy opakuje Pilátovi, že jeho králov-ství není původem ze země, ani té povahy, jako to, které zastupuje Pilát s ozbrojenci, s pruty a sekyrou. Pilát pak pokračuje ve výslechu: „Tedy králem jsi ty?“ Ježíš přisvědčuje: „Ano, já jsem král. Já jsem se k tomu na-rodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě“. — Chce říci totiž, že jest tomu vpravdě tak, že je král.³⁾

Tu máme tedy ze samých úst Ježíše Krista slavně pro-hlášeno, že jest opravdu král a že má i tu na zemi kralo-vati; třebaže jeho království nebylo z tohoto světa, je přece na světě a pro svět.

Tato slavná výpověď před soudem mocně vzbuzuje zví-davost ducha, jaký jest to tedy král Kristus a jaké jeho království. Na to nám dává hlubokou, přece však jasnou odpověď v dnešní epištole⁴⁾ učitel národů, sv. Pavel. Píše Koloským, dříve pohanům, nyní křesťanům, aby děkovali Bohu Otci všech lidí, jenž je učinil hodny, by měli účast v podíle svatých ve světle, jenž je vytrhl z moci temnosti a přeložil do království Syna lásky své. To jest tedy to království, království nejmilejšího Syna Božího, království Boží na zemi, Církev svatá, kde jsou podílňíky ve světle nauky ti, kdož úpěli nevykou-pení dříve pod mocí temnot, pode jhem pekla. Odtam-tud je vysvobodil Kristus, vykoupiv je krví svou a zjed-nav jim odpuštění. A tento Kristus byl nejprve král v království nebeském. Vždyť odtamtud pochází všechna moc jeho královská, moc Boha Syna v Boží Trojici, kde jest On věrným obrazem svého Otce, prvorozeným, jednorozeným a zplozeným od věčnosti, dříve než bylo jakékoli tvorstvo andělské i zemské, které teprve potom bylo stvořeno jím spolu s Otcem i Duchem svatým. Tento král, který je přede vším a všechno v něm stojí, ten si tedy zde na zemi také — z vůle Otcovy založil království a stal se hlavou těla Církve. Za jakým úče-lem? Aby v tomto království a tímto královstvím Otci

³⁾ Užívá 1. pádu místo 7., protože u Krista má kralování bytnostnou stálost.

⁴⁾ Kolos. I.

smířil všechno, co kdy hříchem stálo v odboji proti němu. Doslova — jak píše Pavel —: „Neboť se (Otcí) zalíbilo, aby v něm (Kristu) přebývala všechna plnost, a aby skrze něj (Krista) smířil všechno s sebou, uveda v pokoj skrze krev kříže jeho i co jest na zemi i co je v nebi.“

Nyní bohdá pochopíme království Syna lásky. Otcovy na zemi, kde Ježíš je král a odkud máme po smrti přejíti do království nebeského.

Ale nejenom pochopíme, ale také jistě budeme si rozvažovati, zda jsme hodni takového pozemského společenství, zda konáme všechny povinnosti, tímto královstvím, Církvi svatou, nám ukládané, zvláště zda plníme zákony svatosti a lásky. Shledáme-li to při sobě, budeme potom naplněni velikou radostí, neboť jeho jho je sladké a břímě lehké. Zároveň se v nás ozve přirozená tužba, aby se i jiní, kteří nejsou členy a poddanými toho království, s námi společně v něm radovali; proto modlitbou a čím jiným budeme moci, budeme jim pomáhati. Potom bude naše radost nesobecká, plná a vrchovatá. A tehdy z překypující této radosti budeme moci volati: „Ať žije Kristus“ i s knězem s porozuměním si prozpěvovati novou píseň prefaní, velebící Krista krále a království jeho, „království pravdy a života, království svatosti a milosti, království spravedlnosti, lásky a pokoje“.

ČÁST DRUHÁ

Na svatky Mariánské a slavnosti Svatých

MILOSTI PLNÁ

Na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie

V dějinách se zachovala zkazka, že se egyptská panovnice Kleopatra dala uštknouti hadem; také malířství se zmocnilo té zkazky a zobrazilo krásnou ženu, která hlavu svíjejícího se plaza tiskne rukou na srdce. Podobný skutek, ale s následky daleko horšími, učinila již v ráji pramáti lidstva, Eva, povolivši svůdnickému uštknutí hada-zloducha, jehož jed vnikl nejen do srdce jejího, nýbrž i do srdce jejího rajského druha Adama i do srdcí jejich zplozenců. Hřích prvotní stal se hříchem dědičným.

A nikdo nemyslí, že to bajka! Vždyť následky prvotního hříchu dědíme všichni synové Evini; však nosíme tento hříšný jed v krvi a cítíme jeho stále jítření v žádostivosti srdce, která, sama o sobě dobrá a k životu nezbytná, stává se takto nezřízenou, dychtíc přes dovolenou míru po všem dovoleném i nedovoleném. *Nenasytné srdce — cor insatiabile!*¹⁾ A necítí to v sobě nejenom jednotlivec, ale celé lidstvo, a právě v této době víc než jindy. Zařeklo se nedávno za první světové války nikdy, nikdy již na zemi takové krveprolití! — a zatím zlá, nezřízená žádostivost — pohrdajíc křesťanstvím — provalila se v některých národech, žádostivost, jitřená pomstou, žádostivost drážděná pýchou ovládati jiné, žádostivost lačná vzíti a míti vše, jako hadí jícen prahne pohltnuti předměty větší než je sám. Srdce národů nenasytné, *cor insatiabile!*

Ovšem nemusil by jedovatý běs v krvi nutně zvítěziti ani v srdci národa ani v srdci jednotlivcově. Bůh již od věčnosti, předvídaje pád prvního člověka i pak stále znova se opakující pády v lidstvu, postaral se o lék od ďábelského uštknutí — druhou Evou Marií a novým Adamem Kristem. Hlásá nám to slavně dnešní svátek Neposkvrněného početí Panny Marie.

¹⁾ Z. 100, 5.

V e p i š t o l e²⁾ vzaté z knihy Přísloví, básnicky se rozvádí, kterak Bůh, předvídaje hřích Evin, měl od věčnosti na mysli nápravu v Moudrosti — Marii: „Ještě nebyly propasti, čte se v epištole, a já již počata byla.“ Potom Bůh v čase uváděl ve skutek svůj věčný úmysl, dav se Marii naroditi z rodičů Jáchyma a Anny, a to naroditi bez poskvrny dědičného hříchu a tím bez všeliké nezřízené žádostivosti.

E v a n g e l i u m³⁾ dále vysvětluje, jak z této ženy přechistě, nedotknuté ani prvotním ani dědičným jedem hříchu ani vůbec osobním jakýmkoli přestoupením, připravil Bůh lék vykoupení pro všechno lidstvo tím, že ji učinil působením svatého Ducha matkou Ježíše Krista, vykupitele a spasitele světa. Slyšme pozorně slova anděla zvěstujícího Marii v Nazaretě; máme v nich všechno: neporušenost od všelikého hříchu, vyjádřenou rčením „milosti plná“, dále přechistě početí Syna, vyslovené větou „Pán s tebou“ i její slávu, hlášenou pozdravem „požehnaná ty mezi ženami“. V souhrnu pravil tehdy anděl: „Zdráva buď,“ milosti plná, Pán s tebou, požehnaná s ty mezi ženami.“

Tu tedy máme, má i veškeré lidstvo Léku od ušknutí dábelského, Ježíše Krista v lůně Panny Marie.

Záleží ovšem na tom, jak toho Léku užívati, vždyť ke každému léku připojuje se užívací poučení. Nejprve arci nutno, má-li lék vpravdě působiti: nesmí se odmítnouti, musí se ho vskutku užívati. Nechá-li kdo zapečetěnou láhvičku s lékem u hlav postele, kde stůně, zda mu pomůže? Ježíše Krista nutno přijmouti. A to nejen Krista učitele — to ovšem také — poučovatele o tom, jak se musí každý úsilně přemáhati, zlou žádostivost krotiti, činit ji neškodnou, ano, ji předváděti na žádostivost dovolenou, pro pohyb života nezbytně potřebnou, — ale přijímati i Krista jako skutečný a účinný lék pro žádostivost nezřízenou. Proto Ježíš Kristus tak uzpůsobil své tělo i svou krev, abychom je mohli pod způsoby chleba a vína v Nejsvětější Svátosti oltářní v sebe přijí-

²⁾ Přísł. VIII. 22—35.

³⁾ Luk. I. 26—28.

mati. Bude-li kdo opravdově užívatí podle návodu toho léku co nejčastěji, třeba i denně, a bude-li všechny ostatní rušivé zlomoci, jako zlou nejbližší příležitost a jiné, upřímně odklízeti, jistě pocítí mocnost tohoto léku. Přistoupí-li k častému přijímání Těla Kristova i vroucí úcta mariánská — jinými slovy obrazně: přistoupí-li k tomu ještě jako milosrdná ošetřovatelka, matka milosrdenství, nebeská pomocnice v nemocech a slabostech, Maria Panna, — může se každý člověk ze zhoubné žádostivosti vyléčiti.

Bývaly doby, kdy se tohoto léku všeobecně užívalo, zvláště v rodinách. Chodívalo se často ke zpovědi a přijímání, a lidé se modlívali soukromě i společně růženec. Matky mívaly a dávaly svým dcerám jméno Maria. Avšak nyní upustilo se od dávného dobrého zvyku a také nevyskytuje se tak často jako dříve jméno křestní Maria. Místo něho se nápadně rozšířilo jméno Eva. Jest to známka života, kde se vzmohla a vzmocněla nezkrotná zlá žádostivost — nenasytné srdce, cor insatiabile — nekročené Kristem, nemírněné Marií, a jest již viděti toho zhoubné následky v rozvráceném životě manželském a rodinném a tím také v otráveném žití celé lidské společnosti. Mohlo by se dávati i jméno Eva na památku nešťastné pramatěře lidstva, — proč ne? ale jméno vždy spojené se jménem Maria, tedy Eva — Maria, nebo spíše Maria — Eva, neboť Maria napravila pád Evin. Začali jsme obrazem, skončeme také obrazem. Postavme vedle obrazu Evy v ráji, naklánějící hlavu k šepotavému sykotu zloducha — hada nebo vedle obrazu Evě podobné Kleopatry, rukou tisknoucí na žádostivé ňadro hlavu jedovatého plaza — obraz ženy, oděné světlem, ana stojí na zeměkouli a patou potírá hlavu hada, ovíjejícího svět. Ke které z těchto žen nakloní se náš nestranný, rozumný cit? Myslím, že najisto k ženě třetí a že ji pozdravíme všichni s Církví vroucím slovem stupňové modlitby:

„Všecka jsi krásná, Maria, a prvotní poskvrny není na tobě!“

RODOKMEN ŽIVOTA

Na svátek Narození P. Marie

Jakou cenu má lidský život?

Odpovědět se může rozdílně. Ale neobracíme se s tou otázkou na sebevrahy, vrahy, traviče, katany a jiné zrudy nelidské, ale na obyčejného „lidského“ člověka, ze života se těšícího. Jistě nám odpoví, že nemá nad svůj život nic cennějšího na světě. Cenu života nejsprávněji odhaduje člověk, když jej ztrácí; tehdy jest mu každá hodinka, ba chvilinka života nade všechno drahocenná. Za velké francouzské revoluce umírala na popravišti krásná paní Dubarry. Když viděla, jak kat krvavě plýtvá životy jiných předchozích a že se již chystá rychle odebrat život i jí, zvedla k němu prosebně oči a prosila: „Ještě okamžik, pane kate!“¹⁾ Ještě okamžik, ještě chvilku, ještě vteřinu toho žití na zemi!

Život člověkův je vpravdě veliká a drahá věc na světě. Proto také pravil Pán života Ježíš Kristus, připomenuv bolesti lidské rodičky, když přišla její hodina, že se po narození dítěte raduje, neb se narodil člověk na svět. Odtud jest i dnešní radostná chrámová slavnost, oslavující posvátným čtením narození dvou nejvzácnějších bytostí na světě, zrození Boží rodičky a spolu i zrození jejího a Božího Syna Krista Ježíše.

Misál svým čtením pamatuje zároveň na oba (v grad.) „Šťastná jsi, hlásá, ó svatá Panno Maria, a veškeré chvály na výsost hodna; neboť z tebe vzešlo slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš. Alleluja“. Přitom uvádí v e v a n g e l i u²⁾ i celý rodokmen Ježíšův, v kterém se zdůrazňuje na konec i jméno matky jeho Marie. Předtím pak se ohlašuje dlouhá řada Spasitelových praotců až od Abrahama, také některých jeho pramaterí. Proč to? Zajisté nejen na slavnou osvědčenou, že Ježíš pochází z národa Božího, ale i lehkovážnému světu na důraz, že narození vůbec člověka není pouhou hrou přírody, ale

1) „Encore un moment, Monsieur bourreau!“

2) Mat. I. 1–6.

věc nejvážnější, samým Bohem chtěná a jeho vůlí posvěcená.

Z toho následuje pro každého člověka — nejen pro Syna Božího a jeho matku, dceru svatých Jáchyma a Anny, jejichžto všech zrození radost způsobilo andělům i lidem, nejen pro syny a dcery královsky, vznešeně urozené, ale i pro dítě nádeníkovu a žebrákovu — že jeho narození je před tváří Boží drahocenné, převzácné.

Abychom to mohli všichni zrození synové a dcery Evini pochopiti a se radovati, že i naše zrození nebylo nahodilé, Bohu lhostejné neb dokonce cizí, ale že bylo způsobeno spolu i jeho myšlenkou, projevem vůle i zásahem, otvírá Církev knihu mešní před věřícím i nevěřícím světem a dává mu tam čísti v e p i s t o l e³⁾ úryvek z posvátných Přísloví. Mluví se tam o Boží Moudrosti, tedy o souboru myšlení Boha Tvůrce, kde se každá ta jeho myšlenka vztahuje na veškerenstvo, co jest, vcelku i v jednotlivostech, co Bůh chce, aby bylo, by se rodilo a žilo. Proto chová tato drahá pomyslení i vzácné úmysly v své věčné mysli, ještě nežli je do života uvádí, před stvořením světa, ještě tedy před propastmi, vodami, horami i před nebesy; a všechny ty myšlenky moudré rozkošně hrají před ním, vždyť jest to rozkoš pro něho mysliti na vše i na syny lidské a na jejich spásu zrozením Ježíše Krista a Rodičky Boží.

Z d e t o t e d y m á š, človíčku — červíčku zemský, který si naříkáš, že v „krisi“ nebudeš míti co jísti ani tvé budoucí děti. Bůh myslil a myslí od věčnosti na svého Syna, na zrození jeho Rodičky, ale myslí také na tebe i na tvé děti. Rozuměj! Prve než učiněna byla země, myslil na tebe; ještě než byly propasti, myslil na tebe; ještě než hory byly usazeny, myslil na tebe. To pomyslení na tebe bylo s ním, když připravoval nebeská tělesa; když zavěšoval základy země, bylo s ním; kdy všechno pořádal, abys měl na zemi co jísti a pít, bylo s ním, a nad tebou ještě nezrozeným lidským synem cítil rozkoš. Tak jest tedy tomu a zrození člověka se neděje slepou souhrou sil přírodních, děje se netoliko z vůle lidského

³⁾ PŘel. VIII. 22—33.

těla, nýbrž i z vůle Boží a v tomto smyslu bez naděsázky je „psáno ve hvězdách“. A my, věřící křesťané, nedbejme slov lidí nevěřících, kteří se proti vůli Boží staví a činí i krvavé zákroky v mateřství (proti božským zákonům v přírodě i lidským ve společnosti, a přitom se ještě nadouvají učenou osvíceností. Jen se takových nadlidských nelidí, kteří nedovedou stvořit ani jednu živou buňku — ovšem zmařití jich dovedou svými jedy i tisíce, — jen se jich otažte, aby vám odpověděli na to, co je život! Umlknou s hanbou.

Nechťejme nic mít s lidmi, škůdci života, kteří opovážlivě a rouhavě činí násilné zásahy do božských záležitostí, a to i rukou vražednou! Nikdo neví, co i ze slabého plodu může jednou býti. Newton, když se narodil, byl tak malý, že se mohl vejíti do mázové nádoby, a přec byl určen za velikého hvězdáře, objevujícího lidstvu zákony pohybu hvězd.

Odvracujeme se od lidí katanů života, které Bůh bude souditi jako vražedníky, a nechťejme nikdy býti „nelidmi“; žijme sami rádi a přejme budoucím žítí. Nebuďme zruďnými pohany, které Bůh ztrestal smrtí, takže pro svůj hřích přestali žítí i jako národové. Buďme opravdovými křesťany a zvláště dnes na den slavný Narození P. Marie zaslibujme sebe Pánu života s úplným přesvědčením, že jsme od věčnosti určeni k velikým věcem — po životním přechodu po zemi — pro život věčný, radostný, slavný, že jsou vpravdě naše jména psána ve hvězdách a že se tam se svými předky i potomky v neskonalem štěstí shledáme.

Proto se rozpomeňme dnes vděčně i na svůj rodokmen. Obyčejně vědí lidé málo z něho, otce, matku, nanejvýš děda, bábu; málokdo má zapsány všechny ty pradědy a prapradědy, jimž mimo Boha i za nejdražší statek, za život děkuje. Dostalo se nám toho vzácného dědictví tím, že oni „chtěli mít děti“, potomstvo, tedy i nás. Kdyby nebyl jen jeden předek, jen jedna pramáti nebyla měla této vůle a záporně se postavila k životu, nestáli bychom tu živi. Dnes tedy vzpomeňme vděčně na ně a těšme se nadějí, že i když jich snad neznáme, jednou je jistě poznáme tam, kde s nimi pozdravíme

svatou Matku i jejího Syna, nás všech nebeského Spasitele, jak to činí dnes (v introitu) Církev:
„Zdrávas, Matko svatá, jež jsi nám dala, Rodičko,
Krále, kterýž nebi i zemi vládne na věky věkův!“

ZORA I ČERVÁNEK VEČERNÍ

Na svátek Jména Panny Marie

A jméno panny — Maria.¹⁾

Slavnostní dnešní evangelium o andělském zvěstování přináší nám lidem darem toto drahé jméno: „A jméno panny — Maria“ a vkládá je i do uctivých úst andělových: „Zdrávas, Maria.“

Jméno Rodičky Boží, vyslovené andělem, jméno zároveň milionů křesťanských žen, jméno, miliony a milionů křesťanů vzývané za devatenáct a půl století, jest zajisté jméno významné, ale tajemné. Marně se namáhali nejučenější jazykozpytci stejně a správně vysvětliti, co znamená. Nám se nejvíce zamlouvá výklad těch, kdož praví, že slovo Maria znamená tolik, co lesklá, skvoucí, skvělá.²⁾ Zůstaňme zde při něm.

Maria je skvoucí, skvělá celým zjevem vyvoleného ženství: neposkvrněným početím, přečistým panenstvím a neporušeným v mateřství. Hle, to svítí do očí světa, neoslňuje jako nějaké božství, ale jímá zrak leskem lidské spanilosti a krásy. My víme, že ten lesk, to skvoucí světlo nemá ze sebe, ale ze Syna-Boha, jenž sám jest jako božstvo sluncem, zdrojem veškeré skvělosti. Maria skvoucí, skvělá je podle Písma „žena, oděná sluncem.“³⁾ Jest — užíjme jiného podobenství — jako ta čirá, skvělá obloha nad námi, všechna prozářená sluncem. Mohli bychom ji v svém výkladu pozorovati za plného dne, kdy jest nejvíc prozařována a téměř pohloována svitem poledního rozzářeného slunce.

Ale toto pozorování bylo by příliš mystické. My si dnes vyvolíme k pozorování Marii raději jako zoru před východem slunce, kdy samo slunce jest ještě skryto, jenom jeho paprsky malují v nejlíbeznějších a oku snesitelných barvách oblohu. A pak si představíme Marii jako ve č e r n í č e r v á n k y, na obloze zbylé a zrak nej-

¹⁾ Luk. 1, 27.

²⁾ Srov. „hvězdu“ sv. Bernarda.

³⁾ Zjev. 12, 1.

krásnějšími barvami uchvacující, když již slunce zapadlo.

S tohoto dvojího hlediska je skvoucí, skvělá Maria lidským zrakům nejpřitažlivější, uchvacuje jako pravá žena krásou, takže se jí duše rozněcují a připravují na příchod Ježíše, následujícího za ní v oslnivém rozblesku božství. Z toho důvodu také Církev v dnešní epištol⁴⁾ tolik zdůrazňuje její zvoucí líbeznou krásu, berouc ze Siracha čtení o moudrosti.

Vypůjčuje si obraz k tomu od vinné révy, rozdychující panenskou vůni za květu a vábíci i sladkým hrozdem, jen aby všichni přistoupili, kteří jsou jí žádostivi, a nasýtili se jejím plodem. Přiluzuje vůni čirého medu z nesčetných bylin sebraného, a její duch jest nad med sladší a její dědictví nad med a plást strdi. Přivabuje k sobě květem panenství i plodem mateřství: „Já jsem matka krásného milování.“ Kdož by snad odolal prvému, nemaje pochopení pro nejkrásnější zdobu ženství, pro panenství, bude uchvácen jako dítě přesladkým jejím jménem jakožto Mateře Boží.

Taková jest tedy zora naší spásy, a když se ona před okem, neznajícím ještě Ježíše samého, rozestře vějířem své krásy na jitrním nebi, kdož odolá? Maria je jako zora předchůdkyní slunce Ježíše Krista do lidských duší a zvláště v svém národě; prostředkuje přijetí do duší zavřených, zatarasených národa židovského. Mnoho aspoň obrácených ke Kristu ze Židovstva vyznává, že jim otevřela cestu k Ježíši Kristu mariánská úcta v Církvi. Stejně tak pohané a lidé nevěřící, dříve než chápou a přijímají v duše své Boha Ježíše, zachycují do nich žádostivě první svity zory mariánské. Z misíí jsou početné doklady. Když se Krištof Kolumbus vydával na objev nových cest, chtěje druhé polovici světa, jak se Bohu zasliboval, přivézt světlo Kristova evangelia, vstoupil významně na loď Santa Maria...

Zvláště však jímavé, ano dojemné jest pozorovati naši Skvoucí, Skvělou jako večerní červánky, zbývající v nachových barvách horoucí lásky na obloze, když slunce již zapadlo. Bývá to zbožná chvíle a po-

⁴⁾ Str. XXIV. 23—31.

svátná podívaná, v níž duše trne. Vidíme tu poslední sluneční paprsky a zříme je skoro jednotlivě, jak se nerady loučí se země a jak prodlévají v toužebných barvách, vždy líbezněji a živěji se měnících na obloze dlouho, dlouho... Naše skvoucí, skvělá Maria také tak svítí ještě oněm duším, prve křesťanským a věřícím, které již vinou, nevěrou, odpadem ztratily Ježíše — kterým to slunce víry a lásky již zapadlo. Ještě jim září, ještě povzbuzuje k návratu, než nastane věčná noc, zachraňuje posledním světlym milosrdenstvím mateřským.

O tom by mohla poutní místa našeho věku, kdy je tolik odpadů od Ježíše, mnoho vyprávěti. Však se jim vyznávají zbloudilé duše ze světa, zase navrátilé, jak je svět ná jejich bludné cestě oloupil o Boha Ježíše a jak je oloupené, zraněné lotrovsky nechal ležeti. Na štěstí zbyla ještě v duši vzpomínka ze staré víry na Marii, poslední to paprsek zapadlého slunce. A ten posvítí na zpáteční cestu k víře, k návratu k Ježíšovi do Církve. S velikým pochopením své doby i milosrdenství Božího v Marii Panně popsal svůj ztracený a zas k Bohu navracený život spisovatel Huysmans v knize „Kathedrála“ a začal ji poutí hrdiny svého Durtala na mariánskou horu La Salette. Toto poslední, záchranné milosrdenství Ježíšovo v naší Skvoucí, Skvělé podle pravdy, ale básnickým způsobem zachytily dvě smyšlené legendy. Jedna, známá faustovská, v níž Maria jest poslední záchrana člověku již se propadajícímu v peklo, „věčné ženství, táhnoucí vzhůru“; druhá méně známá, ale také již filmovaná. Jest to legenda Miracle o mariánské ctitelce, klášterní klíčnici, za kterou — v její podobě — Maria patnácte let slouží, když ta opustila klášter, dokud se světem zklamána a zneuctěna kajícně nenavrátil na své místo. Také jí svítila na cestu zpět svou září záchrannou Maria.

Ó sladce sviť, milosrdně zař celému světu, jitřní Zoro i poslední večerní Červánku, ó skvoucí, ó skvělá, ó přesladká Panno Maria!

Slavný den, kdy je slyšeti, jak zvlášť významně znějí zvony, ovšem jen tomu, kdo jejich tajemné mluvě rozumí. Jejich posvátným úkolem je sice stále hlásati chválu Boží i třikráte za den slávu Marie Panny; v den Zvěstování zvláště slavnostně mají do světa hlaholiti, jak archanděl Gabriel zvěstoval svaté Panně, a ona počala z Ducha svatého.

Ona tedy mezi všemi ženami vyvolená Panna, která od věčnosti byla předurčena za matku Syna Božího, Spasitele světa, při andělském zvěstování z Ducha svatého jej počala v svém lůně a stala se jemu matkou, pannou však býti nepřestala. Proto, kdo rozumí hlasům zvonů, slyší je dnes jasně vyzváněti:

Panna — matka,
matka — panna.

A to také slavnostně hlásá dnešní bohoslužebné čtení. Slyšme nejprve e p i s t o l u!¹⁾ Jako hlas starobylého zvonu z hloubi dávných věků zavznívá zvěst proroka Isaiáše o Panně a Matce. Mělo to býti znamení, dané králi Achazovi před válkou s Rasinem syrským, znamení na výsostech. Sám král je sice, třeba byl v tísní, odmítal, ale Bůh přes to jako své božské usouzení je seslal všemu světu, tísněnému nepřítelem člověčenstva, satanem, a dal je vyznačiti pokrokovým kovovým zvukem slov s ozvěnou na oblacích budoucnosti:

Hinne ha alma hara.

„Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emmanuel — Bůh s námi.“

Slyšme i e v a n g e l i u m!²⁾

Poslouchejme pozorně: posvátné věty znějí, jako by se dva zvony, nikoli jen jeden, stříbrnými hlasy dorozumívaly, hlas anděla zvěstujícího, hlas panny a matky:

¹⁾ Is. VII. 10—15.

²⁾ Luk. I. 26—38.

přečistě. Vstupující archanděl zvoní do ticha mlčící panny sladkým hlasem, úctou se zachvívajícím: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná tys mezi ženami.“ Pak slavněji hlas zesiluje: „Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš.“ Nato z hlubin čistého panenství odpovídá stydlivě hlas Mariin: „Kterak se to stane, když muže nepoznávám?“ Tím mocněji a slavněji zavznívá potom hlas andělův: „Duch svatý sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží.“ Souhlasně a odevzdaně vpadá konečně hlas Mariin: „Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého...“ Jemný křesťanský sluch bude i v tomto evangelním souzvuku obou zvonů, nebeského i pozemského, slyšeti opěťovaný hlahol:

Panna — matka,
matka — panna.

Panenství a mateřství jsou dvě největší a nejspanilejší ozdoby každé lidské ženy. Byť to nebylo panenství a mateřství tak nebesky zázračné a nadpřirozeně slavné, jako ono mariánské, ale jen panenství a mateřství přirozené, přece jest na zemi možné a snadné aspoň do té míry, že žena může a má býti neporušenou pannou až do času, nežli se vdá, a pak „matkou synů a dcer se veselící“.

Ženy se již od přírody rády zdobí. Ale kterou lepší ozdobu si může na světě vybrati na sebe žena nevdaná nežli svěžest panenství? A kterou lepší okrasu může na světě pro sebe sehnati žena vdaná, než zdravé dítě v náručí?

Jsou ženy nevdané i vdané, někdy i schválně bezdětné, které si líčí tělo a okrašlují je zdobným oděvem. Ale všechna bělostná moučka ze všech rýžových polí Číny, všechna červeň zářivé rumělky ze všech dolů na rtuť nestačí, aby nahradila svěží bělostnost a živoucí ruměnc ztraceného hříchem panenství. A rovněž také všechno perí rajek z ráje brasílského neb ceylonského na klobouku ženy vdané, ale bezdětné, nestačí, aby jí nahradilo ztracený rodinný ráj s dítětem.

Mnohé vzdělané ženy berou si náhradou za panenství a mateřství na krk jařmo mužů, pokoušejíce se o životní

úkoly mužů, písíce slavné knihy, neučené i učené, malující skvělé obrazy a vytvářejíce sochy. Budiž! Ale není přirozenějšího a vlastnějšího pro ženu jha nežli je jho manželské; není vznešenějšího úkolu nežli je posvátný úřad matere rodiny; není slovutnější a záslužnější knihy než mateřskou krví psaná kniha rodinného života; není sličněji malovaného obrázku než dítě, v němž se Bůh, otec i matka shlížejí jako v obrazu a podobenství svém, a není vzácnějšího a dokonalejšího výtvoru sochařského nežli živý člověk — jistě lepší než ze sochařské hlíny uplácený andělíček jest živoucí dítko na mateřských loktech.

Kéž by to ženy co nejdřív pochopily a kde a pokud jim toho společnost popřává, vrátily se k tomu, co někdy i bez rozmyslu opustily, k nejkrásnějšímu povolání ženy na zemi, k panenství a k mateřství. Třikráte za den je k tomu volá nebeský hlas zvonů s ozvěnou v jejich nejhlubším nitru:

Panna — matka,
matka — panna.

SVATEK SVĚTEL

Na svátek Očišťování Panny Marie

Slavnost Očišťování Panny Marie — Hromnic jest vedle Navštívení Panny Marie z mariánských slavností nejstarší a její ozdobou je krásný světelný průvod se svícemi. Můžeme tuto slavnost zcela dobře nazvatí svátkem světél a s pobožnou radostí průvodu se zúčastniti. Vždyť je skvělý pohled na vlnivě se pohybující proud světél za křížem, proud kněžstva a věřících; jest to drobný pozemský obrázek nesmírné mléčné dráhy, po nebi se vinoucí.

Co všechno vznešeného a velebného posvátný průvod nám přivádí na mysl! Účastněme se ho tedy a vnímavě přemýšlejme!

Svíce jsou již knězem přede mší posvěceny svěcenou vodou, kadidlem a modlitbami, rozsvíceny od věčné lampy a rozdány; zazněl také již hlas světitelův: „Vyjděme v pokoji“ — „Procedamus in pace“, započal i chvalozpěv Simeonův „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji“. V té chvíli představme si nebesa ve světle, světla nebeská andělů, vyvolených Božích, i světla hvězdná, Jobovy „hvězdy jitřní, chválící Boha“, a všechno to pohybující se v zářivém kole okolo Světla Boha, od něhož všechna ostatní jsou rozžata a uvedena v pohyb, kolem toho Boha, jenž je Světlo nepohybné, „v němž není tmy žádné“. ¹⁾

Pohybujeme se v průvodu s hromnicemi k východu z chrámu a myslíme dále na ono druhé světlo, které bylo rozžehnuto ze světla Otce věčného, na Ježíše Krista, Syna Božího, jenž je „světlo ze světla“ — „lumen de lumine“, světlo, které sestoupilo na zem k nám a zde podle evangelia svatého Jana „ve tmě svítí a tma ho nepojala“. ²⁾

Obcházíme potom s průvodem zevně chrám a připomínáme si cestu svaté Matky s tímto světélkem v náručí

¹⁾ I. Jan, 5.

²⁾ Jan 1, 5.

v průvodu svatého Josefa, aby je postavila ve chrámě před Pána, jak to přikazoval Mojžíšův zákon očišťování rodiček, oběťujících zároveň dvě hrdliček neb holoubátek. Rozžatá svíce je skvělým obrazem Ježíše Krista. Podle sv. Anselma vosk, který je čistým, z květů připraveným dílem panenské včely, znamená panické, z panenské matere zrozené tělo jeho, hořící knot značí jeho lidskou duši a světlo jeho božství. Tak se také jako světlo obětovaný v chrámě Ježíš zjevil očím proroka Simeona, „světlo k osvětlení pohanů a k slávě lidu svého israelského“.³⁾

Průvod, obcházející chrám, zatáčí se pak zase ke vchodu chrámovému, a my si rozjímáme, že i naše světlo v duších je rozžehováno od světla Ježíše: jako toto od Otce světla, tak zas naše od Ježíše Krista.

Vždyť je světlem na naší pozemské pouti hned od jejího začátku, jak nám to prohlásil evangelista Jan: „Bylo světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět.“⁴⁾

Ježíš jest naše milostné světlo již v prvném vkročení na svět a provází nás i v krocích dalšího života. Dokonce nám přikazuje, abychom i my, přijmouce od něho světlo, sami zase svítili skutky dobrými: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“⁵⁾ „Chodíme-li ve světle, jako jest ve světle On, máme společenství vespolek.“⁶⁾ Musí to však býti společenství upřímné, beze lži. „Kdo praví, že jest ve světle a bratra svého nenávidí, jest ve tmě až dosavad.“ „Kdo miluje bratra svého, zůstává ve světle.“⁷⁾

Ale již se pomalu naše okružní cesta v průvodu končí, a my máme ke konci své životní pouti — tak pomněme — pomýšleti na setkání poslední se svým Ježíšem.

Naše duše mají podle podobenství jako bdělé panny s rozžatými světly ctnosti jíti v ústrety nebeskému Ženichu. Máme již i pomýšleti na samo své skonávání,

³⁾ Luk. 2, 32.

⁴⁾ Jan 1, 9.

⁵⁾ Mat. 5, 16.

⁶⁾ I. Jan 1, 7.

⁷⁾ I. Jan 2, 9—10.

kdy přátelé naposled rozzěhnou posvěcenou hromnici a vloží ji do naší stydnoucí ruky a kdy zsinalé naše rty těžce budou opakovati loučení Simeonovo: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spásu tvou.“⁶⁾

Slavnostní kruh světél jest uzavřen. Ze světla věčného, od Otce světél, vyšlo světlo Ježíš Kristus, provodilo nás světlem svým po všechny dny života až do konce, zánítlo nás jím a odevzdalo nás konečně zase světlu věčnému.

Ti, kteří tu na světě zatím ještě zbudou, pošlou za námi poslední přání:

„A světlo věčné ať jim svítí!“

Pozn. Promluva je kratší vzhledem k déle trvajícím obřadům.

⁶⁾ Luk. 2, 29—30.

KYTICE CTNOSTI

Na svátek Nanebevzetí Panny Marie

K velikému svátku v rodině bývá příprava; chystá se obyčejně nějaká krásná kytice a pěkné říkání. Něco podobného je v rodině křesťanství, kde slavíme dnes velký svátek. Církev k němu připravila v mešní knize slavné říkání, které je zároveň překrásnou, vonnou kyticí, zvláště v epístole.

Protože se to děje jakoby s královskou slávou v nebesích, ohlašuje se napřed (v introitu) slavnost hlasatelsky: „Radujme se všichni v Pánu, slavíce tuto slavnost ku počtě blahoslavené Panny Marie, nad jejímž nanebevzetím plesají andělé a chválí společně Syna Božího.“

Maria byla v celé své bytosti, s duší i s tělem, tedy jak byla celá Bohem přecista stvořena, na nebe vzata; nevstoupila tam však z moci své, ale z moci svého Syna. Protož andělé plesající nad jejím nanebevzetím, společně chválí i Syna Božího. Svaté čtení nám názorně představuje celou tu slavnost v nebeském dvorstvu jako na nějakém královském dvoře o korunovaci za přítomnosti Boha krále a andělského dvořanstva, kdy vystupuje nasmělá, chvějící se královna z ponížení svého po prvé na trůn, kam jí pomáhá král, který „požádal její krásy“. (Grad.)

V slavnostní řeči — a tou je tu evangelium¹⁾ — musí se odůvodniti, proč se Marii takové oslavy dostává. Uvádí nás tedy řečník evangelista v svém užitém podobenství do domu Lazarova, kde právě prodlévá jako host Ježíš. Jedna hostitelova sestra Marta jest přepečlivá ve mnohé službě a pobíhá po domě, aby vše nejlepší snesla vzácnému hosti; druhá sestra Maria však se nevzdaluje ze samé úcty k hostu od něho, ale usedajíc u jeho nohou, poslouchá uctivě, co mluví; ukládá jeho slova spásy do srdce, aby je, až přijde chvíle, skutkem naplnila. Za to se jí dostává chvály z úst Páně větší

¹⁾ Luk. X. 38—42.

nežli sestře: „Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní.“

V těchto slovech pochvaly jest vyznačen ten důvod, pro který Maria Panna, podobná jsouc v tom svému obrazu Marii Magdaleně, arci nad ni neskonale vynikajíc, jest nanebevzetím oslavena. Vyvolila si v starostech světa nejlepší stránku, to, o čem praví Pán „jednoho jest zapotřebí“, totiž starost o spásu sebe. Maria však nadto pomohla i jiným a její nejlepší stránka záležela v tom, že svými mateřskými obětmi pomohla uskutečnit i spásu světa, spasení i nám.

O svátku, jak jsme podotkli, podává obyčejně také, kdo blahopřeje, nádavkem k svým slovům, kytici. Takovou krásnou kytici má církev pro Marii připravenou na dnešek v epištole.²⁾

Opravdu, když ta slova vnímavě posloucháme, zdá se nám, že nejkrásnější květy vonějí k nám, sebrané v kytiku. Slova ta květná vypůjčuje si církev z Písma svatého Starého zákona. Byla původně napsána o věčné božské Moudrosti, která byla od věčnosti v Boží mysli na Sionu milovanou, ale o kterou si přál Bůh se sdělit i se světem, aby přebývala v jeho vyvolených a v nich zapustila kořeny, a tak v městě posvěceném, v Jerusalemě, měla svou moc a také čest.

Aby byla tam vyvýšena jako cedr na Libanu, jako cypřiš na Hermonu, jako palma v Engaddi u Mrtvého moře, jako růže v Jerichu, jako strom myrhový a balsámový. Když to slyšíme čísti tak, jako by to sama Maria o sobě říkala, zdá se nám, že již Maria tuto kytici své slávy drží v rukou a že její vděčné oči prohlížejí každou snítku i každý květ v ní a že se sama jimi rozvoněla.

„Jako cedr na Libánu jsem vyvýšena
a jako cypřiš na hermonské hoře.
Jak palma v Engaddi jsem vyvýšena
a jako růže štěpovaná v Jerichu;
jako spanilá oliva na rovinách
a jako javor tam, kudy vody se berou:
jako skořice, jak vonný balsám voním,
jak myrha výborná líbeznou vůni dávám.“

²⁾ Ekl. — us XXIV. 11—20.

Odevzdáním kytice oslavenci nekončí se ještě slavnostní úkon. Blahopřející musí také něco za své přání dostati, byť jen slovo milé. To, co má Maria pro nás, kteří jí všichni také blahopřejeme, jest obsaženo ve všech třech mešních modlitbách na dnešní den: jest to milé slovo přímluvy za nás u Boha. Jaké také jiné slovo bychom mohli z milostných úst královny nebeské očekávati, nežli slib, že se bude u krále svého Syna za nás přimlouvati? Modlitba (sekreta) v tom smyslu praví: „Dejž, ó Pane, ať lidu tvému přímluva Rodičky Boží ku pomoci přispěje.“ Jiná modlitba (orace) klade v ústa nám prosbu: „Rač, ó Pane, služebníkům svým provinění odpustiti, abychom — byli spaseni na mocnou přímluvu Rodičky Syna tvého, Pána našeho.“

S tímto vzácným darem, se slibem přímluvy za naši spásu, můžeme dnešní slavnost radostně zakončiti. Byla krásná a radostná. Jáhen může vesele zapěti mariánské *Ite — Ite missa est —* Jděte, mše je slavně skončena.

KOLEDA — KOLEDA!

Na svátek sv. Štěpána

V své proslulé knize „O životě a smrti“ švédský lékař protestant Axel Munthe zpytuje do veliké hloubky své svědomí. Jsa k stáru napolo slep, rozpomíná se v letohradě San Michele na Capri na své pestré lékařské osudy a těší se v potopě svého čínorodého života na konec jenom tím, co dobrého v něm vykonal lidem i zvířatům. Utěšuje se hlavně proto, že na Božím soudě mu bude přímluvcem katolický světec — svatý František z Assisi, který zde na zemi miloval lidi i němou tvář. — Odkud se tento svatý jáhen učil takovým skutkům lásky? U vtělené Boží lásky, narozené v Betlemě a položené v jeslích. Měl v tom již svého druhu předchůdce, prvního jáhna v Církvi a spolu prvomučedníka, sv. Štěpána, jehož svátek Církev těsně přidružila k Narození Páně. Bylo to již založeno v jeho jáhenském úřadu, apoštoly jemu svěřeném, že byl hlasatelem vtělené Lásky a zároveň vykonavatelem její vůle: činiti dobré, zvláště chudým i nepřátelům.

Mešně evangelium¹⁾ zaznamenává výčitku Páně bolestnou Jerusalemu, kamenujícímu dobré a spravedlivé, a epištola,²⁾ vyňatá ze Skutkův apoštolských, vypravuje dojmavé osudy života sv. Štěpána. Všichni je známe již z dětských let. Vždyť jako děti slyšeli jsme o tomto svatém jáhnu, vyvoleném od apoštolů spolu s jinými šesti, tedy v počtu sedmi, aby jim byl pomocníkem v díle lásky. Představovali jsme si jej živě, jak chodil mezi vdovy, chudinu a její děti s košem a se džbánkem — „Štěpán se džbánem“ byl jedinou nerozlučnou představou v naší duši, jak pln milosti a síly činil veliké divy v lidu. Viděli jsme ho pak s živou lítostí, kterak jej zlí svědkové, nastrojení od Židů, přepadli a odvlékli před veleradu, že prý bouří lid a mluví slova rouhavá proti svatému místu a zákonu. Ve vznícené

¹⁾ Mat. XXIII.

²⁾ Sk. ap. VI. 8—10 a VII. 54—59,

obraznosti uzřeli jsme „tvář jeho jako tvář anděla“, an stojí před soudem a skvěle se hájí. S rozhorlením vyslechli jsme i nespravedlivý rozsudek nad ním, znějící na ukamenování, a soucitně jsme ho provodili za bránu i s žalem prožívali s ním jeho těžké poslední chvíle, kdy v dešti kamení padl na kolena, modlil se za své nepřátele a odevzdával Bohu svou duši: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého!“

Je přirozené, že se „Štěpán se džbánem“, a to ještě tragicky rozbitým, nesmrtelně vryl v paměť všech křesťanů, zvláště v měkkou mysl Slovanů a jejich chudých dětí. A tak se stalo, že se posud na jeho svátek u nás ozývá zpěv koledujících dětí: „Koleda, koleda, Štěpáne, co to neseš ve džbáně?“ Zpívají tuto i jiné vánoční koledy a prosí ve jménu narozeného Ježíše a jeho umučeného svatého jáhna o dárek.

Někdy shlukem okolností bývá koledování opravdu dojemné. Denní listy³⁾ vypravují o koledě, zpívané na chladné pražské dlažbě v ruchu spěchajících. Trochu ještě předčasně zavzněla vánoční píseň v pražské ulici, zpívaná hošíkem asi šestiletým. Lidé, chodící mimo, byli neteční k slabému dětskému hlásku. A tak hošík stál a zpíval jen jako sám pro sebe — koledu po koledě. Jakýs necita zavolal dokonce na dítě strážníka. Zjev policistův dítě, které mělo svědomí ještě čisté, nic nepolekal. Upřímně se mu zadívalo do očí, upřímně a dětsky odpovídalo na jeho otázku. „Co tady děláš?“ „Zpívám o Ježíškovi.“ „Proč nejsi doma u maminky a u tatínka?“ „Nemám maminku, a tatínek je doma se sestřičkou.“ „Co dělá tvůj tatínek?“ „Prosím nic. On říká, že není práce.“ „A to tě poslal na ulici?“ „Ne, prosím. Ale tatínek mi říkal, že nebudeme mít stromeček, protože nemá peníze, aby jej koupil. Tak si chci na stromeček vydělat, aby k nám Ježíšek přišel. On prý tam, kde není stromeček, nechodí.“ Strážník zakročil, ne však úředně. „Na stromeček je ještě trochu brzy, chlapče, ale tu máš, schovej si to a na vánoce si stromeček kup!“ V dětské ruce se octla pětikoruna, a

³⁾ Národní Politika 1936.

ta ve shluklém zástupu způsobila, že měl hošík za chvíli dost na stromek i na vánoční nadílku na něj.

Právě k vánočním svátkům přitahuje zima, přibíhá k zahradám zvěř, stěhuje se k lidským příbytkům ptactvo a vztahují se prosící ruce chudých, dětí i četných dobročinných spolků, je zastupujících. Ve jménu Mistra svaté lásky a jeho svatých učedníků *d e j m e!* Veřejné kole-dování o vánocích a zvláště na den svatého Štěpána, pradávný to staročeský obyčej, u některých lidí — jsou to ještě Čechové s českým srdcem? — bohužel nedochází milosti, ano, bývá tu i tam po městech policejně zakazováno — pod záminkou obtěžování prý obecnstva. Jaké pak obtěžování? — to již by bylo obtíží sáhnouti do peněženky a dáti! Není nic lehčího pro toho, kdo má, ani radostnějšího. *D e j m e* i přes zákaz! Každý dobrý skutek způsobuje ne jedinou, dvojnásobnou radost tomu, kdo bere, ale ještě více tomu, kdo dává.

Neboť *blahoslavenější jest dáti nežli bráti.*

Ó, SESTRO SMRTI!

Na svátek sv. Silvestra

Poutníkům do věčného Říma, dříve než zahlédnou v dáli báh svatého Petra, staví se napřed na oči jako mohutná stráž hora se skalistými žebry, zvaná za starověku Soracte, ve středním věku horou sv. Silvestra. Býval na ní poustevnický útulek, kde se skrýval za římských pronásledování světec Silvestr, než se stal za císaře Konstantina Velikého v Římě papežem. Tento životem přísný světec — vyznavač, ani ve snách jistě netušil, co pozdní lidé učiní z jeho dne, posledního to dne v roce i z jeho svatého jména. Vždyť čítáme o něm v epištole¹⁾ na jeho svátek slova, převzatá ze Siracha, o knězi velikém, jenž se za svých dnů líbil Hospodinu a byl shledán spravedlivým, — kterého oslavil Bůh před obličejem králů a dal mu korunu slávy.

S tím srovnáme běžné rčení o posledním dnu v roce „slaviti silvestra.“ A takhle jej bohužel oslavují i mnozí křesťané přes to, že se čte v e v a n g e l i u²⁾ na jeho svátek vážná výstraha Pána, jenž se nenadále vrací v podobenství o služebnících a hřivnách a vchází s nimi v přísné účtování.

Slaviti výstřednostmi konec roku zdá se hlubokou záhadou, nalézající vysvětlení v samých kořenech duševního lidského života, neboť podobné běsnění rozkoše, jako bývá silvestrovské, vyskytuje se všude tam, kde se člověk cítí opravdu blízkým konci svého života, smrti, jako na příklad za cholery nebo za moru. Bezpochyby člověk, oddávající se šíleně rozkoši, usuzuje nesprávně, jako zhýralci v Písmu,³⁾ mluvící o krátkém a teskném čase našeho života, kde není občerstvení při konci člověku, kde není léku proti smrti. Proto vybízejí sebe navzájem k rychlému a spěšnému užití dobrých věcí, naplniti se drahým vínem, než mine květ času a ověnciti se růžemi, než zvadnou.

¹⁾ Sir. XLIV. a XLV.

²⁾ Mat. XXV. 14—23.

³⁾ Moudr. 2, 1—8.

Správně by měli mysliti takto: Právě proto, že každému z nás přijde jednou na světě konec, ověňčeme se krásným, ušlechtilým životem na zemi, ať nás nemine květ nesmrtelnosti. Že však lehkomyšlníci myslí nesprávně a berou světcovo jméno nadarmo, musí dovoliti, aby jim sv. Silvestr učinil dnes jako kazatel vážnou domluvu.

„Co blázníte, lidičky, na konec roku, mluví k nim, právě na můj svátek, jako by již měl nastati konec vašemu životu! Chcete honem něco dobrého spolknouti, než přijde smrt? Nebojte se bláhově smrti, ona přec není konec veškeré radosti, jako není naprostým koncem všeho života. Ukazujete mi snad své tikající hodinky? Vím, chcete mi povědět, že je to kovové srdce času, který vám neúprosně odbíjí a jistě v některou hodinu ze čtyřadvaceti vám představí smrt. Ano, jistě představí. Ale dovolte, jak si vy vlastně smrt představujete? Jako kostlivce s kosou, který každému jako kostlivec na radnici v Havlíčkově Brodě odcinká, nebo který jako na středověkých obrazech každému v kole nabídne poslední silvestrovský taneček, *danse macabre*? Ne tak, ne tak! Tak si smrt nepředstavujte! Vždyť i pohané starého Říma v době císařské si ji zobrazili veseleji v mramoru jako černou paní, oděnou v peplu se spěchajícím krokem a s úsměvem na tváři.⁴⁾ Vy jako křesťané byste měli si ji představovat jako sochu Krista z hrobu vstalého. A právem, slyšte!

Vy jste z učeného věku, já to vím všechno na věčnosti, kde jsou v přítomnost všechny časy shrnuty, a víte přece, že ve světě není vlastně úplného zničení toho, co jest, jak hmoty tak ducha, nýbrž jen proměna. Znáte, že je vlastně jenom proud a tok života, dlouhý, nepřetržitý, a že smrtí nazýváme jen zásah proměny, přerýv, po němž i dále trvá život v jiné podobě, ale trvá. Tento zásah může býti sice někdy lehký, jindy těžký i bolestný, čím se totiž život této nutné proměně brání více a úporněji. Ale opakuji, smrt není nikdy naprostým skončením, úplným zničením života. A nyní si tuto vědeckou pravdu povznete do čistého světla víry, jež vám praví

⁴⁾ Ve ville San Michele na Capri.

že po tomto pozemském životě nastane člověku život plnější, než býval na zemi, dokonalejší, vpravdě nesmrtelný a věčný. Pohlcena je smrt u vítězství. Co praví vzkříšený Kristus? „Já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude, a každý, kdo žije a ve mne věří, neumře na věky.⁶⁾“

Tak jaké pak bláznivé strachy z konce pozemského života, a ještě bláznivější využívání dne? Samé smrti netřeba se báti, možno si ji i přirozeně lehkou učinit prostým životem, nestravovaným drahými, opojnými jedy; možno si ji dokonce i sladkou připravit čistým neb kajícíně očištěným životem. A tak ta, která se někomu zdála hrůzoplým kostlivcem nebo černou paní, zjeví se mu jako bílá paní, milosrdná sestra, jako se zjevila svatému Františku, vítajícímu ji pozdravem „Ó sestro smrti!“

Takové jest silvestrovské kázání svatého vyznavače, jehož svátek spadá na konec občanského roku. A my zajisté učiníme, co nám vnuklo. Končíme tento rok s díky Pánu života za tento nám darovaný rok žití i za všechny budoucí. A jestliže budeme až do půlnoci bdíti, připijeme si o půlnoci ve vši míře a strízlivosti nejen na mnohá léta, „mnogaja ljeta“, ale i na blahý život věčný!

⁶⁾ Jan 11, 25—26.

KRALOVSKÁ NÁSLEDOVNICE KRÍŽE

Na svátek Bl. Anežky České

Umělci, kteří nám s dobrým pochopením podávají obraz neb sochu blahoslavené Přemyslovny Anežky — jako Myslbek — zobrazují ji sice jakožto klášternici s řeholním závojem, ale ponechávají jí na hlavě ještě královskou korunu. Jistě velmi významně: Blahoslavená přijala v celém svém dlouhém, odříkavém životě hlubokou pokoru řeholnice, nepřestala však stále býti v duši v nejedné příčině královsky ušlechtilým zjevem. Pozorujme napřed její klášterní závoj, odznak to pokorného odříkání, halící v sebe dobré skutky a trvalé ctnosti, které velebí Církev svatá zvláště ve mši, věnované Bohu k její počtě jakožto blahoslavené.

A tak čteme hned ve s t u p u chvály panny, která nebyla sice mučednicí, ale z celé duše si oblíbila křesťanskou spravedlnost, jež záleží v tom, že člověk miluje dobré a zlého nenávidí: „Milovala jsi spravedlnost,“ tak se čte, „a nenáviděla nepravosti; proto pomazal tě Bůh, Bůh tvůj, olejem radosti nade družky tvé.“

V mešní m o d l i t b ě anežské velebíme Boha, jenž Anežku pannu povýšil do nebe, protože pohrdla královskými rozkošemi a pokorně kráčela za křížem; zároveň se těšíme, že na její přímluvu a následováním jí též my se jednou účastníme slávy věčné.

Epištola¹⁾ poukazuje oslavně na čisté panenství a uvádí na paměť horlivost svatého Pavla o čistotu církve korintské, kterou získal i zasnoubil Pánu Ježíši, aby mu ji za jeho příchodu k soudu představil jako čistou pannu: „Já horlím o vás horlivostí Boží,“ vyznává apoštol; „vždyť jsem vás zasnoubil muži jednomu, Ježíši Kristu, abych mu vás představil jako pannu čistou.“

Čisté panenství, tato sláva i blahoslavené Anežky, zasnoubené Kristu, jest oslavováno v dalších částech mše v modlitbě s t u p ň o v é, v postní t á h l é i ve velikonoč-

¹⁾ II. Kor. 10, 17—18 a 11, 1—2.

ním alleluja: „Sličností svou a krásou svou počni, šťastně pokračuj a kraluj, alleluja.“

E v a n g e l i u m²⁾ a částečně i modlitba ku přijímání uvádějí podobenství o deseti pannách, které vza-
vše lampy své, vyšly naproti ženichovi a nevěstě. Naše
blahoslavená byla z oněch pěti panen opatrných, které
vzaly s lampami hořícího srdce také olej milosti hojné
v duši a vyšly s nimi planoucími láskou v ústrety že-
nichu Ježíšovi a vešly s ním na nebeskou svatbu.

V modlitbách skryté a po přijímání zavznívá ko-
nečně prosba, aby milá byla Bohu oběť, podávaná o svát-
ku blahoslavené, a nám aby se dostalo pro její zásluhy
a na její přímluvu pomoci i ochrany.

Zjev blahoslavené Anežky České jest velmi jímavý.
Zkoumáme-li její život do podrobností, shledáváme při
ní mnohé činy a ctnosti, jakými slynni svatá Ludmila
a svatý Václav, vůbec se v ní skví jakoby výkvět všeho
přemyslovského rodu; čeho nejlepšího byl ve svých zá-
stupcích schopen. Zaroveň je smírnou obětí za všechny
rodové mravní nedostatky i zlé činy, jak se jevily v čas-
tých rodinných rozvratech a jak se zvláště projevíly
v životě Anežčina otce, krále Přemysla Otakara I., kru-
tým zapuzením králové Adléty. Proto si Anežka zaslou-
žila, aby na jejím smírném čele směl — aspoň v umění
— zůstatí zlatý rodový odznak, královská koruna.

Rovněž i některé její činy, které vykonala při vstupu
do kláštera jakožto klariska, dcera svatého Františka
z Assisi, mají na sobě ráz panovnické velkorysosti, jak
se projevila v založení dvou klášterů a hospitálu rytíř-
ského řádu křižovníků s červenou hvězdou; tak velko-
ryse a skvěle jednali jen králové v oné době.

Podobně také veliký její, vznešeně obětavý duch, dlící
pod jejím čelem — vždyť jím puzena nevyhýbala se
státi ku pomoci v nebezpečenství obratným a rozhod-
ným jednáním jak trůnu papežskému, tak svému králov-
skému rodovému — ospravedlňuje tu korunu na její
hlavě.

²⁾ Mat. 25, 1—13.

Měla-li by kdy býti tato koruna něčím nahrazena, tedy jen vyšší korunou katolické svěťice.³⁾

Anežka Přemyslovna svým celým životem jako královská dcera a řeholnice, ukázala se svému soudobému světu v takovém lesku vznešených ctností, že se musí státi v svatozáři svěťice živým vzorem žen československého národa. A to tím více a spíše, že u nevelkého národa musí i ženy vynikati vyšší, všestrannou činností blahodějnou, zvláště činností ducha. Po takovém živém vzoru zrovna prahnou a žízni v suchoparu a plochosti dnešního života všechny lepší československé ženy a volají z hlubin duše po svatořečení i postavení na svícen Anežky Přemyslovny jako vzoru všem.

Její blažená památka, podobná namnoze dotud „svíci pod kbelcem“, byla po dlouhá století neprávem do pozadí stavena, ale nyní se hlásí mocně do spravedlivého popředí. Však dlouhých skoro sedm set let si na spravedlnost trpělivě čekala; čekala rok za rokem, den za dnem, jako ona čekanka ze starobylé slovanské báje, až se samým čekáním proměnila v modrý květ, rostoucí vždy znovu co rok u našich cest. A jistě, jako se tato požehnaná Čekanka již svého církevního blahoslavenství dočkala, tak se bohdá, budou-li ji lidé věřící v potřebách svých o zázračné přispění vyzývati, dočká i svého slavného svatořečení, jako rovná ostatním českým světcům — ochranám, a tehdy místo pozemské koruny královské bude vložena na její čelo ona koruna svatosti na zemi, která se již dávno jistě skví na její hlavě v nebesích.

³⁾ Jest nutno častým kázáním vybízet věřící k úctě blahoslavené, aby došla zaslouženého svatořečení v Římě na základě dvou nových zázraků.

POMLOUVANÝ SVĚTEC POMLOUVANÉHO NÁRODA

Na svátek sv. Jana Nepomuckého

Svatý Jan z Nepomuku býval v XVIII. i XIX. věku jakýmsi představitelem českého venkova; aspoň viděli jej tak umělci, jako Aleš, kteří, malující českou krajinu neb osadu, nezapomněli nikdy na topol a na sochu sv. Jana na mostě nad potokem. Rovněž býval představitelem českého rázu naší Prahy, neboť o jeho pouti 16. května zněla i poněmčená matka měst česky hlaholícími zástupy. Jeho velikým úkolem, který proň mimo jiné Prozřetelnost vložila do českých dějin, bylo, aby jeho úctou posmrtnou, do celého světa roznášenou, byla smyta úhona, lpící po několik století od husitského převratu na českém jménu hlavně v cizině. Bylo to úplně v soulasu se skutečným, osobním životem světcovým, na jehož jméně zahlodala svým jedovatým zubem nepravdivá pomluva z podezření krále. A bylo to také v dokonalé shodě s důvěrou věřících jeho ctitelů, kteří se k svatému Janu vždy utíkali o přímluvu, kdykoli nevině trpěli na cti od zlolajného jazyka.

Bylo, bohužel, také věcí na zemi velmi přirozenou — „kdo s čím zachází, od toho schází“ — že ochránce cti a dobrého jména jiným sám byl napaden pomluvou; zmije, od které bránil jiných, uštkla jeho samého. Ale nebyl by to světec, zastupující nebe, aby nad nesčetnými útoky zlých pochybností a nařknutí konečně nezvítězil. Ku podivu však — byl ospravedlněn v své bezúhonné svatosti ani ne tak svými ctiteli z okruhu víry, jako spíše největším českým dějepytcem poslední doby, Josefem Pekařem, zástupcem nestranné a spravedlivé vědy. Nyní tedy, kdy se mlhy pochybností a mraky přehnaly, může každý vzdělaný Čech znova popatřit do svatozáře světcovy, kterou jeho hlavu svatořečením obklopila Církev. Popatřme do ní i my, kteří dovedeme orlím zrakem víry zírati do světla, jak se gloriola Janova obrází v obřadu mše svaté, jemu zasvěcené.

Ve vstupu ke mši oslavuje se mlčelivý jazyk člověka Božího: „Dal mi Pán jazyk za mzdu mou a jím chváliti jej budu. (Alleluja, alleluja.)“

V mešní modlitbě zaznívá sláva nepřemožené svátostní mlčelivosti a k ústům našim se staví posvátná stráž, abychom i my byli připočteni k blahoslaveným, kteří jazykem neklesli.

Epistola¹⁾ slovy moudrého Siracha vychovává nás — podle příkladu a v duchu svatých — k životní moudrosti, jak se uvarovat bláznovského chování a mluvení. „Rty neopatrných bláznivé věci rozprávějí: slova pak opatrných na váze se váží.“ „V ústech bláznů je srdce jejich: a v srdci moudrých jsou ústa jejich.“ „Mlčelivý a rozumný bude ctěn.“

Stupňová modlitba má pozor na lstivé kroky podvodných a plesá nad těmi spravedlivými, kteří nečiní lsti jazykem svým, kdož nepoklesli jazykem a nesloužili nehodným sebe a za to „přebývati budou, Hospodine, v stánku tvém a odpočívati na hoře tvé svaté“.

Evangelium²⁾ mluví oslavně sice o Janu Křtiteli, ale zář s něho mocně padá i na našeho svatého Jana. Byliť si svým osudem životním podobni: oba mučedníci, oba utracení na rozkaz zaslepených králů, oba však hrdinsky stáli a pevní, „žádné třtiny větrem se klátící“. V obětování prosí Církev za lid o milosrdenství a v modlitbě skryté, se kretě, volá po Božím odpuštění a smíření.

„Račiz, prosíme, ó Pane, usmířit se pokornými prosbami a oběťmi našimi!“

V přijímání se raduje Církev z nového potěšení, volajíc s prorokem k Jerusalemu, aby povstal a pozorně stál na výsosti: „Viz potěšení, které přijde k tobě od Boha tvého!“

Konečně modlitba po přijímání zakončuje v misálu svaté dnešní čtení bohoslužebné všeobecnou prosbou k Bohu: — „Žádáme tebe, ó Pane, abys nás účastenstvím v tomto tajemství naučil věcmi pozemskými pohrdati, nebeské pak milovati.“

¹⁾ Sir. .I., 26—31.

²⁾ Mat. 11, 2—10.

V tomto tedy nesmrtelném lesku, jak jest u Boha, kéž se zase zjeví postava svatého Jana Nepomuckého i v českých myslích. Stane se tak bohdá všude, i tam, kde ji stínily dosud zlé výpary neporozumění a zneuznání. Jistý svobodomyšlný list vydal v poslední době „Průvodce po Praze“. Hrobu světcově u sv. Víta se ovšem vyhnouti nemohl — jest to památka světoznámá — nepravdu odvolati neměl odvahy a tak smírně nadhazuje návrh, že by se mělo nejlépe na spory o svatého Jana zapomenouti . . . Budiž, na spory zapomenout, ale nikdy nezapomenouti na úctu povinnou pomlouvanému světci, jenž s pomlouvaným národem českým živě nesl a nadnášel těžký jeho osud, a byl mu zvláště milým těшитelem v nejhorších dnech jeho nesvobody, světci, jemuž se za to za vše dostalo pomluvou velikého nevděku a jemuž se za to má a musí dostati i spravedlivě zadost. Oživenou úctou k svatému Janu spláťme svůj dluh! A jako jej vzývali Čechové dvou minulých těžkých věků, tak i my ho vzývejme jakožto ochránce nevelikého svého národa, k tomu ještě na nebezpečnou výspu vůči nepřátelům vysazeného:

**Svatý Jene z Nepomuku,
drž nad námi Čechy ruku...**

DVA ZA JEDNO

Na svátek sv. Petra a Pavla

Církev hlásí¹⁾ událost dne: „Dnes Šimon Petr na dřevo kříže vyzdvižen, alleluja, dnes klíčník království nebeského ke Kristu se odebral; dnes Pavel apoštol, světlo na okrsku země, hlavu skloniv pro jméno Kristovo, mučednickou smrtí byl korunován, alleluja.“

Tak jedním svátkem slaví Církev své nejprzednější apoštoly, oslavujíc jejich mučednické smrti pospolu, ne že by se byly staly v týž čas a týmž způsobem, nýbrž z toho důvodu, že se obě udály v jediném městě, věčném Římě. *O Roma felix . . .*²⁾

Ten v nebesích i ten se octl vítězem,
ten kříže nálezem, ten meče železem —
O, Říme blažený,
těch knížat šarlatem ty jako v rozkvětě
svým leskem vynikáš nad krásy po světě!

Řím také oběma apoštolským knížatům, oděným v šarlat krve, postavil památníky, jaké jen člověk na zemi nejnádherněji může vyvésti: Petru velechrám na hoře Vatikánské, kde byl hlavou dolů ukřižován, Pavlu přenádhernou basiliku za hradbami starého Říma na cestě k Ostii, kde byl mečem štat. Poutník římský neopomene se pokloniti hrobům jednoho i druhého. Nejprve se s úctou blíží a zároveň s rostoucím úžasem k velechrámu svatopetrskému, největšímu to chrámu všeho křesťanstva s olbřímí kupolí nade hrobem světlovým. Nelze tuto velesvatyni odnikud v celé velikosti přehlédnouti, ani se skvostného sloupoví náměstí chrámového; proto jest nutno nejprve vnitř i vně ji obcházet, srovnávat podrobnosti, než se na konec v mysli vztyčí v pravé své ohromnosti.

Rovněž si zajede poutník za hradby a kolem Caestiovy pyramidy na místo, kam se velikým ohbím stáčí klidný Tiber a kde stojí po okolí strážé, eukalipy s vysokou

¹⁾ Antifonou v nešporách.

²⁾ Hymnus nešpor.

korunou téměř beze stínu, sluncem prosvětlenou, podobnou hlavě Pavlově, plné nebeského světla a jiným svítící. Svatopavelská basilika, také v podobě kříže, není sice tak obrovitá jako svatopetrská, ale tím mocněji působí svými skvělými mramory, čím je co do stavby i do slohu jednotnější.

Takovýmto tedy nádherným způsobem Řím, přijav pospolu dva vzácné před Bohem životy po rozdílném jejich běhu k mučednickému zakončení, stavitelsky je oslavil. Neméně skvěle oslavila svatá římská Církev oba apoštolské světce v řádu bohoslužebném, obřadem společné mše svaté.

V mešní modlitbě prosí Boha, jenž posvětil dnešního dne mučednickou smrt svatých apoštolů, aby mohla, majíc od obou počátek svého učení, také jich ve všem následovati.

Ve stupňové modlitbě i k obětování uvádí ke cti obou posvátná slova: „Ustanovíš je knížaty po veškeré zemi, připomínati budou tvé jméno, Hospodine“.

Ve skryté modlitbě vyjadřuje přání, aby ty dary, které ku posvěcení Pánu obětuje, provázela i ochranná průmluva apoštolů.

Po přijímání se modlí: „Rač nás, ó Pane, které jsi nasýtil nebeským pokrmem, na přímluvy svatých apoštolů zachovati ode všelikého protiventství“.

V těchto tedy částech mše svaté spojuje Církev památku obou světců vjedno. Ale protože vlastní památku na svatého Pavla koná hned na druhý den poté³⁾ a poněvadž Petru náleží apoštolské prvenství, věnuje vstup sám, epištolu a evangelium svatému Petru zvlášť. Vstupní modlitba a epištola⁴⁾ uvádějí věřícím na paměť zázračné vysvobození Petra z Herodova žaláře, evangelium⁵⁾ pak zdůrazňuje událost, která je základem slávy i moci rybáře galilejského a jeho římských nástupců, totiž slib prvenství.

Ježíš Kristus, přišed do krajin Caesarey Filippovy, otázkami přivádí apoštoly, Petra předem, k jasnějšímu po-

³⁾ Cominemoratio s. Pauli 30/VI.

⁴⁾ Skut. 12, 1—11.

⁵⁾ Mat. 16, 13—19.

znání a rozhodnému vyznání své božské přirozenosti: „Kým praví lidé býti Syna člověka? I řekli jemu: Jedni Janem Křtitelem, jiní Eliášem, jiní Jeremiášem neb jedním z proroků. Dí jim Ježíš: Vy pak kým mě býti pravíte? Odpověděv Šimon Petr, řekl: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ — Vyznání Petrovo bylo čin neobyčejný, veliký, slavný. Dosud všichni ti (vyjma snad Jana Křtitele), kteří toho slova užili o Ježíši Kristu, brali je ve smyslu nevlastním, neurčitým jako někoho, který je sice v nějakém bližším vztahu k Bohu, jako spravedlivý člověk nebo prorok, synové Boží, ale teprve Petr, uživ určitého členu, ho hyos — ten, určitý syn, z osvětlení Božího pochopil i vyznal synovství Kristovo v Boží Trojici, soupodstatné s Otcem i s Duchem svatým. Odtud i ono památné Kristovo prohlášení: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův! neboť tělo a krev (t. j. člověčenství) nezjevilo toho tobě, nýbrž Otec můj, jenž jest v nebesích.“ Odtud také odměna, slavné zaslíbení pravomocného prvenství, jímž se Petru svěří úřad, který jest jako základ na skále pro dům, úřad v Církvi nutný, po vše časy trvalý, úřad, který nemůže býti církevní stavbě odňat, jako nemůže domu býti vzat jeho základ, pokud dům trvá. „I já pravím tobě: Ty jsi Petr (t. j. skála) a na té skále vzdělám Církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“

Nikde se právě velikost a sláva těchto slov nepocítí, jako ve chrámu svatého Petra v Římě. Nade hrobem prostého rybáře galilejského tyčí se do závratné výše ohromujícím rozpětím klenba Michel-Angela a v římsovém kruhu na ní čtou se sáhovými písmeny slova: Ty jsi Petr — Tu es Petrus at super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.

„ABY BYLI VŠICHNI JEDNO“.

Na svátek sv. Cyrila a Metoděje

Ježíš Kristus podle smyslu svých slavných slov „vzdělám“, t. j. vystavím¹⁾ Církev svou, představuje nám své církevní dílo na zemi jako „budovu“. Křesťanství má být jakýms velechrámem, stavěným na skále Petrově, budovaným dělníky, povolányi ze všech národů světa, aby do sebe pojal všechna plemena a rody vykoupeného lidstva.

K rozšíření svého duchovního velechrámu i na území, obývaná Slovanstvem v nesmírné rozloze, povolala prozřetelnost nejvyššího stavitele také dva svaté bratry solunské a stanovila jim za úkol pojmouti do jeho velebných prostor i mnohočetné národy slovanské. Tak se také stalo před tisícem let.

Hluboce vděčni za tuto velikou dějinnou milost vzpomínáme my, pozdní potomci, jako každého roku tak i letos, v den blahoslavených apoštolů Slovanstva, svatých Cyrila a Metoda, jejich požehnaných zásluh slavnostní mší svatou.

Ve vstupu velebíme kněžství, obětující se ve svaté službě hlásání víry: „Kněží tvoji, Hospodine, ať se odějí ve spravedlnost a svatí tvoji ať plesají.“

V modlitbě vzýváme Hospodina, jenž nás ráčil přivést k poznání svého jména, aby nás, radující se z jejich slavnosti, také přijal do blažené jejich společnosti.

Epištola²⁾ ze dne jest oslavným poukazem na kněžství, které má svůj základ ve věčném kněžství Spasitele, jenž „má kněžství nepomíjející, poněvadž zůstává na věky; proto také může dokonale spasiti ty, kteří k Bohu přistupují skrze něho“. On právě je knězem, nejvyšším obětníkem v svém velechrámu Církve, za lidstvo obětovav sama sebe. „Takový zajisté“, píše apoštol, „příslušel nám velekněz, svatý nevinný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků a vyvýšenější nad nebesa.“ Od něho pak,

¹⁾ Aedificabo.

²⁾ Zl. 7, 23—27.

velekněze, vychází další posláni jeho pomocníků v kněžství.

E v a n g e l i u m³⁾ uvádí posláni dvaasedmdesáti učedníků, a v tom jest obsažena i sláva našich věrozvěstů. I oni posláni byli dva, jako své učedníky vysílal po dvou Kristus před sebou do každého města i místa, kam hodlal sám přijíti. Také mezi mnohomilionové Slovanstvo hodlal přijíti, proto předeslal Cyrila a Metoděje s odkazem jako u jiných: „Proste Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou.“ Vyslal je podle svých zásad prosté, neobtěžené zbytečnými potřebami, chudé, bohaté jen vzkazem jeho „pokoje“ a radostnou zvěstí: „Přiblížilo se k vám království Boží.“ —

Dílo svatých Cyrila a Metoděje, které vykonali podle úmyslu Páně také na Petrově skále římské, utrpělo bohužel nepřízní lidí i časů těžkou pohromou tak zvaným „východním rozkolem“. Některé slovanské národy, zvláště jižní a východní, podlehly vlivu císařské Byzance rozkolné a s ní se odklonily od vlastního základu, položeného pro všechny na Petrově skále v Římě. Tak se rozevřela ve stavbě Syna Božího na zemi hrozná puklina a zeje v ní dosud. Na štěstí našli se za našich časů noví horliví dělníci, kteří se namáhají onu nebezpečnou trhlinu v Kristově díle v samém základě podchytit a sevřít: pracují o sjednocení východního a západního křesťanstva na společné základně skály Petrovy. Byl to zvláště blažené paměti u Slovanů papež Lev XIII., jenž svým okružním listem vyzval rozkolné křesťanstvo ke sjednocení. V jeho úmyslech pracoval také slavný jihoslovanský biskup Josip Juraj Strossmayer, jenž se ubíral ve šlépějích jiného charvátského kněze minulých dob, Juraje Križaniče, a posilňoval se jeho věštbou, že se pravoslavné Slovanstvo jednou s Římem sjednotí. Příklad jejich povzbudil potom ruského předního myslitele, Vladimíra Solovjeva, jenž se pro svou osobu s Římem sjednotil a v své světové slavné knize „Rus a Církev všeobecná“ — „La Russie et l'Église universelle“ vybízel mocnými slovy své rodáky ke sjednocení. Píše o tomto

³⁾ Luk. 10, 1—9.

spojení⁴⁾ „Je tomu dvě stě let, co je charvátský kněz prorocky zvěstoval a za našich dnů biskup téhož národa několikráte s podivuhodnou výmluvností prohlásil. Co bylo řečeno od představitelů západních Slovanů, velikého Křižaniče a velikého Strossmayera, nepotřebuje než prostého a m e n se strany Slovanů východních. Toto a m e n přicházím pronést ve jménu sta milionů ruských křesťanů s pevnou a plnou důvěrou, že mne nezaprou.“ Též u nás se v tom směru ke sjednocení mnoho a dobře pracuje, zvláště na Moravě; vydávají se knihy a pořádají se na Velehradě sjednocovací sjezdy, ale je potřeba zvláště hmotné podpory od věřících. Kdo se nemůže státi činným nebo přispívajícím členem „Dědictví sv. Cyrila a Metoděje“ nebo „Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda na Velehradě“, může aspoň soukromě pěstovati sjednocovací snahy a modliti se k Bohu ve smyslu dnešního evangelia, aby Bůh poslal k tomuto velikému dílu na práci více dělníků.

Ve dny slavnostní otrásá se klenba velehradského chrámu zpěvem „Dědictví otců zachovej nám, Pane!“

Ano, dědictví svatých Otců, Cyrila a Metoděje, neztenčené, neporušené, nezhroutené, zachovej nám, Pane!

⁴⁾ Kniha Solovjevova vyšla v Paříži v V. vyd. 1922.
Librairie Stock.

OREL OKEM I PERUTÍ

Na svátek sv. Václava

Svatý Václav kníže, dědic české země, je veliký svatý. Umělci, kteří nám ho v kameni neb kovu představují, stavívají ho na vysoké podstavce a přitom jeho údům dávají obrovské rozměry.

Toto zveličování jest ustáleným zvykem v umění; ale svatý Václav byl svými vlastnostmi vpravdě veliký a jeho duchovní působení v tisíciletých dějinách českého národa podle skutečnosti bylo obrovské. Jest to znamenati na vědeckém Sborníku sv. Václava, vydávaném již od slavnostního roku 1929 a dosud nedokončeném, v němž veliký počet nejzdatnějších vědeckých pracovníků staví obrovský svatováclavský pomník z minulosti do budoucnosti.

Prozřetelnost Boží dala českému utvářejícímu se národu do jeho základů velikého světce, vzor to naplněný všestranně krásnými vlastnostmi, ctnostmi a příklady, aby si je národ v celém svém tisíciletém rozvoji podle časové potřeby vybíral a v milionech jednotlivců podle nich žil. A tak český národ vskutku v každém svém století vzhlížel se ve svatém svém vojevodě jako v svém vzoru a vůdci a do něho skládal všechny své životní naděje a tužby:

Ave beate Wenceslae, vita, spes gentis
tua e.

Zdráv buď, blahoslavený Václave, — tak se
němu modlil —¹⁾

živote, naději národa svého!

Naskytá se tu ovšem otázka, kterak jest možno, že jinoch záhy odumřelý, jemuž popřáno jenom namále žití, vyplnil svým zjevem tolik století, ba celé tisíciletí, i jak doufáme podle jeho písně: nedej zahynouti nám i budoucím, bohdá celou českou budoucnost? A přece se tak stalo: brevi vivens tempore, explevit tempora multa. Živ jsa krátký čas, naplnil časy mnohé.

¹⁾ Ve starém officiu „Přenesení“. U J. Pekaře Sbor sv. V. I., str. 96 pozn.

Hledejme vysvětlení této záhady na kterékoli známé sochařské neb malířské postavě sv. Václava. Povšimněme si jeho štítu, o který se rukou opírá. Co vidíme? Svatováclavskou plamennou orlici. Hle, zde jest odpověď na naše zkoumání. Tento štít se jmenovanou orlicí jest heraldickým znakem především vévodským, ale je zároveň i významným osobním odznakem celé povahy našeho světce: Byl to orel plamenného idealismu; orel, jehožto zor jest upřen do Božího slunce; orel, jehožto křídla jsou perutěmi ohnivého nadšení; orel, jenž máje takový cíl a takové ohnivé síly, vzlétl tak vysoko a přes věky daleko.

Jenom ti ze smrtelných vykonají veliké a věkovité dílo, kteří si vytknou směle vysoký cíl a s napětím všech roznicených sil ducha jako na ohnivých křídlech usilují ho dosáhnouti. Lidé bez idealismu, zcela pozemští, jen se okázale zmítají dole na hmotě a jejích prostředcích aneb i mocně ryjící v hlubinách jejích, nikdy nic velikého nedokáží, nic pro věky nesvedou, protože neznají nadšení. Toliko ti něco zmohou, kdož se horoucně zanítí svatým plamenem nadšení, jak pravdivě zpívá básník:²⁾

„Svaté ty nadšení, — nebeský plameni, — šlehní nám do srdcí, — otčinou vzplaň. Bez tebe nevzniká — myšlenka veliká, — v tobě jen kuje se — vítězná zbraň.“ Jenom takto s upřeným okem vzhůru k Božímu slunci, v plamenné zbroji nadšení, jak vídali jeho zjev v bojích naši předkové, musíme si i my, jejích potomci, svatého Václava představovati a tak pochopíme jeho dílo. A vskutku, přehlédněte si jen letmo všechny jeho životní činy, zjeví se vám nejprve ono o r l í o k o k nebesům obrácené, zaměřující na svůj vysoký cíl, a tím je svatému Václavu sám Bůh. Proto je tak vždy na Bohu myslící — nábožný; proto Bohu staví svatyně a v nich se mu klaní; proto i svůj národ usiluje zavěsiti na Bohu nejvznešenějším náboženstvím světa, křesťanstvím, a proto i veškeren život svůj i svého lidu upevňuje svým příkladem v Bohu Kristu a v jeho zákonech lásky.

²⁾ Svatopluk Čech: Jitřní písně.

Velmi významně představuje nám jej i z toho důvodu dnešní svaté čtení epistolní³⁾ jako učedníka Moudrosti, jak zírá jako v jasné slunce v samou Moudrost Boží, jež jest nejen vlastností, ale i samou Boží podstatou. „Skvělá jest Moudrost,“ čte se dnes o ní, a postupně působí, „že člověk blízko jest Bohu.“

Přelétnete-li pak pátravým pohledem i každý jednotlivý čin života našeho světce, uvidíte bez nesnází z každého skutku jeho šlehati jako z každého pera znakové jeho orlice plameny. Jsou to plameny ideálního nadšení a svaté horlivosti. Pozorujete patrně, jak hoří tyto plameny v jeho každém skutku, jak v ohni koná, co koná, podle legendy⁴⁾ „míru lidské dobroty překonává“, „jak horoucí duch jeho usiluje naplniti skutkem, co od učitele písem postřehl sluchem“⁵⁾, s jakou horlivostí boří šibenice, s jakou horkou láskou navštěvuje své chudé, až v jeho šlépějích sníh a led taje. Což jiného jest to, než plamen nadšení, který ho pudí, aby se za jiné stavěl do boje proti odpůrci a andělsky ozařuje celou jeho postavu? A právě tyto plameny z něho šlehají též, když neznaje bázně, spěchá do Staré Boleslavě obětovat, jak nejednou si přával, i svůj život ve smrti mučednické. Budeme-li se všichni dívat v tomto planoucím světle na sv. Václava — tak a ne jinak se dívaly naň oči předků — jistě bez nadsázky uzříme v něm orla, okem zírajícího a mířícího k Božímu slunci, a plamennými perutěmi svatého nadšení a svaté lásky vzletajícího k nebi vysoko a přes věky daleko. Ovšem, nezůstane při pouhém pohledu; ohněm se od něho zanítíme i my k následování jeho. Vždyť sv. Václav se svému plemeni jeví jako onen orel neb orlice z Písma, vztahující ochranná křídla nad mladými svými, popolétající i před nimi a letem je povzbuzující kupředu a výš k Božímu slunci. Neboť planoucí v něm žádost po Moudrosti přivádí do království Božího, do onoho dvorstva krásného, jak si je představuje svatováclavská píseň, do shromáždění všech

3) Kn. Moudr. VI. 10—22.

4) Kristiánovy, viz. na uved. místě str. 45.

5) Tamže na str. 38.

vznešených duchů, v oheň Ducha svatého, všeoblažujícího:

„Nebeské jest dvorstvo krásné, blaze tomu, kdož tam půjde, v život věčný, oheň jasný svatého Ducha.“

Kriste eleison“!

SVÁTEK I TVŮJ

Na svátek Všech Svatých

Postavme se v Římě pod nejslavnější chrámovou klenbu, pocházející ještě ze starého věku. Jest to **P a n t h e o n**, okrouhlý chrám, jehož prostor překlenuje jediným valením strop s korunou světlíku uprostřed. Padá jí světlo shůry na vnitřní stavbu, kdysi věnovanou všem bohům, i na nás, ohromností překonané. Prohlížíme si stěny s výklenky vůkol, kde jsou pochováni nejslovutnější lidé italských dějin, ale náš křesťanský duch nenachází tu dole dlouhého zastavení, ale zvedá se stále jen k obrovské klenbě.

Víme, že tento kdys pohanský chrám byl zasvěcen roku 610 papežem Bonifácem IV. všem svatým a jejich nebeské královně, proto také smělá klenba s plochami, postupujícími nezadržitelně k výši, značí nám křesťanům skupiny a řady světců, od země po věky vystupujících k Bohu, ke světelné koruně pravdy, lásky, blaha.

Rádi se na tomto světlém místě dáváme uchvátit viděním svatého Jana na ostrově Pathmu, jak je máme zapsáno v dnešní slavnostní *epištole*¹⁾ o svátku Všech svatých. Sv. apoštol vidí anděly, znamenající na čele tisíce a tisíce pro nebe vyvolených ze dvanácti pokolení israelských. Mimo tyto vyvolence zří též jiné v nescíselném množství z ostatních plemen lidstva i ze všech národů země: „Potom jsem viděl, hlásá vidoucí, zástup veliký, jehož spočítati nikdo nemohl, ze všech národů a pokolení a kmenů i jazyků, ani stojí před trůnem a před Beránkem oděni v roucha bílá a mají palmy v rukou svých.“ — V těchto lidských obrazech chtěl apoštol nám pozemšťanům přiblížiti Boží nebesa v jejich neviditelné, duchovní slávě, kde spasení Duchové jsou ustáleni z pozemských slzavých a bolestných proměn v božskou nesmrtelnou věčnost, kde „nebudou již lačněti ani žízněti, a nebude bítí na ně slunce aniž jaké horko“. Žítí budou na věky upevněni v Bohu, v jeho

¹⁾ Zjev. VII. 7—12.

koruně světla, pravdy, blaha, lásky a krásy, kde „Bůh setře všelikou slzu s očí jejich“.

Když jsem kdysi před léty stál pod pevnou klenbou Pantheonu, zalitého shůry světlem z koruny světelné, zatoužil jsem také já ubožec po nebi a jeho slávě, vždyť jsem v té chvíli víc než jindy cítil pod nohama rozpadající se svět, kdy je každý opatrný nucen již si vyhlížeti nový příbytek někde na hvězdách. A nebylo to snad, co myslíte?, rouhavá myšlenka na něco takového pomýšleti, že bych také já směl býti druhem svatých a světců Božích? Nikoliv. Po svatosti má přece dychtiti každý člověk, když jest nebe zásluhou Ježíše Krista pro všechny lidi. Jen míti k tomu odvalu a trochu se porozhlédnouti, jak se vlastně již na zemi „dělají“ svatí, ovšem ne vyřezávaní z lípového dřeva.

A právě do té dílny Boží uvádí nás mešní evangelium.²⁾ Vede nás na vysokou horu o dvou vrcholech³⁾ ve Svaté zemi; na jednom sedí Mistr se svými dvanácti tovaryši, na druhém pak a v prostoru mezi oběma jsou rozsazeni v tisících dychtiví učedníci, aby se učili, jak se dělají svatí a jak každý má ze sebe takového hezkého světce udělati pro nebe.

Pozorujme s nimi! Mistr začíná: „Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské“. Nepraví — pozor na to! — chudí na duchu, nýbrž myslí tím ony, kteří nelnou duchem k zemským statkům a dovedou i bez nich uskrovněně v chudobě a prostotě život trpělivě nésti. Nu, toť přece není tak těžké, co říkáte? Bohatý nemusí nutně lnouti k bohatství, může z něho také dobře činiti, a chudý má již svou chudobou, trpělivě snášenou, čáku na nebe. Pozor, Mistr pokračuje: „Blahoslavení tiší, neboť oni zemi vládnouti budou.“ Ó což to, nemyslíte? Býti bez vád a ryků, býti mírným člověkem, to přec také dokáže, kdo chce.

Dále praví Mistr: „Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou.“ Takových je na plačtivém světě dosti, a lehce mohou dojíti do nebe již pro své bolesti, jen když je trpělivě snášejí a když také upřímně lkají nad svými hříchy.

²⁾ Mat. V. 1—12.

³⁾ Nynější Kurun Hattlu v Galileji.

Mistr poučuje dále: „Blahoslavení, kteří lač-
ní a žízní po spravedlnosti, neboť oni na-
syceni budou.“ Netřeba tedy nic jiného, než se snažit žítí
spravedlivě a ctnostně na zemi — a již nebe za to.

Postupně vykládá Mistr: „Blahoslavení milo-
srdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“ Kdož by si
nakonec milosrdenství na soudu Božím nepřál; proto
jen se v něm za živa cvičiti, — je tak snadné a sladké!
Mistr pak zvláště na srdce klade: „Blahoslavení
čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Ani
to není nemožné; člověk nemusí býti ani panicem celý
život, ani pannou, ač i to je možné, může býti v man-
želství spořádaný a čistý.

Mistr připojuje: „Blahoslavení pokojní, neboť
oni synové Boží slouti budou.“ Každý může zachovati,
pokud na něm jest, pokoj se světem i s Bohem, vždyť
každý touží po „svatém pokoji“.

Na konec pak dodává Mistr: „Blahoslavení, kte-
ří protivenství trpí pro spravedlnost, ne-
boť jejich jest království nebeské. Pro ten případ tedy,
jestliže by nás někdo za naše dobré snahy pro spraved-
livou věc pronásledoval, o to víc nám nebeský Mistr
nebe zajišťuje.

Protož „radujme se všichni v Pánu, slavíce den slavný
k uctění Všech svatých“, jak nás vybízí mešní vstup.
Každý se můžeme těšiti na nebe a z nebe, nejen Církví
prohlášení světci, hrdinové svatosti, ale všichni my pro-
stí vojáckové Boží, řadoví, bezejmenní. A to tím více a
bezpečněji, i když by naše cesta svatosti šla přes očistec.
A dále víme, že udělati ze sebe světce není jen naším
holým, slabým dílem, ale i dílem Božím, dílem milosti
Boží, a že Mistr sám dozírá na ně a vlastní rukou po-
máhá učedníku. Vždyť čteme v dnešní stupňové
modlitbě (v graduale): „Kterí hledají Hospodina, ne-
budou zkráceni v ničem dobrém.“

Kromě toho všeho ti, kdo jsou mezi svatými již nahoře,
budou nás tam s radostí vyťahovati svou přímlovou, jak
nám ji slibuje mešní modlitba:

„Všemohoucí věčný Bože — prosíme, abys nám hoj-
nost smilování svého, o kteréž vroucně žádáme, hledě
k tolika orodovníkům, uděliti ráčil.“

Stává se od nedávna zvykem, že ve výroční den smrti dávají přátelé vzpomínku na své zemřelé do novin asi tohoto znění:

Všichni, kteří jste znali našeho drahého otce, manžela a pod., vzpomeňte soustrastně s námi dnes jeho odchodu. — Věřící křesťané se na veřejnost s touto věcí neobracejí; vědí, že se památka na zemřelého nedá nadlouho v lidských myslích uchovati a že ti, kdo přece vzpomenu, nevzpomenou modlitbou a jejich pouhá vzpomínka je suchý lupen, svátý s uschlého stromu na rov... Jinak jest ovšem u těch, kdo věří v posmrtný život a modlitbou se spojují se zemřelými. O památku těchto dbá z povinnosti svaté Církve, neboť její víra ji k tomu vede podle slov dnešních stupňových modliteb (graduale): „V paměti věčné bude spravedlivý.“

O dnešní zádušní mši a v ní klade základní kámen památníku za zemřelé nejprve samo *evangelium*¹⁾ vlastními slovy Kristovými, slavně pronesenými před zástupy: „Amen, amen, pravím vám: Přichází hodina a nyní jest, kdy mrtví uslyší hlas Syna Božího, a kteří uslyší, živi budou.“ Aby pak zástupy nežasly nad tímto zázrakem zázraků, znova a ještě důrazněji opakuje Kristus: „Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, v které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho, a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení života, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení soudu.“

Hle, tu sám budovatel světa a tvůrce života prohlašuje slavně nesmrtelnost celého člověka, nesmrtelné duše i těla, jednou vzkříšeného z hrobu.

Také přední hlasatel Kristova učení, svatý Pavel, v dnešní *epištole*²⁾, původně psané jako první Korintským, toto radostné a tajemné poselství ohlašuje světu: „Hle,

¹⁾ Jan V. 25—29.

²⁾ I. Kor. XV. 51—57.

tajemství vám pravím — mrtví vstanou neporušitelní; a my budeme proměněni. Musí zajisté porušitelné toto (tělo) obléci nesmrtelnost.“ Aby lépe pochopili noví věřící z pohanstva, které neznalo vzkříšení, jenom smutnou smrt, vysvětluje jim napřed, že hmotná těla nejsou již v přírodě stejná a že Bůh Stvořitel dovede jim, bude-li chtíti, dodati nehmotnosti, duchovosti a lesku, podobně jako učinil s tělem Krista zmrtvýchvstalého. Rozplesán jsa takovou skvělou nadějí, volá pak Pavel: „Pohlcena je smrt ve vítězství. Kde jest, ó smrti, vítězství tvé?“

Když takto evangeliem a epištolou je vystavěna a upevněna naše víra, že se duše a později i tělo budou radovati ze slavného života u Boha, všechny ostatní přidané k tomu modlitby mešní rozněcují naději naši a zároveň utlumují strach ze smrti a z Božího soudu.

Tak hned mešní vstup dojemně uvádí posvátné slovo: „K tobě všelike tělo přichází, ó Bože!“ Smrt není tedy jen bolestný odchod od lidí, ale příchod k samému Bohu, a o něm víme z jeho vlastních slov, že nikoho, kdo tam k němu jde s věrou a důvěrou, nevymítne ven.

Ve hlavní modlitbě se tulí Církev důvěrnou přímluvou ke Stvořiteli a Vykupiteli duší: „Rač dáti duším služebníků a služebnic svých odpuštění všech hříchů.“ Ke stupňovým modlitbám přidává i zvláštní modlitbu tractus: „Sprostiž, ó Pane, duše všech věrných zemřelých všech vazeb hříchů.“

Aby se pak nikdo spravedlivý neděsil posledního soudu, do modliteb vetkává báseň „Dies irae“ — „Den ten hněvu“, sekvenci to, plnou naděje a útěchy ve všeobecné hrůze: „Vzpomeň, drahý Jesu, sobě, — v jaké jsi byl pro mne zlobě, — ať nezhygnu v oné době.“

V obětovaní chápé Církev, co má nejdražšího, kalich Páně, a obětuje oběť těla i krve Páně za duše zemřelých: „Oběti a modlitby chvály přinášíme Tobě, ó Pane, přimiž je za duše, jejichž památku dnes konáme.“

Ve skryté přímluvě (sekretě) znova a důtklivě prosí Církev: „Shlédni milostivě, prosíme, ó Pane, na oběť, kterou tobě za duše služebníků a služebnic tvých přinášíme.“

V prefaci projevuje Církev radost, že se nekončí vše smrtí; „život se neodnímá, ale proměňuje“.

Po skončené oběti přeje Církev všem zemřelým, aby přebývali blaženě ve světle věčném, jež nehasne a jímž je Bůh sám: „Světlo věčné ať jim svítí, ó Pane, s tvými svatými na věky.“

V modlitbě po přijímání naposled se ještě Církev svou průmluvou obrací k Pánu života, a protože je téměř u sebe ubezpečena, že Bůh její dnešní prosby za zemřelé přijal, dodává na rozloučenou — nikoliv jako obyčejně k živým „jděte, mše jest ukončena“, „ite, missa est“, — nýbrž k zemřelým:

„Odpociňtež v pokoji — *requiescant in pace*.“

Tímto dojemným pozdravem, kterýmž jim Církev přeje míru a pokoje od proměnlivého, nepokojného světa, pokoje na věčnosti, pokoje ustálení ve věčném, nepohnutelném, blaženém Bohu, loučíme se také dnes my věřící křesťané, každý se svými drahými zesnulými, věnujíce jim všem zbožnou, účinnou vzpomínku křesťanskou: „Odpociňtež v pokoji —“

DUŠE — SVATYNĚ

Na slavnost Posvěcení chrámu

My dnes u nás radostně slavíme posvěcení, památku na posvěcení chrámu Páně.

Žel, není té radosti všude po křesťanstvu! Časopisy přinášejí vyobrazení kostelů a chrámů znesvěcovaných zločinem a bořených. Nesmírná bolest nad tím vším jímá nejen křesťana, nejen umělce a vzdělance, nýbrž každého přirozeného, nezvrhlého aneb nezrůdného člověka. Jest to bolest lidská vůbec. Lidé jsou se svými kostely po osadách spojeni živými svazky od dětství; odtud mnoho něžných vzpomínek v lidovém básnictví na kostelíček z rodného místa. Vždyť sám K. Havlíček Borovský neubráníl se v Tyrolských elegiích vzpomínce „na borovský kostelíček“, když ho odváželi do vyhnanství.

Avšak pozor, svazek mezi člověkem a kostelem, domem Božím jest ještě hlubší: stavěti Bohu svatyně, právě tak jako obětovati božstvu oběti na zvláštních k tomu oddělených místech, je založeno v samé zdravé, nezvrácené přirozenosti lidské. Člověk jako by podvědomě tušil, že se jeho vlastní duše, ze hmoty se k Bohu pozvedající, podobá svatyni a že jest, jak to vyjadřuje obrazně bible, chrámem Božím. „Nevíte-liž, mluví k lidem, že jste chrámem Božím a že Duch Boží přebývá ve vás?“ — „Chrást Boží je svatý, a tím jste vy.“¹⁾

Jaká však může býti mezi duší a chrámem podobnost, tážete se dychtivě zvědět.

Takováto:

Na vyvýšeném místě zpravidla se zvedá chrám se země k nebesům, a když ne místem, aspoň vysokou stavbou a vzhledem věží se k nebi povznáší. Tak člověk s tělem a zvláště duší stojí na vrcholu všeho stvoření jako nejvznešenější výtvar Boží na zemi a v jeho duši se hmotná

¹⁾ I. Kor. 3, 16, 17.

a nevědomé tvorstvo — nemá tvář — pozdvihuje k Bohu, neboť lidská duše jediná za pozemské tvory poznává Tvůrce a jest za ně modlitbou před ním mluvčím.

Dále: Kostel neb vůbec svatyně se buduje prostrannější než obyčejné lidské příbytky. Děje se to na význam, že má býti příbytkem pro božstvo, dům Boží, kde by sám Duch Boží s lidmi přebýval. V tom smyslu dí Písmo: „Hle, stánek Boží s lidmi.“ Také lidská duše má býti milým místem Bohu, jenž je sice ve všem a všude přítomen, ale podle slov Písma zvláště rád jest u člověka: „Radost má jest býti se syny lidskými.“²⁾ Nepraví se s anděly, upozorňuje ruský myslitel Solovjev,³⁾ ale s lidmi.

Dále ještě: Kostel se buduje uměle v rozmanitých, sličných slozích a umělecky se vyzdobuje. Podobně se má ve vnitřním člověku, v duši vybudovati nitro v krásný útvar charakteru a vyzdobiti ctnostmi.

Konečně: Kostel, když se vystaví, posvěcuje se a zasvěcuje se světci-ochránci od biskupa neb jeho zástupce. Tak to již ve Starém zákoně učinil praotec Jakub, když utíkal do Haran: na místě, kde ve snách mluvil s Hospodinem, postavil ráno kámen, vylil naň olej a nazval to místo Bethel — dům Boží. Podobně lidská duše, ovšem i s tělem, posvěcuje se svátostmi a v nich milostí posvěcující.

Z těchto důvodů je chrám místo nám drahé, jako je nám každému vlastní duše drahá.

Žel Bohu, může se lidská duše někdy i tím podobati chrámu, že může býti jako někdy chrám — znesvěcena. Jak duše, tak chrámy jsou na světě a jsou podrobeny jako vše zlobě lidské i zlobě pekelné. Ale duše, byť hříchem znesvěcena, zůstává přece vždy jako chrám — chrámem a může býti znova vysvěcena pokáním a svatým přijímáním podobně, jak to učinil⁴⁾ v dnešním

²⁾ Přís. 8, 31.

³⁾ Ve spisech La Russie et Eglise universelle Kn. III. hl. 3.

⁴⁾ Luk. XIX. 1—10.

evangeliiu hříšný, však kající Zacheus, pozvav Pána do svého domu. „A stalo se spasení domu tomuto.“

V jedné však věci je podstatný rozdíl mezi duší a chrámem, že chrám může býti docela zrušen, zbořen, rozkotán — duše lidská však nikoliv, neboť jest nesmrtelná a nemusí se báti těch, kdož zabíjejí její tělo, ji však zabítí nemohou. Bůh ji zatím, než ji spojí s tělem o vzkříšení těl, přijímá k sobě do bezpečí na svou věčnost, zlobě nedostupnou. A co tam s ní učiní?

Pravili jsme, že každá duše spravedlivého člověka je svatyní, ale podle toho, jak si již zde člověk svým přičiněním vystrojil a zveličil, jest každá jiná. Někdo má tu svou prostou dušičku jako kapličku, jiný jako větší kostel a jiný — jako svatí — má duši jako nádherný chrám.

Tak si to s dušemi kolem Boha na věčnosti obrazně představujte jako neskonale ohromný a krásný velechrám. Víte, že na příklad náš velechrám svatého Víta je vlastně složen z nesmírného množství uměle tesaných kamenů, výklenků, věžiček, věží, kaplí a kostelních lodí, ba kostelů, které všechny souborně a souladně se kupí kolem svatostánku v jediný velechrám. Tak jest v blažené věčnosti všem tváří v tvář přítomný Bůh, obklopený duchy a dušemi v jednom nesmírném, věčně blažícím souladu. Tak nám to také obrazně představuje *epistola*,^{b)} vzatá ze Zjevení sv. Jana. „A viděl jsem,“ tak píše sv. Jan na ostrově Pathmu, „nové nebe a novou zemi. — A viděl jsem město svaté, Jerusalemský nový. A uslyšel jsem hlas veliký s nebe, an dí: Hle, stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi, a oni budou jeho lidem, a on, Bůh s nimi bude jejich Bohem.“

V ta místa tedy již nedolehnuou výbuchy lidské a pekelné zloby. „Tam, oznamuje Písmo, Bůh setře všelikou slzu s očí jejich a smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pomínuly.“

^{b)} Zjev. XXI.

O B S A H

Část první

NEDELE A SVÁTKY PÁNĚ

První neděle adventní: <i>Bůh zjevně přijde</i>	9
Druhá neděle adventní: <i>Ze Sionu skvělost krásy jeho</i>	12
Třetí neděle adventní: <i>Radost v Pánu</i>	15
Čtvrtá neděle adventní: <i>Smírné vyrovnaní všeho</i>	18
Hod Boží vánoční: <i>Radost nad radost</i>	21
Neděle v oktávě narození Páně: <i>Abba! Otče!</i>	24
Svátek Obřezání Páně: <i>Nový rok — nový život</i>	27
Svátek Nejsvětějšího jména Ježíš: <i>Jméno nad vše- liké jméno</i>	30
Svátek Zjevení Páně: <i>Vstaň a osvět se, Jerusa- leme</i>	33
První neděle po Zjevení Páně: <i>Buď vůle Tvá</i>	36
Druhá neděle po Zjevení Páně: <i>Víno milosti</i>	39
Třetí neděle po zjevení Páně: <i>Dobro všem</i>	42
Čtvrtá neděle po Zjevení Páně: <i>Olej lásky</i>	45
Pátá neděle po Zjevení Páně: <i>Svazek dokonalosti</i>	48
Šestá neděle po Zjevení Páně: <i>Zázrak vzrůstu Církve</i>	51
Neděle Devítník: <i>O věnec vítězoslávy</i>	54
První neděle po Devítníku: <i>Zrno s užitkem sto- násobným</i>	57
Druhá neděle po Devítníku: <i>Ukřižovaná Láska</i>	60
První neděle postní: <i>Dnové spasení</i>	63
Druhá neděle postní: <i>Blažená zvěst</i>	67
Třetí neděle postní: <i>Pozor na zvrát</i>	70
Čtvrtá neděle postní: <i>Chléb radosti</i>	73
Neděle Smrtelná: <i>Zdráv buď, kříži!</i>	76
Neděle Květná: <i>Květy bolesti</i>	80
Velký pátek: <i>Dokonáno jest!</i>	83
Hod Boží velikonoční: <i>Alleluja!</i>	86
Pondělí velikonoční: <i>Láska až za hrob</i>	89
První neděle po velikonocích: <i>Vítězství — víra naše</i>	92
Druhá neděle po velikonocích: <i>Všichni zajedno</i>	95

Třetí neděle po velikonocích: <i>Radovati se bude srdce vaše</i>	98
Čtvrtá neděle po velikonocích: <i>Kristus utěšitel</i> .	101
Pátá neděle po velikonocích: <i>Proste a bude vám dáno</i>	104
Na svátek Nanebevstoupení Páně: <i>Jó triumphe</i> .	108
Šestá neděle po velikonocích: <i>Přijď, Duše Svatý!</i>	111
Hod Boží svatodušní: <i>Duch Svatý — všedárce</i> .	114
Pondělí svatodušní: <i>Holubice lásky, radosti, pokoje</i>	117
První neděle po Sv. Duchu: <i>Největší tajemství</i> .	120
Slavnost Božího Těla: <i>Svátek Svátosti Nejsvětější</i>	123
Druhá neděle po Sv. Duchu: <i>Skutkem i v pravdě</i> .	126
Třetí neděle po Sv. Duchu: <i>Ztracená ovce</i> .	129
Čtvrtá neděle po Sv. Duchu: <i>Boží požehnání</i> .	132
Pátá neděle po Sv. Duchu: <i>Vnitřní člověk</i> .	135
Šestá neděle po Sv. Duchu: <i>Vezměte a jezte</i> .	138
Sedmá neděle po Sv. Duchu: <i>Neúchylnost s cesty pravé</i>	141
Osmá neděle po Sv. Duchu: <i>Synové světla a synové světa</i>	144
Devátá neděle po Sv. Duchu: <i>K výstraze psáno i nám</i>	147
Desátá neděle po Sv. Duchu: <i>Slza pokory</i> .	150
Jedenáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Hluchoněmota duše</i>	153
Dvanáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Zákon lásky</i> .	156
Třináctá neděle po Sv. Duchu: <i>Škola vděčnosti</i> .	159
Čtrnáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Buď — anebo</i> .	162
Patnáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Těšitel sladký</i> .	165
Šestnáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Úspěch v životě</i> .	168
Sedmnáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Pro lásku Boží</i>	171
Osmnáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Myšlení srdcí</i> .	174
Devatenáctá neděle po Sv. Duchu: <i>Roucho milosti</i>	177
Dvacátá neděle po Sv. Duchu: <i>Zachraň se, kdo můžeš!</i>	180
Dvacátá prvá neděle po Sv. Duchu: <i>Poklad lásky</i>	183
Dvacátá druhá neděle po sv. Duchu: <i>Až do dne Ježíše Krista</i>	186

Dvacátá třetí neděle po Sv. Duchu: <i>K Bohu blíž</i> .	189
Dvacátá čtvrtá neděle po Sv. Duchu: <i>Memento věcí posledních</i> .	192
Svátek Ježíše Krista-Krále: <i>Ano, já jsem král</i> .	195

Část druhá

NA SVÁTKY MARIÁNSKÉ A SLAVNOSTI SVATÝCH

Na svátek Neposkvrněného početí P. Marie: <i>Milosti plná</i> .	201
Na svátek Narození P. Marie: <i>Rodokmen života</i> .	204
Na svátek Jména P. Marie: <i>Zora i červánek večerní</i> .	208
Na svátek Zvěstování P. Marie: <i>Panna-matka, matka-panna</i> .	211
Na svátek Očišťování P. Marie: <i>Svátek světél</i> .	214
Na svátek Nanebevzetí P. Marie: <i>Kytice ctností</i> .	217
Na svátek sv. Štěpána: <i>Koleda — koleda!</i> .	220
Na svátek sv. Silvestra: <i>Ó, sestro smrti!</i> .	223
Na svátek Bl. Anežky České: <i>Královská následovnice kříže</i> .	226
Na svátek sv. Jana Nepomuckého: <i>Pomlouváný světec pomlouvaného národa</i> .	229
Na svátek sv. Petra a Pavla: <i>Dva zajedno</i> .	232
Na svátek sv. Cyrila a Metoděje: „ <i>Aby byli všichni jedno</i> “ .	235
Na svátek sv. Václava: <i>Orel okem i perutí</i> .	238
Na svátek Všech svatých: <i>Svátek i tvůj</i> .	242
Na svátek Dušiček: <i>Odpočiňtež v pokoji</i> .	245
Na slavnost Posvěcení chrámu: <i>Duše — svatyně</i> .	248

KNIHOVNA „LOGOS“
Svazek XI.

Václav Bělohlávek-Svatohor
DEN PÁNĚ

Kázání z Misálu

L. P. 1948 vydal nakladatel Bohuslav Rupp v Praze II, Jindřišská ul. č. 23. Obálku navrhl Alois Moravec. Graficky upravil Miloš Krejza. V nákladu 4000 výtisků vytiskla knihtiskárna „Vlast“, n. spr., Praha II.